שנה 41 כ"ד חשון תשל"ז, 17.11.76 המחיר: 8.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2046

העולם הזה

פרשת עופר

מה חוקרת המישטרה

תשקיף

האיגודים המקצועיים בארה"ב יופעלו לניטרול הליכוד

תיקוותם של אנשי הימין בישראל, כאילו עשוי יהיה מימשלו החדש של הנשיא ג׳ימי קארטר לעודד חילופי־שילטון בישראל ולתמוך במנהיגי הליכוד או באריק שרון, משוללת כל יסוד ואין לה על מה לסמוך. להיפך, כל הסימנים מעידים על כך, שלמרות הניסיונות להציג את יצחק רבין בעיני קארטר ואנשיו כחסידו של פורד, עשוי יצחק רבין ליהנות מתמיכה רבה של המימשל החדש.

האיגודים המיקצועיים האמריקאיים, שלהם השפעה מרובה במיפלגה הדמוקרטית האמריקאית, המקיימים קשרים הדוקים עם אנשי מיפלגת העבודה, יגוייסו בקרוב כדי לנטרל את ניסיונות מנהיגי הליכוד להתקרב אל מימשל קארטר ולזכות בתמיכתו.

סגן הנשיא, וולטר מונדייל, שהוא איש האיגודים המיקצועיים, עשוי להיות האיש של ישראל ושל מיפלגת־העבודה, בבית הלבן.

יהדות ארה"ב תדרוש את ראשות הסוכנות

לא מן הנמנע כי נציגי הארגונים היהודיים בארצות־הברית יתבעו את ראשות הנהלת הסוכנות לאחד מאנשיהם, בקדנציה הבאה.

כבר עתה, נוכח האכזבה מיוסף אלמוגי המכהן בתפקיד זה כיום, תובעים נציגי אירגונים שונים תפקידים בכירים יותר לאנשיהם בהנהלת הסוכנות, ויתר מעורבות בבחירת המנכ"ל החדש.

אזהרה לישראל בעניין דרום־אפריקה

הסנאטורים האמריקאיים, שביקרו לאחרונה בארץ, מסרו לממשלה אזהרה חמורה בעניין יחסי ישראל—דרום־אפריקה.

הסנאטורים אמרו, כי פרשה זו עלולה לגרום נזק בל־יתוקן למעמדה של ישראל בדעת־הקהל האמריקאית. הטענה כי ישראל נוהגת כמו מדינות אחרות אינה תופסת, לדיברי הסנאטורים, מפני שכלפי ישראל קיים יחס מיוחד, ותובעים ממנה רמה מוסרית מיוחדת.

לקוראי העולם הזה

העלייה המסחררת של הוצאות הייצור של השבועון מחייבת את המינהלה להעלות את מחיר הגיליון ב־23%.

„העולם הזה" מקווה שהקוראים יקבלו את הגזירה בהבנה.

הצהרות ההון של הבכירים - חסויות

יוזמת שר־המישפטים חיים צדוק, לחוק חוק שיחייב את שרי־הממשלה, השופטים, השוטרים, קציני צבא־הקבע וראשי רשויות מקומיות, להצהיר על רכושם לפני שייכנסו לתפקידם, לוקה בחסר. על־פי פירטי הצעת החוק ייגתנו הצהרות־הון אלה על־פי הנדרש כיום מעובדי־המדינה: הצהרות חסויות וסודיות, שאינן לפירסום, הנבדקות רק במיקרה שמתעורר חשד כלפי העובד כי הגדיל את את רכושו תוך תקופת עבודתו בשירות המדינה בצורה בלתי־סבירה.

בעוד שבארצות־הברית הצהרות־רכוש מעין אלה הן פומביות וניתנות לעיון ולפירסום על־ידי כל דורש, מבלי שאיש יראה בכך פגיעה בזכויות הפרט, לא יהיה כל ערך מעשי בהפקדת ההצהרות החסויות, שאיש לא יוכל לערער על אמיתותן.

קרן ההסתדרות - ביזבוז משווע

אי־רצון רב שורר בבניין הוועד הפועל של ההסתדרות נוכח הזמנתם של יותר מ־500 עסקנים של קרן־ההסתדרות באמריקה,

עבירות מטבע זר בדו"ח החסוי על „הפועל"

הדו"ח הקטלני של מבקר־ההסתדרות על ראשי ארגון „הפועל", שעיקריו פורסמו ב„העולם הזה" כבר לפני שלושה שבועות, מכיל גם חלק חסוי, שפרטיו לא נחשפו, ואשר נמסר לחקירת המישטרה.

החלק החסוי כולל פרטים על עבירות במטבע זר שנעשו על־ידי ראשי „הפועל", בעיקר במיסגרת חילופי מישלחות־נוער, ושיש בהן משום הונאת האוצר והן עקיפה של חוקי מדינות זרות.

שהובאו לארץ ושוכנו במלון „הילטון". חלק־הארי של ההוצאות משולם על־ידי ההסתדרות.

תוך כדי כך החלו מושמעות תמיהות על כל פעולותיה של קרן זו, המכריזה באמריקה על הצלחתה לגייס מיליונים רבים של דולרים, מבלי שיהיה ברור למה משמשים מיליונים אלה.

„סוכנים זרים" בלובי היהודי בוושינגטון

החקירה שנפתחה בוושינגטון לגילוי מקורות־המימון החשאיים שמזרימה רשת־הריגול הדרום־קוריאנית לסנאטורים וחברי בית־הנבחרים, עלולה להשפיע במידה רבה גם על חופש פעולתו של ה„לובי' הישראלי בגיבעת־הקאפיטול.

אחת התוצאות הצפויות של החקירה תהיה, ככל הנראה, חקיקה קפדנית יותר בדבר המותר והאסור במימון נסיעותיהם ואירוחם של חברי הקונגרס במדינות זרות, על חשבון ממשלות זרות ושליחיהן. צפוייה גם ביקורת קפדנית יותר על רישום אזרחים אמריקאיים כ„סוכנים זרים".

על־פי החוק הקיים, חייבים אמריקאים הפועלים בשליחות מדינות זרות להירשם כ„סוכנים זרים". אולם עד כה העלימה הממשלה האמריקאית עין מחריגות בולטות מחוק זה.

הקפדת־יתר על קיום החוק עלולה להכביד על פעילות יהודים אמריקאיים שפעילותם מונחית ומודרכת על־ידי ממשלת־ישראל.

בורג רוצה למנות צנזור דתי

ויכוח ציבורי עתיד לפרוץ סביב כוונתו של שר־הפנים, יוסף בורג, למנות איש דתי כראש המועצה־לביקורת־סרטים־ומחזות, במקומו של לוי גרי, שפרש מתפקיד זה.

גרי, שהיה צנזור קפדני ונוקשה ביותר, היה איש אחדות־העבודה וחילוני. בחוגים רבים חוששים, כי מינויו של צנזור דתי עלול לגרום לנסיגה בנטייה הליברלית שהסתמנה במועצה בשנים האחרונות.

חוקרים מעילה ב„בית הלוחם"

מעילה בסך 4500 לירות נתגלתה לפני שבועות אחדים ב„בית הלוחם" באפקה, השייך לאירגון־נכי־צה"ל. המעילה מיוחסת לאחד ממנהלי „בית־הלוחם", שהוציא את הסכום בעת שעמד לצאת לחו"ל בקיץ 1975.

חברת החקירות מודיעין אזרחי, היתה זו שחשפה את פרשת המעילה.

רון בן־ישי במקום חיים יבין

שדרן־הטלוויזיה הפופולארי, חיים יבין, שיצא בטיסת־הבכורה של אל־על למכסיקו וינצל את שהותו שם כדי להכין סרט תעודתי על יהדות מכסיקו, עומד לגלות — עם שובו לארץ — כי בהיעדר נערכו שינויים מהותיים במחלקת־החדשות של הטלוויזיה.

במיסגרת תפקידיו היה יבין אחראי גם על מדור חדשות־הפנים במחלקת־החדשות. מדור זה עומד להיות מועבר בימים אלה לידי רון בן־ישי, ששב משליחותו ככתב הטלוויזיה במערב־אירופה.

אוגנדה רוצה את הסרט על אנטבה

אחת ההזמנות הראשונות שהגיעו אל מנחם גולן, העומד להפיק את הגירסה הקולנועית הישראלית של מיבצע־אנטבה, הגיעה במפתיע מקמפאלה, בירת אוגנדה.

חברת־הסרטים הממלכתית של אוגנדה ביקשה מחברת „פירטי נוח", המפיקה את הסרט, לקבל זיכיון על הפצת הסרט באוגנדה.

אגב, את תפקיד המחבל הגרמני בסירטו של גולן עתיד לגלם, ככל הנראה, השחקן הגרמני הנודע קלאוס קינסקי.

פרס - פטרון קבוצת הכדורסל של „הפועל"

אחרי שמשה דיין שומר על מקומו כפטרון קבוצת־הכדורסל של מכבי תל־אביב, דבר המזכה אותו בפירסומת רבה במישחקיה הבינלאומיים של אלופת־המדינה בכדורסל, יאמץ שר־הביטחון, שמעון פרס, את קבוצת הכדורסל של הפועל תל־אביב, ויהפוך פטרונה.

כבר השבוע נערך מישחק של הפועל ת"א, במיסגרת גביע קוראץ, כי חסותו של פרס, המתכוון להתמיד כך גם להבא. במכבי תל־אביב חשבו אומנם על החלפתו של משה דיין, אלא שמנהלי הקבוצה לא מצאו אישיות בכירה אחרת שתמלא את מקומו.

SONY®

HMK-70
מגבר 70 וואט הספק P.P.
פטיפון חצי אוטומטי
עם ראש מגנטי
טיונר FM/AM/LW סטריאו
טייפ קסטות "DOLBY"
זוג רמקולים SS-630, 40 וואט*

* קיימת אפשרות שילוב עם רמקולים יותר גדולים: SS-5050, SS-4050 או SS-7050 (ראה צילום)

בואו לראות, לחוש ולשמוע מוסיקה באולמי התצוגה של סוני,
ת"א, מגדל שלום, אחד-העם 9, טל. 52431

פרסום מלניק/רפאל טיראן

בלי משוא פנים

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גירדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר,

גליון השבועון המצרי אל־מוצוואר מן ה־29 באוקטובר שנה זו, מכיל כתבה הנראית במבט ראשון כמודעת־פירסומת להעולם הזה.

הכתבה מעוטרת במונטאז' של שערים ועמודים שלמים מתוך גליונות העולם הזה. את עמוד־הפתיחה של הכתבה (ראה גלופה), למשל, מקשטים שער אחורי של העולם הזה וכותרות של שתי כתבות אחרות, שאין להן כל קשר זו אל זו או אל השער.

אלא שהכתבה עצמה אינה עוסקת בביקורת על העולם הזה. היא מתיימרת להביא ניתוח של מצב החברה הישראלית. האיורים מתוך העולם הזה נועדו רק להמחיש כי הדברים המפורטים בכתבה אינם פרי־דימיונו של הכותב, העיתונאי כמאל סעאד, אלא נלקחו מתוך פירסומים המופיעים בישראל בעיברית.

כותרת המאמר היא החברה הישראלית אחרי מילחמת אוקטובר, כשכותרת־המישנה מכריזה: „פאדיחות * של קציני־צבא."

כפי שניתן היה לצפות מראש, אין הכתבה מכילה מחמאות רבות לישראל. כותב כמאל סעאד בפתח רשימתו: „בראשית השנה שעברה קם פסיכולוג יהודי־אמריקאי בוועידת פסיכולוגים שנערכה בתל־אביב, והכריז כי מילחמת יום־הכיפורים הרסה וניתצה כל דבר — כולל האמונה הישנה, הביטחון ושלוות־הנפש, וכי המילחמה גרמה לישראל לאבד כימעט דור שלם.

„עוד אמר אותו פסיכולוג, ריצ'ארד לאזרוס, כי ,מאז אוקטובר הם סובלים מבדידות.' והרגשה זו הולכת וגוברת בגלל כל מה שנעשה בעניין הבעייה הפלסטינית והברכה שבה נתקבל יאסר עראפאת באו"ם, וההחלטה לגרש את ישראל מאונסק"ו.

„אם אנו רוצים ללמוד על המצב השורר בחברה הישראלית," ממשיך סעאד וכותב, „עלינו לעיין בעיתונות הישראלית, המלמדת על כך שבני הדור הצעיר בישראל למדו לבחון כל נושא דרך מישקפיים שחורים."

■ ■ ■

מכאן ואילך מביא כמאל סעאד במאמרו מובאות ותמציות מתוך כתבות שהתפרסמו בעיתונות הישראלית, והמיועדות לאמת את התיזה שלו. הוא מזכיר את הספר המחדל, את תנועות־המחאה שצצו אחרי מילחמת יום־הכיפורים ומצטט מיכתב־מחאה שפורסם בהארץ בדצמבר 1975.

מתוך העולם הזה בחר סעאד לערבב כמה כתבות ביחד, שירבב דברים שנאמרו בכתבה על עישון חשיש בגימנסיות לכתבה על גדנ"עית שהאשימה את מפקדה בביצוע מעשה מגונה בגופה. כותב סעאד בנימה של התחסדות: „מה שנכתב באותו גליון אי־אפשר לצטט, כיוון שהמילים הכתובות אינן עולות בקנה אחד עם הטעם הטוב. אולם די לציין כי אחת החיילות, יהודיה ממוצא תימני, אמרה ל־

* פאדיחה — מילה ערבית, שנקלטה כבר גם בסלנג הצברי ופירושה מעשה מבייש, הקשור בדרך־כלל באקט בלתי־מוסרי.

כתב השבועון: ,אנחנו נמצאות כאן כמו בבית־בושת...'"

אחרי הפירסום באל־מוצוואר קראנו שוב את הכתבה שפורסמה בהעולם הזה (2007) שעליה הסתמך השבועון המצרי. לא מצאנו בה רמז או זכר לציטטה שסעאד, כביכול, ציטט ממנה.

נוסף על מובאה זו מביא סעאד עוד דוגמות לרוב, מתוך העיתונות הישראלית, המייועדות להצביע על חומרת מצבה: יוקר שיגעוני, עליית־מחירים מסחררת, הפיחות בערך הלירה, ביטול הסובסידיות, שביתת האחיות, שביתת נשות השוטרים והפגנה של עובדי התעשייה־האווירית. משום־מה הוא מתעלם לחלוטין מפרשת אשר ידלין, למרות שמאמרו התפרסם זמן רב אחרי שזו כבר נחשפה.

סיכומו: „וכך אנו רואים כי החברה הישראלית מלאה בתופעות שליליות — אנרכיה, התמוטטות, ייאוש ורצון לברוח מהמציאות המרה בה הם חיים. אולם אסור שתופעות שליליות אלה יטעו אותנו — שהרי הם (היהודים) מנסים ללמוד לקח ממילחמת אוקטובר, ומשקיעים מאמצים קשים ורבים בהפיכת התופעות השליליות לחיוביות."

אפשר, כמובן, להתרשם כי העיתונאי המצרי הוא אופטימי, לגבי מצב החברה הישראלית, יותר מאיתנו. אלא שתהיה זו טעות אופטית. עם כל המיגרעות שבה, עדיין יש לחברה הישראלית יתרון אחד שאינו קיים בחברה המצרית, ועליו כדאי לומר כמה מילים.

■ ■ ■

בעיתוני ישראל מופיעים מאמרי ביקורת וניתוח מעמיקים ורציניים בהרבה מזה שהתפרסם באל־מוצוואר. לכל אזרח ישראלי ממוצע יש כיום תמונת־מצב קודרת הרבה יותר, מזו שמצייר השבועון המצרי בעיני קוראיו.

ואף־על־פי־כן, חמור ככל שיהיה המצב שאליו הידרדרה החברה הישראלית, הוא רחוק מלהיות מצב של ייאוש. ולו רק בגלל האפשרות להילחם בגלוי ובפומבי בכל גילויי השחיתות וההסתאבות.

מצבה של החברה המצרית אינו טוב בהרבה מזה של החברה הישראלית. עדויות המגיעות לישראל, כמו למדינות אחרות בעולם, פירסומים של עיתונאים זרים ורמזים המופיעים פה־ושם בכלי־התיקשורת המצריים, מעידים כי בנושא זה, לפחות, סדנא־דארעא חד־הוא.

ההבדל הוא רק בכך שהעיתונות במצריים אינה חופשית לכתוב על כך, כמו בישראל. עם כל הפגמים והחסרונות הנחשפים בחברה הישראלית, היא נשארה חברה דמוקרטית, מה שאי־אפשר לומר על החברה המצרית.

השוואה זו אינה צריכה לשמש נחמה או תחליף לגלולת־ארגעה היא רק באה להצביע על כך שאין להתרשם יתר על המידה מן הדימויים השליליים שיוצרים הציטוטים מן העיתונות הישראלית במדינות העולם. דימויים אלה משמשים עילה ותירוץ בידי חוגים המעוניינים להצר את צעדיה של העיתונות, תוך השמעת הטענה: „ראו איזה דימוי יוצרת העיתונות למדינת־ישראל."

אין צורך לחזור על כך שהעיתונות היא רק מראה, שמתוכה נשקפת בבואה של החברה הישראלית. אבל לאלה הגורסים כי אם יוטל פיקוח על העיתונות ישתנה דימויה של החברה הישראלית בעיני עצמה ובעיני העולם, ראוי להזכיר שוב ושוב: חופש הביטוי, הביקורת והעיתונות בישראל, הוא הערובה כנגד התפשטות הריקבון האוכל מבפנים.

אלי תבור

הכתבה על „העולם הזה" ב„אל מוצוואר" הקהירי
פאדיחות בחברה הישראלית

מכתבים

השתתפות בצער רבין

הרשו לי להפנות באמצעותכם מיכתב גלוי לראש־הממשלה, יצחק רבין. נא יקבל כבודו את רגשי השתתפותי בצערו, עם כניסת ידידו, מר מוטי פרידמן, לכלא לשנה אחת, לאחר דחיית עירעורו בידי בית־המישפט־העליון.

אני תיקווה שהמסיבות בבית ראש־הממ־

שלה לא תיפגענה, למרות שאחד המוזמנים הקבועים (לפי עדות ראש־הממשלה עצמו) ייעדר במשך השנה הקרובה.

נחמיה שטרסלר, תל־אביב

תודה לעורך הראשי

בשמי ובשם כפר־קאסם האבלה, אנו מודים מאד לעורך הראשי של העולם הזה, אורי אבנרי, על הזדהותו עימנו ביום־הזיכרון לטבח כפר־קאסם. אנו לא נשכח לעולם את אבנרי שהוא גילה מה קרה בכפר־קאסם בשנת 1956, ואנו מעריכים בעלי מצפון חי כמו מר אבנרי.

יוסף נימר בדיר, כפר־קאסם

כירסום מבפנים

ההידרדרות ביחסי העבודה והשכר במשק עלולה לשתק את המשק כולו (ועל זאת כתב העולם הזה השכם והערב). קיימת סכנת כירסום בתוכנו, ואין לדעת לאן זה יוביל. כלכלנינו היו לנו לרועץ, ולא ליועץ. אי־לכך יש להקדים את הבחירות לכנסת ולבחור מייד צוותים מומחים בעניני כלכלה, כדי להציל את המשק ולהוציאו מן הבוץ שבו הוא שקוע. השעה היא חמש דקות לפני שתים־עשרה. עוד ניתן להציל, בטרם יהיה מאוחר מדי.

בן־ציון בר־גיל, גבעתיים

מספרים כי מנכ"ל צי"ם, יהודה רותם, קיבל השבוע בלישכתו בחיפה, אחרי שביתת הימאים, את המיברק הבא: „האם אתה זקוק לעזרה? בברכה, ג'יימס אונידין."

א. פ., חיפה

אין ספק כי גילויי השחיתות בצמרת המדינה תורמים לא מעט לזעזועים בתחום יחסי־העבודה. כאשר אדם המצליח בקושי לגמור את החודש עם משכורתו רואה כיצד בוזזים וחומסים את המדינה מלמעלה, אין הוא מוכן עוד לשתוק. הוא רוצה שלפחות יפסיקו לגנוב את כספי הציבור. ואם לא — שיתנו לו לפחות לחיות בכבוד.

אוריאל נפתלי, תל־אביב

קראתי את גליון העולם הזה (2045), ו־הזדעזעתי. מצד אחד אתם מביאים תיאור מזעזע של מישפחה במצוקה, שילדיה המשותקים אינם מקבלים את עזרת המוסדות. מצד שני אתם מפרסמים כתבה על חנוכת מיסעדת־פאר חדשה, שבה נוטלים חלק כל האנשים היפים, היכולים להרשות לעצמם ארוחות במאות לירות, כשמחיר כל ארוחה כזאת יכול להספיק לכלכלת אחד מילדי מישפחת זעפרן למשך חודש שלם. מצב זה משקף את מה שקורה באמת במדינה: הפער בין העשירים והשכירים הולך ומתרחב. אלה סובלים — ואלה חוגגים. האם זה לא מזכיר את ימי פומפיה האחרונים?

חבצלת נהרי, חדרה

הייאוש — סימן לבאות

המעשים הנואשים של מפוטרי עסיס הם סימן לבאות. מוצצו את לשד־עצמותיהם, והבעלים מתעשרים מעבודה זולה וממכירת מיגרשים שקיבלו אותם בפרוטות וממשיכים לקבל אותם. אם אלה הם סידרי

(המשך מעמוד 6)

מיוחד!

רסקו

הקניה הטובה ביותר

בדוק אצלנו את אפשרויותיך להחלפת דירתך הישנה בבית חדש ב:

רמות

השכונה המקסימה
המשקיפה אל הנוף
המרהיב של הרי ירושלים
דירות רווחה
3 ו-4 חדרים.

עומר

השכונה הכפרית במרחק
דקות ספורות מבאר-שבע.
* רכוש לך בית שיגדל יחד
עם משפחתך.
* לבחירתך גם חנויות
במרכז המסחרי החדש.

בוא היום

ותהנה מתנאי המכירה הבלעדיים שלנו:

נעשה הכל כדי לאפשר לך לרכוש
את ביתך החדש!

נציע לך עיסקת חבילה שלא תוכל לסרב לה.

ניתן לך במקום יעוץ ארכיטקטוני להתאמת
הבית לצרכי משפחתך.

נסיע אותך אל אתרי הבניה ממשרדינו:
* בירושלים-רח' שמאי 8
* בבאר-שבע - בית רסקו
בין השעות 13.00-16.00

רסקו
RASSCO

על רסקו אפשר לסמוך!

מכתבים

(המשך ממעוד 4)

המישטר, אז מי שמצפה כי הקורבנות יידומו — יתאכזב.

משה לוי, חיפה

מזכירה לאלוהים

מצאתי בין ניירותי מיכתב שכתבתי מזמן ולא שלחתי. אז הנה שוב מתקיים הכלל: „מוטב מאוחר מאשר...” וגו׳.

קיבלתי שוק מן העובדה שהרב גורן שינה את נוסח ההתייחדות עם חללי מערכות ישראל, מ„יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו...” ל: „יזכור אלוהים את בניו ובנותיו...”

אימכר

אחרי ההלם באה ההתלבטות: האם כוונתו של הרב גורן היא שאין צורך שאני, כ„בת ישראל”, אזכור, אלא מספיק שאלוהים יזכור?

האם יש באלוהים של הרב גורן דבר כזה שנקרא שיכחה? או, במלים אחרות, האם האלוהים שלו צריך מזכירה? ואני לא רוצה להרחיב את הנקודה הזאת ולפרט בה סעיפים פיקאנטיים כאלה ואחרים.

אחרי ההלם וההתלבטות באה התמיהה: ומה אם יחליט הרב גורן (או כל רב אחר, ל„שמע ישראל, ה׳ אלוהינו, ה׳ ש נ י י ם?” למשל?!

שמירה אימכר, רשות השידור, ירושלים

פגישה עם האוייב?

כקורא ותיק של העולם הזה, עדיין זכורים לי מאמריו של אורי אבנרי בתקופת „פרשת קסטנר.” אז תמך אבנרי בעמדותיו של הפרקליט שמואל תמיר, וגרס כי הד״ר ישראל קסטנר, כמי שהיה אחד ממנהיגי יהדות הונגריה, לא היה צריך לנהל משא־ומתן עם הנאצים במטרה לנסות ולהציל יהודים. והנה, עתה אורי אבנרי בעצמו נמנה עם אלה הנפגשים לשיחות עם אנשי אש״ף, הזוממים להשלים את מה שלא הצליחו הנאצים לעשות. לדעתי, זהו פשע, באותה מידה שהיה זה פשע לעמוד בקשרים עם הנאצים בתקופת השואה.

משה פלק, ירושלים

מה לומדים מאייכמן

מכתב זה נשלח לגאולייטר של מחוז הצפון, הער ישראל קניג. תוכנו של מיכתב זה מיועד לגאולה כהן, זבולון המר, חנן פורת, ישראל אלדד, מנחם בגין וחבריהם.

קראתי בעניין רב את פירסומיכם בדבר גירוש הערבים וגישולם מאדמתם. לפי מיטב ידיעתי, הייתם יכולים ללמוד הרבה מאייכמן, איך מבצעים טרנספורט. אפשר גם לשגר מישלחת לאושוויץ, על־מנת ללמוד איך בנו את מחנות־הריכוז שם, כדי להקים כמותם בפלסטין הכבושה. בספר מיין קאמפף תמצאו מדריך לשיטות יעילות, אשר נוסו בהצלחה באירופה בימי מילחמת־העולם השנוזה.

יש לכם גם ידידים רבים אחרים שאפשר ללמוד מהם על השמדת־עם. האמריקאים ניקו את היבשת מאינדיאנים, וצברו ניסיון רב בוייט־נאם. גם דרום־אפריקה יכולה לשמש דוגמה למופת. כמו כן צ׳ילה, אורגוואי ועוד.

שבתאי לוי, רמת־גן

חופש העיתונות וצנעת הפרט

ביום שישי האחרון, היה לי העונג לראות את הסרט כל אנשי הנשיא ולהשתת[illegible] בדיון הפומבי בקולנוע מוגרבי, שנושא[illegible] היה חופש־העיתונות. הדיון נסב על חוק צינעת־הפרט המונח כרגע על שולחן הכנ[illegible]סת, וההשלכות הצפויות שלו על העי[illegible]נות, וכן הלאה.

לדעתי, נוסף על כל מה ש[illegible] העיתונאי הוא ח[illegible] אשמתו על־ידי [illegible] אחר וללא [illegible] לדווח ל[illegible] דיווחו צר[illegible] שות את הכל [illegible] היטב כל מידע המג[illegible] מצד אחד, ואם הכתבה עלו[illegible]

עוסק נכבד, עליך לדווח למס ערך מוסף עד ה־15 בחודש זה אם קבוצת הדיווח שלך היא:

עוסק מורשה	עוסק זעיר
שתקופת המאזן שלך היא בחודשים **יוני או דצמבר**	שמספר העוסק שלך מסתיים **בספרות 40—99**

על החודשים

ספטמבר — אוקטובר

אם לא קבלת את הטופס עד ה־10 בחודש הנך מתבקש לפנות ללשכת היעוץ והדרכה במשרד המכס והבלו הקרוב למקום מגוריך.
אנא מלא את הטופס על פי ההוראות ומסור אותו באחד מסניפי הבנקים המצויינים על גבי הטופס.
בעת מסירת טופס הדיווח עליך לשלם את יתרת מס ערך מוסף בהתאם לחישוב שבטופס.

זכור!

על פי החוק יינקטו צעדי ענישה מחמירים כלפי המאחרים בהגשת הדו״ח התקופתי.

הקפד על הגשת הדו״ח במועד, מנע מעצמך ומאיתנו, את אי הנעימות הכרוכה בהפעלת אמצעים מיוחדים לצורך גביית יונרת המס.

מע״מ
אגף המכס והבלו

אגף המכס והבלו / מס ערך מוסף

תעריפון המנויים של העולם הזה

החל מ־17.11.76

	מחיר העתון	הוצאות משלוח	מ.ע.מ.	לשנה בלירות ס״ה	לחצי שנה ס״ה
● דמי המנוי בארץ	258 +	26 +	22 =	306	160
● לכל ארצות תבל בדואר רגיל	258 +	70 +	26 =	354	180
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר					
● לאירופה	258 +	100 +	28 =	386	200
● לארה״ב, קנדה	258 +	171 +	34 =	463	238
● לאוגנדה, ניגריה, תאילנד	258 +	180 +	35 =	473	245
● למקסיקו	258 +	176 +	34 =	468	240
● לדרום־אפריקה, ונצואלה	258 +	235 +	39 =	532	272
● לברזיל, יפן, אוסטרליה	258 +	308 +	45 =	611	310
● לפנמה	258 +	270 +	42 =	570	290

מכתבים

מישהו, לא להרפות ולדרוש אישור או הכחשה מן הנפגע, ולפרסם במקום המת־אים את התוצאות או את תשובת הנפגע.

חבר־הכנסת ידידיה בארי דיבר רבות על ההיבט של החשוד העומד לפני המיש־פט ועל מצבו בתקופת המעבר, היכול לג־רום לו נזק בל־יתוקן אם יפורסם שמו והוא חף־מפשע. על שני דברים שלא עלו בדיון, והקשורים לנושא, הייתי רוצה לע־מוד כאן: על העיתונאי ועל חברי־הכנסת והסמוכים למעמדם.

אשר לבני־מעמדו החסינים של חבר־הכנסת בארי אני שואל אותו, על־סמך הצעת החוק לאיסור פירסום שמו של חשוד לפני המעצר, או בתקופת הביניים לפני המישפט: כיצד היית אתה מרגיש בתור חבר־כנסת, כאשר עיתון פלוני היה מפר־סם ידיעה האומרת שהמישטרה חוקרת שלושה חברי־כנסת על קישריהם עם העו־לם־התחתון (ולמעשה כל 120 חברי הבית יודבק עליהם תו של חשודים)? האם הז־מנת אווירה של רכילות וחשדנות על־ידי חוק — עדיפה על פני־שמירה על טוהר המידות במדינה?

לדבריו של העיתונאי עמוס קינן, בסוף הדיון על חופש־העיתונות, יורשה לי להו־סיף שכאשר חוק חסינות חברי הכנסת יהיה כליל השלמות יחד עם כל מיסגרת החוקה, וחופש־הפרט יהיה מובטח, ניתן יהיה להציע אותו גם לעיתונאי עקב או במילוי תפקידו, כדיברי האימרה: „כאשר נגיע לגשר, נחצה אותו.״

ש. כהן, רמת־גן

סאדיזם רדיופוני

אני לא יודע אם יש חוק נגד התעללות המדינה באזרחיה. אבל אם אין חוק כזה, צריך לחוקק אותו ולהפעילו נגד רשות־השידור, על מה שהיא מעוללת מדי־שבת למאות אלפי מאזיני התוכנית שירים ו־שערים.

התוכנית, המדווחת ישירות ממיגרשי־

הכדורגל, שם נערכים מישחקי הליגה הל־אומית, היא לכל הדיעות אחת התוכניות הפופולאריות ביותר בישראל. היא מהווה גם שירות מועיל לאזרח, שאינו צריך לכתת את רגליו למיגרשי־הכדורגל המוזנחים ול־חזות במישחקים בחברת ברברים העלולים לסכן את חייו. בשל התיאורים הפלאסטיים של השדרנים מהמיגרשים, יכולים רבבות אזרחים לנוח בבתיהם או לטייל במכוניו־תיהם וליהנות מדיווח ישיר ועדכני של המתחולל במיגרשים.

המתח עולה לקראת סיום המישחקים, בסביבות השעה ארבע אחרי־הצהריים. ו־אז, כשהמאזינים מרותקים למקלטים כדי לשמוע כיצד יפלו דברים במיגרשים, מת־עללים בהם רשות־השידור בצורה סאדיס־טית. דווקא בשעה זו בחרו שידורי־ישראל לשדר את המוסף הספרותי הצמוד לחד־שות השעה ארבע. וכך, במקום לדעת מה נעשה במיגרשים, נאלצים חובבי־הספורט להאזין בעל כורחם לבירבורים בנושאי סיפרות, שמישהו בחר לשלבם דווקא בתוך התוכנית שירים ושערים ברגעים המות־חים ביותר.

איני יודע איזו תועלת יש בשידור מו־סף זה בשעה זו דווקא, שכן ברור שחובבי הסיפרות אינם מאזינים לרדיו בשעה זו, ביודעם שהיא מוקדשת לשידורי הכדור־גל. על כל פנים, זוהי התעללות ישירה באוהדי־הכדורגל, המורטת את עצביהם. במקום לעקוב אחר הנעשה במיגרשים ב־רגעים האחרונים של המישחקים, מנסה רשות השידור להקנות להם תרבות דווקא בדקות אלה.

למי שהגה את הרעיון לשדר את המוסף הסיפרותי דווקא בשעה זו, מגיע פרס ה־טימטום וחוסר־ההתחשבות.

יהודה מיזרחי, רחובות

סיוע למשפחת איוב, גבעת אולגה

קראנו את הכתבה המזעזעת על ילדי מישפחת זעפרן מגיב־עת־אולגה (העולם הזה 2045) והתרשמנו ממנה עמוקות. החלטנו שאם המוסדות הנוגעים בדבר אינם עושים את המוטל עליהם כדי לסייע למישפחה מוכת־גורל זו, נפעל אנחנו למען אותה מישפחה מגיבעת־אולגה.

אי־לכך אנו מציעים לפתוח חשבון־בנק למטרת איסוף תרו־מות, על־מנת לסייע למישפחת זעפרן. אנו מצידנו תורמים בזה סך של 500 ל״י למיבצע.

מוסה (משה) פלוטניק,
דני בנימין, תל־אביב

● חשבון מיוחד לסיוע למישפחת זעפרן, נפתח בבנק דיסקונט, רחוב דיזנגוף 124 ת״א, ומיספרו הוא 148482.
קוראים המבקשים לתרום כדי לסייע למישפחת זעפרן, יכולים לשלוח את תרומותיהם לחשבון הנ״ל, או באמצעות מערכת **העולם הזה**, ת.ד. 136, תל־אביב.

רושם מוטעה

בגיליונכם (העולם הזה 2038), במדור „אתה והלירה״, הופיעה ידיעה כי ראש עיריית תל־אביב, שלמה („צ׳יצ׳״) להט, הקציב מכספי עיריית תל־אביב למידרשה הלאומית על שם אריה בן־אליעזר ול־מכון ז׳בוטינסקי. ניסוח הידיעה עלול היה ליצור את הרושם המוטעה כי מאז עלה צ׳יצ׳ לשילטון בעיריית תל־אביב, הוא החל לממן בכספי משלם־המיסים העירו־ני את מיפעלי הליכוד.

אין שחר לקביעה מעין זו. ראשי העיר שקדמו לצ׳יצ׳, אישרו גם הם הקצבות למיפעלים של תנועת־החרות, כשם ש־אישרו הקצבות דומות וגדולות יותר ל־מיפעלים תרבותיים של תנועות הסתדרו־תיות ומפלגתיות אחרות. השוואת ההק־צבה למכון ז׳בוטינסקי מול ההקצבה ל־אק״ים, מבלי להציג גם מה שהעירייה מקציבה למוסדות שהם בחסות המערך, אינה אלא דמגוגיה זולה.

פרץ סינדרסקי, תל־אביב

אין ספריות „צמרת״

כל הכבוד להעולם הזה. בשבועות האח־רונים יש בעיתון יותר גילויים ופחות גי־לוי־עריות. אפילו מדור הרכילות השתפר. רחל חדלה סוף־סוף לדווח לנו על ספריות „צמרת״, ושוב מופיעים במדורה סיפורים על אנשים ידועים. חבל רק שמדור זו הארץ שינה את מתכונתו. לדעתי, המת־כונת הקודמת היתה יותר מוצלחת.

יעקוב הראה, תל־אביב

הקאובוי של „מארלבורו״

ברשימתו „החווייה הישראלית״ (בתוך נמר של נייר העולם הזה 2044) התייחס דן עומר לספר־השירים שלי גולה, וטען שב־שניים משירי הספר משתקפת השפעת שריי שרב של יהודה עמיחי. כד להו־כיח את טענתו עימת עומר שורות משני השירים המותקפים, מול שורות משירי שרב, ולעימות זה ברצוני להתייחס כאן.

(המשך בעמוד 8)

פלא של ממש!

מכונת כביסה קטנה עם תוף מסתובב!

אכן, פלא אמיתי
קריסטל/נובה היא היחידה שיש בה תוף כביסה מסתובב וקוצב זמן.
* תוף הכביסה-מסתובב לשני כיוונים.
* תוף הכביסה-מבטיח לך כביסה יסודית ונקיה.
* תוף הכביסה-שומר היטב על הכבסים.

קריסטל/נובה:
* מכבסת במהירות – 2 קילו כביסה תוך 4 עד 10 דקות.
* חסכונית ביותר – צורכת רק 13 ליטר מים ופחות מאגורה אחת חשמל לכמות של 2 קילו כביסה!
* קטנה וניידת – מידותיה 51×42×46 ס״מ

בואי עוד היום לראות את
הפלא של קריסטל/נובה בחנויות החשמל המובחרות.

קריסטל/נובה

מיוצרת עבור קריסטל על ידי ITT Nova

מכונת הכביסה הקטנה העושה גדולות

מילקי - שופ 54½

סוף כל סוף, בעיר הגדולה הזאת, יש מקום שקט ואינ־טימי על־אמת, שרק ציפורי הלילה האוהבות יודעות עליו.

המקום, הפתוח מ־9 בלילה עד שתיים לפנות בוקר, הוא מהמקוריים שבעיר. התפריט כולל יופי של קדרות חלביות על טהרת הטבע לפי מתכונים מקוריים ובלעדיים למקום. תוכל לקבל, למשל: קדרת מוזלי בחלב עם פירות, אגוזים, שקדים וצימוקים, או: קדרת רוקפור בשמנת עם שקדים וזיתים; וכל זאת — עם לחמניות וחמאות פלפל או דבש, לפי סוג הקדרה. ובתוספת מבחר קנקני משקה — מקנקן תה יסמין ועד קנקן שוקו קנמון או קנקן יין.

ואם תשאלו: „אז איפה המקום הזה?״ או! אז אני אומר לכם — למקום הנפלא הזה קוראים „מילק שופ״ והוא נמצא באבן גבירול 54½, ולפי דברי הבעלים החדשים ייפתח המקום — על שתי קומותיו — גם בבוקר (בקרוב מאד!) לכל אותם שהולכים לישון מוקדם, שלא יפסידו חס וחלילה!!!

מכתבים

(המשך בעמוד 7)

א. דן עומר, אשר ציטט מהשיר סוף, ניסה להראות את השימוש בדימוי הרכבת של עמיחי, והתעלם מהעובדה ששירי מבוסס קודם־כל על שיר־הילדים העממי: „בין הרים ובין סלעים טסה הרכבת", וזהו שימוש לגיטימי לכל הדיעות.

ב. בדוגמה השנייה מעמת עומר את עמיחי, הכותב על אריות מטרו־גולדווין מול הקאובוי של מארלבורו, שמצוטט משירי („שיר בריחה"). ובכן, השימוש באלמנטים מתוך הפירסומת, מתוך הקולנוע וכו', אינו חדש כלל וכלל, ואינו אופייני במייוחד ליוצר זה או אחר. השימוש הנ"ל הפך חומר־גלם תיקני עוד בשנת 1922, כאשר ג'ראלד מארפי צייר את קופסת הגפרורים „3 כוכבים", ויותר מאוחר כאשר (ב־1952) מיחזר אנדי וארהול בקבוק קוקה קולה, וכמובן משוררים רבים השתמשו ומשתמשים באלמנטים שלקוחים מלשון הפירסומת, מ„גיבורי" הפירסומת ועוד.

סומק

שימוש זה, שהיה אופייני כל־כך למשוררים לא־ישראליים, חדר לטכסטים הנכתבים כאן קודם־כל על־ידי דויד אבידן, ש־חרש בדרך־כלל ראשון בשדות סמאנטיים לא מקובלים, והפכם במשך הזמן (גם בעזרת משוררים אחרים) תיקניים יותר ויותר.

ג. אני מכבד את המשורר יהודה עמיחי, אוהב את שיריו, ושתי הטענות שטענתי כאן בתגובה, הן בסך־הכל ניסיון להתייחס ענייניות לטראנס השליפות של המבקר־אקדוחן, דן עומר.

רוני סומק, בני־ברק

חזקה מכל — הבירוקרטיה

נהניתי למקרא רשימתו של מריו פוזו הפלישה ההוליוודית (העולם הזה 2042). רק מי שהיטיב להכיר ולתאר את סודות הפשע־המאורגן בארצות־הברית ואת חלקה של הוליווד בו, יכול היה לתאר בצורה כה חושפנית את מה שעלולה הוליווד לעולל לישראל. אבל פוזו לא מכיר דיו את המציאות הישראלית, שהוכיחה כי היא הזקה יותר מכל נוכלות הוליוודית. ובריחתה של חברת האחים וורנר, מתוכניתה להפיק בישראל סרט על מיבצע אנטבה, תוכיח. הייתי מציע למריו פוזו לכתוב חלק שלישי לסיפור הסנדק: איך מגיע דון קורליאונה, או אחד מחייליו לישראל במטרה לשלבה בסינדיקאט־הפשע האמריקאי (כפי שאולי ניסה מאיר לנסקי לעשות), אך שובר את ראשו ואת קופתו מול הבירוקרטיה הישראלית.

עזרא ציון, פתח־תיקווה

תגובה פושרת

התפלאתי לקרוא את תשובתכם העדינה למכתבו של העתונאי אריה אבנרי (העולם הזה 2045). לאורך כל פרשת ידלין, מנסה הכתב הזה להגן בחירוף נפש על צדקתו של יו"ר קופת־חולים. האם לא כדאי לחקור מה מסתתר מאחרי זה?

מ. שיורין, תל־אביב

טעות לעולם צודקת

מודעה זו, שהופיעה במעריב ביום 1.11.76, מהווה תשובה ניצחת לטענות ה־

סטודנטים כאילו שכר־הלימוד חתייקר. עובדה: מישרד־החקלאות מודיע על הוזלת הלימודים.

יצחק שביב, נתניה

רנו עשתה זאת שוב

המכונית החסכונית ביותר בעולם!

רנו 5-GTL

1289 סמ"ק
21 ק"מ לליטר*

זו המכונית החסכונית בעולם – 21 ק"מ לליטר!!! בעלת מנוע 1289 סמ"ק!!! סיבובי מנוע נמוכים המאפשרים נסיעה איטית בשטח בנוי בהילוך רביעי!!! לאורך צידי המכונית קבוע מגן מ"דפיקות" העשוי פיברגלאס, יש לה מגב (וישר) בחלון האחורי, מושבים אוטופדיים מרווחים, לוח שעונים ספורטיבי אולטרה־מודרני.

מוכרת על ידי מס הכנסה כמסחרית!

בקר במרכזי התצוגה שלנו. תראה – תאמין! SEEING IS BELIEVING!

* במהירות קבועה של 90 קמ"ש

RENAULT GTL-5 רנו

רנו בחסכון ראשון!

פרסום פלר

בני משה קרסו:

תל־אביב, טל. 33241 * ירושלים, טל. 226491 * הסוכנים המורשים:
חיפה, טל. 510296 * קרית שמונה, טל. 40712 * טבריה, טל. 21036 * נצרת, טל. 56861 * חדרה, טל. 22668
נתניה, טל. 23852 * כפר סבא, טל. 23124 * רמת גן, טל. 798474 * ראשון לציון, טל. 941008 *
אשקלון, טל. 22743 * אילת, מוסך ראובן את יונה.

זה היה העולם הזה שהיה

גליון „העולם הזה", שיצא־לאור לפני 25 שנה בדיוק, הקדיש כתבה מצולמת לבעיית התפשטות נגע תאונות־הדרכים בארץ. הכתבה נעשתה על־ידי אהרון דולב, שהיה עד לאותו שבוע סופר „העולם הזה" בארצות־הברית, שם השתלם באוניברסיטת קולומביה בעיתונאות. עם שובו ארצה הפך דולב כתבו הראשי של השבועון. מדור „במרחב" הקדיש כתבת־תחקיר מצולמת על המאבק המצרי־בריטי באיזור תעלת־סואץ. במדור „קורא יקר" מפרט עורך־השבועון שינויים שחלו במיבנה־המערכת, תוך שימת־דגש על כוחות צעירים ב„העולם הזה", במטרה „שמערכת זו תישאר הצעירה בארץ לא רק בשנה הבאה, אלא גם כעבור 15 שנה." בין צעירי המערכת לפני 25 שנה מוזכר יצחק ליבני (17), כיום מנכ"ל רשות־השידור.

לפני 25 שנה

השבוע לפני 25 שנה הכריזה מערכת „העולם הזה" על תחרות העותק מס' 1.500.001 מאז קיבלה המערכת הנוכחית את השבועון לידיה. אחד מעותקי גיליון 734 עומד להיות מסומן בסימן מיוחד שיזכה את רוכשו בחופשה בת שבוע על חשבון המערכת במלון „השרון" בהרצליה.

כשער הגליון, תמונה הממחישה את גודל האיום של תאונות־דרכים על תושבי ישראל.

סנוניות המבשרות את „מרד־הימאים" הגדול ✶ פינחס לבון שתה קוניאק במקום תה ✶ התיזמורת הפילהרמונית מעדיפה נאצים על יהודים ✶ הקמיע השבור של עמק פרי

העם

שעה אחת אחורנית

היה זה כימעט מעשה סמלי שמאות אלפי אזרחי־המדינה סובבו את קפיצי שעוניהם, החזירו את המחוג שעה אחת לאחור. רובם עשו זאת בשימחה, מתוך הרגשה סתומה (אך לא מדוייקת) שהרוויחו שעה נוספת לחייהם. אולם היו גם מעטים שהיתה להם הרגשה פחות נעימה, כאילו נתנו את ידם לנסיגה הגדולה שהטביעה את חותמה על שטחים כה רבים בארץ *.

יוסף וייץ **, חניך החדר הרוסי, שבא ארצה לפני 43 שנה, בגיל 18, נטל לידיו מעדר ועבד למחרת יום עלייתו כפועל פשוט ברחובות, ותיק החקלאות העברית ששילם את המחיר המלא בסבל ובקדחת, קם בירושלים ואמר כמה מילים מהדהדות: העולים החדשים בורחים מן האדמה, נוטשים את המשקים שהוכנו להם. כל המיפלגות, מתוך חשבונותיהן המרופשים, עזרו להם לעשות זאת, פיתו אותם בהבטחות כוזבות של חיים קלים בשיכונים ובערים. יוסף וייץ, בעצמו איש מיפלגה (הפועל הצעיר) *** כמעט מבטן־ומלידה, לא הוציא מן הכלל גם את מיפלגתו־שלו.

היתה זו רק תרועת־חצוצרה אחת, מתוך שלל הצלילים של התיזמורת המלווה את הנסיגה הגדולה האמיתית — זו אשר בחזית המוראל החלוצי של אנשי הארץ — אשר ממנה נובעות הנסיגות הרעשניות ביותר בחזיתות החיצוניות.

ספורט

הסטודנט שבר קמיע

הספורטאי שצד את עין המאמן האמריקאי, אירווינג מונדשיין, כבר במיפגש הראשון היה עמק פיול****, סטודנט בן 18 וחצי בפקולטה למישפטים של האוניברסיטה העיברית.

במשך 17 שנה נחשב עמק כמפגר בהתעמלות. המצב השתנה בעלותו, ב־1948, למחלקה השביעית של בית־הספר הריאלי בחיפה ובהשיגו ביום־הספורט את המקום הראשון בריצת 600 מטר. מאותה שעה החל חושב על עתיד ספורטאי. האימונים הרציניים נתנו את אותותיהם בהיותו ב־1949, במחלקה השמינית, כשהצטיין בריצת 60 מטר (7.2 שניות) וריצת 100 מטר (11.4 שניות).

אליפות בחמש פרוטות. בארבע אליפויות שונות השתתף עמק באותה עונת זוהר (1949), הוכרז אלוף בתי־הספר בריצת 100 מטר, סייע לניצחון מחוז חיפה בריצת־שליחים 100×4. באותה ריצה העמידה הקבוצה החיפאית את השיא הארצי לנוער בזמן של 47.2 שניות.

הישג זה נזקף על־ידי הקבוצה לזכותו של מאמן מכבי, קורט מרכס, שהבטיח ניצחון אם כל אחד מהם יענוד לצווארו חוט הנושא מטבע של חמש פרוטות. החיפאים ענדו את המטבעות, וההבטחה התקיימה.

באליפות הארצית של מכבי, הצטיין עמק בריצת 100 מטר, זכה בריצת 300 מטר (41.4 שניות). ב־1950 נכונה לעמק אכזבה ספורטאית: אריש שילד, מאמן צרפתי שבא ארצה לפי הזמנת מרכז מכבי על־מנת להכין ניבחרת אתלטים למסע באירופה. עמק היה אחד מ־11 חברי הניבחרת, אך מישרד־האוצר מנע את היציאה, ועמק ועשרת חבריו חזרו ממחנה־האימונים לבתיהם.

במכביה היה חבר הניבחרת הישראלית, ולאחר המכביה חלה ירידה, כיוון שהלימודים לא השאירו זמן רב להתעסקות ספורטאית. את עיקר אימוניו קיים עמק בחופשותיו בחיפה. את הסיבה הממשית לירידתו נימק עמק בספייקס (נעלי־ההתעמלות המסומרות) שבהן רץ עד למכביה. בספייקס היה קמיע עם שם נערה, אולם לאחר המכביה שבר את הספייקס ועימם נשבר גם הקמיע. אף־על־פי־כן התחיל עמק בזמן האחרון לחזור לפורמה. עתה הוא מתאמן בקדחתנות למיבחן ארצי, שייערך לקראת אולימפיאדת הלסינקי, 1952.

אתלט עמק פיול (פרי).
בתוך הנעל: בחורה

* עם הזמן בוטל בארץ שעון־הקיץ, מפאת לחצן של המיפלגות־הדתיות. שעון־הקיץ אילץ את המתפללים להקדים בשעה את תפילותיהם. בשנה שלאחר מילחמת יום־כיפורים הופעל שעון־הקיץ מחדש לטובת התעשייה והכלכלה, אך הנוהג בוטל עם הצטרפות המפד"ל לממשלת יצחק רבין

** מנכ"ל הקרן־קיימת־לישראל ומחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית בשנות ה־40' וה־50', ומנכ"ל ראשון של מינהל מקרקעי ישראל. בנו יחיעם נפל בליל־הגשרים, ועל־שמו נקרא קיבוץ יחיעם. בן אחר של וייץ, פרופ' רענן וייץ, משמש כיום כמנהל מחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית.

*** מיפלגת „הפועל הצעיר" יחד עם „אחדות העבודה" ו„גורדוניה", הרכיבו את מיפלגת פועלי ארץ־ישראל (מפא"י).

**** כיום עמק פרי, במאי בטלוויזיה הישראלית. בעבר שדר־רדיו במדורת החדשות האישית לעקרת־הבית, ב־10 בבוקר, שהיוותה בשנות ה־60' מהפיכה רדיופונית.

„אתה תישא נשק?"

אתה תישא נשק נגד הרוסים? — שאלה זו, שנזרקה לתוך חלל־הכנסת בוויכוח הגדול על ההצטרפות למחנה המערב (העולם הזה 732), גרמה לגל של חשבון־נפש והתעמקות פנימית בנוער הישראלי.

בבתי־הקפה, בבתי־הספר, בצריפי תנועות הנוער, לייד שולחן האוכל, השמיט הצעיר הישראלי לרגע קט את העיתון מידיו, נעץ מבט בלתי־מרוצה בחלל שממולו, וניסה להשיב לעצמו על השאלה העשוייה להיות מכרעת לגבי עתידו ביום מן הימים: האם יילך הוא?

אם־כי התשובה היתה קלה לדברני הכנסת ולתועמלני כל המיפלגות, היתה קשה מאד כימעט לכל צעיר. אמר חייל משוחרר, פצוע־קרב, בקפה שטרן בתל־אביב: „חשבתי על זה. תחילה אמרתי לעצמי: לא אלך. אחר־כך שאלתי את עצמי: אתה רוצה שהרוסים יבואו הנה? אמרתי לעצמי: לא. אבל אם אינני רוצה שיבואו הנה, האם אתן לאוסטרלים או לניו־זילנדים להגן עלי? האם לא אבוז לעצמי?"

הירהר צעיר שני בקול רם, באוטובוס ירושלמי: „זה הכל תלוי. אני אגן על ארצי. כל מי שאומר אחרת הוא דרק. אבל לא אעזור לאמריקאים לנצל אותי כדי לחרוש מזימות."

וחזר אחריו צעיר אחר: „לא יודע מראש. אחשוב כשזה יהיה *. אעשה מה שיעשו כולם."

ספנות

אוניות ללא מלחים

בעוד ההסתדרות מתכוננת לבצע נסיגה־בכבוד ביבשה, נתון העורף הימי שלה בסכנה חמורה. אולם בעוד שבכבישים היה דרוש לה סולם כדי לרדת מן הגג, הרי בים דרוש הסולם כדי לעלות שוב על סיפון האוניה, שממנו נזרקה ההסתדרות הימה בהתזה עליזה.

מילחמת הימאים באגודתם רכשה לה אהדה כימעט נלהבת במדינה, בעיקר בין ותיקי ההסתדרות עצמה. יודעי־דבר, שידעו במשך השנים את המצב האמיתי בשותפות המוזרה של אגודת הימאים וחברת שוהם*, נגד הימאים עצמם, מצאו סיפוק עמוק בעובדה שכבוד ההסתדרות ניצל על־ידי המורדים, בהנהגת הקצין הימי הצעיר נמרוד אשל**, שהיכו את אויביהם שוק על ירך, והשתלטו על סיפון האגודה והתכוננו להחזיק בזה בכל מחיר.

כשניסו המוסדות היריבים להציל את הניתן להציל על־ידי דחיית התקנון המוצע מטעם הנהגת־הימאים החדשה (לפיו תהנה זו מאוטונומיה כימעט מוחלטת, ללא התערבות הפקידים שהשניאו עצמם עליהם), היתה תשובת הימאים חותכת, ברוח ההתפטרות המונית של הימאים*** או כניעת ההסתדרות.

מכיוון שקשה לאוניה להפליג ללא מלחים, אף כשהיא נושאת בגאווה את דגל צי־הסוחר הישראלי, לא היה ספק רב מי ינצח בהתמודדות****.

* לקראת סוף „מילחמת־ההתשה" נאלצו טייסים ישראלים לראשונה להתייצב מול סובייטים, כאשר כמה ממטוסי חיל־האוויר הפילו מטוסים רוסיים, שחצו את הגבול האווירי ממצריים לסיני.

„העולם הזה" 733
תאריך: 15.11.51

אנשים

● סגן־פרקליט מחוז תל־אביב, **נתן קנת**, עסק השבוע לא בהאשמת פושעים בילבד, הוא הצטיין גם בתפיסתם. כשעמד בתור לאוטובוס, חש בצעיר השולח יד לכיס מיכנסיו של אחד העומדים בתור. בעזרת שוטר שהזדמן למקום, עצר את הכייס, והביאו לדין.

● אכזבה קשה ציפתה ל**פינחס לבון**, שר־המיסחר־והתעשיה לשעבר, שהפך חבר־כנסת מן המניין, כשהודיעה לו המלצרית בקפה בלום התל־אביבי כי אין בידה סוכר לתה שהזמין. דחק בה לבון פעמים מיספר, עד שהעירה לו: „אדוני, פנה ל**דוב יוסף** בבקשה מייוחדת להקצבה מייוחדת!" לבון לא פנה, החליף את התה הלא־ממותק בכוסית קוניאק.

● הכנר **מישה אלמן** לא מנע מעצמו טירחה, והביע דיעה מפורשת על התיזמורת הפילהרמונית המקפחת, לדעתו, אמנים יהודיים, ומבכרת מומרים ואפילו נאצים. דוגמה: **סרגיי קוסביצקי**, המנצח המנוח, שניצח על 30 הקונצרטים של התיזמורת בארצות־הברית (תמורת 45 אלף דולר), שהמיר את דתו בראשית ימי הצלחתו, והפסנתרן הצ'ילאי **קלאודיו אראו**, ממוצא גרמני, שאמר פעם לאלמן: „היטלר מביא גדולה לעולם!"

* צי"ם כיום.

** שבוע מאוחר יותר הפך נמרוד אשל למנהיג „מרד הימאים" ולאליל־הנוער דאז. כיום מכהן רב־חובל אשל כמנהל מדור הספנות במישרד־התחבורה.

*** 1905, הסיירת **פוטיומקין** באודיסה. 1917 מרד מלחי קרונשטאט נגד הצאר. 1921 מרד קרונשטט נגד ניוון המהפכה הבולשביקית.

**** בסופה של המרידה הובסו הימאים, וכתוצאה מתבוסתם הדרדר צי־הסוחר הישראלי עד היום.

מבצע

"לא טוב-לא כסף"

קני מכונת כביסה אמקור בביטחון מוחלט!

אנו באמקור בטוחים שמכונות הכביסה הקומפקטיות שלנו, הן הטובות והאמינות ביותר שתוכלי למצוא. טובות ואמינות עד כדי כך שאנו יכולים להציע לך הצעה שלא תוכלי לסרב לה:

קני את מכונת הכביסה של אמקור. תני לה לכבס עבורך. אם לא תהיי מרוצה, תוכלי להחזירה בתוך 30 יום מיום קבלתה. אנו נבוא לקחת אותה ונחזיר לך את כספך ללא כל תנאי.

זו הצעה שרק יצרן רציני כאמקור מסוגל להציע.
אנו באמקור בטוחים שתהני ממכונת הכביסה שלנו.
אנו בטוחים שלא תרצי להפרד ממנה.
הצעה זו בתוקף עד ה־15 ברצמבר.

לבחירתך 2 דגמים: קומפקט דה לוקס, קומפקט סופר II

אמקור

אמקור

מפיצים אמפא וסוחרים מורשים

פרסום א.טל

עליהום!

כתבה שנייה בסידרה על המסע המתנהל נגד חופש העיתונות במדינה

הדרך אל הגיהינום

הדרך לגיהינום רצופה כוונות טובות. אפשר להחריף אימרה זו: הדרך לגיהינום רצופה בכוונות המתחזות כטובות.

כדי לעשות את מלאכתו נאמנה, חייב השטן להעלים את זהותו, לעטוף את עצמו בגלימה של רצון טוב, לגייס לעזרתו צבועים ומתחסדים, כסילים ופוליטיקאים — כל העדה הגדולה המברברת בלא־הרף על הצורך להגן על החלש והאביון, בעודם משרתים את החזק והנצלן.

ההצעה לאסור את פירסום שמותיהם של עצורים, המונחת עתה על שולחן הכנסת, היא דוגמה אופיינית לנשואין כאלה בין כוונות טובות ומגמות ציניות.

עדת זאבים

לכאורה, במבט שיטחי, זוהי הצעה שכולה חיובית. מה יכול להיות יותר צודק מזה? אדם נעצר על פי חשד כלשהו, וכעבור שבוע־שבועיים של חקירה מחליטות המישטרה או הפרקליטות שאין מקום להגיש נגדו כתב־אישום. בינתיים כבר פורסם שמו בעיתונות, מישפחתו סבלה, ונגרם לו עוול. כל זה היה נמנע, אילו אסור היה לפרסם את שם החשוד עד להגשת כתב־האישום נגדו.

סביר? סביר ביותר — עד שבודקים את הדבר בצורה מעמיקה יותר. כי אז נוכחים לדעת כי כל הבניין התמים הזה כוזב לחלוטין, וכי מסתתרת מאחריו עדה שלמה של זאבים טורפים. ההצעה הקטנה והתמימה מסכנת את זכויות־האדם, את הדמוקרטיה ואת מערכת־המישפט. ותוצאותיה תהיינה שונות מאד מאותן העומדות לעיני מציעיה התמימים — בי מידה שהם תמימים.

מאת

אורי אבנרי

אולם השטן עשה כאן מלאכה טובה. ההסוואה היא מושלמת. הצעה שהיא טובה ותמימה במבט השיטחי, ושדרושה התעמקות כדי להבין את סכנותיה, יש לה תמיד סיכוי להצליח בכנסת. יש במוסד זה רוב גדול של פוליטיקאים רדודים, הדיוטות בכל השטחים, שהמליצה השדופה והרושם החיצוני חשובים להם לאין־שיעור יותר מאשר התוכן החבוי של הדברים.

כך זה היה לפני 11 שנה, בוויכוח על חוק־לשון־הרע, וכך זה עלול להיות גם הפעם, בדיון על הצעות־חוק „פרטיות" של כמה חברי־כנסת, שאינם ידועים דווקא בשל חוכמתם ועומק הגותם.

ההצעה עצמה אינה חדשה. היא צצה מדי פעם, בקאדנציות השונות של הכנסת. ותמיד קורה אותו הדבר: המציע הוא חבר־כנסת, בדרך כלל אחד מרודפי־הפירסומת בבית, המגיש הצעת־חוק „פרטית", ביוזמת עצמו. תמיד מתייצבת הממשלה מאחריו.

זה מוזר כשלעצמו. אם הממשלה חושבת שזה טוב מדוע אינה מציעה זאת בעצמה?

התשובה היא, כמובן, שהממשלה אינה טיפשה ואינה תמימה. מומחיה יודעים היטב למה יגרום החוק, אם יתקבל. לכן היא תומכת בהצעת־החוק, אך אינה רוצה שיחשדו בה, חלילה, שהיא היוזמת.

בכנסת הקודמת, שבה הייתי חבר, עלה בידי לסכל את המזימה. בכנסת הנוכחית המצב חמור הרבה יותר. אין בה אף חבר אחד שיש לו בקיאות כלשהי בענייני־תיקשורת, המבין את מהות פעולתה של העיתונות החופשית במישטר חופשי, ושכל עניין הזה „מזיז לו משהו". לכן עלול הדבר לעבור הפעם, ויש להפעיל את צופרי־האזעקה.

יורם ואשרקה

עוד הערה אחת, בטרם נתחיל לנתח את העניין לגופו:

אף אחד ממציעי ההצעה, בכנסת או מחוצה לה, אינו מזכיר בהקשר זה את שמו של אשר ידלין, למשל. גם לא את שמותיהם של מיכאל צור ועדת מרעיו, אילי השחיתות של המימסד.

לעומת זאת צץ תמיד, בכל ויכוח, שמו של יורם ביכונסקי. הנה הדוגמה הקלאסית לאדם שנגרם לו עוול בשל פירסום שמו בעת מעצרו.

עוד לפני שנבדוק את השלכותיה של פרשת ביכונסקי על הצעת־החוק, יש להצביע על האירוניה הטמונה בעצם הבאת שמו להצדקת קנוניה זו. ביכונסקי הוא, כפי שקראנו בשעתו, מהפכן שמאלי, אוייב מושבע של המישטר הקאפיטליסטי והמימסד הקיים בארץ. עיתוני הימין הקיצוני הם שערכו לו מישפט־לינץ'. והנה, דווקא אנשי הימין הקיצוני בכנסת, והפרקליטים המצוחצחים של אילי ההון וזאבי המימסד, הם המסתמכים עליו וחשים להגן עליו, אחר־מעשה.

מדוע?

קל להסביר זאת. טוב יותר להתיימר להגן על יורם ביכונסקי, מאשר על אשר ידלין. כדאי יותר להביא כדוגמה רוכל משכונת־התיקווה, אב לשמונה ילדים, שנעצר על לא עוול בכפו — מאשר את השר אברהם עופר, למשל. אם רוצים לאחז את עיניהם של אנשים טובים, הומאניים וליברליים, בהחלט לא כדאי להזכיר שהצעת־חוק זו עלולה לשים קץ לתפקיד המכריע שמילאה העיתונות הלוחמת בחשיפת פרשות־השחיתות הגדולות של המימסד.

אין זה מיקרה שהצעת־חוק אזה צצו מחדש דווקא בשעה שהמימסד התחיל לקרוס תחת נטל גילויי־השחיתות, נוסח טיבור רוזנבוים, מיכאל צור, מישרד־הביטחון, אשר ידלין ואברהם עופר. אך לא אלה מוזכרים בוויכוח. הכל מדברים רק על אבי־השמונה האלמוני משכונת־התיקווה.

איש אינו טוען בגלוי לדיכוי חופש־העיתונות, ואיש אינו מודה בגלוי שהוא מגן על אלופי השחיתות של המימסד. שונאי חופש־העיתונות מדברים בנוסח: „אין לעיתונות החופשית חסיד גדול ממני, א ב ל..." וידידי ידלין מתחזים כמגיני ביכונסקי.

עד כאן ההערות המוקדמות. ניגש עתה לניתוח הצעות־החוק עצמו.

התירוץ: יורם ביכונסקי

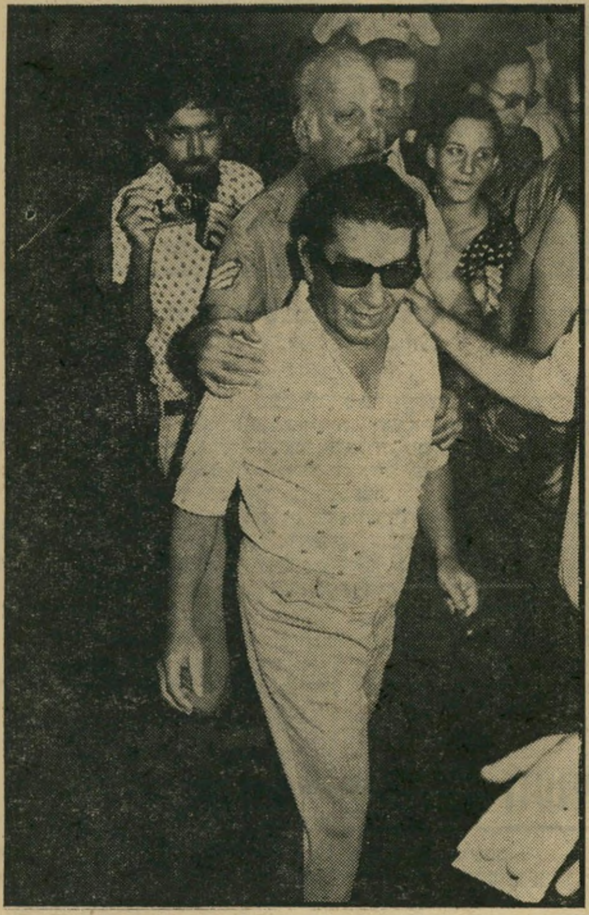

הכוונה: אשר ידלין

סכנה 1: מעצרים המוניים

אין פיתוי גדול יותר, האורב לכל שוטר המצווה לפענח פשע, מאשר לעצור „חשודים".

נעשתה עבירה. בוצע פשע. התפקיד הוטל על סמל פלוני, על מפקח אלמוני, או אף על „צוות־חקירה מייוחד".

מהו הדבר הקל ביותר שהחוקר יכול לעשותו כדי להוכיח יוזמה, להפגין פעילות ויעילות, להראות שהוא חוקר זריז ונמרץ ומוכשר?

לעצור „חשודים". הרבה „חשודים".

על המעצר ניתן לפרסם הודעה מפוצצת. הזכרת שמות העצורים אינה חשובה כלל. „הבוקר נתגלתה גופת אלמוני ביער ליד בן־שמן. המישטרה מינתה צוות־חקירה מייוחד, בראשותו של רב־פקד גאוני. עד כה נעצרו שמונה חשודים..."

כעבור 48 שעות, כשמשחררים את כל העצורים בשקט, אין הודעה.

כאשר עוצרים אנשים בסיטונות, יש סיכוי כלשהו לקדם גם את החקירה. מישהו יכול להישבר ולגלות דברים. ומאידך, מי שיושב בבית־המעצר אינו יכול להפריע לחקירה.

(המעך מעמוד 11)

מה מונע כיום מעצר סיטוני כזה?

התשובה היא, לכאורה: בית־המישפט. לפני תום 48 שעות צריכים להביא את העציר אל השופט. השופט צריך להשתכנע שהמעצר מוצדק. אחרת יצווה לשחרר את העציר.

מחסום זה הוא, במיקרים רבים, אשלייה. השופטים הם עמוסים, ואין להם כל אפשרות להיכנס לעובי־הקורה. החוג לקרימינולוגיה של אוניברסיטת תל־אביב חקר את הנושא וקבע כי הזמן הממוצע המוקדש בבית־המישפט להוצאת פקודת־מעצר הוא שלוש דקות.

יתר על כן — וגם זה חייב להיאמר פעם — שופט היושב על הדוכן והמוציא, במשך השנים, אלפי פקודות־מעצר, חושיו עלולים לקהות. לא קל לו לדמיין את תוצאות החלטתו הפורמלית במונחים אנושיים. השוטר בא ומצהיר, החשוד צועק שהוא חף מפשע, ההחלטה: לעצור לכך־וכך ימים.

יש, כמובן, שופטים המתקוממים נגד מצב זה. מדי פעם עוצר שופט את התהליך, משחרר את החשוד ורושם בפרוטוקול דברים חריפים על כך ששוטר פלוני נשבע לשקר, או שהמישטרה נהגה בקלות־דעת, בבואה לבקש מעצר. אבל אלה הם מיקרים חריגים. הכלל הוא הפוך.

המחסום האמיתי לפני מעצרים בסיטונות הוא הביקורת העיתונאית.

אל־נא יאמר איש: „זה לא יכול לקרות כאן." זה כבר קרה. במדינת־ישראל הדמוקרטית אכן נעלמו בני־אדם, כאילו בלעה אותם האדמה. אלא שעד כה זה היה רק במישפטים ביטחוניים.

חשוד בבית־המשפט בעת הוצאת פקודת־המעצר*
„אתה תירקב אצלי!"

העיתונאי יושב בבית־המישפט, והוא עלול לכתוב כמה מילים חריפות על השוטר, אם יתרשם שהלה פועל באופן שרירותי. קוראי העולם הזה בוודאי זוכרים עשרות כתבות כאלה. העיתון עלול לשאול שאלות מביכות על תוצאות מעצרם של אותם שמונת החשודים, אחרי גילוי הגופה. הנאשם עצמו, מישפחתו וידידיו, עלולים לרוץ אל העיתון הלוחם כדי להתריע על המעצר.

פעולתו של העיתון ממלאה גם כאן תפקיד חיוני. חשובה עוד יותר עצם הידיעה שהעיתון קיים, ושעינו פקוחה. זהו שיקול העומד לנגד עיני כל שוטר וחוקר, כשהוא מחליט לעצור חשודים.

אין לי שמץ של ספק שאם תוסר ביקורת זו, יגדל שיעור המעצרים במדינה באופן דרמאתי.

כדי למנוע עוול מאדם אחד, שנעצר בלי הצדקה וששמו פורסם ברבים, ייגרם עוול לשלושה, ארבעה או חמישה אנשים אחרים, שייעצרו מחר בלי הצדקה. תחת העוול למעטים יבוא העוול לרבים.

בעצם, די בנימוק זה לבדו כדי להרוס את כל הבניין היפה של שוחרי־הצדק, מציעי הצעת־החוק.

סכנה 2: מישפט חשאי

קשורה בסוגיה זו הבעייה של פומביות המישפט.

העיקרון של „פומביות המישפט" הוא אחד מנכסי־צאן־ברזל של מדינת־החוק הדמוקרטית, עיקרון מקודש שנקנה במאבק של דורות.

הצרה היא שעיקרון מקודש — כמו „פומביות המישפט", „חופש העיתונות" וכיוצא באלה — נראה תמיד כעניין מופשט, שאינו נוגע, בעצם, לחיי יום־יום. הכל מהללים ומשבחים אותו, אך מעטים מאד מבינים שאלה הם דברים מעשיים מאד, כמו האוויר והמים, שהיעלמם עלול לגרום לתוצאות בלתי־נעימות לכל אדם.

פומביות המישפט דרושה כדי שהשופטים, התובעים והשוטרים לא יהפכו לעריצים מושחתים.

חוכמת־החיים מלמדת שאין לתת בידי אדם שילטון כה עצום על חייו של הזולת, אם אין עליו ביקורת מתמדת, אם אינו חש כי בכל עת עוקבת העין הפקוחה של הציבור אחרי כל מעשה ממעשיו. לכן דרוש שיישב קהל באולם בית־המישפט, דרוש שיהיו שם עיתונאים, ודרוש שהפירסום ילווה כל אקט מישפטי, למן הרגע שנופל החשד על מישהו ועד לגמר שפיטתו.

אחד משרי־המישפטים־לשעבר אמר לי פעם, בהלצה: „גם השופטים הם רק בני־אדם, ולפעמים גם זה לא." השופטים הם בני־אדם — כמו העיתונאים, כמו החנוונים, כמו פועלי החרושת. הם ממלאים תפקיד חשוב. הם משתדלים לעשות כמיטב יכולתם. והם נאלצים להאבק בלי־הרף בפיתויי השרירות, ההתנשאות, השחיתות, קהות־החושים, האדישות. כמו כולנו.

המישפט הפומבי הוא מכשיר חשוב ביותר, כדי לעזור לשופטים לעמוד מול פיתויים אלה. ומבחינה זו אין הבדל בין הרגע של מתן פסק־הדין לבין הרגע של הארכת פקודת־המעצר. הפומביות היא כורח עליון.

ברגע שהמישפט יירד למחתרת, תתפתח סביבו חרושת של שמועות, יגדלו נסיונותיהם של אנשי העולם התחתון הפלילי והפוליטי להדיח שופטים מדרך־הישר. תהיה זאת מורסה של ריקבון, שממנה תתפשט המוגלה לשאר ערכאות המישפט.

גם נימוק זה לבדו די בו כדי לפסול את ההצעה מכל וכל.

סכנה 3: מעצר לשם שבירה

המטרה העיקרית של החוקר, בבואו לעצור חשוד, היא „לשבור" אותו. החוקר חושד בפלוני. אין לו הוכחות נגדו. הוא יודע שהשגתן של ראיות, שתהיינה קבילות בבית־המישפט, היא תהליך ממושך ומפרך, שסיכוייו מפוקפקים. האמצעים של המישטרה הם מעטים, כוח־האדם דל, הכושר הטכני לקוי.

הרבה, הרבה יותר פשוט לאיים על החשוד, לשבור את רוחו באמצעים פסיכולוגיים או גופניים, ולסחוט ממנו הודאה.

הרוב העצום של כל ההרשעות — בישראל ובעולם — מבוססות על הודאותיהם של הנאשמים עצמם, שהושגו בשלב המעצר במישטרה.

כמה פעמים אמרו קציני־מישטרה לעצירים: „אתה לא תצא מכאן! אתה תירקב אצלי! לאף אחד בחוץ לא איכפת אם תשב כאן בלי סוף! כדאי לך להודות!"

זה קיים כבר כיום. מה יהיה המצב אם עצם המעצר לא יפורסם, אם החשוד יידע כי הוא יושב בחשאי, אם תהיה לו ההרגשה שהוא עזוב ונטוש ומבודד?

בידי חוקר מנוסה, נותנת חשאיות המעצר כלי־נשק מתוחכם נוסף, ויעיל ביותר, לשבירת רוחו של החשוד ולהשגת וידוי, אמיתי או פחות־אמיתי.

כאן באים מציעי הצעת־החוק, ובפיהם התחכמות. הם פותחים לפני העציר את האפשרות לבקש בעצמו את פירסום שמו ודבר־מעצרו. מה סביר יותר?

אך זוהי רק התעללות נוספת בעציר.

הוא יועמד בפני דילמה נוראה: להסכים להמשך החשאיות, השוברת אותו, או לבקש בעצמו פירסום, העלול להזיק למישפחתו. ואת ההחלטה הוא צריך לקבל לבדו, כשהוא מבודד, חצי שבור, בתנאים הבלתי־אנושיים בבית־המעצר.

כמה עצירים יבינו כי הפירסום וביקורת העיתונות הם לטובתם, וכי גם הפגיעה במישפחתם — מכאיבה ככל שתהיה חשובה פחות בטווח הארוך?

האם לא יחליטו רוב רובם של העצירים להקריב את עצמם למען דבר שייראה להם, באותו רגע, כנאמנותם למישפחתם?

כמה עצירים מודים כבר כיום באשמה, מפני שהחוקר הכניס לראשם שכך הם ימנעו סבל ממישפחותיהם?

אל תהיה כל אשלייה בעניין זה: איסור פירסום שמותיהם של עצירים ישמש מכשיר נוסף בידי המישטרה, לשבירת העצירים. קצין זריז יוכל תמיד להדליף לעיתונים מה שהוא רוצה להדליף, ולזהות את העציר זיהוי של ממש, בלי להזכיר את שמו המפורש.

מערכת הלחצים תהיה עוד יותר מורכבת ומאיימת. „אם לא תודה, אדאג שכל העולם יידע שזה אתה... אם תודה, יישמר העניין בסוד..." זהו הצד השני של המטבע „אתה תרקב כאן בלי סוף, ואף אחד לא יידע..."

על רקע זה כדאי לחזור לרגע לפרשת ביכונסקי. לדעת מציעי הצעת־החוק, היא מצדיקה את הצעתם. ההיפך הגמור נכון.

ביכונסקי נעצר. קצין־המישטרה אברהם צמרת קבע בוודאות שהוא הרוצח. המישטרה הדליפה לעיתונים סיפורים שונים עליו, כגון האורגיות המיניות שבהן השתתף, כביכול, והשתייכותו לקבוצה שמאלית מהפכנית. עיתונאי־הימין ערכו סביבו מחול־שדים של הסתה, החשידו אותו ברצח על רקע פוליטי, ועוד ועוד.

אולם זהו רק צד אחד של המטבע. לימינו של ביכונסקי התייצבו עיתונים שפויים, ובראשם העולם הזה, והגנו עליו בכל כוחם. חשפנו את האיוולת והזדוניות שבמסע ההשמצות. ביכונסקי עצמו שיתף עימנו פעולה, עם שיחרורו. מבירור עיתונאי נוקב (ואולי חסר־תקדים) זה יצא ביכונסקי, בעיני הציבור, מנצח.

אילו היה קיים אז החוק המוצע, אמנם לא היה מתפרסם שמו. אך המישטרה היתה מדליפה את הפרטים האחרים, באותו מרץ. לא היה כל צורך לשחרר את ביכונסקי. אפשר היה להחזיק אותו במעצר עוד חודשים ארוכים, תוך מסירת הודעות־כזב בבית־המישפט והשגת אישור מהיועץ המישפטי באותה דרך. גם אחרי שיחרורו לא היה איש יודע על הביזיון המישטרתי, ואותם הקצינים היו יכולים להמשיך באותן השיטות בלי סוף, על חשבונם של חשודים אחרים.

כתב על כך נשיא מועצת העיתונות, ד"ר יהושע רוטנשטרייך, שאינו עיתונאי אלא דווקא מישפטן בכיר: „חיסוי המעצר בכלי־התיקשורת יביא למגמה הפוכה מזו שבעלי ההצעה רוצים בה... דוגמה זו (של ביכונסקי) חייבת להצביע לכיוון ההפוך. רק תודות לכך שכלי־התיקשורת נתנו פומביות רבה למעצרו של ביכונסקי ולריקוד־השדים סביב הקבוצה שהיה קשור בה — שוחרר ביכונסקי. אחרת יכול היה ביכונסקי לשבת במעצר זמן רב מאד.

„רק חוסר חיסוי המעצר, והרעש שקם עקב קשירת החוג הפוליטי שאליו השתייך ביכונסקי להחשדתו ברצח — רעש שזכה בהדים שליליים ביותר מפיו של נשיא מועצת העיתונות — הביאו לשיחרורו."

מוסיף רוטנשטרייך, אדם שאינו ידוע כנוטה להגזמה: „קיים חשש סביר שמא (אם תתקבל הצעת־החוק) יפותחו קני־מידה לא־נכונים בטיפול בבקשות למעצרים. החלטות על המעצר שיינתנו בחדרי־חדרים עלולות לסכן את שלום הציבור..."

סכנה 4: אנשים ייעלמו

אחד מסימני־ההיכר המובהקים ביותר של המדינה הטוטאליטרית היא היעלמם של בני־אדם. אחד מקיש בדלת בשעות הקטנות של הבוקר, והאיש נעלם כלא היה, „בלילה ובערפל". אימרה ידועה אומרת: „מדינה דמוקרטית היא זו שבה שומע אדם בשלוש בבוקר צעדים על מיפתן ביתו, ויודע שזהו החלבן."

הצעת־החוק המוצעת יוצרת מצב שבו ייעלמו בני־אדם. הם ייעצרו בחשאי, יישבו בחשאי תקופות קצרות או ארוכות. איש לא יידע על כך.

אמר על כך השופט דוב לוין: „מעצר הוא הליך חשוב ביותר. רק במדינות טוטאליטריות עוצרים אדם בחדרי־חדרים, ולא מפרסמים את שמו. זה אינו מתאים למדינת־ישראל דמוקרטית. רואה אני לנכון לומר, כי הדיון הפומבי הוא מעיקרי השיטה המישפטית, ורק במיקרים יוצאי־דופן יש לסטות מכלל זה."

מרדכי („מוטקה") קדר נעלם. קרוביו סברו שהוא בחו"ל. איש לא ידע כי הוחזר ארצה, וכי הוא מוחזק בתנאים בלתי־אנושיים של בידוד טוטאלי בכלא רמלה, שם נקרא בשם X, ואף סוהריו ושכניו לא ידעו מיהו.

העניין התפוצץ, והוא הועמד למישפט סדיר, כאשר הצליח אחרי זמן רב להגניב החוצה פתק.

אברהם („אברי") זיידנוורג נעלם. הוא הוזמן למישרד צבאי, ומאז נעלמו עיקבותיו. במשך שנים לא ידע איש, מילבד אחותו ובני־ביתה, שהוא עצור. גם לאחר מכן הועלם שמו. ואפשר היה לדבר רק על „האדם השלישי".

אם תתקבל הצעת־החוק, יהיה זהו גורלם של אלפי בני־אדם. הם ייעלמו. השכן שלך בבית, העמית שלך בעבודה, המורה שלך בבית־הספר, המנכ"ל של המוסד שאתה חבר בו, פשוט ייעלמו, מבלי שתדע מה אירע להם.

ומאידך: כל מי שלא יהיה במקומו — גם אם נסע לטיול בחו"ל, או התפטר, או נפרד מאשתו — ייחשב אוטומטית כפושע שיד החוק השיגה אותו, סוף־סוף, והשליכה אותו לכלא.

מי שנעצר, לא יוכל לקוות שידידיו ומכריו ברחבי הארץ יחושו לעזרתו, יגנו

(המשך בעמוד 36)

* יוסף אפשטיין, שנחשד בקשר לשוד־הכספות.

בעל רכב

שלם
את פרמית ביטוח החובה לרכב
עד 25.11.76

בידך נמצאת תעודת ביטוח חובה אשר נשלחה אליך
על־ידי חברת הביטוח שלך.

עליך לשלם בבנק את מלוא הסכום הרשום בתעודה
ולקבל את חותמת הבנק עליה.

בעל רכב זכור!

לאחר 25.11.76 לא יהיה לך ביטוח חובה בר־תוקף
ללא חותמת הבנק על תעודת הביטוח.

אל תסע ברכב ללא ביטוח!

איגוד חברות הביטוח בישראל

החגים. כששלחנו לבסוף את מכתבי הפיטורים לא היתה לנו ברירה אחרת. ככלות הכל. אנחנו חברה עיסקית ולא מוסד סוציאלי״.

(דברי עקיבא הררי, מנכ״ל עסיס, ידיעות 12.11.76)

„כאשר הוציא הפרלמנט האנגלי, בשנת 1819, את „תקנות בתי-החרושת״ — אשר קבעו כי לא יועסקו במיפעלים ילדים למטה מגיל תשע, וסך שעות העבודה היומית של ילדים במיפעלים לא יעלה על שתים-עשרה וחצי שעות — התעצבנו מאוד בעלי-המיפעלים, היטיבו את עניבתם, ומחו במורת-רוח ג׳נטלמנית: „ככלות הכל, אנחנו הרי חברות עיסקיות ולא מוסדות סוציאליים.״

2

חנוך מרמרי

הם צדקו, התעשיינים האנגלים. חוקי העבודה הראשונים פתחו פתח מעורר־דאגה להידרדרות המצב בעתיד, והסבו במרוצת הדורות נזק ניכר לתעשיינים. הפועלים, כצפוי, הרימו ראש ודרשו יתר־זכויות.

היום, יש פחות ילדים במיפעלים, וגם אלה שישנם עובדים מקסימום שמונה שעות. לפועלים של היום יש ועד, ואם כי מציעים להם מדי פעם אצבע, רוצים הם תמיד את כל היד. עכשיו הגיעו לשיא חוצפתם: הם ממשיכים לעבוד ליד המכונות אחרי שההנהלה סגרה את המיפעל.

היום יש מיפעל שמורכב מ„פועלים יומיים,״ מ„עובדנים חודשיים,״ ומ„פועלות.״ (לכותב לא ברור מה זה „פועלות,״ אבל הוא מניח שזה משהו יותר נמוך אפילו מ„עובדים יומיים.״)

היום יכול בעל־המיפעל לבוא אל העובד היומי ולהגיד לו „אל תבוא מחר״ ולשלם לו פיצוי סימלי בסדר־גודל של שבועיים לשנה. כלומר, משכורת חודש כפיצוי עבור ותק של שנתיים.

היום יושב פועל קשיש ליד המכונה שמונה שעות, ולפני משלוח ליצוא עובד גם לילות ושבתות. אותו פועל קשיש הוא אחד שזכה אחרי הרבה שנות עבודה כ„יומי״ למעמד של „חודשי״ — וזהו שיא הקריירה המקצועית שלו. אנשים בני גילו הם כבר נשיאים וגנראלים ומנכ״לים.

היום יושב מנכ״ל צעיר וסוגר מיפעל משיקולים עיסקיים. כשייסגר המיפעל יקבל המנכ״ל מיפעל אחר. ויש גם ביטוח־מנהלים שממתין לו בבנק, והוא יוכל אולי לקנות את הוואליאנט של המיפעל בשליש־מחיר.

היום מפוטר פועל קשיש משיקולים עיסקיים. כשיפוטר יקבל פיצוי אך ורק עבור שנות ה„קביעות״. כל השנים בהן ישב על פס הייצור ומילא מיליארדי־בקבוקים כ„יומי״ לא נחשבות לצורך פיצויים.

מחר תממש ההנהלה את ערך הציוד ותמכור את המיגרש, כמו כל ספקולאנט אחר בענף הקרקעות. מפדיון ערך המיגרש יקימו מיפעל אחר, למשהו חדש, ריווחי יותר. יביאו פועלים חדשים, „יומיים״, שיעבדו ויזדקנו ליד פס־הייצור עד ששוב ייפול העסק, משיקולים עיסקיים, והפועלים יפוטרו. ושוב יקימו משהו חדש עם פועלים חדשים.

הנהלות לא מתות. הן קופצות מאבן לאבן ולא נרטבות. האבנים בלאו־הכי שקועות במים. העולם מלא מכונות ופועלים. אלה שמתיישנים מושלכים לג׳אנק ומביאים חדשים, יעילים וזולים. עברו מאה־וחמישים שנה, והתעשייה עודנה מייצרת, והפועלים עובדים והבעלים מנהלים. והנהלות הן כידוע לא מוסדות סוציאליים.

דבר המנהל

המוסד הזה, שנתמניתי לעמוד בראשו, הוא מוסד כושל ומחורבן. הוא מורכב מחומר אנושי גרוע וממוסר־עבודה ירוד. התקציבים שעומדים לרשותי עלובים ביותר והציוד ישן ופרימיטיבי. שיטות העבודה הן מימי האדם הניאנדרטאלי, והתקנון לא מאפשר כל צורת ניהול תקין. האדמיניסטראציה מסורבלת, המנגנון מנופח ואין כוח־אדם מיומן ומיקצועי שיוכל להתמודד עם הבעיות החולכות וגדלות.

על אף כל זאת, אני מנהל את העסק. הרי מישהו מוכרח גם לנהל, לא כולם יכולים להיות „פיונים״ ולהתחמק מאחריות.

ועם זאת הריני מודיע מראש: אל תתפלאו אם המוסד הדרעקי הזה יילך קאקען. זיכרו שכבר עכשיו התרעתי על כך. ואם בכל־זאת אצליח להזיז כאן משהו — נא לזכור ולצטט: „למרות הכל — הוא עשה זאת.״

שלוש תמונות

טולסטוי

פיק

קונג

על קיר חדר-עבודתו של הכותב תלויות שלוש תמונות, כנהוג לתלות על קירות חדריהם של כותבים. שלוש תמונות אשר מסמלות את עולמו של הכותב, ואפשר לומר שהן הטביעו את חותמן עליו יותר מכל.

תמונתו של לב ניקולייביץ׳ טולסטוי נגזרה מתוך „טבע ובריאות — ירחון לצימחונות״. ודאי ידוע לכל כי טולסטוי המנוח היה מגדולי הצימחונות במאה ה-י״ט. כמי ששואף זה מכבר אל צימחונות, אם-כי טרם הגשים, ראה הכותב בדמותו של הצימחונאי הרוסי מעין מורה-דרך.

והתמונה השנייה היא קלסתר-פניו של צביקה פיק, צהוב יתר-על-המידה ומטושטש במקצת מ-חמת ההדפסה הרשלנית, אך עדיין מביע רבות. דיוקנו של פיק מופיע על לוח-השנה מתוצרת „להיטון״ התלוי על קיר חדרו של הכותב, למען יידע את התאריך.

והדמות השלישית, אינה אלא דמותו של קינג-קונג המסתער על מיגדל-דויד. ציור פרי מכחולו של האמן העולה-החדש ד. קודור.

טולסטוי, קינג-קונג וצביקה פיק. אנשים דגולים.

טולסטוי, סמל לבריאות הגוף ולטהרת מיצי-העיכול. פיק, איש המוזה וקונג, שבחוסן זרועותיו מסמל את חוסנו של העם, ובזיקתו אל הקישלה מעלה בלב הכותב געגועים לירושלים ושאיפה לעצמאות.

לב, קינג וצביקה. אבני-דרך בחייו של הכותב.

אחינו, הסרטן בדרך, תן שלוש לירות, הא?

הסתיו הגיע. עונת הסרטן בעיצומה. לקראת המגבית השנתית מלאה הארץ סרטן. סרטן בעיתונים, סרטן בטלוויזיה, סרטן ברדיו. סטטיסטיקות, אזהרות, איומים, ארגעות (ממחלות-לב מתים יותר). „היום זה הוא — מחר זה אתה״ בעצם, תורם יקר, אולי כבר עכשיו אתה נגוע...

— מזה כארבעים יום שהכותב מתהפך על משכבו ושנתו נודדת והוא ממשש בוקר וערב כל חלקה טובה בגופו, שמא הגיע יום הדין. ומחמת האימה הגדולה, סטה הכותב המבוהל ממנהגו הסרבני, וכשהקישו גובי-הסרטן על דלתו — לא טרק את הדלת כצפוי — כי אם נתן 3 לירות, כופר נפשו. ואמנם, הגובים הדביקו תווית על מזוזת-הבית — כנראה כדי שאת הבית הזה לא יפקוד מלאך-המוות.

אבל מיד כשיצאו, חש שוב הכותב דקירה מבשרת-רעות באיזור בית-השחי. למה לעזאזל, לא נתן 5 לירות. כדאי לחטוף סרטן בגלל קמצנות?

ככה
אי־אפשר יותר

מאמר פובליציסטי

אין ספק כי ישראל ניצבת בשעה זו בפני פרשת־דרכים, אולי החשובה ביותר בתולדותיה. חובה עלינו, כולנו כאיש אחד, להחליט הלכאן או לכאן; שכן דבר אחד ברור מעל לכל ספק ומעבר לכל חילוקי־הדיעות — ככה אי־אפשר יותר.

המצב המדיני קשה, המצב הכלכלי חמור, המצב הביטחוני רופף, המוראל ירוד. אין מנוס מן המסקנה המתבקשת כמו מאליה — ככה אי־אפשר יותר.

שהרי אם ככה עשינו וככה האמנו וככה הלכנו וככה ביצענו וככה הגענו לאן ולמה שהגענו — הרי שככה אי־אפשר יותר.

נאמר לעצמנו במלוא הכנות, במלוא האחריות, במלוא גילוי־חלב — ככה היה, אך ככה לא יהיה. ככה אפשר היה פעם, ככה אי־אפשר יותר.

פרשת־הדרכים הזאת, הקשה, בנפשנו היא, בנפש העם כולו. עד היום היינו כולנו ככה, הנמשיך ככה גם מחר? ה־אפשר ככה? והתשובה היא — לא. ככה

(המשך בשבוע הבא)

בכנס אנשי רוח ומעש בקיבוץ ותיק ומשגשג הוחלט:

ככה אי־אפשר יותר

כנס מחאה של אנשי רוח ומעש, שנערך השבוע באחד הקיבוצים המבוססים בעמק יזרעאל, ושנועד לדון בבעיות השעה הבוערות, החליט פה־אחד וללא כל הסתייגויות ש„ככה אי־אפשר יותר.”

בכנס־המחאה השתתפו מקימי הקיבוץ וותיקיו, פעילים בתנועת־העבודה, מושבניקים מבוססים, פלמ"חניקים לשעבר, עסקני הסתדרות, פרופסורים ואקדמאים, מזכירות אגודת־הסופרים, שגרירים, מנכ"לים, נספחי־תרבות, פקידים בכירים מנהלי־מיפעלים, טייסים וקברניטים, שרים, עורכי־דין מצליחים, אלופים במילואים ו־אחרים.

נמסר כי הכנס נערך בחדר־האוכל ה־מרווח של הקיבוץ המשגשג, וכי המשתתפים נהנו מארוחות דשנות ומאווירה תרבותית ונעימה בחיק הטבע. הכנס ננעל בקומזיץ חגיגי על הדשא, ובו הפליאו משתתפי כנס־המחאה בשירה בציבור.

לכתבנו נודע, כי בכנס הושמעו מפי המשתתפים דברים קשים ביותר נגד המצב ונגד המיפעלים — הקיבוציים, הממשלתיים, הכלכליים, התרבותיים, הפרטיים, האירגוניים, התעשייתיים, ההסתדרותיים וכו' — שמשתתפי הכנס הקימו ושבראשם הם עומדים.

עוד נודע לכתבנו, כי בכוונת המתכנסים להמשיך ולהיפגש, ויש אשר תבעו להקים לאלתר תנועת־מחאה עממית שתאחד את כל אלה המרגישים ש„ככה אי־אפשר יותר".

כתבנו לענייני מיפלגות מוסר, כי כל המיפלגות קידמו בברכה את הכנס והביעו שימחה על ההחלטה שנתקבלה.

מטעם המערך נמסר, כי „טוב וחשוב שאנשים קמים ומרגישים ש,ככה אי־אפשר יותר,' וטוב וחשוב יותר יהיה אם יפעלו במיסגרת המיפלגה בכיוון הזה.” מן הליכוד נאמר כי „אנחנו הם אלה האומרים כבר עשרות שנים שככה אי־אפשר יותר, וטוב יעשו המתכנסים אם יצטרפו אלינו ב־מאבקנו.”

גם המפד"ל, הליברלים העצמאיים, מוקד, מפ"ם, ייגאל ידין, חיים יבין, שולמית אלוני, לובה אליאב, אריק שרון, גוש־

אמונים ומעריב הביעו דיעות דומות, וקר־או למשתתפי כנס־המחאה בקיבוץ להצטרף

(המשך בשבוע הבא)

ראיון השבוע:

ככה אי־אפשר יותר

ש: אדוני, השבוע במועדון המיס־חרי בתל־אביב, אמרת ואני מצטט „ככה אי־אפשר יותר". למה התכוונת בכך?

ת: (החלטי) התכוונתי בדיוק למה שאמרתי.

ש: ואתה מאמין בזה?

ת: (תקיף) בהחלט.

ש: אתה לא חושב שזה קצת מוזר,

שאדם שהיה כל השנים, וגם היום, חלק מהמימסד, אומר שככה אי־אפשר יותר?

ת: (נינוח) אני חושב שהגישה שבאה לידי ביטוי בשאלתך היא גישה ילדותית. קודם כל, אינני מבין מדוע איש שהוא חלק מהמימסד, כמו שאתה קורא לזה, אסור לו שיהיו לו דיעות משלו.

שנית, זה שאתה עומד בראש מיפעל כלשהו אין זה חייב לומר שאתה מרוצה מאותו מיפעל. ושלישית, וזה אולי הח־שוב מכל — בסופו של דבר הרי רק מי שנמצא בעמדת־כוח הוא זה בעל היכולת לשנות.

ש: ואתה מתכוון לשנות?

ת: (מחייך) נו, ומה אתה חושב?! הרי אמרתי שככה אי־אפשר יותר.

ש: ואם לא תצליח לשנות?

ת: (שקט) אני אמשיך בכל עת להי־אבק על דיעותי ועל הגשמת רעיונותי, בדיוק כשם שנאבקתי עד עתה. ואני אמ־שיך תמיד לנסות לשכנע את חברי ואת כל מי שאפשר לשכנע שככה אי־אפשר יותר ואני בהחלט מאמין שבסופו של

(המשך בשבוע הבא)

רוב הציבור:

ככה אי־אפשר יותר

76 אחוזים מכלל אזרחי ישראל סבורים כי „ככה אי־אפשר יותר.” זאת העלה סקר דעת־קהל שנערך בקרב מידגם מייצג של האוכלוסיה היהודית הבוגרת.

עוד מגלה הסקר, כי 12 אחוזים מרגישים כי „ככה אפשר עוד ועוד,” 5 אחוזים חשים כי „ככה אי־אפשר יותר בשום פנים ואופן,” 3.5 אחוזים מאמינים כי „ככה וככה אי־אפשר,” אחוז אחד חושב כי „אפשר גם ככה וגם ככה” ואילו לנותרים לא היתה

(המשך בשבוע הבא)

משתתפי רב־השיח המיוחד:

ככה אי־אפשר יותר

צביקה: בזמן האחרון אני שומע, בכל מקום כמעט, את הטענה הקשה ש־„ככה אי־אפשר יותר” ואני רוצה לשמוע, מה דעתכם על זה?

איציק: אני רוצה להגיד שאני בהח־לט מסכים עם הקביעה הזאת. אני יודע שהיא חריפה, אבל אין מה לעשות — זה ככה, ככה באמת אי־אפשר יותר.

יגאל: אם לחדד את הנושא, אני חושב שדווקא טוב שהטענות הללו מושמעות בחריפות כזאת ואולי אפילו בכאב. כי אני בהחלט מאמין שחריפות וכאב בעוצמה כזאת, אולי הם יגרמו לשינוי, אולי זה יזיז משהו...

אריק: מה שמעניין במיוחד זה שה־טענה הזאת אינה נחלתם של בודדים או של מיגזרים מסויימים באוכלוסיה — כולם מרגישים כך.

יגאל: גם אנחנו.

אריק: בהחלט גם אנחנו, וזה טוב שזה כך, כי כמו שיגאל אמר אולי זאת התחלת התנופה הגדולה לשינוי שכולם כל כך מייחלים לו.

צביקה: וזה טוב שזה כך, שקיים הייחול הזה, כי גם אני חייב להסכים — ככה אי־אפשר יותר.

איציק: בהחלט בלתי־אפשרי.

יגאל: ולא יעזור כלום, מכל זווית שתסתכל על זה — אתה מגיע תמיד לאותה מסקנה עצובה.

אריק: עצובה מהד, אך מעודדת מאד

(המשך בשבוע הבא)

ראש־העיר לא בא למסיבה של עצמו - ולא הודיע על ביטולה

אנשים

■ בניגוד להבטחותיה, לא ילדה הברונית **נילי רוטשילד** לבית לימון את תינוקה ב־ישראל, כי־אם בפאריס. לצידה של נילי, שילדה בת, היו הו־ריה אלוף (מיל.) **מרדכי** („מוקה”) **לימון** ואשתו. חמה, הבארון **אלי רוטשילד**, שהה באותה עת בישראל ושהה ב־מלון דן. הנהלת המלון מיהרה לשלוח לחדרו של הבארון עוגה גדולה ולכתוב עליה „מזל טוב”. הבארון לא הבין בתחילה לכבוד מה העוגה ואמר ל־מלצרים: „אבל היום לא יום־הולדתי!” רק מאוחר יותר תפס כי העוגה נשלחה אליו לכבוד לידת נכדתו.

■ איש־הטלוויזיה, **יעקב אחימאיר**, חייך על המסך ב־שימחה־לאיד, בעת שריאיין את שגריר ישראל בוושינגטון, **שמחה דיניץ**, במיסגרת תוכנית מוקד. היה זה כאשר נדמה היה לו כי תפס את דיניץ בשגיאה גסה. דיניץ סיפר, כי ערב צאתו לישראל נפגש עם סגן הנשיא המיועד „**פריץ מונדייל**”. אחימאיר מיהר ל־תקן את דיניץ, בטון סלחני: וולטר מונדייל”. אלא שכאן הגיעה שעתו של דיניץ לגמול למראיינו. הוא חייך חיוך צי־ני ותיקן את אחימאיר: „וולטר, ידידיי קוראים לו פריץ.”

■ צלמי־העיתונות, שמזדמן להם לצלם באחרונה את **גולדה מאיר**, נדהמים מיחסם ה־גס של שומרי־ראשה. המרחי־קים מעליה צלמים דרך־קבע. כשנשאלה גולדה, שתמיד שית־פה־פעולה עם הצלמים, מדוע שינתה את יחסה כלפיהם, הס־בירה כי היבהוב המצלמות מפ־ריע לעיניה, כיוון שהיא מרכי־בה עדשות־מגע.

■ אותן עדשות־מגע ש־מרכיבה גולדה, כימעט שקילקלו את המסיבה שערכו נשיא מכון וייצמן, פרופסור **מיכאל סלע**, ואשתו **שרה**, בביתם שברחובות אחרי טכס חנוכת מאיץ־החלקיקים החדש במכון. למסיבה, שבה השתתפו גם ראש־עיריית תל־אביב **שלמה** („צ'יצ'”) **להט**, שנבחר לכהן דובר חבר־הנאמנים של המכון ואלוף (מיל.) **אריאל** („אריק”) **שרון**, שניהם בחברת נשותי־הם, הוזמנה גם הזמרת **עדנה גורן**, שהופיעה בחלק האמ־נותי. עם תום הופעתה של עדנה החליטה גולדה כי הגיע הזמן ללכת הביתה, אולם כש־קמה מכסאה איבדה את אחת מעדשות־המגע שלה. שעה ארו־כה חיפשו שומרי־הראש ואור־חי המסיבה את העדשה. רק לאחר שזו נמצאה יצאה גולדה לביתה שברמת־אביב, והמסיבה נמשכה.

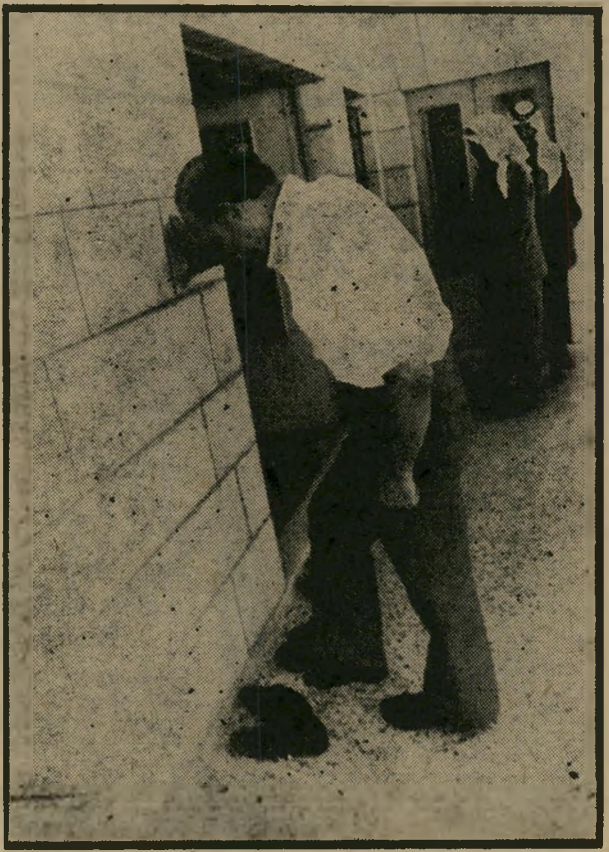

ויקטור שם־טוב שר־הבריאות, מצא פנאי בעת שביתת־הרופאים לערוך בי־קור בביתו של השייך הבדואי אבו־רביע. כשהגיע אל הבית, שם לב כי הריצפה מכוסת במחצלות וכי האורחים מהלכים יחפים. השר יצא החוצה, חלץ את נעליו וחזר לחדר כשהוא יחף.

■ בניגוד להרגלה, לא הז־מינה גולדה את אנשי הפרל־מנט האירופי לארוחה במיט־בחה, אלא לארוחה מסורתית במלון דן התל־אביבי. כששאלה אותה חבר הפרלמנט, הקומו־ניסט האיטלקי **ראנטו סור־די**, מדוע לא זכו בכבוד ליהנות ממטעמיה, הסבירה לו גולדה כי זה־עתה יצאה מבית־החולים לאחר טיפול ממושך, וכי היא עייפה מכדי לבשל ולהכין ארוחה גדולה בכוחות־עצמה.

■ הדיון בכנסת על פגישות המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני עם אישים פלסטיניים בחו"ל נערך ביוז־מת ח"כ הליכוד **אמנון לין**. יוזמה זו נתמכה בממשלה על־ידי השר **זבולון המר**. ב־הגיבו על כך, דיבר ח"כ **לובה אליאב** על „מיבצע לין־האמר”, על מישקל „מיבצע לילהאמר” האומלל. תיקן אותו ח"כ **מאיר פעיל**: „מיבצע לינץ'־האמר”. לא היה זה מישחק־המילים היחידי על או־תו נושא. היו שהזכירו את הלקו של השר **ישראל גלילי** בגינוי הפגישות, ודיברו על „מיבצע גלילין”, או אף על „מיבצע גלילינץ'”.

■ ראש עיריית תל־אביב, שלמה („צ'יצ'”) להט אירגן מסיבה לכבוד ראש־עיריית בון, **הנס דניאלס**, במועדון המע־רה ביפו. למקום הוזמנו מיספר נכבדים ועיתונאים והזמרת **יפה ירקוני**, שבאה בשימלה מפוארת שתפרה במייוחד לכ־בוד המאורע, עמדה להופיע ב־תוכנית האומנותית. אלא ש־הקהל הנכבד והעיתונאים חיכו עד בוש. שני ראשי־הערים לא הגיעו למקום. מאוחר יותר הס־תבר כי ראש־עיריית בון חלה ונשאר במלונו, ואילו ראש עיריית תל־אביב, שידע על כך, לא הגיע למסיבה של עצמו אולם לא טרח להודיע מראש למוזמנים על ביטול המסיבה.

■ בשבוע שעבר נראתה **רחל דיין** רעייתו של **משה דיין**, עורכת את קניותיה ב־סופרמרקט של צהלה. כשעברה ליד דוכן הבשר, שאל אותה ה־קצב: „גברת דיין, מה בשביל לך היום?” היא השיבה לו ש־היום לא תקנה בשר. מאוחר יותר סיפרה כי היא ובעלה, משה דיין, עורכים עתה דיאטה צמחונית והחליטו לוותר כליל על בשר משך תקופה מסויימת.

■ בעת הראיון שערך מנ־חה־הטלוויזיה האמריקאי **מרב גריפין** עם ראש־הממשלה **יצחק רבין**, על מיגרש־הטניס של מלון השרון, עמד מן הצד אדם עם דפדפת גדולה בידו, ובין צילום לצילום ניגש אל גריפין ושוחח איתו. הסתבר כי היה זה כותב־הבדיחות של גריפין, שבא עימו במיוחד מ־ארצות הברית ומדי פעם הורה לו איזו בדיחה לספר ומתי.

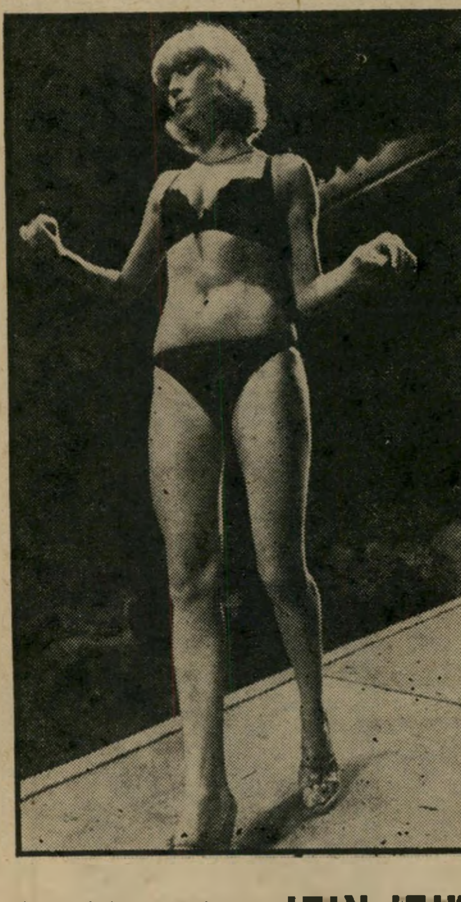

שלומית אמיר אחת הדוגמניות המעולות בארץ, אינה בוחלת בשום עבודה בתחום הדוגמנות. השבוע השתתפה עם שלוש דוגמניות נוספות בתצוגת אופ־נה לחזיות ותחתונים שהתקיימה במלון „הילטון”.

מירי אורן הנחשבת כדוגמנית מיספר אחד בארץ בכל הקשור ל־תחתונים וחזיות, השתתפה אף היא בתצוגה ותפ־גינה גוף מג'ונג'ן הדורש שיזוף. הדוגמניות הדגימו לבנים שקופים וסכסיים, בצד לבנים שחורים.

משה ינוקא

נער־השעשועים המחלים עתה משני התקפי־לב, לא יצא את ביתו מאז התקף־הלב השני שלו. ביום הראשון בשבוע שעבר עת חנך את תערוכת ציוריו בגלריה תוראל בתל־אביב. כרגיל הציפו את הגלריה מיטב החתיכות של העיר שהקיפו את הצייר. אמר ינוקא, שהיה מוקף בחתיכות: „רק בשביל זה היה שווה להישאר בחיים.״

■ את תוכנית־הטלוויזיה של גריפין מפיק **מורי שוורץ**, שהיה מחטופי אנטבה. השבוע התפרסמה מודעה של הבמאי **מנחם גולן**, המזמינה את כל חטופי המטוס להשתתף בצילומי הסרט. השחקן **מייק בירשטיין**, שנטל חלק בתוכנית־הטלוויזיה של גריפין,

אהובה גורן

(משמאל) מי שהיתה כוכבת הסרט פורטונה, ונעלמה מייד לאחר הקרנת הסרט לפני תשע שנים, והפכה אלמונית. השבוע התגלתה שנית לעיתונות. בעת מסיבת עיתונאיות שקיימה חברת הלנה רובינשטיין הוצגה כאהובה ששונקין, (למעלה) דוגמנית־הבית של החברה. רק כשחייכה וחשפה שני טורי־שיניים צחורות, גילתה אחת העיתונאיות שאהובה ששונקין אינה אלא אהובה גורן, כוכבת של סרט אחד, שהספיקה בינתיים להינשא וללדת שני ילדים.

הציע לשוורץ להתקשר עם גולן ולהשתתף בסרט כשחקן.

■ במסיבה שערך בבית אגרון בירושלים יו״ר תא ה־כתבים הכלכליים בירושלים, **צבי טימור**, לרגל מינויים של **ארנון גפני** כנגיד בנק ישראל, **עמירם סיון** כמנכ״ל משרד־האוצר ו**רפאל** („רפי״) **רוטר** כמנכ״ל הביטוח־הלאומי, נאם רק ארנון גפני. כשנשאל עמירם סיון מדוע אינו נושא נאום־ברכה, התנצל באומרו כי הוא צרוד ואינו יכול לדבר, ו־אילו רפי רוטר תירץ את התחמקותו מנאום בכך שהוא נרגש מדי. בדברי בירכתו חילק גפני ציונים לעיתונאים. הוא אמר: „העיתונאים באשדוד הם עיתונאים טובים.״ ולאחר הפסקה קצרה הוסיף: „וגם העיתונאים הירושלמים הם כחות או יותר טובים.״

■ דובר משרד־העבודה, **אבנר מיכאלי**, התלונן ה־שבוע לפני השר שלו, **משה ברעם**: „בכל פעם אני הולך לסופרמרקט עם ס ל מלא כסף, וחוזר עם א ר נ ק מלא מיצרכים.״

■ בנסיעה שערך מתל־אביב לירושלים, תמה שר־המישטרה **שלמה הילל** לפשר האיתותים של נהגי המכוניות שבאו ממולו. רק כשהגיעה מכוניתו של השר למלכודת מישטרתית הסביר לו עוזרו, **ברוך לשם**, כי האיתותים הם הסכם בלתי־כתוב בין נהגי מכוניות, המזהירים את חבריהם מפני המישטרה. שאל השר את נהגו: „ואתה הבנת את פשר האיתות?״ „בטח,״ השיב

הנהג, „לא שמת לב שהאטתי את המהירות?״

■ אחת האטרקציות בהצגת־היחיד החדשה של הזמר **אבי טולדאנו** נמצאת דווקא מ־אחרי־הקלעים, והיא בשר־ודם. חשמלאי ההצגה והאחראי על האביזרים אינו אלא **יוסי רבינוביץ'**, בנו של שר־האוצר. גם בנו הבכור של רבינוביץ' מהווה אטרקצייה ב־מקום־עבודתו. הבן הוא דייל באל־על, ובכל פעם שהתיירים האמריקאיים מגלים מי אביו, הם ממהרים להקיף אותו ולדרוש ממנו חתימה.

הם אומרים

הרושם הישראלי והמציאות האמריקאית

על השינויים הצפויים במערכת־היחסים בין ארצות־הברית לישראל, עם כניסת הנשיא המיועד לבית־הלבן, מעיד דניאל בלוך במדורו במיטבחים הפוליטיים, שם הוא מצטט מביקורתו של הסנאטור ממוצא יהודי אברהם ריביקוף, שביקר השבוע ב־מיזרח־התיכון בראש מישלחת־לימוד של בית־הנבחרים: „...בפגישה עם חברי־הכנסת, הירשה לעצמו הסנאטור היהודי אברהם ריביקוף למתוח ביקורת על מארחיו הישראליים. הוא אמר, כי בישראל נוצר הרושם, כאילו חייב קארטר לדאוג קודם־כל לנו. אך יש לזכור כי השאלה התשובה היא — מה יעשה הנשיא קארטר למען ארצות־הברית ולא למען ישראל. בטווח הארוך סבור

גולדמן עוז גורי יערי בלוך

ריביקוף, כי מה שיעשה קארטר לחיזוקה של ארצות־הברית יפעל גם לטובת ישראל...״ (דבר)

אין במדינת ישראל פתרון לבעייה היהודית

תחת הכותרת „שר־החוץ האמריקאי הטוב ביותר לישראל״ מספר נשיא ההסתדרות־הציונית לשעבר, הד״ר נחום גולדמן על פגישות שערך במשך תריסר שנים עם הד״ר קיסינג'ר, עוד מהתקופה שבה שימש שר־החוץ האמריקאי כמרצה באוניברסיטת הארווארד. לטענת ד״ר גולדמן, קיסינג'ר לא גילה משך שנים רבות עניין כלשהו ב־יהדות. באחת הפגישות אמר קיסינג'ר: „מאחר שכבר יש מדינה, יהיה זה בלתי־מוסרי לאפשר את השמדתה; אך אילו שאלו בעצתי לפני ש־המדינה היתה קיימת, הייתי אומר, כי אין במדינה זו משום פיתרון לבעייה היהודית...״

(ידיעות אחרונות)

הפאתוס של מחרחרי המלחמה

מנהיגה של מפ״ם, מאיר יערי, יצא בעיתון מיפלגתו במאמר שוצף וקוצף נגד הכבוד שהעניקה באחרונה הכנסת למשורר אורי צבי גרינברג. במאמרו משווה יערי הלכי־רוח ששררו בגרמניה אחרי מילחמת־העולם הראשונה, לאלה השוררים כיום בישראל. מטרת מאמרו, לדבריו: „לגלות את נביבות הפאתוס של מחרחרי־המלחמה... טוען אני, כי הפאתוס הנבוב ושירתו של אצ.ג. יונקים מאותו מקור דלוח של השוביניזם, שעליו רמזתי. סוג הפאטריוטיזם, שמטפחים תלמידי ז'בוטינסקי ושא.צ.ג. משמש להם שופר, יש בהם כדי להרחיק את סיכויי השלום ולהחיש סיבובי־מילחמה נוספים...״

בהמשך דבריו מעלה מאיר יערי, שהוא מ־אחרוני המנהיגים, ששרדו מדור־המייסדים, פרט מעניין, מהתקופה שבה עדיין השתייך גרינברג על ארץ־ישראל־העובדת, את סיפור הספדו של א״צ גרינברג למות ולאדימיר לנין, מנהיג המהפכה ה־רוסית, שפורסם בעיתון קונטרס **בשנת 1924:** „...הוא (גרינברג) מוריד לחצי־תורן את הדגל ה־אדום ואת בלוריתו האדומה, לאות־אבל על מנהיג המהפיכה, שהלך לעולמו...״ (על המשמר)

להקים מחדש את ההסתדרות

בעל־הטור חיים גורי, הניצב מאחרי „כנס בית־השיטה״, שמטרתו יצירת קבוצת־כוח פוליטית במערך, תיאר את הכנס במדורו „מה אומרים?״.

איך התאבל אצ״ג על מות לנין ★ מישחקי הטניס של הילל ובגדי־החאקי של בן־גוריון

בין השאר סיפר גורי ברשימתו על פגישה עם הסופר עמוס עוז, ששלח את בירכתו לכנס זה: „...אתמול אחר הצהרים הלכתי לבקר ב„שערי־צדק״ את עמוס עוז, המאושפז שם לאחר ניתוח ברגלו, בשל אותה תאונת־דרכים. סיפרתי לו על פגישת בית־השיטה. הוא נרגש למשמע הדברים ואמר: ידעתי שהשעה הזאת תבוא! הוא הציע להתחיל מהתחלה, להתכנס, נאמר בחאן ברמלה, וליצור מחדש את הסתדרות פועלי ארץ־ישראל. הוא הציע כי עשרים־וחמישה חברים ייאספו שם ו־יכריזו על המעשה. כל ישראלי יוכל להצטרף אל ההסתדרות הזאת, באמצעות גלויית־דואר והבעת תמיכה בשני הסעיפים הראשונים בינתיים: התחייבות אישית להימנע מכל שביתה במשך שלושה חדשים עד הבחירות הראשונות...״ (דבר)

הכנס, ומאמרו של גורי, הביאו לשרשרת תגובות שהבולטת היא תגובתו של עמוס קינן, שכתב במדורו „שן ועין״: „...מי שהיו נספחי־תרבות בחו״ל או סתם שובתי שנות שבתון באוניברסיטות מרוחקות, שקטות, טובלות בדשא מעורר־השראה, מי שהיו והינם חברי כל הוועדות הממלכתיות ה־קובעות מה יוצג והיכן מה יפורסם והיכן וכמה כפף יינתן למי לשם מה — החליטו סוף־סוף שכך אי־אפשר במדינה. בוקר טוב... אזי מה? כלום בריבוע. כשם שמעולם לא עשו מאומה תמיד לא מאומה ותמיד לא מאומה עם הרבה הרבה כאב של כאב נוח, מרופד, כאב מבפנים, כאב של אספירין וחוקן ואחות ומיטה מוצעת ומרק חם וריחני ועציץ־פרחים על מפה לבנה...״ (ידיעות אחרונות)

למחרת, במדורו „רשימות סוף השבוע״ השיב חיים גורי לעמוס קינן: „...חביבה של הבוהמה המגלה בקיאות בגבינות וביין ישן, המרטיר, ה־מוחרם, שלא הוצג מעולם בטלוויזיה ולא נתמך על־ידי המימסד... חייו עברו בקור וברעב... באיזה שדה־קרב צעד, הוא לבדו ללא אותם ,משכילים לכאורה'? איזה יריות שמע הוא לבדו בלעדינו, מתי?.. לא, אין זה כל קינן. הוא תרם משהו לסיפרות העברית מלבד השמצות מחליאות. נראה שכן... אני חסר כנראה, את האלימות שבו.. את הרשימה הזאת כתב ללא כאב, באותו סיגנון פוגרומי רדוד ומכליל...״ (דבר)

פסוקי השבוע

● **העיתונאי יואל מרכוס**, על תצלומי עיתונות שבהם ניראו נשיא־המדינה אפרים קציר ו־שר־המישטרה משחקים טניס: „...גם דויד בן־גוריון דאג לפעילות גופנית בצעדו יום־יום מיספר קילומטרים, ובדומה לשרינו היום, גם הוא עשה זאת לפני שעות העבודה, בבקרים. אך אני, אישית, העדפתי את התצלומים שבהם ניראה צועד לו בבגדי חאקי בשבילי הנגב, על תצלומי שרים בלבוש דאנדי משחקים בטניס.״

● **נציב מס־ההכנסה אליעזר שילוני:** „עושים עוול חמור לשר האוצר יהושע רבינוביץ'. לא מגיע לו שימצצו לו את הדם.״

● **מנכ״ל שיכון־עובדים מנחם הדר:** „אין זה מתפקידה של העיתונות לחקור!״

● **ח״כ מנחם בגין** על ראש־הממשלה יצחק רבין: „הוא איש חסר־תבונה... הערתו על ח״כ גאולה כהן מעידה על גסות־רוח.״

● **אייבור ריצ'ארד**, נציג בריטניה בוועידת ז'נבה לפתרון בעיית רודזיה, בתשובה לשאלה על התקדמות הוועידה: „המצב הרבה יותר טוב מ־אשר ציפיתי, אבל הרבה יותר גרוע מאשר קיוויתי.״

● **עמוס קינן:** „עשיתי כמה שגיאות בחיי, אבל רק כשהיו לי כוונות טובות. אף פעם לא עשיתי שגיאות כשהיו לי כוונות רעות.״

● **המשורר יבי:** „ההישג היחידי כמשורר / של אצ״ג / על אלתרמן ופן — / שהוא הגיע לגיל שמונים. / עד מאה ועשרים.״

● **ח״כ מאיר פעיל** לח״כ גאולה כהן, בישיבת ועדת החינוך והתרבות של הכנסת: „את מטומטמת והיסטרית, חולדה מחולדת שכמותך!״

● **ח״כ גאולה כהן** לח״כ מאיר פעיל, ב־אותה ישיבה: „אתה ילד מפגר, דביל. מקומך בבית־חולים לחולי רוח. אדיוט!״

פרשת עופר

כתבה שנייה בסידרה: פרטי התלונה שהוגשה על־ידי יגאל לביב לראש אגף־החקירות של המישטרה

בנים גידלתי ושיכנתי

ב־א ביולי 1973 פרצה שריפה גדולה בפרדס רייספלד בקריית־אונו. מכבי־האש, שהוזעקו למקום, יכלו רק לרשום לעצמם כי הפרדס בן 400 הדונם שרק לפני שנתיים היה פורח כולו, הושמד לחלוטין.

השריפה הגדולה של יולי היתה האחרונה בסידרת שריפות, שהשמידו את העצים המניבים. מכבי־האש לא חשדו שהיתה כאן הצתה, ולמרות שהשריפות פרצו דווקא בשנת 1973/1972, לאחר שבמשך שלושים שנה לא היתה בפרדס אפילו שריפה קטנה אחת.

בפברואר 1972 נרכשו 400 הדונם של פרדס רייספלד, בסכום של 15.5 מיליון לירות, על־ידי ארבע חברות: שיכון עובדים, כלל, סולל־בונה ורובינשטיין. כל אחת קנתה רבע. לפני הרכישה פנו נציגי כלל אל מזכיר הוועדה לשמירה על קרקע חקלאית, עמנואל קרין ושאלו אם יאשר את שינוי יעוד הקרקע מחקלאי לבנייה.

קבלן אהרון רובינשטיין
טובה לחבר

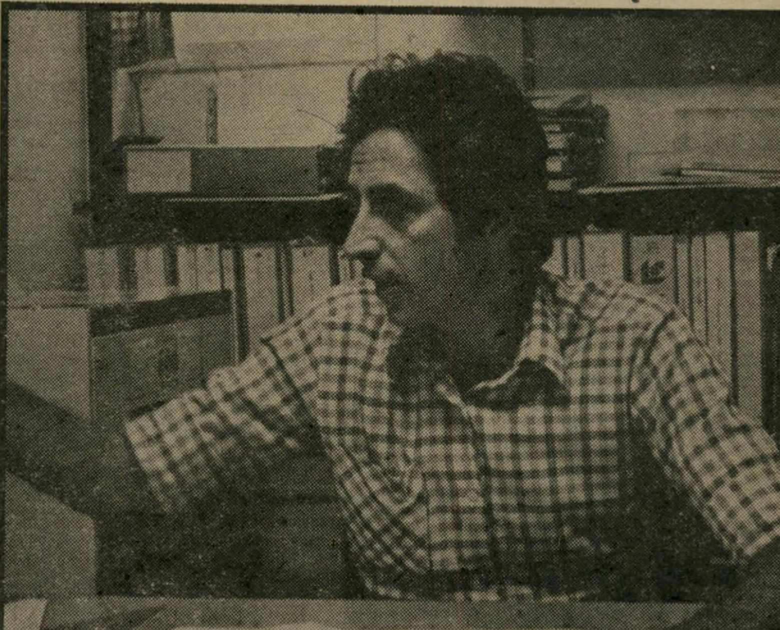

חבן קובי עופר
מישרה בחברה, הזמנות לחברה

תשובתו היתה שלילית. אחרי הרכישה פנו הקונים כמה פעמים אל הוועדה, ונענו בשלילה. גם פניות אל ועדת־הערר לא הועילו. היה ברור כי הוועדה לא תשנה את הייעוד של פרדס פורח.

אז החלו השריפות. אחרי השריפה הגדולה האחרונה שוב ניסו לשנות את יעוד הקרקע, ושוב ללא הצלחה.

חודשיים אחרי השריפה, כאשר התברר סופית כי ייעוד הקרקע לא ישונה, וכי מי שרכש אותו יחכה שנים רבות מאד עד שיראה שוב חלק מכספו, מכר אהרון רובינשטיין את חלקו בשטח לשיכון עובדים, במחיר של 5.3 מיליון לירות.

הוא קיבל בחזרה את השקעתו, בתוספת הצמדה מלאה וריבית של 18%.

עופר הוא הבורר

התנדבותו של מנכ"ל שיכון עובדים להוציא את אהרון רובינשטיין מן הבוץ נראית חשודה ותמוהה גם כיום. עתה מחזיקה שיכון עובדים במחצית השטח, ומנסה למכרו, באמצעות המתווך ירמיהו שפירא, הנחקר במישטרה כקשור בעיסקות־השחיתות של קופת חולים ואשר ידלין. שפירא, שהוא נאמנו האישי של ידלין, וגם של אברהם עופר, קיבל את השטח בילעדית למכירה, ועובד עם עורך־הדין חיים גושן על מכירתו.

הוצאתו של רובינשטיין מן הבוץ נראית חשודה גם על רקע יתר הקשרים שבין שיכון עובדים לרובינשטיין. שתי החברות נכנסו לשותפות בפרוייקט הדר־וייצמן, על קרקע שנרכשה מחברת בית ארלוזורוב של מפא"י. בבניין הראשון היה ההפסד 3 מיליון לירות. עופר חשש להראות בחברת העובדים כי הפסיד סכום כזה על דירות־יוקרה. רובינשטיין הוציא אותו מהשותפות, ללא תמורה, ולקח את כל ההפסד על עצמו. יודעי־דבר טוענים כי התמורה לכך היתה הוצאת רובינשטיין מן הבוץ בפרדס רייספלד. שתי העיסקות גם יחד הן דברים שלא ייעשו, ואסורות למנהל המכבד את עצמו.

עיסקה אחרת, שבה נכרכו יחד שתי חברות אלה עם קופת חולים, היא עיסקת מיגרשי דויד־המלך. מיגרשים אלה נמכרו משיכון עובדים של עופר, לקופת חולים של ידלין, בשנת 1969, במחיר של 3.5 מיליון לירות. לפני כשנה מכרה קופת חולים את המיגרשים לרובינשטיין, תמורת 7.2 מיליון לירות במזומן, ועוד 16% מהתקבולים ממכירת הדירות.

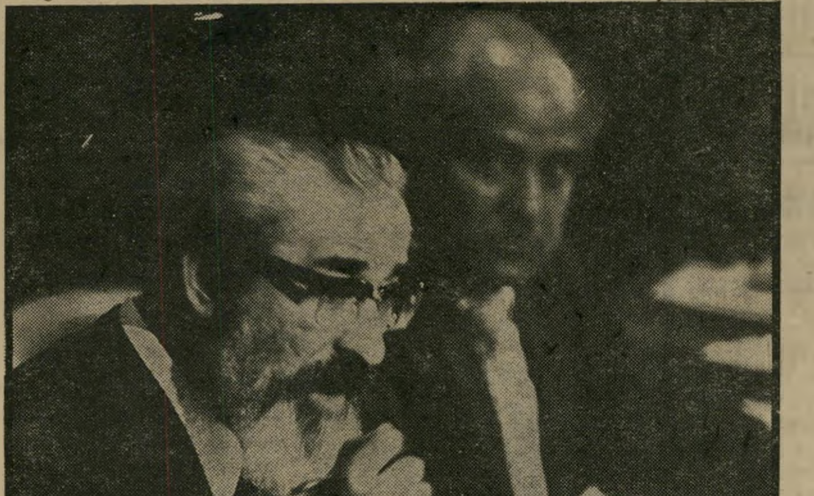

ח"כ שלמה לורנץ
עיסקה כשרה

עוד עיסקה של טובות היתה כאשר שיכון עובדים יצא משותפות עם רובינשטיין בנאות־רחל, תמורת 5.3 מיליון לירות. נאות־רחל היתה אחת ההשקעות הטובות והמכניסות ביותר של רובינשטיין, ויציאתו של עופר משם ברצון תמוהה ביותר; הגימוק הרשמי היה כי שיכון עובדים חושש מהקפאת הבנייה, בגלל מיחלף העתיד להיבנות. חשש זה לא הפריע לעופר לרכוש מרובינשטיין את חלקו בפרדס רייספלד, שגם בו הבנייה מוקפאת.

עיסקה מוזרה אחרת של עופר היא מכירת שטח־קרקע בראשון־לציון לקבלנים גרוס־פלדמן. הוא מכר שטח, שעליו ניתן לבנות 400 דירות, ב־6 מיליון לירות, או ב־15 אלף לירות עבור קרקע לדירה. מחיר זה הוא בדיחה, ותמוה כל־כך שיושב־ראש מועצת המנהלים של שיכון עובדים, יורם רוין, שבא אחרי פרישת עופר ביולי 1974, מסרב לבצע את העיסקה.

גרוס־פלדמן הפעילו סעיף בחוזה המחייב לפנות לבורר. מי הוא הבורר? שר־השיכון אברהם עופר. החלטתו צפויה בימים אלו.

עיסקות תמוהות אחרות של אברהם עופר נוגעות לשנים 1968—1972. ה־קבלן אברהם מלכין היה בקשיים כספיים, ולא הצליח להשלים את המיבנה שהתחיל להקים ברחוב אבן־גבירול פינת קפלן. הוא פנה לעופר וביקש כי יעזור לו.

שיכון עובדים בדק כניסה לבניין, אך ראש אגף־הכספים בחברה, זאב שמיס, התנגד לכך. הפיתרון שנמצא: שיכון עובדים רכש ממלכין שטח שהיה בבעלותו ליד הקאנטרי־קלאב, באזור תכנית ל'. נקנו כ־40 דונם במחיר של כ־25 אלף לירות לדונם, וקנייה זו, לדברי שמיס, הצילה את מלכין.

עיסקות תמוהות

עוד עיסקה שהצילה אחרים היא רכי־שת אתר בנייה לא־גמורה של חברת קו־לבן באשדוד, שבה היה שותף אריה קלנג, סגן ראש־העירייה. קלנג הכיר את עופר מתקופת כהונתו של עופר בחברת־אשדוד. לדברי שמיס, קלנג בא לעופר ו־הציע לו לרכוש שטח־בנייה במרכז אשדוד, ולהציל את המשקיעים הזרים בחברה. עופר התנדב להצילם, ורכש את המיבנה הלא־גמור והשלימו. קלנג אמר לי כי כאשר נמכר השטח לשיכון עובדים, הוא כבר לא היה בחברה.

עיסקה מיסתורית אחרת, המחברת שוב פעם את עופר לאשר ידלין, נוגעת לרמת אפעל. שם הקימה שיכון עובדים דירות על חלק משטח גדול שהיה לה. בשנת 1973 נפגש עופר עם עמנואל קרין ועם מנכ"ל מישרד־הפנים, וביקש כי יפשירו שטח חקלאי באפעל לבנייה עבור קבוצת

„העולם הזה" 1844 — 3.1.73

„העולם הזה" 1847 — 24.1.73

אין חדש תחת השמש

משקיעים מקליבלנד, הרוצה להקים שם 2000 דירות. הוא נענה בשלילה. זוהי אותה קבוצת־קליבלנד שרכשה חלקים ב־חברת המרווה, שבה היו שותפים אחותו של אשר ידלין, שרה הרי, ואמנון ברנס, והעומדת במרכז חקירת המישטרה בפר־שת ידלין.

עיסקה אחרת, שעוררה רעש גדול, היא מכירת 15 דונם בבני־ברק, שגבלו בשיכון מפ"ם, לאגודת ישראל לשיכון חרדי. ה־קונה היה הקבלן ישראל אדלר, ובמשא־ומתן שותף גם ח"כ שלמה לורנץ. שמיס משיכון עובדים אומר כי היה בעיסקה מתווך, קבלן מרחובות, שגם הביא בשעתו את הקרקע לשיכון עובדים. ישראל אדלר אמר לי כי לא היה כל מתווך, וכי המ־חיר נקבע על־ידי שמאי. מזכיר מועצת פו־עלי בני־ברק, דויד זכות, טען באוזני כי העיסקה לא היתה כשרה.

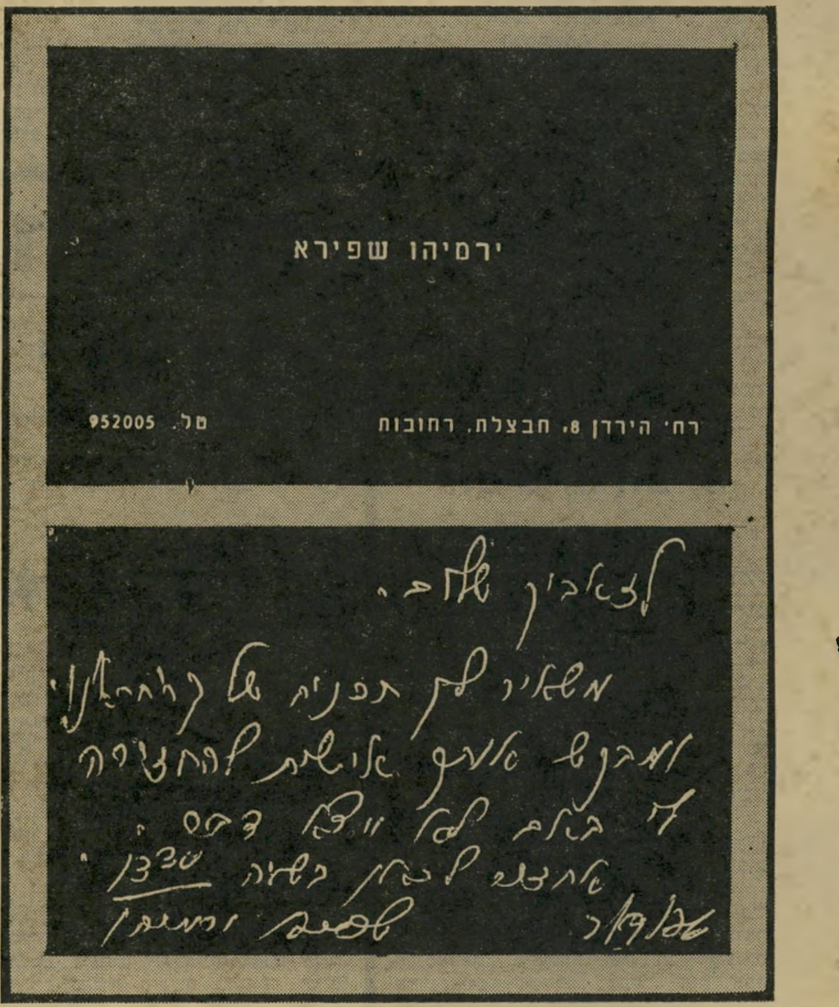

כרטיס הביקור של המתווך *

הפרדס עלה באש

* מעברו השני: הוראה של שפירא לנציג הקונים.

עיסקה חשודה אחרת, הנחקרת על־ידי המישטרה, היא רכישת־הקרקעות הגדולה בירושלים, בשכונת נווה־יעקב מעבר ל־קו הירוק. כאן שילמו כ־6 מיליון לירות, באמצעות מתווכים, לערבים שמכרו שט־חים, והכל ללא קבלות. מדובר ב־150 דונם שנרכשו בדצמבר 1972 על־ידי שי־כון עובדים ב־40 לירות למטר, ואילו בעלי הקרקע קיבלו רק 15 לירות למטר. על העיסקה חתום חיים גושן, עורך־הדין המעורב בעיסקות־השחיתות של ידלין, ואברהם עופר, כמנכ"ל החברה.

בעיסקה היו מעורבים כמה מתווכים בין שיכון עובדים למוכרים. אחד מהם הוא אריה פרסמן, טבח לשעבר בצה"ל, שהפך מתווך ועשה מיליונים בעיסקות כאלו. ה־שני הוא בנו של זאב שמיר, שהיה באותה עת עם ראש אגף־הכספים של שיכון עוב־דים.

דאגה לבנים

אם סקרנו עד כה בחטף עיסקות תמוהות של שיכון עובדים הנחקרות עתה, על־ידי המישטרה בעיקבות התלונה שהגשתי, כדאי לסיים ביחסים שבין שר־השיכון אברהם עופר לבנו השני, יעקב.

קובי נכנס לעבודה במישרד הפירסום (דאז) שחם־לוינסון־אילון, שהוא גם המ־פרסם של שיכון עובדים. הוא קנה דירה ברחוב תוספתא 2 בנווה־אביבים, מידי שיכון עובדים, קיבל הנחה גדולה ומש־כנתא נוחה. בשנת 1974 מכר את הדירה ורכש קוטג' ברמת־פולג בחברת ישראלום, שאחיו הוא עורך־דינה. הוא שילם 270 אלף לירות תמורת הקוטג', ונתבע לשלם ריבית־פיגורים בסך 4800 לירות, כיוון ש־פיגר בתשלומים. הוא טען כי מסרו לו את הדירה במאוחר, ולכן דרש לבטל את הריבית. דרישתו התקבלה, והוא היחידי שלא שילם ריבית־פיגורים מכל מי ש־חויבו לעשות כך.

השלישייה חיים גושן, שרה הרי ומלכה הרצברג רכשה אף היא קוטג' במקום זה. גם היא דרשה לוותר לה על ריבית־הפיגו־רים, כמו שעשו לקובי. החברה סירבה, והשלושה שילמו את הריבית.

באמצע 1974, כאשר אביו של קובי הת־מנה כשר־השיכון, הצטרף קובי לצוות־המהנדסים של מישרד ניצן את עינבר. לקובי לא היה כל נסיון בבנייה או בני־הול, ולמרות זאת קיבל מייד תפקיד בכיר בחברה. אותו זמן קיבלה החברה ממישרד־השיכון את הפיקוח על עבודות בהיקף של 400 מיליון לירות. רווח המישרד המפקח הוא 3%. אותו זמן קיבל המישרד גם לראשונה עבודה גדולה בשיכון עובדים: פיקוח על הקמת 2400 דירות במיגדל־העמק.

גם קובי עופר, גם אורי עינבר טענו באוזני כי למסירת העבודות להם אין קשר לקבלת בן השר לעבודה בחברה.

עופר דואג לא רק לבניו. הוא דואג גם לחברים אחרים. אחרי שצבי אלדו־ראטי עף מעמידו, כיוון שנמצא מעורב בלקיחת טובות־הנאה לעצמו, דאג לו עו־פר. הוא נתן לחברת־הבנייה אלרם להקים 150 דירות בצפת, ואלרם מינתה את אלדו־ראטי כמפקח, מטעמה, על עבודות בגליל.

יגאל לביב ■

עופר יושב בכנסת

במדינה

העם

סופו של ירח־דבש

כל נערה יודעת: יש הבדל גדול בין הרגע־לפני לבין הרגע־אחרי

כל נערה פיקחית יודעת, שאם היא רוצה להשיג משהו מגבר החושק בה, מוטב לקחת זאת לפני שהיא מתמסרת לו. כי דעתו של גבר עלולה להשתנות ברגע שהוא משיג את מבוקשו.

הוא הדין לגבי מערכת־בחירות. הבטחה של פוליטיקאי, יום לפני הבחירות, שווה כקליפת־השום יום אחרי שנבחר.

זה נכון לגבי שני המועמדים לנשיאות ארצות־הברית. אבל זה נכון שיבעתיים לגבי ג'ראלד פורד, ביגלל שתי סיבות: הרוב המוחלט של יהודי ארצות־הברית הצביע נגדו, וחייו הפוליטיים נסתיימו ממילא. בחודשיים האחרונים של שילטונו הוא נתון במצב שכל פוליטיקאי אמריקאי חולם עליו: הוא יכול לצפצף ציפצוף אחד ארוך על יהודי ארצות־הברית וישראל.

ציפצוף בדממה. השבוע נשמע ציפצוף זה בקול דממה דקה במועצת־הביטחון.

על הפרק עמדה הצעה ערבית, לגנות את מעשיה של ישראל בשטחים המוחזקים: הקמת ההיאחזויות, הנוגדת במפורש את אמנת ז'נבה לניהול שטחים כבושים („שינוי האופי הדמוגראפי"), ומילחמת־הדת האומללה במערת־המכפלה.

בנקודות אלה, דעתה של ממשלת ארצות־הברית היתה תמיד כדעת הערבים, אך ביגלל הלחץ היהודי היא לא העזה לפעול על פי השקפתה. עתה, כשלחץ זה איבד את ערכו, הסכים הנציג האמריקאי להחלטה, שגינתה את ישראל בחריפות. כדי למנוע את הצורך לעשות זאת בדרך של הרמת יד, הוסכם כי ההחלטה תימסר מפי היושב־ראש, על דעת כל החברים.

אות לבאות. התגובה הישראלית היתה היסטרית. יגאל אלון איבד, כנראה, את עשתונותיו, התנפל בגסות על השגריר האמריקאי. הממשלה כולה זעמה ורתחה.

אולם תגובה זו לא היתה יעילה. כי מה שקרה באו"ם, אינו אלא אות לבאות. הבחירות חלפו, למשך השנה הקרובה לא יהיה מישקל רב ללחץ היהודי, והממשלה האמריקאית הבאה תפעל, בלי ספק, על־פי האינטרס הבסיסי האמריקאי, שהוא: השגת הסדר־שלום מטעם ארצות־הברית במרחב, אם תרצה ישראל ואם לאו (ראה להלן).

השר קול
לקראת גירושין?

הקואליציה

מישחק באש

מתוך חשבון ציני, עלולים הל"ע לשבור את הממשלה

אילו אמר מישהו, עוד לפני שנה, שהל"ע עלולים לפרוש מן הממשלה מרצונם החופשי, היה מעורר רעמי צחוק.

ל"ע היא אימפריה מיפלגתית כלכלית, מהדורת־כיס של מיפלגת־העבודה, מעין מיני־מפא"י. יש לה מנגנון השולט בכל; חברות מיסחריות משגשגות; קיבוצים; המוני עסקנים משובצים במנגנוני הממשלה, הסוכנות, העיריות וההסתדרות; אחוזות ממשלתיות המנוצלות לקידום העסקים המיפלגתיים.

מכל הבחינות האלה, קשורה המיפלגה בחוט־הטבור שלה בשילטון. ניתוק חוט־הטבור, ולו גם לשנה אחת בילבד, הוא ניתוח מכאיב.

אופק קודר. אולם האופק של הל"ע התקדר בחודשים האחרונים, והמיפלגה חרדה לעצם קיומה.

מסביב לל"ע קמו קבוצות פוליטיות שונות, שכל אחת מהן מסכנת את בסיס־הקיום של עסקיה: רביעיית הח"כים שלה בכנסת, הנותנת לה שני כסאות ליד שולחן־הממשלה. ייגאל ידין מתכונן להשתתף בבחירות, והוא דחה מכל וכל את עצם הרעיון לשתף פעולה עם ל"ע. תנועת־שינוי, המשופעת באמצעים, מאיימת גם היא לנגוס נתח כלשהו מציבור־הבוחרים של המיפלגונת. אם יופיעו שתי קבוצות אלה ברשימה משותפת, היא עלולה כמעט לחסל את הל"ע, להשאירה כסיעה של ח"כ אחד או שניים בכנסת הבאה. יהיה זה סוף השתתפותה בממשלה וסוף עסקיה.

מן הצד השני קיימת עדיין רשימתה של שולמית אלוני. גוף זה התפלג כמה פעמים, ואחרי קפיצות הזיג־זאג חסרות־התכלית של השולמית נתונים סיכוייו בספק. לכן מוכנה אלוני למכור את עצמאותה תמורת מקום בטוח ברשימת הל"ע. אך הדבר חייב להיעשות באיצטלה של „איחוד" — ואיחוד כזה לא ייתכן כאשר הל"ע נמצאת בקואליציה, וסיעת ר"צ באופוזיציה.

מכל הבחינות האלה, כדאי לל"ע לקפוץ מן העגלה הממשלתית, לנסות להשיג ברגע האחרון דימוי של מיפלגה אידיאליסטית, לוחמת, אופוזיציונית. את האמתלות לכך אפשר למצוא בנקל, נוכח המצב הרעוע של הממשלה.

אסון לאומי. אולם הל"ע משחקת באש.

קפיצה מן הממשלה בשעה זו עלולה לסכן את עצם קיומה. אומנם יישארו לממשלה 63 ח"כים (50 המערך, 3 ערבים, 10 מפד"ל) — אולם ממשלה כזאת, שתהיה תלוייה כולה בחסדי זבולון המר ויצחק רפאל, עלולה ליפול בכל רגע. במערכת־הבחירות שתבוא, ספק אם חל"ע ייצאו כמנצחים, אולם המערך עלול לאבד בה את הכוח המינימלי הדרוש להרכבת הממשלה הבאה.

כך, ביגלל חשבון ציני של מיפלגה קטנה, עלולה להתחיל התפתחות שתביא לעליית הליכוד לשילטון. בשנה שתעמוד בסימן של משא־ומתן לשלום, יהיה זה אסון לאומי.

יחסים מרחביים

עם הגב אל השלום

האם תיגרר ממשלת ישראל אל השלום כמו אסיר שפוט־למוות אל הגרדום?

אפילו שימחה דיניץ, מכשיר צייתני של כל שילטון, רמז על הסכנה. „אסור שישראל תיראה בעולם כמי שמתנגדת לשלום, בעוד שהערבים ייראו כרודפי־שלום," אמר השבוע.

הוא לא דיבר על העתיד, אלא על ההווה. כי כך בדיוק נראתה ישראל השבוע בעיתונים ברחבי העולם.

דברים ברורים. הדבר בא לידי ביטוי חד כאשר קיבל נשיא מצריים, אנוואר אל־סאדאת, מישלחת של חברי־קונגרס אמריקאיים, שסיירו במרחב. הוא אמר באוזניהם דברים פשוטים: הוא מוכן לחתום על הסכם־שלום רישמי עם ישראל. לצורך זה הוא מוכן להיכנס למשא־ומתן, בהשתתפות כל הגורמים הערביים הנוגעים בדבר, בלי תנאים מוקדמים. מצע־השלום שלו הוא נסיגה ישראלית מכל השטחים הכבושים, הקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, ערובות ביטחון לישראל „ככל העולה על רוחה". סאדאת דחה את האפשרות של מו"מ ישיר מייד („יסקלו אותי באבנים"), וקרא לכינוס ועידת ז'נבה למטרה זו. אם לא תתגשם מטרה זו תוך זמן סביר, הוסיף, תהיה האלטרנטיבה ה־

(המשך בעמוד 24)

פרשת ידלין

לקראת הגשת כתב־אישום

בימים אלה מכינה פרקליטות מחוז תל־אביב להגשה כתב־אישום ראשון נגד אשר ידלין.

במקביל להחלטה על הגשת כתב־האישום הועבר ידלין ממעצר מייוחס במישטרת גיבעתיים, לבית־מעצר רגיל באבו־כביר.

הגשת כתב־האישום תהווה סטירת־לחי לכל אותם המפיצים שמועות, כאילו לא הצליחה המישטרה במציאת חומר נגד ידלין.

הגשת כתב־האישום הראשון לא תהיה סוף החקירה. בידי המישטרה הוכחות מוצקות לעבירות פליליות כולל קבלת שוחד מצד ידלין. במסירת ההוכחות סייע רבות מרדכי אליסון, לשעבר מנהל החברה־לעבודות־חוץ של סולל־בונה שהסכים, אחרי מעצר ממושך, לשתף פעולה, ושוחרר ממעצרו בחצות־לילה.

אולם המישטרה לא הצליחה, עד כה, לפצח את עיסקת־השוחד של מדיקל־סנטר. ראשי המישטרה לא אישרו לחוקרים את התקציבים הדרושים לחקירה, ונחוצה נסיעה לניו־יורק ולדרום־אמריקה, לשם חקירת כל בעלי המניות של מדיקל־סנטר.

שכן עובדה היא כי קופת־חולים שילמה סכום של 2.55 מיליון דולר תמורת שטח שנמכר שנה קודם־לכן במיליון דולר פחות. עובדה היא כי קרוב ל־800 אלף דולר הוצאו מישראל על־ידי עורכי־הדין רוברטו אהרון וצבי טמיר, הופקדו בניו־יורק תחת שיחולקו לבעלי־המניות.

אולם עד כה לא הצליחה המישטרה להוכיח כי בהוצאת הכסף לחו"ל והפקדתו, במשך חודשים ארוכים, בחשבון־בנק תחת לחלקו, יש משום צעד ראשון של חלוקת השלל בין המוכרים ונציגיהם לבין אשר ידלין ורעיו.

בראשית השבוע שעבר היה נדמה למישטרה כי תעלה בידיה חרס. היו לה הוכחות לרוב, אך כולן הצביעו לעבר אחותו של אשר ידלין, שרה הרי. הגניבות של ידלין היו כה מתוחכמות, עד שנבצר להצביע על קשר ישיר ביניהן אל אשר ידלין עצמו. כל עיסקה שנחקרה, הובילה אל האחות.

למשל: ציורים גנובים התגלו בלי־הרף. הוכח כי שרה הרי גנבה תמונות, הסתירה חלק מהן אצל מאיר פלוקסמן שנמלט לחו"ל מצו־מעצר מישטרתי. המישטרה מצאה עוד מחבוא של ציורים של שרה הרי אצל חברה שלה בחיפה, אשה בשם ציפר ברחוב שוהם 28 בהדר־הכרמל. המישטרה גילתה כי שרה הרי מכרה ציור של צבי שור ב־2009 לירות לקבלן אליהו יצחקי, השותף לעיסקת ידלין ושיכון־עובדים, שבה הוא קנה את מיגרשו של ידלין בראשון־לציון במחיר מופרז, וקיבל את המחיר חזרה מדירות שבנה עבור שיכון־עובדים.

המישטרה גם מצאה בדירתה של שרה הרי בחיפה רכוש של קופת־חולים, הנושא עליו חותמות של המוסד. רכוש זה הגיע לשם בדרך בלתי־חוקית.

לשבור את עיסקות־המפתח

איזם הזוקעתן של שרה הרי, ומלכה הרצברג חברתה, כגנבות פשוטות, לא היתה מטרת המישטרה.

המישטרה רצתה לשבור את עיסקות־המפתח של ידלין. אפילו קרן־ההלוואות, שהקים ידלין עם בנק לאומי, ושבעזרתה הוציא במירמה מקופת־חולים כספים שנועדו כאילו לרופאים עולים־חדשים, ולמעשה הילווה ממנה לעצמו ולאחרים, לא הרשימה אותה. אגב, בדיקה של הנהלת בנק לאומי גילתה כי הקרן הוקמה מבלי שנחתם כלל חוזה על הקמתה. בעבודת רישום הקרן היו שיבושים, וכמה שמות של עובדים בכירים של קופת־חולים, ביניהם של משה יהודה, הוכנסו בטעות לרשימת הקרן החשאית.

את המישטרה מעניינות בעיקר עיסקות הקרקע, שבמרכזן עיסקת מדיקל סנטר ועיסקת רחובות.

עיסקת־קרקעות תמוהה אחרת של קופת חולים נתגלתה בימים אלה. הקופה רכשה בנהריה 25 דונמים חקלאיים מאדם בשם אלטמן. היה זה אחרי שעיריית נהריה ביקשה שהקופה תקים במקום מוסד רפואי לקשישים. המחיר ששולם לאלטמן, תמורת ויתורו על זכויות־החכירה, היה 600 אלף לירות — מחיר מופרז לכל הדיעות. רק אחרי הרכישה התברר, כי אין כל סיכוי לקבל אישור־בנייה. השטח אומנם שוכן במרחק של 800 מטר בילבד מבית־החולים הממשלתי, אך באמצע עובר הכביש הראשי, ואין סיכוי כי יאשרו לקופת חולים להעביר חולים על אלונקות דרך כביש זה. המוסד הפעיל לחצים מרובים, כדי לקבל אישור־בנייה, ואף דרש לפסול את מאיר זורע, מנהל מינהל מקרקעי ישראל, מחברותו בוועדות ממשלתיות הדנות בנושא. הלחצים היו כבדים ללא־תקדים, ודומה כי ראשי קופת חולים חששו שמא ישאל מישהו מדוע שולמו 600 אלף לירות תמורת קרקע חקלאית, בלי סיכוי לקבל רשיון־בנייה.

השבוע, כאשר הוארך מעצרו של אשר ידלין ב־15 יום נוספים, היו החוקרים משוכנעים כי גם זמן זה לא יספיק להם. כל יום מביא עמו גילויים חדשים של פרשיות חדשות, שכדי לחוקרן יזדקקו החוקרים לחודשים רבים של עבודה מאומצת.

מה אפשר לעשות?

העסק מתפרק. הברגים מתרופפים. חלקים גדולים כבר חדלו לתפקד. הכל חורק. בכל רגע עלולים הגלגלים להיעצר כליל.

אין זו עוד הרגשה סובייקטיבית. זהו מצב אובייקטיבי, הניבט מן הכותרות ב־עמודי החדשות.

אלפים שובתים. רבבות נמצאים במצב מתמיד של שביתה־למחצה. מאות־אלפים נתונים במצב־רוח של ערב־שביתה.

יש שביתות הפורצות כאילו בשל ענ־יינים של מה־בכך, בגלל מילה אחת שאמר פלוני על ציבור־עובדים („חובב־נים"), או בגלל מעשה שעשו אלמוני ופלמוני. נדמה כאילו ציבורים שלמים נמ־צאים במצב כזה של רוגז מתמיד, עד כי די בהדיפה הקטנה ביותר כדי לדחפם לתוך סיכסוכים מרים.

השביתות אינן מחלה. אין הן אלא הסימפטומים החיצוניים של מחלה חמורה. כמו החום בגופו של אדם חולה, צריכות השביתות לשמש אזהרה. אם לא תזכה ה־מחלה בטיפול דחוף, יהיה הגוף נתון בסכנת־מוות.

אין טעם לחפש תרופות ישנות בארון־התרופות. חלף הזמן לטיפולים שיטחיים, לגלולות־אספירין, לכוסות־רוח.

המשק הישראלי עומד לפני התמוטטות. החברה הישראלית עלולה להתפרק.

מה לעשות?

■ ■ ■

הכלכלנים והסוציולוגים יכולים מן הסתם, למלא כרכים עבים בניתוח המצב וסיבותיו. אולם די בדיאגנוזה הפ־שוטה, שכל בר־דעת יכול לקבוע אותה.

המוני השכירים ממורמרים מפני שה־אינפלציה אוכלת את שכרם. הסיבות ל־אינפלציה הן מורכבות ומסובכות, אבל תוצאותיה ברורות ופשוטות בתכלית: מי שחי משכר, נפגע.

אין עוד שכר הוגן לעבודה הו־גנת. אי־אפשר לכבד את העבודה, שאינה מקיימת את בעליה.

למצב אובייקטיבי זה נוספים שני גור־מים סובייקטיביים, ההופכים את המרירות לזעם.

כל אדם עובד יודע כי שיכבה רחבה בארץ חיה בעושר ובאושר, למרות האינ־פלציה, ואולי גם תודות לאינפלציה. פר־שות־השחיתות הגדולות, המרתקות את תשומת־לב הציבור, הן רק קצה הקרחון, וכל אדם בארץ יודע זאת. עשרות מיל־יארדים מתגלגלים בארץ (ובחשבונות סו־דיים בשווייץ) ללא פיקוח ומיסוי, כמו כדורי שלג ההולכים וגדלים עם כל סיבוב.

ידיעה זו משגעת את האזרח ההגון, המתקשה לפרנס את מיש־פחתו אחרי יום־עבודה מפרך. היא מעבירה את רוחו ומונעת ממנו מאמץ־יתר.

זוהי העובדה השלילית. חשובה עוד יותר העדרה של עובדה חיובית.

אין מנהיגות.

■ ■ ■

מנהיגות בחברה דמוקרטית פירו־שה היכולת להציג לפני הציבור יע־דים גדולים, פשוטים ואמינים, בצורה ש־תכבוש את דימיונו, תרכוש את ליבו ותעו־רר את רצונו להגשימם.

זה לא נעשה על־ידי אוסף של מליצות, אפילו כשהמליצות נכונות כשלעצמן.

זה נעשה בדרך של דוגמה אי־שית, של מעשים אישיים ומופ־תיים, המעוררים כבוד ואמון.

כאשר הלך דויד בן־גוריון לגור בצריף במידבר — זה היה מעשה כזה.

כאשר מסכן מנהיג את שילטונו במע־שים דראסטיים, כאשר הוא מגלה העזה ונכונות לסכן את האינטרסים של מיפלגתו בהחלטות מרחיקות־לכת המובנות לציבור — הוא משנה את האווירה.

אך כאשר שוקע הכול בבוץ של התכתשויות בממשלה, כאשר נר־אה שדבר אינו מעניין עוד את השליטים מילבד פירסומת אישית עלובה, כאשר הצמרת עצמה היא ביטוי של תרבות הפנטהאוזים, כ־אשר נוסעי־מכוניות־השרד מכרי־ברים השכם והערב על הצורך ל־הדק את החגורה של הזולת — מי יאמין להם? למי איכפת מה הם אומרים?

■ ■ ■

במדינה נורמלית, כאשר פושטת ה־תחושה שאין מנהיגות, עושים דבר פשוט: מחליפים את הממשלה.

ישראל אינה מדינה נורמלית.

מניין תבוא הממשלה החדשה?

בצמרת המערך אין תחליף ליצחק רבין. מי שמאמין כי שימעון פרס יכול לספק מנהיגות, אינו יודע מה הוא שח. מנהי־גות אינה מוצר סינתטי של יחסי־ציבור ותעלולי־פירסומת. מנהיגות היא המוצר ה־אמיתי: אישיות, כנות, אמונה בלב, דוג־מה אישית.

פועלים שובתים ב„עסיס": המכונה מתפרקת

הליכוד?

די להעיף מבט מיציע הכנסת לעבר סיעת־הענק הזאת, כדי להתייאש. הרמה היא פחות מבינונית. המוסר וחוש־האח־ריות התגלו בפרשת קרן תל־חי. ומב־חינת האידיאולוגיה, יש שם מירקחת בל־תי־רלוונטית, שבושלה על־ידי זאב ז'בו־טינסקי לפני שני דורות לצורכי השעה של תנועת־ימין קטנה. ובמציאות של היום: בהסתדרות — דמגוגיה רדיקלית, בכנ־סת — שירות לשיכבה החברתית הטפי־לית והאנטי־לאומית ביותר במדינה.

תנועות־רפורמה ספונטניות, מקרב ה־ציבור? במרכז ובימין מסתובבות קבוצות המאוהבות בעצמן, המשחקות במישחקי־מילים, מין מסיבות־ליל־שבת שהפכו תנו־עות פוליטיות. בשמאל מסתובבות קבוצות אחרות, המגלגלות סיסמות מאובקות של מארכסיזם־בגרוש מלפני ארבעה דורות.

אין תרופות־פאטנט. תהליך־ההבראה, ל־פחות בטווח הקצר, צריך להתבצע במיס־גרת המציאות הפוליטית הקיימת — או שלא יתבצע כלל.

החולה עלול למות, זמן רב לפני שיימצא רופא אחר.

■ ■ ■

ליצחק רבין יש הרבה מאד מיגרעות במצב כזה.

אין הוא מבין דבר בענייני חברה וכל־כלה, והדברים גם אינם מעניינים אותו. ההתעניינות שלו היא בענייני חוץ וביט־חון, ורק שם הוא מוצא עניין. גם כשהוא מתאמץ לפעול בשטח החברתי, אין הוא משכנע איש.

רבין הוא איש ההיגיון הקר. אין לו החושים, האינטואיציה, ה־גישה הבלתי־אמצעית, הדרושים כדי להלהיב דימיונם של המונים.

כאיש צבע־הקבע, כשגריר בוושינגטון, כראש־הממשלה, מעולם לא חי את החיים הרגילים של אזרח הנאבק על פרנסת מישפחתו. גם כשהוא אומר דברים נכונים על נושא זה, אין הם חודרים ללב.

אבל יש לרבין מעלה אחת גדו־לה במצב זה: אין הוא שייך ל־מנגנון המיפלגתי, אין הוא מזוהה עם הקבוצה המושחתת והמשחי־תה, שהביאה את המדינה עד הלום.

הוא י כ ו ל, אם ירצה ואם יעז, לעמוד בראש תהליך־ההבראה.

א י ך?

■ ■ ■

הנה תוכנית־לדוגמה, לתחלת מיבצע גדול של הצלה.

סעיף ראשון: הקמת הנהגה כלכלית.

יש לסלק מייד, בצורה דראסטית, את כל ההנהגה הכלכלית הקיימת. היא נכש־לה במשימה העיקרית: לשכנע את הצי־בור שהיא יודעת מה היא עושה, שהיא מסוגלת לרפא את המצב, שהיא כנה.

ייתכן מאד שיהושע רבינוביץ הוא איש טוב וישר, ושהוא עושה כמיטב יכולתו. ייתכן אפילו שהוא עושה דברים טובים. אבל אין אדם במדינה הרואה בו מנהיג, המאמין שהוא מסוגל לבצע את המהפכה הדרושה, להציב יעדים מלהיבים, לתת דוגמה, לעורר ניצוצות בלב הציבור.

איני מתכוון להציע שמות. המועמדים המתאימים אינם רבים, ושמותיהם ידועים.

דרוש מנהיג כלכלי — לא צאר, לא דיקטטור לא פינחס ספיר חדש, אלא איש שיוכל לגייס את הרצון הטוב של הציבור הרחב, שיקבל אשראי לפחות לשנה אחת של ניסיון, שיוכל לתבוע קורבנות, שיאמינו לכישרונו, ליושרו, לחוש־הצדק שלו. אם תרצו: לערכים שלו.

לאיש כזה צריכה הממשלה לתת יפוי־כוח לשנה, לאפשר לו לאייש מחדש את כל עמדות־המפתח במשק, לתת לו מעמד של רב־שר או שר־על, כדי שיוכל להנ־חות את השרים הכלכליים האחרים.

זהו מינימום.

■ ■ ■

סעיף שני: תוכנית כלכלית ברורה, גלויה, אמינה.

ההנהגה הכלכלית החדשה צריכה להע־מיד לפני הציבור תוכנית, שתענה על השאלות הגדולות. היא צריכה להסביר לציבור מה היא רוצה להשיג: בלימת האינפלציה, הגברת כושר הייצור, צימ־צום הפער במאזן־התשלומים, צימצום ה־פער החברתי.

היא צריכה להגיד לציבור ב־גילוי־לב א י ך היא מתכוונת לה־שיג זאת.

הציבור, כ ל ציבור, נענה לתביעות ומעלה קורבנות, אם הוא יודע מראש מ ה רוצים ממנו, א י ך מתכוונים לבצע את הדברים, מ ה ו הקורבן הנדרש, ל ש ם מ ה הוא דרוש, א י ל ו יעדים רוצים להשיג, ותוך כ מ ה זמן.

הציבור צריך להשתכנע שה־תוכנית היא רצינית, שמנוי וגמור עם ההנהגה לבצע אותה.

הוא לא ישתכנע מטורי־ספרות ומסטא־טיסטיקות. יותר מדי רימו אותו בדיאגר־מות. הוא ישתכנע מדבריו של אדם המא־מין לעצמו, התובע מעצמו ומאחרים, ה־מוכן לשמש דוגמה.

אני משוכנע לחלוטין כי העוב־דים במדינה מוכנים לעבוד יותר, וכי הם מוכנים להביא קורבנות במשך זמן מוגדר — בתנאי שיו־כיחו להם כי המאמץ יהיה כדאי וצודק.

■ ■ ■

מכאן הסעיף השלישי: הכרזת מילחמה טוטאלית על השחיתות וה־טפילות.

מי שאינו מוכן לחסל את ההון השחור, לשים קץ להתעשרות ה־טפילית, לדכא את ההון המספסר, לשים קץ לדולצ'ה־ויטה של הפרו־טקציונרים — אין טעם שיגיש תוכניות. חבל על כל מילה. הוא לא יצליח.

הציבור ניחן באינסטינקטים בריאים מאד. כמו ילד, הוא מרגיש די מהר כש־מרמים אותו, כשמנסים לפטור אותו במ־ליצות ריקות. הנהגה חדשה, אם תתפתה ללכת בדרך זו, תחסל את עצמה תוך חודש אחד. מנהיגותו של רבינוביץ מתה כאשר נתברר לכל כי הרפורמה היתה בלוף, וכי היא לא פגעה במאומה בהון השחור.

אין צורך בגאוניות מייוחדת כדי לחסל את ההון השחור. הדבר ניתן להיעשות תוך זמן קצר, בשורה של פעולות חוקיות.

נכון, זוהי מהפכה חברתית. זוהי גם מהפכה פוליטית.

אך בלי נכונות לכך, כל שינוי במצב יהיה שינוי לרעה.

■ ■ ■

אני מאמין כי יש עדיין בציבור הישראלי אוצרות אדירים שלא נוצלו מעולם.

אוצרות של רצון טוב, נכונות להביא קורבנות, כוח־עבודה, חדוות־יצירה, מרץ, דינאמיות, תו־שיה ודימיון.

איני חושב שתכונות אלה הן נחלת שיכבה אחת, או מעמד אחד. אני מאמין כי יש בארץ בעלי־הון, יזמים, מנהלים המוכנים, לא פחות מאשר פועלים, להיע־נות לרוח לאומית חדשה, להוכיח את עצמם במיבצע גדול של הבראה. אני מאמין אפילו כי יש לא מעט אנשים, שהם כיום רמאים, ספילים, ספסרים, שאינם מר־גישים בנוח בגן־עדן של שחיתות וניוון, ושהיו גואלים את עצמם אילו נוצרה סבי־בם אווירה אחרת.

מה שנאמר כאן, בקווים כלליים, יכול היה להיות גם הצלה למיפלגת־העבודה — אילו היה למיפלגה זו הכוח להתאושש, להפנות עורף לעברה הקרוב, לפתוח דף חדש.

כל זה אפשרי — עדיין. אבל בי־שעון־החול צונחים הגרגירים בדיי־הרף.

מאת אורי אבנרי

„אתה מדבר עם טרוריסטים!" - „ריח של אכילת קורצה ומלשינות!"

„תתבייש לך!" - „מי בכלל יודע מי אתה?" - „מי שלח אותך?"

אש"ף בכנסת

על דוכן־הנואמים עמד אמנון לין, איש מפא"י שעבר לליכוד אחרי שסולק מכל השפעה במיפלגת־האם. לין, שגם בסיעתו אינו נחשב כאחד הכוחות המבריקים, הפך מזמן איש הימין הקיצוני, שונא־ערבים מובהק. הוא הגיש הצעה לסדר־היום: „מגעים בין אזרחים ישראליים לבין נציגי אירגוני החבלה בחו"ל."

קשה היה להעלות על הדעת הצעה אבסורדית יותר. כי טענתו העיקרית של לין היתה שחברי „המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני", שלפי ידיעות בעיתון נפגשו עם אישים בכירים של אש"ף, נותנים על־ידי פירסום פגישות אלה לגיטימציה לאש"ף, ועוזרים לאירגון להתקבל במישפחת העמים.

אולם אנשי המועצה כלל לא פירסמו את דבר הפגישות. כאשר נפגשו עם „אישים פלסטיניים בכירים" בחו"ל, הוסכם בין שני הצדדים שהדברים לא יפורסמו בשלב הנוכחי. הפירסום היה כולו מעשה־ידיו של העיתונאי שלמה נקדימון, איש המקורב לתנועת־חרות דווקא, בעיתון „ידיעות אחרונות", שאינו ידוע כביטאון מחנה־השלום. אחרי הפירסום הסתפקה המועצה בהודעה כללית על הצורך בהידברות עם הפלסטינים, מבלי לגלות דבר על הפגישות שהיו (מילבד פליטות־פה של מאיר פעיל).

עצם העלאת הצעתו של לין לסדר־היום של הכנסת היא שהפכה את הפגישות לסנסציה בינלאומית, והעניקה לידיעה אמינות מכרעת. לין גם הזכיר את שמותיהם של אנשי־אש"ף בכירים ביותר, וטען שעימם נפגשו מתי פלד, אורי אבנרי, לובה אליאב, יוסי אמיתי, יעקוב ארנון ומאיר פעיל, בהזדמנויות שונות.

כך עשה לין דווקא את המלאכה ש־הוא־עצמו גינה אותה: פירסום ידיעות על פגישות שנועדו — לדבריו שלו! — להעניק לגיטימציה ואמינות לאש"ף.

גם מבחינה אחרת השיג לין את ה־היפך ממה שביקש, לדבריו, להשיג. כי בישיבת הכנסת הוכח, לראשונה, שיש עתה במערך חלק חשוב התומך בגלוי בהידברות עם אש"ף, והמוכן לבטא זאת בהצבעות, בקריאות־ביניים או בהימנעות. הוא גם גרם לכך שהדובר הבכיר של ממשלת ישראל יצהיר מעל דוכן הכנסת כי, לדעתו, אין הידברות זו נוגדת את החוק.

כמו בילעם וחמורו, יצאו לין וסיעתו לקלל את המועצה — ונמצאו משרתים אותה.

„אנשי שוליים"

לאווירה הדרמאתית באולם הוסיפה הפגנה שקטה של חברי „המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני", ביניהם האנשים שהשתתפו בפגישות ושהיו הנאשמים של לין. הם תפסו את מקומם ביציע האורחים המכובדים, ועצם נוכחותם הפריכה את טענתו של לין כי המועצה מורכבת מ„אנשי שוליים".

בלטו ביציע אליהו אלישר, מי שהיה הנשיא העולמי של העדה הספרדית; האלוף (מיל.) מתי פלד; אורי אבנרי; ד"ר יעקוב ארנון, מי שהיה מנכ"ל מישרד־האוצר; ד"ר ארתור ברגמן, מי שהיה מנכ"ל הבנק לספנות; הפרופסורים אבישי מרגלית ודניאל עמית מה־אוניברסיטה העברית; חיים ברעם, בנו של שר־העבודה; עורך־הדין אהרון פינחסי, יו"ר ברית יוצאי בוכרה; הסוציולוגית ד"ר נעמי קיס; דן ביתן, מן הדמויות הבולטות בקרב האינטלקטואלים של המערך, ועוד.

נאומו של לין היווה דוגמה מובהקת של חוסר־פיקחות. הוא רמז כי חברי המועצה ביצעו פשע פלילי, אך פחד להגיד זאת בפה מלא. הוא טען כי רק מכיוון שהם „מיוחסים", אין תובעים אותם לדין. הוא החשיד את ממשלת רבין, שהיא עומדת מאחרי יוזמת ה־מועצה, וטען כי המועצה פועלת, בעצם, כשליחת הממשלה בשיחות עם אש"ף. כך ייחס לממשלה תפנית מכרעת לעבר הכרה באש"ף, בניגוד להצהרתו של ראש־הממשלה שעם אש"ף אפשר להיפגש „רק בשדה־הקרב".

גם איש המפד"ל שימחה פרידמן עלה משום־מה על עגלה זו. פרידמן, הנחשב כיונה, לא חזר על דברי לין. כיוצא גרמניה, היתה התיזה העיקרית שלו ש„צריך להיות סדר". אסור שאזרחים פרטיים ינהלו מגעים מדיניים.

נאומו של לין שוסע תכופות על־ידי קריאות־ביניים, בעיקר מצד חביב שימעוני (המערך), ניסים אליעד (ל"ע), אסתר הרליץ (מערך) ותופיק טובי (רק"ח), שמחו על דבריו. אך כאשר קם יוסי שריד (מערך) והציע, בנאום מצויין, הצעה נגדית לסדר־היום, הפך הדיון סערת.

יוסי שריד: ביום ששי, 29 בנובמבר 1974, כלומר כימעט שנתיים לפני הרעש שהקים כאן הליכוד היום בנושא הפגישות עם אש"ף, נתפרסם ראיון במעריב.

שואל המראיין: „אירגוני המחבלים, מעודדים על־ידי תמיכת העולם, ינסו בוודאי להגביר פעולותיהם. ראש־הממשלה אומר כי אתם תשוחח ישראל רק בשדה־הקרב. האם ישראל עושה מספיק כדי לקבוע את תנאי הקרב לפי יוזמתה מבחינת המקום, הזמן והאמצעים?"

ומשיב המרואיין: „קודם כל איני מקבל את הגישה שישנם כאלה שאפשר לדבר איתם וישנם כאלה שאי־אפשר לדבר איתם. מי שמוכן לדבר עם הרוצחים והסאדיסטים הסוריים, שהם שיא מזעזע של סאדיזם, אינו יכול לדבר עם הפלסטינים ועם ראשי אירגוני המחבלים? הבעייה אינה עם מ י לדבר, אלא על מ ה לדבר."

זלמן שובל: זה נכון.

יוסי שריד: ברור. הרי כל מה שנאמר מהצד הזה נכון, ומה שנאמר מהצד האחר איננו נכון. הרי זה ברור. הרי החלוקה היא על־פי זה ולא על־פי יושר אינטלקטואלי.

...ביום ששי אחר, ב־5 בדצמבר 1975, אמר מרואיין אחר, ואני מצטט: „אני מאמין" — תקשיב, חבר־הכנסת שובל, כי גם את זה אתה תרצה לאשר — „שכל הידברות ישירה עם הפלסטינים עשוייה לעזור להשגת הסדר כולל באיזור. על־כן אני מוכן לקיים שיחות עם כל ערבי המוכן לדבר עם ישראל, כולל עראפאת.

„כל ערבי שמוכן להיכנס למשא־ומתן על עתיד מדינת ישראל, אני מוכן לדבר איתו. גם במועצת הבטחון וגם בג'נבה."

אתה פחדת, חבר־הכנסת לין, מג'נבה, ממה שיקרה בג'נבה כתוצאה מהמיפגשים האלה. הנה לך ג'נבה! גם במועצת־הביטחון וגם בג'נבה.

אני ממשיך בציטוט: „לא סאדאת ולא אסד ולא חוסיין לא הכירו במדינת־ישראל, ובכל זאת משוחחים איתם. אין סיבה שלא לדבר עם עראפאת, אף כי מראש בטוח שעראפאת לא יקבל את עמדתנו." נו, במשא־ומתן בכלל לא מקבלים את העמדה כולה של הצד השני מראש.

המרואיין הנכבד הראשון — ודאי ניחשתם כבר — הוא, כמובן, האלוף (מיל.) אריאל שרון, והמרואיין הנכבד השני הוא האלוף (מיל.) עזר וייצמן. ושני האלופים, כידוע, מתייצבים בשורה הראשונה של הליכוד.

דב זכין: למה יש שקט?

יוסי שריד: ואין זה כלל משנה, רבותי, אם אלוף במילואים שרון שרוי היום בברוגז.

עקיבא נוף: מה שנוגע לשורה ה־ראשונה שנתנו להם —

יוסי שריד: חבר־הכנסת נוף, סליחה שהעלבתי אותך. גם אתה בשורה הראשונה. זה בסדר גמור. אין לי שום דבר נגדך. אני חוזר ואומר ששני האלופים מתייצבים בשורה הראשונה של הליכוד, ואין זה משנה אם אלוף אחד היה שרוי בברוגז זמני. אחרת היה משעמם לו במשך שנה. מה יעשה במשך שנה? כך יום אחד הוא בפנים; יום אחד הוא בחוץ; יש אולטימטום אחד, יש אולטימטום שני.

...אני מעריך ששני האלופים האלה יכהנו בממשלה, אם אי־פעם — ואני מקווה שלא — הליכוד יגיע לשילטון, והם יהיו בתפקידים בכירים של שר־חוץ, שר־ביטחון, אם לא למעלה מזה, ושניהם ממליצים בגלוי על מגעים עם אש"ף, בלי כל תנאי.

יסלח לי חבר־הכנסת אמנון לין, והוא יצטרך לסלוח לי כמה פעמים במהלך הדברים שלי, אילו היו וייצמן ושרון מממשים הלכה למעשה את המלצתם ב־פומבי ונפגשים עם עראפאת, חאבש, ג'ובריל וחוואטמה, אז היה חבר־הכנסת לין נרעש פחות, ואולי היה אפילו מוותר על הצעתו לסדר־היום.

זלמן שובל: אסור לחלוק על שרון ווייצמן?

יוסי שריד: אני רוצה לומר לחבר־הכנסת לין, שדיבר על „אנשי־שוליים". אני לא מציע לאף אחד מאיתנו לקבוע מי בשוליים. בעיני א ת ה איש־שוליים.

דיאן דיציאן: לפי מה אתה קובע את זה?

יוסי שריד: לפי אמות־המידה של חבר־הכנסת לין.

אתה עומד במשך עשרים דקות ואינך מזכיר במילה אחת לא את ההתבטאויות של מר וייצמן ולא את ההתבטאויות ההד־משמעיות של מר שרון, ולא את ההתבטאויות של חבר־הכנסת דיין. אני חושב שזאת צביעות אינטלקטואלית ממדרגה ראשונה.

...אני רוצה להעלות סברה שלו הצליחה שליחותה של המשוררת פדואה טוקאן, או שליחותו של המחבל הערבי שהוצא במיוחד מבית־הסוהר לצורך זה, ומי ש־היה שר־הביטחון, חבר־הכנסת משה דיין, היה נפגש עם ראשי האירגונים הפלסטיניים, כפי שרצה, חבר־הכנסת לין היה מתייחס לפגישה בפחות חומרה והתרגשות.*

הבעייה האמיתית אינה כן להיפגש או לא להיפגש, אלא מי נפגש ומי לא.

זלמן שובל: לו השר היה נפגש... יעקב ארנון, שהוא יושב־ראש חברה ממשלתית, קיבל את הסכמת הממשלה לפגישה?

יוסי שריד: אני לא יושב בממשלה, ואין לי מושג.

זלמן שובל: זו השאלה. לא מענייי

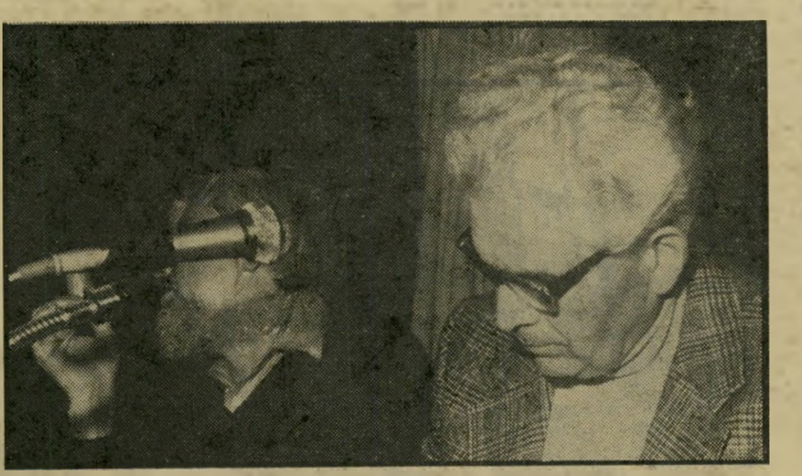

מתי פלד ואורי אבנרי

„לא יצליח כל ניסיון להציגם כיוצאי־דופן, כאנשי־שוליים פוליטיים —

יעקב ארנון ומאיר פעיל

— או כמו שנמצאים מחוץ לגדר ההסכמה הציונית..."

---

* ח"כ דיין היה באותו יום בבניין הכנסת, אך לא הראה את פניו באולם המליאה בכל עת הדיון וההצבעה.

נים אותי אנשים פרטיים.

יצחק בן־אהרן: הוא לא הייב לקבל שום רשיון.

אברהם זילברברג: תגיש שאילתה לראש־הממשלה. מה אתה רוצה ממנו?

זלמן שובל: לא מעניין אותי פלוני אלמוני.

יצחק מודעי: אתה לא זוכר על מה נאסר אהרן כהן?

יוסי שריד: בן־גוריון הודיע שהוא מוכן להיפגש עם נאצר. כל מנהיג ישראלי אומר שהוא מוכן להיפגש בכל מקום.

אליעזר שוסטק: איזו השוואה היא זאת? איך אתה משווה פגישות חשאיות עם אש"ף לזה? איך אדם משכיל כמוך אומר זאת, כאילו אפשר להשוות את המצב עם מה שאומר מנהיג יהודי, שהוא מוכן להיפגש עם נאצר בכל מקום. יש להשוות את הדברים? תענה על זה.

יוסי שריד: אתה לא שולט בחומר. אני נותן קרדיט לחבר־הכנסת דיין, שר־הביטחון לשעבר, שאילו היה מתממש רצונו להיפגש עם עראפאת, ודאי לא היה עושה זאת מול מצלמות הטלוויזיה, אלא אם כן אתה סבור אחרת. אילו שר בישראל היה מקיים עכשיו פגישות עם נציגי אש"ף, לזה שאתה מוכן. מה שמפריע לך זה שהם נפגשים. כך אני צריך להבין. אני מציע שתגבשו הערות יותר רציניות.

מנחם ידיד: ראש ממשלה הוא ראש־ממשלה, נשיא הוא נשיא.

יוסי שריד: בדרך כלל למדתי ש־דברי־הבל אינם מעוררים התרגשות ורוגז, אבל יכול להיות שאני טועה.

זלמן שובל: אני מציע לך שתחזור מהדברים האלה!

יוסי שריד: אני רוצה להזכיר לחברי־הכנסת הנכבדים שרק לפני שבוע חזר חבר־הכנסת דיין ואמר, כי לדעתו אין דרך להגיע להסדר מדיני, אלא על־ידי פגישה ודיבור עם האויב. משום כך הוא סבור שכדאי להיפגש עם עראפאת, כדי לדבר איתו על הסדר בעיית הפליטים ב־סוריה ובירדן, כדי שהפלסטינים יראו את הביטוי שלם בירדן. צריך לדבר עם ה־אויב אפילו אם אין לנו הצעת פשרה, אחרת לא ניתן להגיע להסדר. אלה דבריו של חבר־הכנסת דיין.

אולם הצעתו לסדר־היום של חבר־הכנסת לין אינה בדבר ההטפה החוזרת ונשנית לפגישה עם האוייב של ה"ה שרון ווייצמן וחבר־הכנסת דיין. אחרי הכל, חבר־הכנסת לין, מה ההבדל העקרוני והמהותי בין ההטפה לפגישה עם עראפאת ובין הפגישה עצמה? לדעתי, שהדי במרומים, אין כל הבדל.

כל הדברים שאמרתי אינם לצרכי ניגוח, אלא באים להבהיר לציבור הרחב ב־ישראל, שהוא ציבור נבוך לעתים, ש־הוויכוח על פגישות עם אש"ף כן או לא, אינו ויכוח בין ימין פוליטי ובין שמאל פוליטי. הוא אינו ויכוח בין נצים ליונים. הוא אינו ויכוח בין הליכוד והמערך. אלא הוויכוח הזה חוצה את כל המחנות הפולי־טיים בישראל. בליכוד יש תומכי מגעים עם אש"ף ומתנגדיהם, ממש כפי שהם מצויים במיפלגת־העבודה ומפ"ם.

לכן לא יצלח כל נסיון לבודד את חברי הכנסת לובה אליאב ומאיר פעיל ואת מתי פלד, יעקב ארנון ואורי אבנרי וחבריהם. לא יצלח כל נסיון להציגם כיוצאי־דופן, כאנשי שוליים פוליטיים, או כמי שנמצאים מהוץ לגדר ההסכמה הציונית.

על מה רגשו היום אנשי הליכוד? האם יש בינינו ויכוח שהאירגונים הפלסטיניים הם אירגוני־מרצחים? לאחר מעלות, סבוי, קרית־שמונה, שמיר, אין ויכוח כזה. אלה הם אירגונים של מרצחים. אין ויכוח על

אריק שרון

„לא עם מי, אלא על מה!"

כך. אין ויכוח על כך שהם אירגונים של מרצחים.

אהוד אולמרט: אבנרי ופלד לא קוראים להם אירגוני־מרצחים. אם הם היו קוראים להם כך, אולי לא היו נפגשים אתם. אתה מדבר בשם עצמך ולא בשם אלה שנפגשו. האם חבר־הכנסת פעיל מוכן להגיד שאש"ף הוא ארגון של מרצחים? האם אתה מוכן לקום ולומר שאש"ף הוא ארגון של מרצחים ואתה מסתייג ממנו?

תופיק טובי: אתה שופט עליון?

יוסי שריד: מי כמוך צריך לדעת שכדי לשתף פעולה, אין צורך בקולקטי־ביות רעיונית? אין כל קולקטיביות רעיו־נית ביני לבין חברי־הכנסת אליאב ופעיל, אבל יש לי קירבה רעיונית אליהם. אני לא מוכן ללמד סנגוריה על הצעד הזה.

...אני חוזר ואומר שאין ויכוח בינינו על כך שהאירגונים הללו הם אירגונים של מרצחים. אבל יחד עם זאת, אני רוצה להגיד: עם מי בדרך־כלל מזדמנים אל שולחן של משא־ומתן, כימעט כל משא־ומתן, כדי לבדוק ולברר סיכויים להסכם? כמה ידיים שופכות־דם אישרו במהלך ההיסטוריה, בחתימתן, חוזים של גמר מילחמה ושל שלום? הרי אל שולחן ה־משא־ומתן באים כדי לנסות ולשים קץ לשפיכות־הדמים, לנסות ולחסוך בקרבנות נוספים!

אומרים לנו: לא ייפגש איש בינינו, גם באורח בלתי־רשמי, עם נציגי אש"ף, כל עוד לא יכירו בזכותה של ישראל להתקיים.

אבל אנשי־הליכוד, הם ולא אחרים, טוענים השכם והערב, כי שום מדינה ער־בית, שום מנהיג ערבי חשוב, עדיין לא הכיר בכנות בזכות־קיומה של ישראל. ובכל זאת, אין אנשי־הליכוד מעלים על דעתם סירוב לקיים משא־ומתן עם מנהיגי־ערב, ובלי תנאים מוקדמים. האם האיצטלה של ריבונות מדינית הופכת רוצח ברוטלי לרוצח מהוגן יותר? האם הריבונות ה־מדינית מרככת את עוצמת הסירוב להכיר בישראל? האם סוריה כבר מכירה בנו, לפי דעתו של הליכוד, או אילי לליכוד

יוסי שריד

„בעיני אתה איש־שוליים!"

יש טיעון שונה לכל עת, על־פי נחיותו של הוויכוח.

מנחם בגין: סלח לי יוסי, ראש־הממשלה שלך אמר את זה: בשום פנים ואופן — — — למה אתה לא מציין זאת? ראש־הממשלה שלך אמר.

יוסי שריד: כאשר אתה עולה על הבמה ומפריעים לך חזור והפרע, אתה מתקומם. יש פה הפרעה של עשרים איש, ידידים טובים. אי־אפשר כך להמשיך ואתה צריך להקפיד על כך.

מנחם בגין: אתה מוכן לשמוע שא־לה? ראש־הממשלה שאתה תומך בה: לא ננהל בשום אופן שיחות עם אותו ארגון מרצחים.

יוסי שריד: הבעיה היא שאין מתאז־רים בסבלנות ואין שומעים את הדברים. אינני יכול לומר את הדברים על־פי הסדר המזדמן אצלך, אלא על־פי הסדר המזדמן אצלי.

מנחם בגין: סבלנות יש.

יוסי שריד: זה נכס חשוב.

שושנה ארבלי־אלמוזלינו (מערך): כמה זמן מדבר הנואם, אדוני היושב־ראש?

דוד קורן (מערך): מספיק.

אליעזר שוסטק: לפי גודלה של הסיעה שלו, הוא איש שולי.

יוסי שריד: אתה אדם שנהנה מתמי־כה ציבורית כל־כך פאסיבית! אני מוכן ללכת אתך לציבור, ונראה מי מבין שנינו ייבחר. נראה מי יזכה בהתמודדות, בכל הכבוד. נתמודד ונראה מי בשוליים.

כימעט אין איש בינינו אשר ימליץ היום לממשלה על הכרה רשמית באש"ף. נדמה לי, כי חלק ממשתתפי הפגישות עצמם, גם הם לא ימליצו על כך בשלב זה. אולם, תהיה זו איוולת פוליטית מ־מדרגה ראשונה אם נדרבן את הממשלה לבלום את המגעים הבלתי־רשמיים האלה של אנשים פרטיים, יהיה ערך המגעים אשר יהיה. הליכוד חייב, סוף־סוף, להבחין בין מדיניות רשמית לבין מדיניות של מאחורי הקלעים.

אמנון לין: מי יחליט מי כן ומי לא, מי יחליט מה מותר ומה אסור? אין ממ־שלה?

יוסי שריד: בין צעדים מטעם, לבין יזמות של אישים פוליטיים, החולקים על הקו הרשמי, ועם זאת אינם עוברים על החוק.

אני מאד מעריך את ההשכלה המישפ־טית של חבר־הכנסת לין, ובכל זאת תרשה לי לומר שחוות־דעתו של שר־המישפטים יותר מקובלת עלי.

שושנה ארבלי־אלמוזלינו: אז תן לשמוע את חוות־דעתו של שר־המישפ־טים!

אמנון לין: האם אני אמרתי שהם עברו על החוק?

יוסי שריד: מה שאמרת אמרת יותר ברמזים.

אמנון לין: אמרתי שהיה צורך להע־מיד אותם לחקירה. רק אז אפשר לדעת אם עברו על החוק.

יוסי שריד: המדיניות הנוקשה, מדי־ניות הלאווים, לא הוכיחה את עצמה, ו־

אמנון לין

„להעמיד אותם לחקירה!"

מוטב כי נעקור את המושג — „לעולם לא!" — מהמילון המדיני השימושי שלנו. אמרנו, כי לא נשב במועצת־הביטחון אם יישבו בה נציגי אש"ף — וישבנו. נשב גם עם נציגי אש"ף בז'נבה, אם יבוא לשם במיסגרת של מישלחת ערבית כלשהי. אך אין מדובר רק בנוכחות תחת קורת־גג בינלאומית אחת, מדובר ביותר מזה.

אהוד אולמרט: האם חבר־הכנסת מדבר רק בשמו. כמה זמן הוא מדבר, אדוני היושב־ראש?

שושנה ארבלי־אלמוזלינו: כמה זמן הוא מדבר, אדוני היושב־ראש?

חביב שמעוני: מה, את מנהלת את הכנסת? יש יושב־ראש, תני לו להחליט!

יוסי שריד: השמות שנזכרו לא היו הראשונים להיפגש אם נציגים של אש"ף. שרי ממשלה קדמו להם.

כל אלה שנפגשו עם ראשי־עיר מסו־יימים ביהודה ושומרון, ועם אישים שונים שם — עם אנשי אש"ף ונאמניו נפגשו. הכל יודעים זאת, ומשלימים עם זאת.

ולבסוף, רבותי, אינני יכול להימנע מלהתייחס לדברים שנשמעו כאן היום, קצת במרומז, קצת במוסווה, קצת במגומ־גם, אבל אתה שומע את הדברים האלה כאילו האנשים שקיימו את המגעים אינם ראויים לאמון.

ייאמר, איפוא, מעל בימה זו, חבר־הכנסת לין, שלובה אליאב איננו ציוני קטן ממך בהגשמתו האישית, ואתה לא תטיף לו מוסר. ומתי פלד — הפטריוטיות שלו אינה קטנה מזו של אברהם יפה, אם תרצו, אלוף ואלוף. והנאמנות של מאיר פעיל ואורי אבנרי איננה נאמנות קטנה מזו של גאולה כהן. וד"ר ארנון יכול להציג את זכויותיו הלאומיות מול הזכויות ה־לאומיות אפילו של שר־הסעד.

האנשים האלה לא קיבלו יפוי־כוח מה־ממשלה, ושום גורם רשמי אחר לא הסמיך אותם לדבר בשמו. הם לא התיימרו לעשות זאת במיגבלות אלה ימשיכו להידבר ול־שוחח. אני בטוח כי האחריות וההימנות מלוות אותם תמיד. ומי יתן — ולכך אני יכול רק לקוות — שבאחד הימים, אינני יודע מתי, יבואו ובשורה גדולה בפיהם.

לובה אליאב

„הרגתי פלסטיני כשהייתי בן 16!"

„דיני נפשות"

שר־המישפטים, חיים צדוק, נאם נאום להפריד בין הצד המישפטי והצד המדי־ני.

מבחינה מישפטית, הסביר את החוק (ברוח הדברים שפורסמו בשבוע שעבר ב„העולם הזה") והביע את דעתו ש־מגעים של חברי־המועצה עם נציגי אש"ף הם חוקיים. אולם ההחלטה היא בידי היועץ המישפטי, החייב לשקול אם להעמיד מישהו לדין, והוא יכול לעשות זאת רק אם שרותי־הביטחון מביאים לפניו ראיות שנעברה עבירה. עד כה לא הובאו שום ראיות כאלה.

מאידך הודיע שר־המישפטים כי ה־ממשלה מתנגדת מבחינה מדינית למגעים עם אש"ף, והוא קרא את הודעותיו ה־שונות של יצחק רבין על נושא זה. הוא הציע להעביר את כל 3 ההצעות לסדר־היום (של לין, פרידמן ושריד) לוועדה לדון בצד המדיני של העניין.

לאחר מכן בא תורו של לובה אליאב, במיסגרת הצעה להסיר מסדר־היום את הצעתו של אמנון לין. דבריו הנרגשים עשו רושם עמוק על כל היושבים באולם, דבר שהתבטא בדומיה הגמורה והקשובה שבה נתקבל החלק העיקרי של דבריו:

אריה אליאב: ניצב לפניכם איש שבמשך הדיון היום הוצג כאיש־שוליים, כאיש שולי בחברה הישראלית, בסרקזם מכוער, שעולה ממנו ריח של אכילת קורצה ומלשינות, כאיש „מיוחס".

רבותי חברי הכנסת, אנחנו דנים היום בדיני־נפשות. לדעתי, דיני נפשות של בני־אדם, דיני־נפשות של הציונות, היה־דות והאנושות.

אני רוצה לומר משהו על בני דורי, מפני שמגיש ההצעה לסדר־היום, שבגללו אנו כאן ניצבים ומדברים, הוא בן דורי.

אנו בני דור מילחמת תש"ח, לימדו אותנו — אני מדבר על החיים בארץ־ישראל — את החובה של „הקם להורגך השכם להורגו". ואנו נפגשנו בשדה־הקרב עם הערבים־הפלסטיניים — ממאורעות תרצ"ו, זה ארבעים שנה.

אינני אומר את זאת בגאווה, אינני אומר את זאת בהתהללות. אבל זאת עובדה. אני הרגתי את הערבי הפלסטיני הראשון כאשר הייתי בן 16, כי הוא הרג לפני כן חבר שלי במושב מולדת, ליד בית־דגן. וכך אנו קמים וממשיכים להרוג את הקמים להרוג אותנו — ערבים, בריטים, גרמנים ועוד פעם ערבים.

בדור שלי, בגיל שהחזקנו רובים, כפי שאמר פעם חבר־הכנסת אברהם יפה, הס־תכלנו על הבעייה דרך הכוונת העליונה של הרובה. היום יצאנו מהגיל הזה, אם כי אני מניח שגם מגיש־ההצעה וגם אני פעם בשבוע עוד לוקחים רובה ויוצאים להרוג אם יבואו אנשים להרוג מחוף־הים — בעיר שאני גר בה בתל־אביב, או בחיפה או בקיבוצים ובמושבים, במיסגרת המישמר האזרחי.

בינינו כבר מנהלים את המגע עם ה־ערבים ועם הפלסטינים בשדה־הקרב.

יצחק מודעי: בשדות־הקרב יש צב־אות של מדינות־ערב, ולא של פלסטינים.

אריה אליאב: בשדות־הקרב יש צב־אות של מדינות־ערב ושל פלסטינים. זה שדה־קרב אכזרי מאד. בשדה־הקרב של אנטבה לא היו ערבים ממדינות־ערב, היו שם ערבים פלסטינים. זה שדה־קרב אכזרי מאד. זה שדה־הקרב האכזרי ביותר. בוודאי שזה שדה־קרב! אתה רוצה להתווכח אתי מה זה שדה־קרב? זה שדה־הקרב

(המשך מעמוד 23)

האכזרי ביותר! שם נמצאים טובי בנינו — בניך ובני. שם אנו נפגשים עם הערבים הפלסטינים. זה התפקיד של בנינו.

התפקיד שלנו הוא לנסות בזמן הקרב — ויש לנו קרב עם הערבים הפלסטיניים — כשם שהיה התפקיד של הורינו, כלומר הדור שחינך אותנו בתוך הקרב; היו קרבות של 1920, 1921, 1929 ו־1936.

וכאשר אנו היינו בקרב, אלה שחינכו אותנו ניסו בזמן הקרב לבוא במגע. לא היה אז ספר־חוקים, כבוד שר המישפטים — והם ניסו לבוא במגע עם מה שקוראים „סוכנים זרים", עם גדולי אוייבינו. כך היו ארלוזורוב, בן־גוריון, שרת, גולומב ואחרים; וכך היו מהצד השני ז'בוטינסקי ואחרים — בתוך הקרב; וכך היו רזיאל והיו אחרים — בתוך הקרב.

ואת התפקיד הזה, במירוץ השליחים האומלל והנורא הזה והעקוב מדם, אנו קיבלנו, ואני עומד בקומה זקופה ובגאווה. אנו קיבלנו על עצמנו את התפקיד הזה, עם כל הקשיים הכרוכים בו.

אנו רוצים לרדוף שלום לפי מסורת ישראל, ומסורת ישראל אומרת: „אם יושב אדם במקום ושותק, איך הוא רודף שלום? אלא ייצא ממקומו, ויחזור בעולם וירדוף שלום; שנאמר: בקש שלום ורצה."

עם מי אנו נפגשים? — אנו נפגשים עם ערבים פלסטיניים מגדולי אוייבינו. אבל רק איתם נעשה או לא נעשה שלום. הם ההפכים שלנו. בוודאי זו לא חוכמה להיפגש עם ערבים אחרים, שאינם ההפכים שלנו. אלה הם ההפכים שלנו.

ומסורת ישראל, מפי רבי נחמן מברצלאב, אומרת: „עיקר שלמות השלום להשתדל שיהיה שלום בין שני הפכים." ואנו נפגשים עם אנשי ההיפך שלנו, ואנו נפגשים איתם על מצע ציוני.

הם יודעים עם מי הם נפגשים. אנו לא זרים להם. ההיסטוריה שלנו לא זרה להם. אנו בשבילם לא מיוחסים ולא לא־מיוחסים. בוודאי לא אנשי־שוליים. האנשים האלה יודעים, שהמצע והמינשר שלנו אומר בין היתר: „מדינת ישראל תשמור על זיקתה הבלתי־ניתנת לעירעור לציונות ולעם היהודי ברחבי העולם."

רבותי חברי הכנסת, איך נגמרים קונפליקטים ומילחמות בעולם? אני, כתלמיד היסטוריה, יודע רק שתי דרכים: או על־ידי כניעה טוטאלית או השמדה, או על־ידי משא־ומתן והתפשרות. ההיסטוריה מלאה בשתי הדוגמאות.

האם אנו יכולים להכניע כניעה טוטאלית את הערבים הפלסטיניים, או את העמים הערביים האחרים? — לא. האם הם יכולים להכניע אותנו כניעה טוטאלית — ובוודאי שחלק מהם יש להם מחשבות כאלה — בוודאי ובוודאי שלא! לזה נדאג אנו ובנינו.

אז הדרך היחידה היא התפשרות תוך משא־ומתן. וממשלה חכמה ונבונה; והיו ממשלות ישראל חכמות ונבונות, שתוך מילחמות ומאבק — והחיים שלנו רצופים עשרות שנים, בוודאי כל שנות המדינה במילחמות עם ערבים — שלחו שליחים, בלי הצלחה, אבל צריך לשלוח עוד פעם, לגדולי אוייבינו.

דויד קורן: מי שלח אותך?

אריה אליאב: תיכף אגיד לך מי שלח אותי, חבר־הכנסת דויד קורן. תשמע מי שלח אותי. תן לי לענות לך. עד שאמנון לין הדביק לי את התווית הזאת, שלחו אותי ממשלות בן־גוריון, אשכול וגולדה מאיר, תוך מילחמות ומאבקים, לראשי ממשלות, לתנועות ולמיפלגות מוסלמיות וערביות בחוץ־לארץ ובארצותיהם.

יצחק מודעי: מי שלח אותך היום? מה אתה מספר היסטוריה? מי שמך?

אריה אליאב: אף אחד לא שם אותי.

חביב שמעוני: מי שם אותך, מודעי, לדבר בשם ממשלת ישראל?

אריה אליאב: אינני מתיימר לצאת היום בשם ממשלת ישראל. וכי אמרתי את זאת? אני וחברי יוצאים בשם מועצה ציבורית בילבד!

יצחק מודעי: מי זה?

אריה אליאב: מאה שמות. אם יש לכנסת זמן, אני אקרא את מאה השמות האלה של אזרחי ישראל!

יצחק בן־אהרן: — — —

יצחק מודעי: מי אתה בכלל שאתה מדבר?

יצחק בן־אהרן: מי אתה?

יצחק מודעי: אני נבחר־העם, והוא מרכיב מועצה.

חייקה גרוסמן: הוא נבחר בדיוק כמוך.

יוסי שריד: מי בכלל יודע מי אתה?

אריה אליאב: אינני מדבר בשמך, אלא בשם 100 אנשים אלה.

יצחק מודעי: אתה מדבר עם טרוריסטים.

אריה אליאב: אל תגיד לי טרוריסטים, לא טרוריסטים. נלחמתי בטרוריסטים יותר ממך. אתה צריך לחיות עוד 100 שנה, כדי להילחם בטרוריסטים כמוני!

יצחק מודעי: תתבייש לך.

אריה אליאב: אל תגיד לי תתבייש. עם ה„תתבייש לך" לך לזיווה יריב. זה מה שיש לך להגיד — „תתבייש"? לך לזיווה יריב! „תתבייש" — חוכמה גדולה!

...רבותי חברי הכנסת, אני משוכנע שיבוא יום, והוא לא רחוק, וממשלת ישראל — לא אני — על דעת רוב הכנסת, תגיע למסקנה שהכרחי — בתנאים מסויימים של הכרה הדדית מוקדמת לנהל משא־ומתן עם הפלסטינים. והתנאים האלה קויימו בשיחות שלנו — לא בשם ממשלת ישראל.

יש עם מי לדבר ויש על מה לדבר. לדעתי, לא לדעתך. אינני מדבר בשמך, אינני מתיימר ואינני רוצה. אני מדבר בשם רבים בעם הזה. לא שוליים.

יצחק מודעי: מאה.

אריה אליאב: אתה חושב שאני מדבר בשם מאה? היית צריך לראות מה אומרים לי עכשיו במשך החודשיים האחרונים ברחוב, ליד תחנות הדלק! אתה תעיז להגיד לי — — —

יצחק מודעי: אני אעיז — — —

אריה אליאב: תעלה ותלשין. תעלה ותאכל קורצה; תעלה ותלשין. מה שאתם עשיתם הוא מעשה מלשינות.

מאיר כהן: המלשינים, יודעים איפה הם! אתה נפגשת עם מרצחים, עם מרצחים ממש!

אריה אליאב: אני אענה לך. עם מרצחים נפגש חבר־הכנסת לין במשך עשרים שנה, כשהיה מנהל המחלקה הערבית של מפא"י. הוא ניפגש — — —

אמנון לין: אני ניפגשתי עם מרצחים?

אריה אליאב: הוא ניפגש עם אנשים שחדלו לרצוח.

אהוד אולמרט: שחדלו לרצוח?

אריה אליאב: שיחדלו לרצוח. אני אדאג שלא ירצחו.

הצגה מביישת

כשסיים אליאב את נאומו, ניגשו אליו כמה חברי־כנסת — וביניהם הרב מנחם הכהן — ולחצו את ידו באופן הפגנתי.

מאיר פעיל הציע בנאום קצר להסיר מסדר־היום את הצעתו של שימחה פרידמן, והזכיר תוך כדי כך את דבריו של ז'אן־פול סארטר בשגרירות ישראל בפאריס, בעת קבלת תואר דוקטור־כבוד של האוניברסיטה העברית: „השלום איננו יכול להיות מושג אלא אך ורק בדרך אחת: משא־ומתן בין ישראלים לבין פלסטינים. כוחות־השלום הפועלים בשני הצדדים, בישראל ובקרב הפלסטינים, מתקדמים לקראת משא־ומתן זה, אשר אם לא יתחיל היום, מכל מקום יתקיים מחר."

לאחר מכן הציע עקיבא נוף, להסיר מסדר־היום את הצעתו של יוסי שריד. כימעט איש לא הקשיב לנאומו, שהיה אווילי יותר אף מנאומו של אמנון לין, והכל המתינו להצבעה.

כשזו באה, התפלג המערך: כמה מחבריו, ובראשם יצחק בן־אהרון וחביב שימעוני, הצביעו עם לובה אליאב להסרת הצעתו של לין. אחרים, כמו שושנה ארבלי־אלמוזלינו ודויד קורן, עשו דבר כימעט חסר־תקדים והצביעו למען הסרתה מסדר־היום של הצעת חברם־לסיעה, יוסי שריד. רוב המערך הצביע בעד העברת הצעתו של לין לוועדה — ואילו הליכוד הפר מייד את התחייבותו, והצביע נגד העברתה לוועדה של הצעת שריד.

בסוף הועברו כל שלוש ההצעות לוועדה. שולמית אלוני הסבירה, בפני אולם שהתרוקן במהרה, מדוע נמנעה מהצבעה — ולא אמרה אף מילה משמעותית אחת על הנושא. תופיק טובי הסביר מדוע נמנעה רק"ח.

בסך הכל היה זה דיון מבייש. אחד מנושאי־הגורל של המדינה — היחס לעם הפלסטיני, התגובה למיפנה ההיסטורי המתחולל עתה באש"ף, שילוב הפלסטינים בתהליך השגת השלום — טבע כולו בים של חוסר־רצינות משוועת, קריאות מטופשות, התנהגויות עלובות ונאומי־סרק, כאשר איש, מלבד אליאב ושריד, לא אמר אף מילה אחת לעניין.

במדינה

(המשך מעמוד 20)

יחידה מילחמה חדשה.

המחוקקים האמריקאיים התרשמו עמוקות. הנה עמד מולם מדינאי שקול, אחראי, שיש לו תוכנית ברורה, המודיע מה הוא מוכן לתת ומה הוא רוצה לקבל. עיתוני העולם, ובראשם העיתונות האמריקאית, נתנו לדברים פירסום רב וחיובי.

מיקלחת קרה. עוד לפני שחברי־הקונגרס הגיעו לישראל, הם זכו במיקלחת קרה.

באחד מנאומיו היומיים בפני כיתות בית־ספר ומוסדות דומים, השיב יצחק רבין לנשיא המצרי. תגובתו המזולזלת, שפורסמה גם היא בכל העולם: „אין שום חדש בהצעותיו של סאדאת."

התשובה הנבונה היתה צריכה להיות: ברכה לסאדאת, היענות חיובית עקרונית לעמדתו, תוך הצגת העמדה של ממשלת ישראל לגבי הפרטים.

תחת זאת נתקבל הרושם, כי תשובת ישראל לדברי־השלום הסבירים של סאדאת היא שלילית. רושם זה נתחזק כאשר באו אנשי־הקונגרס לישראל, שמעו מפי הדוברים הרישמיים את הפיזמון הישן: „גבולות בני־הגנה" ללא פירוט, שלילה טוטאלית של שיתוף אש"ף בוועידת־ז'נבה. לא היה מנוס מן המסקנה שממשלת ישראל מבקשת לחבל בהתקדמות לשלום, מפני שהיא רוצה לספח שטחים נרחבים. ובמיקרה טוב ביותר: שאינה יודעת מה היא רוצה, ושאין לה שום תוכנית־שלום מגובשת.

השבון כוזב. תוכנית־השלום של סאדאת ידועה לממשלה מכבר. אבל עד כה היא קיוותה להינצל ממשא־ומתן לשלום, בעזרת אש"ף. החשבון: סאדאת ידרוש את השתתפות אש"ף בתהליך השלום, אש"ף עצמו מתנגד להסדר עם ישראל, וכך יישמר הקיפאון.

אולם גם חשבון זה הופרך. הידיעות שהועברו לממשלה זה מכבר על שינוי יסודי בעמדת אש"ף, הוכחו עתה כנכונות. הדברים לא נאמרו רק בשיחות סודיות שקיימו חברי המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני עם „אישים פלסטיניים בכירים" (ראה עמודים 23—22), אלא בשפע של יוזמות מטעם אש"ף ברחבי העולם, שפורסמו בעיתונים. מקורות בכירים של אש"ף הודיעו כי המועצה הפלסטינית (הפרלמנט של אש"ף) תחליט, בדצמבר, רשמית על השאיפה להקמת מדינה לצד ישראל, ותוך הסדר עימה, ובאו"ם פיתח אש"ף יוזמה דומה. אותה שעה נמסר כי בריאד הסכים יאסר עראפאת להפסיק את האש נגד ישראל משטח לבנון.

אחריות נוראה. כך התגבשה תמונה ברורה של יוזמת־שלום ערבית: נכונות כללית לחתום על שלום רשמי עם ישראל, הפסקת־אש גם מצד אש"ף, נכונות של מצריים וסוריה להיכנס למשא־ומתן בלי תנאים מוקדמים, הודעה של אש"ף על רצונה להיות מוזמנת למשא־ומתן זה, תוך הכרה דה־פאקטו בישראל.

בעיני משקיף בעולם — מדינאי או עיתונאי — נראית עמדה זו סבירה וחיובית. מה הציגה ישראל מולה?

הרושם הכללי של מעשי ישראל ודבריה הוא הפוך: שהיא מסרבת להגיע למשא־ומתן, מפני ששם תצטרך לוותר על השטחים. כלומר: שהיא מוכנה לקבל על עצמה את האחריות הנוראה למילחמה חדשה, ביגלל כמה קילומטרים וכמה היאחזויות.

לעמדה זו יש רק משמעות מעשית אחת: הזמנת לחץ מאסיבי מן החוץ לכפיית הסדר, שיהיה אז בהכרח על־פי הקווים המוצעים על־ידי הערבים.

עתונות

תפוס את הגנב!

תרגיל גאוני של שמעון פרס מונע איתור מדליף מיסמך רוזן

הבדיחה היהודית מספרת על שני יהודים הנוסעים ברכבת. שואל האחד מהם את חברו: „לאן נוסע יהודי?"

„לפינסק," משיב לו השני.

„נוכל שכמוך, רמאי ושקרן!" מתנפל עליו השואל. „אתה אומר לי שפניך מועדות לפינסק כדי שאחשוב שאתה נוסע למינסק, בעוד שלמעשה אתה נוסע באמת לפינסק."

השבוע הזכיר היומון הארץ את אותו יהודי מהבדיחה. היה זה כאשר הופיע ביום הראשון השבוע עם הידיעה הבלעדית המרעישה כי בדו"ח שהגישה המישטרה ליועץ־המישפטי, מוחשד חיים ישראלי, ראש לשכתו של שר־הביטחון שמעון פרס, כאיש שהדליף את מיסמך רוזן* לכתב הארץ, מתי גולן.

השאלה שהתבקשה מעצמה היתה: מדוע יקפוץ דווקא הארץ לפרסם ראשון ידיעה על מקור ההדלפה של כתבו המדיני? התשובה המתבקשת היתה מסוג זה שבבדיחה: הפירסום נועד ליצור את הרושם שמדליף מיסמך רוזן אינו חיים ישראלי, כיוון שאם היה זה הוא המדליף, לא היה הארץ מפרסם אודות החשדות נגדו.

הקוזאק הנגזל. ואומנם, מיד הופיעו ההכחשות הנמרצות מצד כל הגורמים, כולל שר־המישטרה ודוברה, שציינו כי הידיעה בהארץ לא היתה אלא ברווז עתונאי וכי שום דו"ח טרם הוגש ליועץ־המישפטי. ממילא לא העלה שום דו"ח את החשד כי חיים ישראלי הוא החשוד העיקרי בהדלפה.

אולם הפירסום בא בזמנו כדי לשרת את שר־הביטחון שמעון פרס. עוד באותו יום, בישיבת הממשלה, התעלם פרס מכל ההכחשות. משום מה, היה הוא היחיד, שייחס לידיעה בהארץ את מלוא האימון, יצא למיתקפה נגד ראש־הממשלה ונגד שר־המישטרה על שחקירת ההדלפה „גלשה לפסים פוליטיים".

פרס אף תקף את עצם פירסום הידיעה בהארץ, טען כי היא „הושתלה" מטעמים פוליטיים פנימיים, כדי לנגח את משרד־הביטחון, תבע לערוך חקירה מי הדליף את הידיעה להארץ.

מבחינתו של פרס היה זה תרגיל גאוני.

כל הסימנים מעידים כי מקורה של ההדלפה למתי גולן הוא במשרד־הביטחון, שכמה מפקידיו הבכירים היו היחידים שסרבו להבדק במכונת־אמת בחקירת המישטרה. אם באמת היה זה חיים ישראלי — מי שהיה איש אמונו של דוד בן־גוריון והעביר לו דיווחים ממשרד־הביטחון בעת שפרש לשדה־בוקר — המדליף, הצליח התרגיל למנוע כל אפשרות של קביעה כזאת וענישת האיש.

על ידי הפירסום המוקדם, יצר פרס דיעה קדומה, כי החקירה היא פוליטית ומיועדת בעיקר לנגח אותו מבחינה אישית. גם אם תגלה המישטרה בעתיד מימצאים כלשהם המעידים כי אומנם ראש־לשכתו של פרס הוא המדליף, היא לא תוכל להגישם כמימצא בדוק. שהרי כבר נקבע, בשיטת „הקוזאק הנגזל", שכל חשד נגד חיים ישראלי אינו אלא „עלילה פוליטית."

המשק

פייסטה מכסיקאית

שר־התחבורה ושר־האוצר ניסו לכבות שריפה בצינור של דלק ועתה הם מתחמקים מאחריות

כשהוא חבוש סומבררו שחור ומחייך מאוזן לאוזן, עמד שר־התחבורה גד יעקובי על כבש המדרגות של מטוס אל־על, שעמד לחנוך קו־תעופה חדש למכסיקו. הוא נראה רגוע ועליז.

אותה שעה היתה המדינה שרויה באחד ממשברי־העבודה הקשים ביותר, שעברו עליה בשנים האחרונות. שביתות, סיכסוכי־עבודה, איומים בסנקציות ובהשבתות

(המשך בעמוד 29)

* מיסמך רוזן הוא חוות־דעת של היועץ המישפטי למשרד־החוץ, שקבע כי החברה המבצעת קידוחים במיפרץ סואץ והמסתתרת תחת שם אמריקאי, רשומה כחברה ממלכתית מצרית.

המתנה שנתן אברהם עופר למנחם הלר, איש־אמונו שירש אותו כמנכ"ל „שיכון עובדים", נחקרת על־ידי המישטרה

באקשיש ליורש

לפני שבוע, כאשר התפרסמו בי־עיתונים ידיעות כי המישטרה חוקרת פרשיות שונות, הקשורות בחברת־השיכון ההסתדרותית שיכון עובדים, מיהר מנכ"ל החברה, מנחם הלר, להגיב על ידיעות אלה.

מנחם הלר

הלר אדום־השיער, מי שהיה במשך שנים רבות אחד מראשי ההתאחדות־ל־כדורגל, טען כי הנושאים שאותם חוקרת המישטרה לא אירעו בתקופת כהונתו כ־מנכ"ל. אלה הן פרשיות ישנות, הסביר, עוד מן התקופה שבה כיהן אברהם עופר, כיום שר־השיכון, כמנכ"ל החברה.

הלר רק שכח לציין, באותה הזדמנות, כי שמו מופיע באחד התיקים הנחקרים — ולא כמנכ"ל החברה, אלא כאחד הלקו־חות שלה.

הפרשה שבה מדובר אינה פרשת מעילה או שוחד. מדובר בה בסך־הכל על טובת־הנאה בסכום לא גדול, שבה זכה עובד חברת שיכון עובדים, מנחם הלר. אבל יש בה כדי לאפיין את כל השיטה של „שמור לי ואשמור לך", ושל חלוקת השלל של רכוש הציבור בין „אנשי שלו־מנו", בתקופת כהונתו של אברהם עופר כמנכ"ל שיכון עובדים.

המיגרש ניקנה בחמישית משוויו

עד שנת 1969 התגורר מנחם הלר עם מישפחתו בדירה צנועה וקטנה, שכל שיטחה הסתכם ב־62 מ"ר, ברחוב חנה סנש בפתח־תיקווה.

היה זה שיכון חקלאי שהוקם על קרקע של הקרן הקיימת לישראל, כ„מעונות עוב־דים חקלאיים", חברת שיכון־עובדים היא שבנתה בשעתו את השכונה, שהיתה מור־כבת מבתים צנועים, בני ארבע דירות קטנות כל אחד.

אלא שבשנת 1969, כאשר מנחם הלר היה כבר עסקן־ספורט מפורסם, פקיד בכיר בשיכון עובדים ואיש־אמונו ועוזרו של המנכ"ל, הפכה הדירה קטנה על מידו־תיו. הוא החליט לעבור להתגורר בבית פרטי משל עצמו.

למרבה המזל התברר, כי באותה שכונה עצמה שבה התגורר, נמצא עוד מגרש ריק, השייך לחברת שיכון עובדים. היה זה מיגרש בשטח של חצי דונם (489 מ"ר לשם הדיוק), בחלקה 241 בגוש 6383, הנמצא במרחק כמה עשרות מטרים בלבד מן הדירה שבה התגורר מנחם הלר קודם־לכן.

היתה זו קרקע שהזכויות עליה היו בידי ניר, חברה שיתופית להתיישבות עובדים, שהעבירה את זכויות־החכירה ל־שיכון עובדים, כדי שתבנה על המיגרשים שיכונים לעובדים חקלאיים ותיקים שיצאו לגימלאות.

הלר אומנם החל קודם לבנות את ביתו על המיגרש ורק אחר־כך ביקש שהמיגרש יירשם על שמו בצורה חוקית. אולם הוא לא ביקש, חלילה, לקבל את המיגרש ב־מתנה. הוא היה מוכן לשלם עבורו במיטב כספו. לא הרבה כסף, אבל בכל־זאת — כסף זה כסף. כל סכום שהוא.

וכך, בחודש אוקטובר 1969 הודיע אבר־הם עופר, במיכתב ששלח לעוזרו הנאמן מנחם הלר ואשר עליו חתם גם אליהו נשר, מנהל אגף־המקרקעין של שיכון עובדים, כי מועצת־המנהלים של החברה דנה ואישרה את העברת זכויות הקרקע ברחוב חנה סנש 8, למנחם הלר.

עבור רכישת הזכויות על המיגרש, בשטח של כחצי דונם, בליבה של פתח־תיקווה, דרשה חברת שיכון עובדים מ־מנחם הלר סכום של 12 אלף ל"י, ואישרה לו לשלם את הסכום בשני תשלומים שווים, בסך 6000 ל"י כל תשלום.

כל זה טוב ויפה. מלבד עובדה אחת: בעת ששיכון עובדים העבירה את הזכויות על המיגרש לעובדה המסור, מנחם הלר, תמורת הסכום של 12 אלף ל"י, היה שוויו של המיגרש גדול כימעט פי־חמישה.

שמאי־המקרקעין ז. יציב, שנתבקש לה־עריך את ערך המיגרש שעליו הוקם ביתו של מנחם הלר, קבע בהערכתו הרישמית כדלהלן:

● האיזור שבו נמצא הנכס הנדון הוא מרכז העיר. בסביבה מיבנים דו־קומתיים משנות החמישים, עם ארבע יחידות דיור בכל בניין. המיבנים החדשים הם בעלי ארבע קומות מעל קומת־עמודים מפולשת, ובאחרונה הוקמו בסביבה מיבנים בעלי שש קומות מעל קומת־עמודים מפולשת.

● כפי שנמסר לי, רשום הנכס הנדון במישרד סיפרי־האחוזה בבעלות חכירה לתקופה ארוכה מאת מינהל־מקרקעי־ישר־אל.

● לאור המובא לעיל הנני מעריך את שווי הנכס הנדון, כשהוא בחכירה לתקופה ממושכת מאת המינהל, פנוי ו־חופשי מכל חוב, שיעבוד או משכנתא, וזאת ליולי 1970, בסך: 56,000 ל"י עד 58,000 ל"י.

כלומר, בעת שהמיגרש הועבר לבעלותו של הלר הוא היה שווה כמעט פי־חמישה מן המחיר ששילם תמורתו הלר לשיכון עובדים.

בהערכה נוספת נתבקש אותו שמאי להעריך את שווי המיגרש לחודש יולי 1969 — בערך התקופה שבה קיבל הלר את הרשות לבנות על המיגרש. שווי המיגרש באותה עת, על פי הערכתו, היה בין 39 אלף ל־40 אלף ל"י. כלומר, גם אז היה המיגרש שווה יותר מפי־שלושה מן המחיר ששילם בעדו הלר.

אבל הלר יכול לטעון, ובצדק, כי ה־תשלום עבור העברת הזכויות במיגרש, ששילם לשיכון עובדים, אינו כל הסכום שעלה לו המיגרש. הוא משלם למינהל־מקרקעי־ישראל גם דמי־חכירה שנתיים תמורת הזכות שניתנה לו להקים שם את ביתו.

מדי־שנה משלם הלר למינהל דמי־חכירה בסך של 39 ל"י ו־60 אגורות. זאת, עבור מיגרש ששוויו כיום הוא בסביבות חצי־מיליון לירות.

אגב, גם לצורך הרישום בטאבו, הוערך המיגרש שקיבל הלר בסכום גבוה מזה ששילם בעדו.

לצורך תשלום אגרת־הטאבו הוערך ה־נכס בסך של 40 ל"י למ"ר, וערכו ברישום במינהל־המקרקעין מופיע בסך של 19,560 ל"י.

אולם אין זה משנה אם הלר חסך לעצמו שיבעת אלפים ל"י, עשרים אלף ל"י או ארבעים־וחמישה אלף ל"י, על־פי הערכת השמאי. חשובה כאן השיטה, הנחשפת בעיסקה מוזרה זו, והמגלה את אופן הענ־קת טובות־ההנאה לאנשים שאברהם עופר חפץ ביקרם.

בדיוק לפני שנה הובא מנחם הלר לבית־המישפט בתל־אביב, שם הוגש נגדו כתב־אישום על קשירת קשר למעשה־מירמה. הוא הואשם בכך שבהיותו מנכ"ל שיכון עובדים קשר קשר כדי להעניק דירה, במיסגרת המיפעל־לזוגות־צעירים, לבתו של המהנדס הראשי למים וביוב של מיש־רד־השיכון שלא היתה זכאית לכך.

מאז עוכבו כל ההליכים בתיק, ולא נערך בו כל דיון. בינתיים החלה המישטרה לחקור פרשה נוספת שבה נחשד הלר בכך שהעניק זכויות שיכון למי שלא היה ראוי לכך.

למרות האישום הפלילי נגדו, לא היש־עתה ההסתדרות את מנחם הלר מתפקידו כמנכ"ל שיכון עובדים. האיש החולש על תקציבים של מאות מיליוני ל"י, ממשיך לכהן בתפקידו כאילו לא אירע דבר.

ואין כל פלא בכך שמנחם הלר הש עצמו כמי שרשאי וראוי לעשות טובות לחברים, גם על חשבון הציבור. שהרי הוא עצמו קיבל טובה מחבר, בעת שהיה זקוק לכך.

אלא שעתה חוקרת המישטרה את מע־שיו של מנחם הלר לא רק כמי שהעניק טובות־הנאה לאלה שלא היו זכאים לכך, אלא גם כמי שבעצמו קיבל טובת־הנאה מעין זו, מחברה ציבורית שאינה רשאית להעניק מתנות בשווי של רבבות ל"י, על חשבון הציבור, לעובדיה.

מרסל זוהר

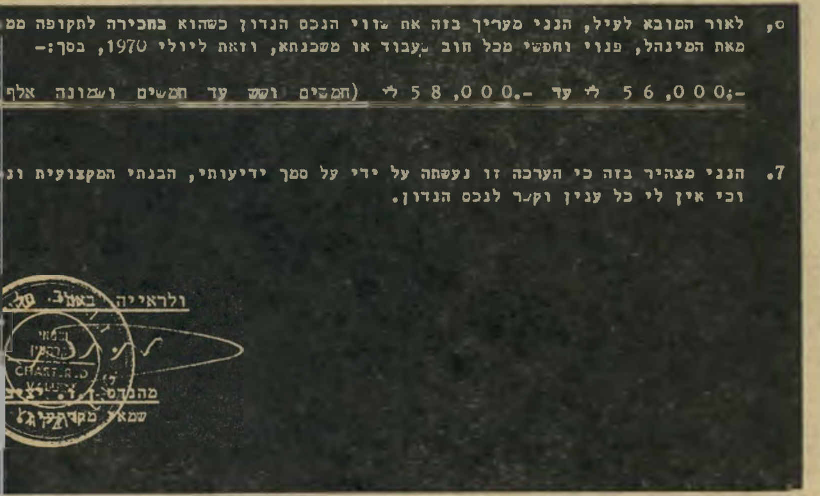

6. לאור המובא לעיל, הנני מעריך בזה את שווי הנכס הנדון כשהוא בחכירה לתקופה מת
מאת המינהל, פנוי וחפשי מכל חוב שעבוד או משכנתא, וזאת ליולי 1970, בסך:-

56,000;- לי עד -.58,000 לי (חמשים ושש עד חמשים ושמונה אלף

7. הנני מצהיר בזה כי הערכה זו נעשתה על ידי על סמך ידיעותי, הבנתי המקצועית ונ
וכי אין לי כל ענין וקשר לנכס הנדון.

ולראייה באתי על

הערכת השמאי

זהו קטע מהערכת שמאי־המקרקעין ז. יציב, הקובע כי בתקופה שבה שילם מנחם הלר עבור המיגרש שקיבל מ„שיכון־עובדים" סכום של 12 אלף ל"י, היה שווי המיגרש בין 56 ל־58 אלף ל"י.

מנכ"לי בנה לי בית

זהו הבית שבנה מנחם הלר ברחוב חנה סנש 8, במרכז פתח־תיקווה, אחרי שקיבל לשם כך מ„שיכון־עובדים" חצי דונם, בדמי־חכירה מיוחדים במינם. הפרשה נבדקת עתה ביסודיות על־ידי חוקרי מחלקת־ההונאות במטה־הארצי של המישטרה.

כך נתפס - האנס שנס
צייד אדם

בניידת שלמה חליווה מסתיר את פניו וכאילו הוא מתחבק עם הבלשים שתפסוהו ושהובילו אותו בניידת־המישטרה, בחזרה לבית־הכלא.

החבר סוזן ברג׳ס, התיירת מאנגליה שנאנסה, יושבת במושב האחורי במכונית, ליד חברה, ומליטה פניה מתחת למעיל. התמונה צולמה במשטרת בית־שמש. ● הצילום משמאל: שמואל רחמני.

"אני לא מיפלצת!", זעק שלמה חליווה ביום הראשון השבוע, ב־בית־המשפט בירושלים. האיש המפחיד ב־יותר במדינה בשבוע האחרון, הובא לשם, 36 שעות אחרי מעצרו, כדי שניתן יהיה להמשיך את המשפט, שנקטע לפני שבוע בדיוק, עם בריחתו.

דיבורי השקט והמתון, סבר פניו הנעים, עמדו בניגוד מוחלט לדמות שצויירה ה־שבוע בכל אמצעי־התיקשורת, שהבריחה את הטרמפיסטיות מהדרכים וגרמה לגימ־נזיסטיות לישון מאחרי מנעול ובריח. ה־מיפלצת, שהמדינה כולה רדפה אחריה, התגלתה כחיה נפחדת.

„זה הכל בלוף מה שמספרים עלי," טען חליווה בעת שהובא לחידוש משפטו. „לא אנסתי אף אחת מהנערות שהתלוננו עלי. הן עשו זאת רק מפני שלא הסכמתי להמשיך את יחסי איתן!"

132 שעות, שישה ימים וחמישה לילות, נערך ברחבי המדינה המצוד הגדול על שלמה חליווה, האנס שברח ב־תחילת השבוע שעבר מבית־המישפט־המחוזי בירושלים. אלפי שוטרים ואנשי

האנס שלמה חליווה, כפי שהופיע על מסך הטלוויזיה 48 שעות אחרי שנעצר בכפר־המכביה בר״ג.

הקורבן סוזן ברג׳ס, התיירת בת ה־25 מאנגליה ש־ביקשה מחליווה טרמפ לירושלים ונאנסה.

הצייד בא אל קיצו - ש

מישמר־הגבול, לוחמי היחידה המיוחדת ב־מחבלים, כל המודיעין של המישטרה, כלבי־גישוש ומסוק השתתפו בצייד הגדול. ה־פושע שברח תואר כמסוכן, אכזרי, פיקח מאד, ומופעל על־ידי דחף מיני שאינו ניתן לריסון.

משך התקופה הזו טייל חליווה ממרכז הארץ לצפונה, חזר לירושלים, ושוב נעלם מתחת לחוטמה של המישטרה, אחרי שאנס תיירת מאנגליה ביער הנשיא. לבסוף נלכד במיקרה, על־ידי אזרחים, בכפר־המכביה ברמת־גן בליל־שבת האחרון.

וכך התרחשו המאורעות:

יום א׳, 7.11.1976:

שלמה חליווה, עצור שנאשם בביצוע מעשי־אונס בכל רחבי המדינה, הובא לבית המישפט המחוזי בירושלים לתחילת מישפטו. בערך בשעה 9 בבוקר הוריד שוטר אחד, מליווי האסירים, את חליווה לחדרי העצורים שבמרתף בית־המישפט, כדי ל־העבירו חזרה לבית־המעצר שבכפר־יונה. העצור ביקש להיכנס לשירותים הסמוכים, ניצל את ההזדמנות שדלת המרתף לא היתה נעולה וניסה לעלות לקומה השנייה

מחכים לחליווה שני חיילים במחסום ליד מישטרת בית־שמש, מחזי־קים בידיהם את נישקם ואת הכרוז „מבוקש" שבו תצלומיו ופירטי־הזיהוי המדוייקים של חליווה, המבוקש על אונס ורצח.

כמו בסרטים שני בלשים מיחידתו של רפ״ק דוד כהן, רגע לפני הפריצה לבית שמול בניין המטה־הארצי של המישטרה בירושלים. הם חשדו כי הפושע הנמלט מסתתר שם. משמאל: השיחזור בבית־שמש.

אילנה אברג'יל מעכו מספרת על אהבתה לנאשם באונס והחשוד ברצח

שישה ימים רצופים סערה ורגשה הארץ. הטרמפיאדות התרוקנו מחיילים, בעיקר מחיילות, במדים. מאות שוטרים, אנשי מישמר־הגבול וחיילי צה"ל ערכו את אחד המירדפים הגדולים ביותר בתולדות המדינה אחרי אסיר־אנס נמלט, מירדף שכמותו אינו זכור מאז בריחתו המפורסמת של משה פרקש מכלא רמלה.

חליווה אהובי

בשנות השישים. כל מהדורת־חדשות ברדיו עוררה את השאלה הבלתי־נמנעת שהתגלגלה על כל פה: „מתי יתפסו את חליווה ?"

בסוף השבוע שעבר הוא נתפס בכפר־המכביה, אשר ברמת־גן. הארץ נשמה לרווחה וחזרה לחדשות השוטפות. אולם שאלה אחת עדיין נותרה פתוחה: „מי אתה שלמה חליווה ?

הדמות המרכזית בחייו של שלמה חליווה בעת האחרונה היתה צעירה נאה, אותו בביתו כאח. יומיים אחרי הביקור הזמין שלמה חליווה את בתו של יצחק, אילנה בת ה־17, לצאת לבלות בחברתו.

הרומן ביניהם, שהחל אז, נמשך כארבעה חודשים, עד שנעצר חליווה בחשד כי היה מעורב ברצח ליאונור בן־לולו בנהריה. היה זה שבועות אחדים בלבד לפני שהחליטו אילנה ושלמה כי יינשאו בקרוב.

השבוע, יומיים אחרי מעצרו, סיפרה אילנה אברג'יל, צעירה בוגרת־תיכון המשמשת כפקידת־תשלומים בסניף בנק לאומי בנהריה, את סיפור אהבתה לפושע המבוקש. מספרת אילנה:

זה היה פורנוגרפי מדי!

טען חליווה באזני חברתו, אילנה אברג'יל (בתמונה: יושבת בחדרה, בביתה שבעכו), בעת שחזו בהקרנת הסרט האירוטי עימנואל. הם עזבו באמצע.

„נפלה לו מכה על הראש"

„הכרתי את שלמה לפני כמה שנים. הוא קרוב־רחוק שלנו ושבימים הקרובים עומדת לחוג את יום־הולדתה השמונה־עשרה.

אחרי שישב בכלא חמש וחצי שנים, וריצה עונש על ביצוע שני מעשי־אונס, השתחרר חליווה בסוף השנה שעברה, וחזר לבית הוריו, בשכונת־וולפסון אשר במרכז עכו.

את אחד מביקוריו הראשונים בין בני־מישפחתו, שמרביתם מתגוררים בעכו, ערך בביתו של קרוב־מישפחה בשכונת הרכבת בעכו. הקרוב־הרחוק, יצחק אברג'יל, קיבל

(המשך בעמוד 28)

למה חליווה, באזיקים, נלקח חזרה לכלא

של הבניין. משם ירד אל קומת־הקרקע של בית־המישפט, ועמד לברוח. בפתח נתקל הבהור, שחבש כיפה, בשוטר שהביט בו בחשדנות ושאל לאן הוא הולך. לשוטר היה נדמה שחליווה מלווה על־ידי איש־מישטרה, והוא שאל אותו היכן השומר שלו. חליווה השיב שאיש־הליווי נמצא מאחוריו, ופתח את הדלת אל החופש. הוא פתח בריצה, השתלב בתוך קבוצה של אזרחים שעברו במקום, ואחר־כך נעלם לכיוון העיר העתיקה. כמה שוטרים החלו רצים אחריו, אך איבדו את עיקבותיו.

סיורים של מישמר־הגבול עם כלבי־גישוש החלו סורקים את ירושלים, ללא תוצאות.

■ ■ ■

יום ב', 8.11.1976:

שלושה קציני־מישטרה, שהשתתפו במעצרו ובחקירתו האחרונה של חליווה, התבצרו בבתיהם כדי להגן על מישפחותיהם במידה שחליווה ינסה לפגוע בהם, כפי שאיים לפני בריחתו.

(המשך בעמוד 28)

צייד אדם

(המשך מעמוד 27)

המישטרה פירסמה בעיתונים את תמו־נותיו של הפושע המסוכן, והזהירה צעירות שלא לנסוע בטרמפים. הוקם צוות של בלשי היחידה המרכזית והלישכה לתפקי־דים מיוחדים, בראשותו של קצין־סיור של מרחב ירושלים, רב־פקד דויד כהן, בן 38, נשוי ואב לשלושה, לצורך לכידתו של חליווה.

יום ג׳, 9.11.1976:

בנמל־התעופה חשדו שהעצור ינסה ל־הגיע למטוס, כדי לעזוב את הארץ. על הכבישים המוליכים לירושלים וצפונה הו־טל מצור. שיירות ארוכות של מכוניות הזדנבו לאורך קילומטרים לפני המחסומים. החיילים הישוו את התצלומים שבידיהם, בעזרת פנסים, עם כל אדם שישב ב־מכוניות. ללא תוצאות.

יום ד׳, 10.11.1976:

בשעה 10 לערך המתין חייל צה״ל ל־טרמפ, במרכז הכרמל בחיפה. מכונית וולוו לבנה נעצרה לידו לפתע, והנהגת אורנה פינקס, בת 20 אספה את הצעיר במדי־הצבא. הצעירה, נכה, לא ציפתה ל־הפתעות, אך הטרמפיסט שלף לפתע סכין־מיטבח ואיים עליה שידקור אותה אם תצ־עק. הוא הוריד אותה ממכוניתה ונעלם.

בערך בשעה 14.00 באותו יום נעצרה בצומת מגידו מכונית וולוו לבנה, ונהגה, שלמה חליווה, הציע טרמפ לסוזאן ברג׳ס, תיירת מאנגליה בת 25. הוא הסכים ל־הסיעה לירושלים. הוא נסע דרך ה־כביש הישן, וליד יער הנשיא, בקירבת בית־שמש, שלף שוב את סכין־המיטבח שלו, אנס את התיירת באיומים, וכפי שהיא מסרה למישטרה, ניסה לחנוק אותה. היא ברחה מהיער, ותוקפה התרחק מהכביש.

הצעירה הגיעה לכביש, ונאספה שם על־ידי נהג שהסיע אותה למישטרת בית־שמש. בשעות הערב של אותו יום הביאה המיש־טרה תיגבורות ליער־הנשיא, וערכה בו סריקה מדוקדקת. חוקרי המישטרה טענו, כי יש להניח שחליווה הזר לכביש אחרי שאנס את התיירת, אך לפי העיקבות ש־נמצאו במקום לא היה ברור לאן המשיך

יום ה׳, 11.11.1976:

השעה 9 בבוקר. רב־פקד דויד כהן, ש־ניהל את המירדף אחר העצור הנמלט, שוחח במישטרת בית־שמש עם סמל־המישטרה מעכו משה חליווה, אביו של שלמה. שעה אחת אחרי שיחה זו נפגש כהן עם סוזאן, כדי ללמוד ממנה פרטים על התנהגותו של האנס. גם אביו של שלמה נתבקש לספר לקצין־המישטרה על אופיו של בנו. רפ״ק דויד כהן היה משוכנע כי טרפו אינו מסתתר ביער. מן הדברים ששמע, למד כי שלמה חליווה אינו מוכן לסבול, לרעוב או לרעוד מקור הלילה.

יום ו׳, 12.11.1976:

השעה שבע וחצי בערב. רפ״ק דויד כהן ותריסר בלשים מציוותו מתאספים ליד בית בודד, בדיוק מול בניין המטה־הארצי של המישטרה בירושלים. באקד־חים שלופים מתקרבים הבלשים עד לשער הבית: „מישטרה — לפתוח!״ הבית שייך לחברו־לכלא של שלמה חליווה. הבלשים חושדים שחליווה ביקר אצל חברו בבית זה, כדי לקבל עזרה. הם התאכזבו. באותה שעה נמצא חליווה בתל־אביב.

כפר־המכביה — השעה 9 וחצי בערב. שלמה חליווה הסגיר את עצמו, למעשה, עקב פריצתו האווילית למישרד הנהלת־החשבונות של הכפר. הוא פרץ פנימה כנראה כדי להשיג כסף, והפיל ב־אקראי שפופרת של סלפון שהיה בחדר. הנורה שנדלקה במרכזיית הטלפונים של הכפר, עקב נפילת השפופרת, עוררה את חשדה של המרכזנית, אליס נחמיאס, ש־הזעיקה את קצין־הביטחון, סימון לוי. ה־אנס המסוכן, החשוד בשני מעשי־רצח, נכנע לקצין־הביטחון למן הרגע הראשון.

שבוע ימים אחרי בריחתו נעצר שלמה חליווה, כשבגדיו נקיים ופניו מגולחים. מי איכסן אותו במשך השבוע הקשה שעבר על המדינה כולה? מי עזר לו לחמוק מתחת לחוטמם של אלפי השוטרים והחיילים? ומי הוא שלמה חליווה? האם אינו אדם חולה, שכבר מזמן צריך היה להיות מאושפז בבית־חולים לחולי־נפש?

חליווה, אהובי

(המשך מעמוד 27)

רבות. למעשה אני זוכרת אותו עוד מזמן שהייתי צעירה, והוא תמיד ניראה בעיני בחור נאה, פיקח ואפילו מושך.

„מאוחר יותר, כשהפכנו לחברים ואפי־לו לזוג מאורס באופן לא־רישמי, הוא סיפר לי שהוא רצה להיות טייס, אבל כנראה לא עבר את המיבדקים ואז הוא החליט להתנדב לצנחנים. הסיפורים עליו מתקופת הצבא, שהסתובבו הרבה בשכו־נה, הראו אותו באור של ,פייטר׳ רציני.

אני יודעת שנפלה מכה על ראשו כאשר נהרג חבר טוב שלו מילדות, שגר גם הוא בשכונה והתנדב יחד איתו לצנחנים. החבר הזה נהרג ביום הראשון של מילחמת ששת־הימים. מספרים שבשביל שלמה זה היה הדבר הכי איום שקרה לו בחיים.

כמה ימים אחרי שנהרג חברו הטוב, נפצע גם שלמה עצמו. הוא נפגע בראש מרסיסים. במחשבה שנייה עלה בי הרעיון שאולי אותה פגיעה בראש היתה חמורה יותר מכפי שהציגו אותה. הוא היה אז מאושפז כמה חודשים בבית־חולים אזרחי, ואחר־כך שכב בבית־חולים צבאי.

בין החבר׳ה הוא התפרסם כסגפן וכ־שומר־מוסר. הוא לא עישן, לא נגע ביין ובאלכוהול. אפילו לא חלם על חשיש, שלא לדבר על סמים קשים אחרים. בעיני הוא היה תמיד בחור נחמד, כך שזה לפחות, הצליח לשכנע בצידקתו.

הסכמנו בינינו שנמשיך לצאת תקופה מסויימת עד שנתארס באופן רישמי. בינ־תיים ביקרתי בביתו. הוריו הם אנשים נפלאים, שקטים, שקיבלו אותי נהדר. גם הורי כבר התחילו להסתגל לרעיון שאולי יהיו כאן בסוף נישואין. עד שבא המעצר הפיתאומי, שלפחות אותי הפתיע מאד.

ימים אחדים לפני־כן ראינו את הסרט עימנואל בנהריה. זה היה מעניין: שלמה בכלל לא התלהב מן הסרט הסכסי. באמצע הסרט עזבנו את האולם, ישבנו בבית־קפה והצטלמנו יחד.

אחרי ארבעה חודשים כבר הייתי מאו־הבת בו באמת, אבל מלבד גיפופים וחי־בוקים לא הלך בינינו כלום. למען האמת כבר היו לי חברים אחדים לפניו, אבל איתו החלטתי ללכת בשיטת הניסיון. רצי־תי לבחון עד כמה נכונים החשדות ש־ייחסה לו המישטרה. רציתי לבדוק אם הוא אלים. אבל כלום. הוא התנהג כמו תלמיד־תיכון ממוצע, למרות שהיה כבר בן יותר מעשרים־ושמונה.

אז בא המעצר הפיתאומי, בדיוק אחרי שהוא מצא עבודה במיפעל־מתכת במיפרץ חיפה. באחד הבקרים הגיעו לביתי שוט־רים, והודיעו לי ששלמה נעצר בחשד שהיה מעורב במיקרה הרצח של ליאונור בן־לולו, שקרה יום קודם־לכן בנהריה.

הרודפים והנרדף

שלמה חליווה (מימין), כפי שהופיע בתמונת הזיהוי המשטרתית שהופצה השבוע ברחבי הארץ, ורודפיו. במרכז: רב־פקד דויד כהן, קצין־הסיור של מישטרת מרחב ירושלים, וראש צוות המירדף אחר חליווה. לידו, משמאל, איש המחלקה־לתפקידים־מיוחדים.

ניראה לי די טיבעי להיענות להזמנתו לצאת לבלות איתו, יומיים אחרי שהש־תחרר מהכלא, כשהוא בא לבקר אצלנו.

הורי קצת התנגדו. אז עוד לא ידענו לאיזה כיוון יתפתחו יחסינו. אבל בסך־הכל הם לא עמדו בדרכי, ואחרי הפגישה הראשונה שלנו היו עוד פגישות רבות. יצאנו לראות סרטים בחיפה ובנהריה, בי־לינו הרבה בבתי־קפה על חוף עכו ובי־מועדונים קטנים. הפכנו זוג מוכר והיינו נפגשים בקביעות.

„הייתי מאוהבת בו באמת!״

אחרי שלושה חודשים בערך הוא התחיל לדבר על חתונה. ,אני רוצה להתחתן איתך ולפתוח דף חדש בחיי,׳ אמר לי. ,אני חושב שאת היא ההזדמנות שלי לכך.׳ אז הוא התחיל גם לרמוז על התקופה הארוכה שישב בכלא. הוא סיפר על הקשיים, על החברה הגרועה, על ההי־דרדרות שלו עד שהגיע למקום כזה. כל הזמן הוא טען שהוא חף־מפשע ואותי,

באותו יום נלקחתי לחקירה במטה מר־חב השרון של המישטרה. לא יכולתי להא־מין לטענות השוטרים נגדו, מפני שאת מרבית התקופה אחרי שהשתחרר מהכלא בילה יחד איתי, כמעט יום־יום. המיש־טרה טענה שאת מעשי הרצח והאונס בי־צע אחרי שהשתחרר מן הכלא. איך זה יכול להיות? אני לא מאמינה בכך. האם אדם יכול להיות דו־פרצופי עד כדי כך שבלילה, אחרי שהוא נפרד ממני בדיברי־אהבה, יילך לאנוס?

חוקרי־המישטרה החזיקו אותי שם כמה שעות, ואחר־כך שוחררתי. אבל אותם שוטרים המשיכו להטריד אותי גם אחרי מעצרו של אהובי. באחד הימים הגיע לביתנו קצין־מישטרה, והציע לי עיסקה.

בהתחלה הוא אמר לי: ,חליווה טוען שהוא אנס אותך. זה נכון?׳ הכחשתי מייד שהוא בכלל שכב איתי. אחר־כך הבנתי שזה טריק של המישטרה, והשוטר כבר היה גלוי יותר ואמר: ,את חוששת לספר שנאנסת בגלל הקירבה ה־מישפחתית, ובגלל שאת מפחדת מההורים.׳ אז כבר פרצתי בבכי. מה הם רוצים מ־מני?

כששמעתי על בריחתו של שלמה, הר־גשתי אפילו קצת שימחה. למרות שהת־חלתי לצאת לפני חודשיים עם צעיר אחר, חשבתי לפעמים גם על שלמה. בלילות, ב־עיקר.

כמה שעות אחרי שהוא ברח מבית־המישפט בירושלים, כבר הגיעו אלי השוט־רים. הם ביקשו שנטלפן אם במיקרה הוא יגיע אלינו. אני באמת לא יודעת מה הייתי עושה במיקרה כזה. ביום חמישי שעבר שוב הגיעו שוטרים אלי הביתה. ,מישהו הודיע שחליווה נמצא אצלך,׳ הם אמרו לי. אחר־כך הסתבר שמישהו ראה אותי עם חברי, ינון, והחליט שיש דמיון בינו לבין שלמה. באמת יש ביניהם דמיון מסויים, רק שלשלמה יש עיניים ירוקות והוא גבוה יותר.

עכשיו כנראה שכבר לא אתראה יותר עם שלמה. בדצמבר אני מתגייסת צבא כנהגת צבאית ושלמה בטח ייכנס לתקו־פת־מאסר ארוכה. קשה לי לשפוט את מניעיו של חליווה לכל מעשיו, כפי שהם מתפרסמים בעיתונים, מפני שלי הוא ניר־אה כבחור רגיל בהחלט.

אולי זאת היתה רק מסיכה. אבל אולי כל מעשיו נעשו לאחר שלבש את המ־סיכה הזאת על פניו. אולי הפציעה בראשו גרמה לאיזה פגם במוח. בדברים מסובכים כאלה אני כבר לא מבינה כל־כך. אבל בסך־הכל בשבילי, שהכרתי אותו לפחות עשר שנים והייתי חברתו הצמודה, ואפילו ארוסתו־לעתיד במשך ארבעה חודשים, הוא היה גבר חלום!״

האב הסגיר את הבן

עד כאן וידויה האישי של אילנה אברג׳יל, הצעירה מעכו, שהיתה ארו־סתו של שלמה. בבית הוריו של שלמה, ברחוב [illegible] אייזיק 38, שוררת אווירת אבל. בשכונה המוזנחת, אשר בצפון עכו, ליד התחנה המרכזית, מכירים הכל את שלמה חליווה. „אוי לבושה שעשה להו־ריו!״ אומרת, אחת השכנות בבית המגורים של בני מישפחת חליווה.

בבית עצמו יושב האב משה, סמל־מישטרה, המשמש כמכונאי־רכב במוסך של תחנת־המישטרה בעכו. בסוף השבוע שע־בר נטל חלק בחיפושים אחר בנו, ועתה החליט לקחת ימים אחדים של חופשה.

„שלמה כבר לא בידינו,״ אומר האב, שאינו יכול עוד לכבוש את דימעותיו. „נתנו לו כל מה שיכולנו — חינוך טוב, אהבה. עכשיו הוא כבר לא בידיים שלנו, ומצידי אפשר לתלות אותו.״

האב, משה חליווה, היה זה שהסגיר את בנו לידי המישטרה בשנת 1969. אז נעצר שלמה לראשונה, בעת שהיה בחו־דשים האחרונים של שירותו הצבאי כסמל בצנחנים, כחשוד בביצוע מעשה מגונה בצעירה חיפאית, ידידתו־לשעבר. הוא ני־דון לשנתיים מאסר־על־תנאי, ולתשלום פיצוי כספי בסך מאה לירות למתלוננת, אך הוסיף לשרת ביחידתו הקרבית, ב־קווים הקידמיים. אז אמר האב: „הוא כבר לא ילד, הוא בן 21. ייענש וילמד לקח. אולי עוד יחזור למוטב.״

אולם שלמה לא חזר למוטב, והוריו ניערו את חוצנם ממנו. למרות שהוסיף לגור בביתם, בחדר אחד יחד עם אחיו הצעיר, אבי בן ה־18, ואחותו בת ה־19, עדנה, המשרתת כיום בצה״ל.

ארוסתו הראשונה היתה צעירה ירושל־מית בשם רוזי, ולדיברי בני־המישפחה הם גם עמדו להינשא, אחרי שיחרורו של שלמה מהצבא. אלא שגם בפעם זו מנע מעצרו את נישואיו, חודשים אחדים לפני שתיכנן להגשימם. עוד בתקופת המאסר־על־תנאי על עבירתו הראשונה הוא נעצר כחשוד בביצוע שני מעשי־אונס ומעשה־מגונה בכוח.

במישפטו, שנערך בחיפה ב־1970, סירב תחילה חליווה להודות בהאשמות שיוחסו לו. אחר־כך הסכים להודות, בתנאי ש־אחד משני מעשי־האונס ייחשב רק כ־מעשה מגונה. לבסוף נידון לשבע שנות מאסר, מהן ישב בכלא בפועל חמש וחצי שנים. „לנו כבר לא איכפת מכלום,״ אמרה אז אמו של שלמה, רגינה חליווה.

ובכל־זאת, לבני־הבית עדיין איכפת, כנראה. גם היום הם יושבים ובוכים, ואינם מעזים להראות את פניהם מחוץ לדירתם. לפני אורחים לא־קרואים הם פותחים חרך בדלת, ולשואלים לשלומם עונים בקיצור: „יהיה בסדר!״

מאיר דורון ■

השר יעקובי
למה יעקובע?

(המשך מעמוד 24)

כלליות, הקיפו כמעט את כל חלקי המנגנון הציבורי ומשק השירותים. גד יעקובי היה האיש שהיה אחראי לכך יותר מכל אדם בודד אחר במדינה.

היה זה הוא שהצית את הלהבה.

בניסיונו להפיס את דעתם של עובדי־התעופה־האזרחית, הכפופים למשרדו, שזעמו על ביטול התוספות הייחודיות שלהם ואיימו להשבית את התעופה בישראל, מצא יעקובי פתרון גאוני. כאילו לא היתה רפורמה במיסים ובשכר במדינה, המציא, כיד הדמיון הטובה עליו, שם חדש לתוספת־שכר מוסווית, במטרה להרגיע את עובדי־התעופה־האזרחית.

הוא הבטיח להם העלאת משכורת בסך 350 ל״י לחודש, אותה כינה בשם „מיקדמות על חשבון שכר־עידוד״. השר החדשן, כביכול, המנסה ליצור לעצמו תדמית רעננה והנושא את עיניו לתיק־האוצר בממשלה, התגלה כמי שמנסה להחזיר את הגלגל אחורנית, אל שיטות המתן מתחת לשולחן בשמות וכינויים מוסווים.

לזכותו של יעקובי יש לומר רק שהוא קיבל את אישורו של שר־האוצר, יהושע רבינוביץ׳ לתרגיל זה. שניהם לא השכילו להבין כי הם מנסים לכבות שריפה בצינור של דלק.

לוותר כדי לקבל יותר. בעוד השר יעקובי (שבזכות הסומבררו זכה כבר לתואר „יעקובע״) עושה דרכו למכסיקו — מוקף עתונאים שזכו בטיסת־חינם ויצטרכו אחר־כך לדווח באופן „אובייקטיבי״ על סיכסוכי־העבודה בתחום התעופה, למשל — נפרצו כל הסכרים בישראל. כל קבוצות העובדים הייחודיים־לשעבר, תבעו גם הם להיצמד אל עובדי התעופה האזרחית, לזכות „במיקדמות על חשבון שכר־עידוד.״

ממכסיקו, שיגר יעקובי, באמצעות הכתבים הנלווים אליו מחשבות מנופחות ודברי־הגות נבובים לעיתונות, כיצד לפתור את בעיות המשק הישראלי. במציאות נאלץ שר־העבודה משה ברעם להתגבר על המשבר שאיים לשתק את המשק. היה עליו להוציא את הערמונים מן הלהבה עבור יעקובי החוגג בפייסטה המכסיקאית.

לברעם לא היתה ברירה. כדי לנתק את מחול השדים היה עליו לשכנע את עובדי־התעופה־האזרחית לוותר על התוספת שהובטחה להם בחוזה חתום. הוא יכול היה להשיג זאת רק תמורת הבטחה לתת להם יותר. ואומנם, אחרי שניתנה להם התחייבות להקים רשות־תעופה־אזרחית, שתהיה תאגיד עצמאי, שאינו כפוף לשכר עובדי־המדינה, הסכימו עובדי־התעופה לוותר על מה שהתחייב יעקובי לתת להם, „בטעות״, כפי שהסבירו זאת ברעם ורבינוביץ׳.

מי שסבר כי בכך הוא פותר את הבעיות, טעה טעות מרה. היתה זו הזמנה לתביעות מסוג חדש. שכן איגודי עובדים אחרים, כמו עובדי המיסים או משרד־התיקשורת, הסכימו גם הם לוותר על התביעה לקבל מיקדמה על חשבון שכר־עידוד. לעומת זאת הם תבעו להקים גם עבורם תאגידים עצמאיים, שיוכלו להעלות את שכרם בכ־80% ועם זאת לשמור על כל זכויותיהם כעובדי־מדינה.

הטעות חזרה על עצמה. אלא שהפעם, במקום לכבות את השריפה בבנזין, ניסו לכבותה בסולר.

בכל מדינה מתוקנת היו השרים האחראים ל„טעויות״ ומחדלים מסוג זה, שנעשו בשבועות האחרונים בתחום יחסי העבודה, נאלצים להתפטר מיד מהממשלה. גם גד יעקובי וגם יהושע רבינוביץ׳ הוכיחו כי אין להם הכישרון, הידע והאומץ המינימאלי להתמודד עם הבעיות שהם הופקדו עליהם. הם היו מוכנים להודות בטעויותיהם אבל לא להסיק את המסקנות.

גד יעקובי עוד יכתוב ודאי כתוצאה מכך ספר חדש, „מפוכח, מקורי ונועז,״ כמו הספרים הקודמים שהגה והוציא־לאור, הגדושים עצות לאחרים איך להצליח במצבים בהם היתגלה הוא עצמו ככישלון מונומנטאלי.

נולדתי ב־1976... אני בן 32.

״נולדתי מחדש, נעשיתי עירני יותר, שלו יותר, מאושר יותר, מצליח יותר.
התחלתי לתרגל את טכניקת המדיטציה הטרנסנדנטלית״.

תוכנית המדיטציה הטרנסנדנטלית מציעה טכניקה להשגת מנוחה עמוקה של הגוף והרוח. מנוחה זו מביאה להפגת מתח מושרש עמוק ובכך לפיתוח מלא של הפוטנציאל של הפרט. זוהי טכניקה מנטלית פשוטה הניתנת ללמידה במהירות ובקלות. השפעות טכניקת המדיטציה הטרנסנדנטלית הוכחו במאות מחקרים מדעיים שנערכו באוניברסיטאות ומוסדות מחקר רבים ברחבי העולם ופורסמו בכתבי עת מדעיים רציניים. מחקרים אלה מאשרים מעבר לכל ספק כי המתרגל את טכניקת המדיטציה הטרנסנדנטלית אמנם ״נולד מחדש״.
אנו מזמינים אותך להרצאת מבוא על תוכנית המדיטציה הטרנסנדנטלית.

מוגש ע״י הוועד הפועל הישראלי של התוכנית העולמית בשיתוף עם האגודה הבינלאומית למדיטציה בישראל. רח׳ אחד העם 67 תל־אביב טל: 612188.

במדינה

נוער

מוות בכוורות

אברהם אוחיון בלע רעל, מת מהתקף־לב ומרעילו כנראה לא יועמד כלל לדין

חבורת הנערים, תלמידי המגמה החק־לאית בבית־הספר־התיכון החקלאי מיקווה ישראל, עסקו בהכנת כוורות במיכוורת של בית הספר — ליד אחד הגדרות המפרידות בין שדות בית־הספר לבין הכביש הראשי חולון—תל־אביב.

הנערים התחלקו לשתי קבוצות: האחת פרקה את הכוורות, והאחרת יצקה רעל מסוכן בחלות־הדבש. הרעל, מסוג אתילן די־ברומיד, מתאדה מן החלות אחת לכמה ימים, ומשום כך אחת העבודות השיגר־תיות במיכוורת היא יציקה־מחדש של ה־רעל, שנועד להשמיד מזיקים שונים.

„איך משפיע הרעל?" בין קבוצת היוצקים היה גם אהוד * בן ה־17, תלמיד הכיתה השביעית. לכל תלמיד, כבר בימים הראשונים לקליטתו בבית־הספר החקלאי בעל המסורת מוסבר, לדיברי מנהל מיקווה־ישראל, דוקטור גידעון כץ, כי הרעל מסוכן לבני־אדם.

אין ספק כי גם אהוד ידע על האזהרות, אולם הוא החליט לבדוק את אמיתותן. „עשיתי מעשה קונדס," סיפר הנער, חבוש הכיפה, בבית־מישפט־השלום, לשם הובא לשם שיחרורו בערבות. „לקחתי צלוחית רעל, הוספתי מעט דבש מהכוורת, וטעמתי ממנה טיפה. אחר־כך הגשתי צלוחית כזאת לאברהם אוחיון, שעבר בסביבה עם ה־קבוצה שלו."

לא עברה שעה קלה, ואברהם אוחיון החל מתפתל מכאבים באחד ממיסדרונות בית־הספר. אחת המדריכות חשה אליו והעבירה אותו, לאחר בדיקה קצרה על־ידי אחות בית־הספר, לבית־החולים איכילוב בתל־אביב.

אי־אפשר לאבחן! בבית־החולים נתקלו הרופאים שבחדר־המיון בבעייה קשה. מגרונו של אוחיון נפלטו הברות בל־תי־ברורות, ומדי פעם היה מאבד את הכרתו. הרופאים ניצבו ליד מיטתו חסרי־אונים. היה ברור להם כי מדובר בהרעלה. אולם באיזה סוג הרעלה מדובר, לא ידעו.

משך שעות אחדות הוא נאנק והתפתל בכאבים עזים. הרופאים החליטו להזעיק רופא מומחה להרעלות. בארץ יש רק מומ־חה אחד כזה, והוא מתגורר בחיפה. זהו ד"ר עמיקם הרץ, המוכר כמומחה בינלאו־מי לטיפול בהרעלות. באמצעות הטלפון הועברו סימני המחלה מתל־אביב לרופא, יותר מ־12 שעות אחרי שהובא אברהם אוחיון לבית־החולים.

באמצעות סיפרי־רוקחות המצויים ב־רשותו, איבחן ד"ר הרץ זאת סוג ההרעלה — הרעלת אתיל דה־ברומיד, הידועה כקט־לנית. בין השאר גורם הרעל לעוויתות, ה־דומות לעוויתות של חולי מחלת־הנפילה בשעת התקף, להקאות ולסחרחורות עזות. בשל מיעוט המיקרים מסוג זה לא רכשו הרופאים בארץ ניסיון בטיפול בהרעלות דומות.

בשעות לפנות־ערב של יומו השני ב־בית־החולים, לקה אוחיון בהתקף־לב. ה־רופאים לא הבינו תחילה את הסיבה ל־התקף־הלב הפיתאומי, ומאוחר יותר הודו כי מומחיותם והידע שלהם בטיפול בהר־עלות מסוג זה מועטים. כנגד התקף־הלב הראשון נקטו הרופאים את הפעולות הרגי־לות.

אולם כעבור שעה קלה אובחן אצל אב־רהם התקף־לב נוסף. מיספר רופאים מומ־חים בתחומים שונים, בבית־החולים איכי־לוב, הובהלו אל מיטתו של אוחיון. דעתם היתה כי עקב ההרעלה חדלו כליותיו של הנער לתפקד, ובכל פעם שריכוז השתן בגופו גדל, גובר הלחץ על הכליות עד כדי גרימת התקף־לב.

הברירה האחרונה, שנותרה בידי הרופ־אים, היתה לחברו לכלייה מלאכותית.

ימי הסנקציות. אלא שבבית־החולים איכילוב, כבשאר בתי־החולים בארץ, הפ־עילו הרופאים באותם ימים, סנקציות. כ־תוצאה מכך לא נמצא שם רופא־מומחה שיוכל לחבר את אוחיון אל המכשיר ה־

(המשך בעמוד 34)

* שם בדוי.

ספורט־טוטו

טוטו

השבוע עלה

מינימום הפרס הראשון

1.600.000 ל"י

(כולל העברה)

* * *

מינימום כלל הפרסים

2.800.000 ל"י

(כולל העברה)

* * *

יום ה' — המועד האחרון למסירת הטפסים

עשה לך מנהג קבוע — מלא טוטו בכל שבוע!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

חדש בשוק:

שפתוני לחות מתוצרת „סקול"

חברת סקול, שעד כה היכרנו את סדרת הקיץ מתוצרתה, החלה לאח־רונה לשווק בארץ שפתוני לחות באיכות מעולה ובמחיר שווה לכל נפש. השפתונים מכילים אלנטואין ושמן גרעיני חיטה המזינים את השפ־תיים בלחות ושומן חיוני ומגינים עליהן מפני יובש וקור. כמו כן מכיל השפתון פולטי קרני שמש המגינים על איזור רגיש זה גם מצריבת השמש. שפתוני סקול מיוצרים בטעמי פרי: תפוז, לימון ותות שדה, ובטעם מנטה, שמשאיר את השפתיים קרירות ורענ־נות למשך שעות לאחר השימוש. שפ־תוני סקול נמכרים בפרפומריות וב־בתי המרקחת במחיר — 9. ל"י ל־יחידה.

PONTIAC

1926 1977

50 שנות עיצוב ופיתוח

גאות ג'נרל מוטורס

דגמי 1977

Ventura

Firebird,

Grand Le Mans,

Grand prix, Catalina, Bonneville, Astre, Sunbird.

•מנועים חדשים•עצוב חדש

•מימד חדש•חסכון בדלק.

פונטיאק־מכוניות האיכות והבטיחות.

חברת "נוע" בע"מ "NOA" COMPANY LTD.

ת"א רח' המסגר 40 טל. 31431-2 • חיפה רח' יפו 94 טל. 521369

משרד החינוך והתרבות העניק רבבות ל"י להפקת הסרט "הבננה השחורה" שמשרד־הפנים אוסר את הקרנתו

מכופפי הבננות

הבמאי בנימין חיים, שערך את סירטו **הבננה השחורה** כ־שהוא ניזון משך שנים מלחם ומים, טוען כי הצנזורה הורסת אותו מבחינה כלכלית.

החסיד יוסל'ה, המגולם באופן מיקצועי על־ידי מהנדס המסרב להזדהות בשמו והמעדיף להיקרא, בסרט יוסל'ה יוסלביץ', מציץ **בפלייבוי.**

„ק**ומריית סלפסטיק** עיברית רא־שונה מזה אלפיים שנה." זה מה שהבטיח הבמאי־מפיק־תסריטאי־עורך בנ־ימין חיים, לכל מי שהתעניין — במשך חמש השנים האחרונות — בגורל סירטו, הבננה השחורה. שכן סרט זה לא זכה במנת־גורלו של סרט רגיל. דומה שמשך כל חמש השנים שבהן צולם ונערך, עברו הסרט ויוצרו תלאות אין־ספור עד שזכה הסרט, סוף־סוף, לפני כהודשיים, שיודפסו עליו הכותרות ושאביו־מולידו יקום מעם מכונת־העריכה ויאמר: „תם ונשלם. הסרט מוכן."

אולם, במהרה הסתבר כי בכך לא הגיע הקץ לייסוריה של הבננה השחורה. יוצרה, בנימין חיים, טוען כי המועצה־לביקורת־סרטים־ומחזות אינה מאשרת את סירטו, התמים לכאורה, להקרנה לפני הציבור.

תחילתו של הסרט בתסריט שהגיש בנ־ימין חיים למועצה־לתרבות־ולאמנות, ובי־מענק בסך 180 אלף לירות שבו זכה מטעם המועצה, כפרס על התסריט המקורי ביו־תר שהוגש בשנת 1971.

„אתה תעשה קולנוע!"

בנימין חיים, **יליד הודו,** הגיע לניו־יורק בהיותו בן 16. את הקאר־יירה האמריקאית שלו החל כמהנדס דווקא אולם לדבריו, הסבתו המיקצועית נבעה מתופעה מטאפיסית. יום אחד ישב, לטע־נתו, במישרדו שבאחד ממגרדי־השחקים של מנהאטן, השקיף לרחוב וחש לפתע מין תחושה מוזרה של אסיר בכלוב. הוא קם, עזב על־מנת שלא לשוב עוד. הוא הלך אל התיאטרון. למד אצל הבמאי־שחקן הישראלי היושב באמריקה, בנימין צמח (המשתתף בסרט הבננה השחורה בתפקיד במאי הדיבוק), למד פנטומימה אצל מרסל מארסו בפאריס והיה חבר התי־אטרון החי. ושוב עשה הסבה: לקולנוע.

היתה זו מאיה דארין, מי שנחשבת כנביאת הקולנוע האוונגארדי שאמרה לו, יום אחד: „אתה תעשה קולנוע." ובנימין חיים מודה בכל פה כי גם בדבריה של מאיה דארין ראה סימן מטאפיסי, כיוון ש„היא היתה מכשפה, ומשום כך הרגשתי שהיא שליח והאמנתי בה," הוא אומר.

הוא יצר כעשרה סרטים קצרים, ואז החליט לעלות ארצה, על־מנת לקדם את תעשיית הקולנוע הישראלית.

ישראל האירה לו פנים. הוא זכה במענק הנכבד. אולם ב־180 אלף הלירות לא היה די כדי להגשים את חלומו לעשות סרט באורך מלא. חסרו לו עוד כ־300 אלף לירות כדי להתחיל ביום־הצילומים הרא־שון. והוא הגה רעיון מקורי. הוא החל מפיץ מניות בנות 200 לירות האחת, שהב־טיחו לבעליהן אחוז יחסי מריווחי־הסרט העתיד להיות מצולם.

השחקנים בסרט שכולם, ללא יוצא מן הכלל, אינם מיקצועיים, עבדו גם הם ללא תמורה כספית, כשגם להם הובטח אחוז

(המשך בעמוד 34)

הכלה במיקווה אף היא סצינת־עירום בסירטו של בנימין חיים. ג'ניה פיירמן (משמאל) מגלמת את דמותה של הרב־נית, המדריכה את הכלה החסודה אורנה אולשן (מימין) לטבול במימי המיקווה ולהיטהר.

השוטרים באים אל אולם קולנוע **רויאל** בתל־אביב, שבו נערכה ביום השישי האחרון הקרנת־חינם לכל המעוניין של **הבננה השחורה,** וכותבים דו"ח לבנימין חיים (משמאל) על הקרנת סרט בלתי־חוקי.

סכס לעניים, כך ניתן לכנות את סצינות־המין בסירטו של בנימין חיים. בתמונה שוכבת הכלה אורנה אולשן על שפת הים, ויוסל'ה החסיד חולץ לה שד. בסרטים ישראליים אחרים נראו כבר סצינות־עירום נועזות הרבה יותר.

הפשיטה על אנטבה

חלק ב'

התיכוניסטית חיה כץ בת ה־18 מחיפה, המשתוקקת להשתתף בסרט כי מיבצע אנטבה ריתק אותה, איבדה את הכרתה ונתקפה היסטריה עקב הדוחק, הצעקות והאנדרלמוסיה ששררו במיסדרונות בניין המישרדים של חברת סירטי נוח ברחוב אלנבי. בתמונה למעלה משמאל: הבאלאגאן הנורא חוגג.

מי שלא ראה את הפשיטה על מישרדי חברת סירטי נוח ביום הראשון האחרון, לא ראה פשיטה מימיו. אפילו קבלת־הפנים לחטופי אנטבה, שהתקיימה לפני חודשים אחדים, לאחר חילוצם החווירה לעומת ההיסטריה, הדוחק, המתנק והאנדרלמוסיה ששררו במיסדרונות מישרדי החברה, ברחוב אלנבי בתל־אביב, לשם הוזמנו כל אלה שנענו למודעתו של מנחם גולן. המודעה הזמינה את המעוניינים להשתתף בסירטו על מיבצע אנטבה בתפקידי ניצבים, לבוא לראיון עם

הרחוק־רחוק היה שחקן מיקצועי. הוא נתגלה ככבד־שמיעה וכדובר חמש שפות, סיפר שיש לו כבר נינים והסכים לעשות כל מה שיגידו לו, ובלבד שיינתן לו לשחק, לפחות עוד פעם אחת.

החיילת שושנה ביטון כמעט שפרצה בבכי, כאשר הסתבר לה כי לא תוכל להשתתף בסרט, כיוון שמנחם גולן אינו מחבל בבטחון המדינה באופן עקרוני, ואינו גוזל מצה"ל את חייליו אפילו על חשבון החופשה הרגילה שלהם.

גם הזקנים רוצים ליאון מיזרחי בן ה־75, סבא לחמישה נינים, החליט כי לעת בלותו תהיה לו עדנה ויהפוך לשחקן־קולנוע. הביא עימו קטע־עיתונות שהעיד כי בצעירותו היה שחקן. למטה: אסיה ומתיאס נמנוף הם שני פנסיונרים קשישים שבאו לנסות להגשים את חלום נעוריהם.

בחורות ✶ התעלפו

מן המיסדרון בקעו לפתע זעקותיהם של זוג אנשים מבוגרים, אסיה

הבמאי, ולנסות את מזלם.

הם הגיעו מכל חלקי הארץ — מאילת שבדרום ועד לקריית־שמונה שבצפון, ו־מכל שכבות הציבור. נשים, גברים וטף הצטופפו בדוחק המחריד וחיכו לתורם, ובהחלט לא בסבלנות.

מנחם גולן עצמו לא טרח להיפגש בכבודו־ובעצמו עם עמך ישראל השואף לזוהר, שאיים לכבוש את מישרדיו. הוא ישב סגור ומסוגר באחד ממלונות־הפאר של תל־אביב, ועסק בהשלמת התסריט לגירסתו־שלו על מיבצע־יונתן. תחתיו ריאיין את המועמדים עוזר־הבמאי החביב, גד לוי, ששני גברתנים הועמדו לרשותו על־מנת לשמור על הסדר. ללא־הועיל.

שעה שגד לוי ריאיין את המועמדים, וסיווג אותם לתפקידי חטופים, בני מישפחות החטופים ומקבלי־פניהם, התחוללה במיסדרונות מהומה רבתי. ליאון מיזרחי בן ה־75 כמעט שנדרס למוות על־ידי המועמדים, שלא הצטיינו דווקא במילוי מיצוות „והדרת פני זקן". ליאון הישיש נוסף בידו עיתון מצהיב בשפה הצרפתית, ובו כתבה המעידה כאלף עדים כי בעבר

אם ותינוקה תרזה שפיצר הגיעה עם תינוקה בן השנה. הילד המבוהל פרץ בבכי היסטרי ולא נרגע אלא לאחר שאמו שוכנעה לקחתו הביתה ולשוב בלעדיו.

הם באו לשמש כניצבים בסרט - וכמעט שהוצאו באלונקות

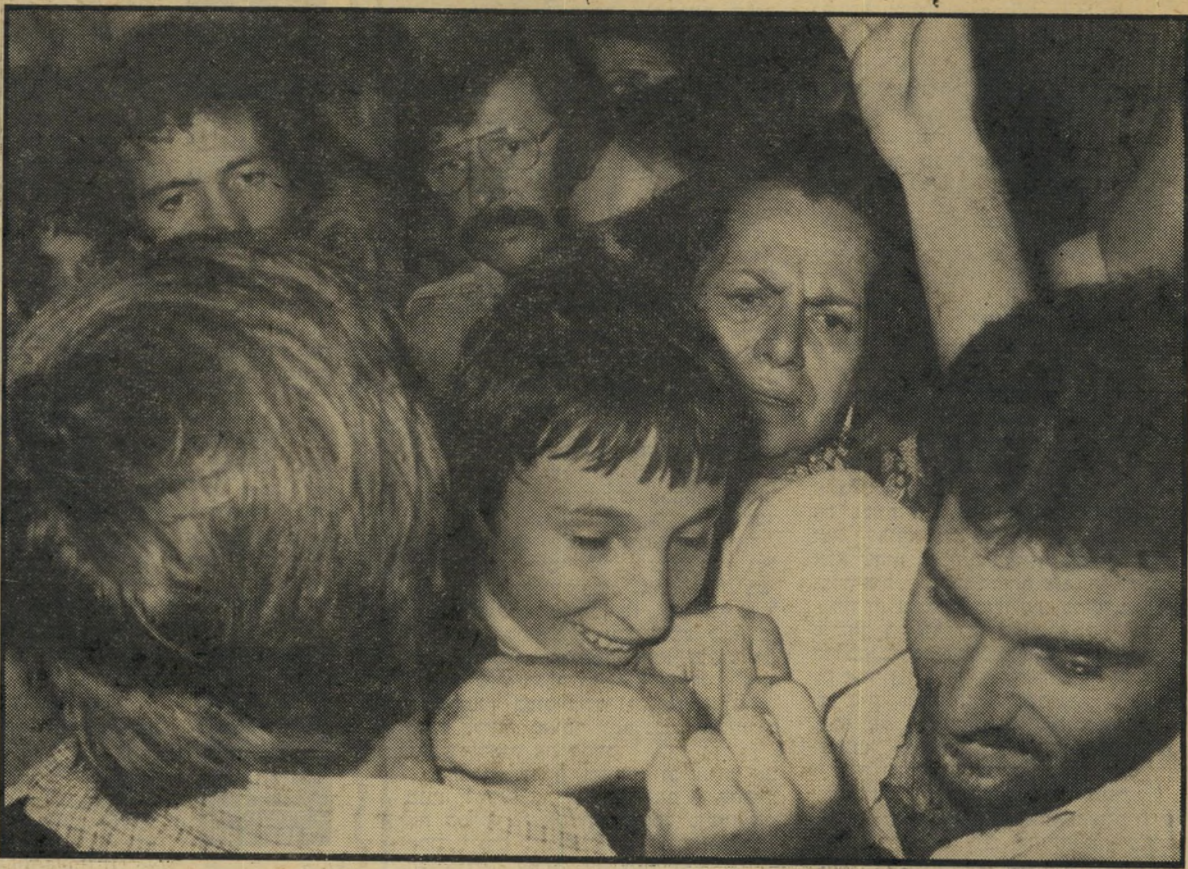

היסטריה המונית

איפיינה את מה שהתרחש במישרדי חברת סירטי נוח ביום שבו הוזמנו אנשים להציג את מועמדותם לתפקידי ניצבים, בסירטו של מנחם גולן על מיבצע־יונתן. ההמונים בני כל הגילים שנדחסו במיסדרונות הבניין נהגו בפראות ובגסות משולחת כל רסן, לא התחשבו בילדים, בנכים ובזקנים, רמסו אלה את אלה, דחקו ונדחקו וצווחו בקולי־קולות. כדי להרגיעם הוזמן למקום איש התפקידים־המיוחדים בקולנוע, אלפרד גרשוני הגברותן, ורק בזכות התערבותו והתערבותם של איש יחסי־הציבור שיש קולר, והתפאורן קולי סנדר, הצליחו להרגיע את הרוחות.

המציץ

אחד המועמדים לתפקיד ניצב מציץ אל דלת חדר הראיונות שמסביבו מתחוללת מהומה. „כולם פה חיות,” אמר ויצא.

אין בעיות, יש לי מישפחה! גם הילדים יהיו בסדר, רק תסדר לי להשתתף בסרט. תאמין לי, לא תתחרט. אני מבינה באמנות, אני יכולה גם לעזור בתיפאורה. אני מוכנה לעשות הכל, העיקר לצאת קצת מהבית.”

מצחיק־מצחיק, אבל בעצם עצוב מאד. כי מה שהתרחש במישרדי חברת סירטי נוח ביום הראשון אחר־הצהריים לבדו, ניתן היה לעשות סרט, שהיה זוכה לבטח בכינוי טראגי־קומי. ובצדק.

ומתיאס נמנוף, שהנוער דחף ורמס אותם ללא כל התחשבות. גד לוי הצליח לחלצם, בקושי רב, ולהכניסם אל אולם ההקרנה. אילמלא חילץ אותם ברגע האחרון, היו לבטח נירמסים ברגלי ההמון. כשהגיעו לתוך אולם־ההקרנה, בשארית כוחותיהם, סיפרו כי הם פנסיונרים ויש להם חמישה נכדים.

אחת הדמויות הפאתטיות ביותר בין המועמדים היתה ג׳וסטין אגילסטון, שהגיעה מנצרת־עילית. אולי במקום־מגוריה לא היה משהו מייוחד, בהתחשב בכך שאנשים הגיעו גם מאילת, אלא שג׳וסטין לא הגיעה לתל־אביב סתם כך. היא באה על קביים. שלוש שעות רצופות עמדה בתור, מבלי שאיש יטרח לעזור לאשה הנכה. לדבריה: „שם, בחוץ, לא הייתי זקוקה לקביים, כיוון שממילא לא היה לי סיכוי ליפול. אנשים פשוט נשענו עלי ואני נשענתי חזרה, כמו בתוך קופסת־סרדינים.” ג׳וסטין החזיקה גם היא במיסמך המעיד על עברה התיאטרלי: כתבה משנת 1924 המעידה כי היתה שחקנית, בארץ־מוצאה אוסטרליה.

לרשימת הטיפוסים השונים והמשונים שפקדו את מישרדיו של מנחם גולן אין סוף. אולם בין הדמויות החריגות ביותר ניתן היה לציין, ללא ספק, את זו של אביבה אנגל, שבאה עם בתה בת השלוש, מיכל, באופן מייוחד, כשכרסה בן שיניה. בבית, בנהריה, השאירה את בעלה ואת שני ילדיה האחרים. היא אמרה לגד לוי:

„יש לי עבר תיאטרלי בן שלוש שנים, ושיחקתי לפחות בשמונה סרטים זרים. אל תראה אותי ככה בהריון, בזמבה. בתור אחת החטופות, המצב שלי יכול לעורר אהדה. אין בעיות! זה שאני נשואה לא צריך להפריע, אני יכולה להשתתף בסרט בתור מישפחה עם כל הילדים! לא, בעלי לא מתנגד. לא איכפת לו, הוא אדיש.

„איפה אני אהיה בתל־אביב? אל תדאג,

בתו של המדען

איימי שוורץ, יפהפייה אמריקאית בת 16, בתו של מדען ממכון וייצמן, הצליחה להתפלח ולהיכנס לראיון כמעט ללא כל שהייה בתור. איימי סיפרה כי חלום־חייה הוא להיות כוכבת־קולנוע, בכל מחיר. האידיאל הקולנועי שלה הוא השחקנית קאנדיס ברגן. בסרט על מיבצע אנטבה שהסרטתו תתחיל בקרוב, היא מוכנה לעשות כל דבר שיבקשו ממנה.

היפהפייה

שבחבורה, שרית איטר, המתינה שלוש שעות בתיקווה לקבל אולי תפקיד של ניצבת. **צילומים: שלמה סתר.**

הילדים

יוסי ויהודה, בני השלוש־עשרה, הגיעו לי השתתף בסרט כדי ללמוד על בשרם מה, בעצם, קרה באנטבה. „זה מעניין אותנו.”

ככוח־ההרגל — כן כוח־האהבה: שניהם מושכים אותך לפסים בהם התרגלת ללכת, בעבר, גם שעה ששברת את הראש בנתיבות הללו עצמם. במילים אחרות: אתה עלול להיכנס לאהבה בלתי־נוחה — ולהיכנס אליה עם הראש והרגליים. זיכרי שהאיש שנפגש בדרכך אינו כפי שאת רואה אותו — זאת אומרת, אם את בכלל מסוגלת לחשוב. לבשי אדום או ורוד.

* * *

אל תיתפסי לדאגה ולמצב רוח כשתבחיני ביום רביעי בגוון החיוור המרחף על פניך וברגישות המוזרה שאת חשה כלפי הסובב אותך. דעי לך שהרגשה זו תחלוף מהר. נסי ליהנות מהרגשה זו, אך שילטי בעצמך ואל תתני לאיש לנצל את ריגשותיך האמהיים השופעים חום ואהבה. אם היכרותכם קצרה, דחי לכמה ימים את החלטתך בקביעת יחסך האמיתי אליו, למרות שהכל ברור לך ואת רוצה בו.

* * *

הקסם האישי שלך יסייע לך להיחלץ ממצב מביך. הדימיון הפורה בו חנן אותך מזלך עלול להיראות בעיני אנשים מסויימים כהפרזה בתפיסת המציאות. עליך להישמר מלהיות אכזר כלפי אחד האנשים הקרובים אליך ביותר. אכזבה ריגשית תימוג ותיראה שונה.

* * *

מחזור העיסוקים החדש מתחיל ברגל ימין. קח עצמך בידיים; הימנע מחולמנות־יתר ומדייכאון חסר־תכלית — ותמצא שאתה יוצא בהדרגה מן הבוץ, אף מבלי שתצטרך לקבל החלטות גורליות כלשהן. הפגישה אליה נכספת, תתקיים, אך תתאכזב. לעומת זאת צפה למיפנה רומאנטי.

* * *

המזלות דווקא לא חיוביים, אבל כוחותיך האישיים כה עצומים, בגלל צירופם של שתי פלטות שחוסות עליך, שאם תתאמץ ותשקיף על העבר ועל העתיד בעין רגועה תתגבר על כל מיכשול. אל תאמיני לו: הוא התכוון למשהו אחר לגמרי, ואת למשהו אחר לגמרי. כסף בא — ואתה מפסיד אותו שוב, בגלל שגיאתו חסרת הזדון של ידידך הקרוב ביותר. על תטיל בו אשם.

* * *

במישור חיי האהבה שלך, בתולה, יחולו שינויים מרעישים. אל תידחי בגסות את מחזרך הנלהב, למרות שאינך חשה כלפיו כל משיכה. תני לזמן לעשות את שלו; או שהרגשתך תשתנה בכל זאת, או שהוא יתייאש ממך. בן בתולה, למרות אופייך הנוח, אתה נוטה להתפרצויות.

אם אתה פקיד או עובד כפיים — היזהר מאנשים הנראים לך כחברים ככבול, בייחוד בימים ד׳ עד ו׳. אם אתה מסובך עם החוק — זהו שבוע רע מאוד להליט החלטות מישפטיות. מצד שני, אם אתה שוקל רומאן — אל תפחד. קודם כל, הוא לא יהיה רציני. ושנית, הוא יהיה נעים ומלא הפתעות. בת מאזניים: נסי לא להיות עיקשת מדי.

* * *

ימים קשים, אך טובים עוברים עליך. אתה יודע זאת, אבל אינך מסוגל עדיין להעריך את מלוא־המאמץ הדרוש ממך. משום כך, פזר את האחריות ואת העבודה על־פני כל ימות־השבוע. מכתב ממרחקים שכה ציפית לו אכן יגיע ובוודאי ישפר את מצבך הכלכלי ובעקבות זה יגברו סיכוייך לנסוע לחו״ל.

* * *

למרות העובדה שאסור לך לסמוך על אלה המציעים לך הצעות מפתות, השבוע יתחיל תהליך שיקום כלכלי, לאלה מכם שהיו שקועים בצרות כספיות רציניות. בייחוד טוב סוף השבוע ובמיוחד יום ה׳. יום ו׳ אינו מתאים לרומנטיקה יש בו יותר מדי השפעות עוינות. אך תוכל להמר על מוצאי־שבת בשטח האהבה.

הורוס קופ

הזעזוע שעברת נותן עדיין את אותותיו. לא די לחשוב על מה שהמצב עושה לך — אלא גם לעשות משהו כדי לשנותו. זכרי שאת יכולה ליפול בפח, בייחוד עם בן מזל אריה. אל תהססי לנתק את הקשר לפני שיהיה לך מאוחר מדי. בגד בצבע זהוב ירומם את מצב־רוחך.

* * *

פלירט לא־מחייב, או רומן אהבהבים קצר ומרגש, צפוי לך, בת דלי, לקראת סוף השבוע, או בתחילת השבוע הבא. השותף לפלירט או לרומן יהיה גבר אשר ראית בו עד כה רק ידיד ותו־לא, ואשר בתקופת־ליבלוב האהבה שלכם נידמה יהיה לך שזהו האביר־על־הסוס־הלבן לו את ממתינה כל השנים. בשטח העסקים — אין חדש. ההצעה שקיבלת משונה, אך הפרטים הכלולים בה הם נכונים ומדוייקים.

* * *

השבוע עליך לשים קץ לבטלנות! כמה זמן תוכל עוד לשבת ולחלום בהקיץ! ומבלי לעשות אפילו את אותם דברים המוגשים לך על מגש הכסף? זהו שבוע מצויין לתיכנון לטווח קצר ובינוני; בעוד שבועיים־שלושה תוכל לעבור למעשים, ובקצב נמרץ ובלתי־רגיל. הקפד על סילוק כל המיכשולים מן הדרך.

מכופפי הבנות

(המעך מעמוד 31)

מסויים מריווחי הסרט.

לפני כחודשיים סיים סוף־סוף את עריכת הסרט, והוא מספר: „ארבעת שנות הלידה עברו, והילד נולד. את הרגשתי, קשה לתאר במילים. היו רגעים שבהם לא האמנתי שאראה את הסרט הזה גמור.

„מייד כשנסתיימה העריכה, נסעתי לארגן הפצה בחו״ל. הגעתי כבר להסכם עם שני בתי־קולנוע בפאריס ובניו־יורק, והסרט יוקרן בו־זמנית בשתי הערים בחודש דצמבר.

„חזרתי ארצה, והגשתי את הסרט למועצה־לביקורת־סרטים־ומחזות. כעבור יומיים הודיעו לי, טלפונית, שהסרט אינו מקבל רשיון־הקרנה, מבלי שינמקו כלל את הסיבות. התקשרתי עם מרכז המועצה, יוסי בן־שמואל, והוא אמר לי שאת הסרט ראתה ועדת־מישנה, ושעכשיו צריכה לראות אותו המועצה עצמה.

„בינתיים סידרתי הקרנה ליום השישי בשבוע שעבר, בקולנוע רויאל בתל־אביב.

„באמצע ההקרנה הגיעה המשטרה, רשמו לי דו״ח וכתבו עליו „הקרנת סרט בלתי־חוקי.” כשביקשו שאחתום, סרבתי. אמרתי לשוטרים: „אני לא עשיתי שום דבר בלתי־חוקי, אני עשיתי סרט.” שוטר אחד, בעל מיבטא רוסי בולט, צעק עלי ועל בעל בית־הקולנוע ובנו: „אתם באים מאמריקה לעשות פה כסף?!” בנו של בעל בעל בית־הקולנוע, בחור שנפצע קשה בחווה הסינית במילחמה והוא נכה־צה״ל, התנפל עליו ואמר לו: „איפה היית אתה במילחמה? במוסקבה?” השוטר נכלם, וביקש סליחה. מאוחר יותר נכנסו השוטרים עצמם לראות את הסרט.

„ההקרנה עברה בשלום, ובינתיים אני מנסה לשכנע את המועצה לתת לי להקרין את הסרט. כי אם הוא ייפסל סופית אני אבוד. ייגרם לי נזק כלכלי עצום. אני חייב חצי־מיליון לירות לגורמים פרטיים, למישרד־המיסחר־והתעשייה, לחברים, לצוות השחקנים, לבעלי־המניות, לאבא שלי, לאהים שלי, לכל העולם.”

כולם עבדו בהתנדבות

האמת ניתנת ליאמר, כי קשה להבין מה טעם מצאה הצנזורה לפסול את הסרט. על טיבו האמנותי של הסרט יעידו המבקרים, אולם מן הנראה לעין אין בו עירום יותר מאשר בכל סרט ישראלי אחר, להוציא את אבר־המין של הגיבור, אברהם, הנראה על המסך משך שניות ספורות, וגם זה ב„לונג שוט”.

הסרט עצמו הוא בליל של עלילה בתוך עלילה. יש בו בחור אמריקאי הבורח מהוריו (שחקן־הכדורסל אריק מנקין), המתגלה כבעל תכונות מיניות חריגות עד־כדי־כך שהוא נאנס על־ידי חברות הקיבוץ שבו הוא עובד כמתנדב. יש שם צעיר בן למישפחת חרדים ירושלמית שדבק בו הדיבוק והוא הפך היפי (דני קונורטי, סטודנט באוניברסיטה). הוא מתאהב בפנינה מנקין (רעייתו של אריק בחיים), שגם היא אחוזת דיבוק ורוצה להיות שחקנית רחמנא־ליצלן. וישנו זוג, צעיר וצעירה ערביים, המגולמים על־ידי שחקנים ערביים, החושקים זה בזה אך נתקלים בהתנגדות ההורים. וישנו יוסל׳ה החסיד, המגולם על־ידי מהנדס, המסרב לגלות את שמו האמיתי ולכן מופיע שמו בכותרות כיוסל׳ה יוסלביץ׳, וישנה הכלה השמנה אורנה אורשן, שמישמניה הם אחת התופעות המצחיקות ביותר בסרט. החוט המקשר את כל הסרט הוא הדיבוק, המשתולל בכל.

עדיין לא ברור מדוע, ואם בכלל, נפסל הסרט להקרנה. יוסי בן־שמואל, מרכז המועצה, טוען: „הבמאי בנימין חיים לא קיבל שום מיכתב ושום הודעה רישמית על כך שסירטו כאילו נפסל על־ידי המועצה. את הסרט ראתה ועדת־מישנה בת שלושה חברים, ואני מסרב לנקוב בשמם על־מנת שלא יהיו נתונים ללחץ ולהשפעות. אינני יודע מדוע החליט בנימין חיים כי סירטו נפסל להקרנה.

„בשלב זה עדיין לא הוקרן הסרט בפני המועצה, ולא הוחלט מה יהיה גורלו. בינתיים אסרנו על בנימין חיים את ההקרנה בקולנוע רויאל, כיוון שהסרט עדיין לא אושר להקרנה. בימים אלה תשב המועצה ותחליט אם הסרט ראוי להיות מוקרן.”

ולבנימין חיים, שהשקיע בסרט ארבע משנות חייו, הרבה חלומות ואהבה, אמון של ידידים וגם זרים וכסף רב — לא נותר אלא להמתין לגזר־הדין של המועצה הממונה — לשבט או לחסד.

במדינה

(המשך מעמוד 30)

יחידי שעדיין מסוגל היה להציל את חייו.

שעות אחדות לאחר מותו של אברהם אוחיון כבר הוקמו כמה ועדות־חקירה. ועדה אחת התמנתה מטעם שר־החינוך־והתרבות, אהרון ידלין, על־פי בקשתו של גידעון כץ, מנהל מיקווה ישראל. הוועדה חוקרת את נסיבות המוות, במקביל לחקירת המישטרה. אולם אף ועדת־חקירה אחת לא הוקמה על־מנת לבדוק כיצד טיפלו באוחיון בבית־החולים. כי למעשה, נפטר אוחיון מהתקף־לב, ולא באופן ישיר מן הרעלה.

התירוצים הרישמיים. בינתיים הספיקה הנהלת מיקווה ישראל לפרסם הודעת־תירוץ רישמית. בהודעה נטען כי אוחיון נעדר מבית־הספר בשעה שקבוצתו קיבלה הדרכה בנושא הרעלים המסוכנים, ביניהם הרעל שגרם למותו. „אוחיון זומן באותו יום ללישכת־הגיוס, ולא ידע מהם אמצעי־הזהירות שיש לנקוט בשעת העבודה בכוות,” הסביר המנהל. „למחרת הוא יצא לעבודה יחד עם שאר תלמידי כיתתו, אלא שהוא לא היה מצוייד במידע החיוני, ובהוראות שנמסרו לכיתה בזמן היעדרו.”

הודעה זו אינה מדוייקת. על־פי הוראות מישרד החינוך יש להעביר כמה שעוריי הדרכה בנושא הרעלים בכל שנת־לימודים. גם אוחיון וגם אהוד היו תלמידי השנה השלישית בבית־הספר, בכיתה השביעית. נוסף על כך העלו הורי הנפטר את ההשערה, כי ייתכן שכלל לא הועברו במיקווה ישראל שעורי־הדרכה בנושאי רעלים, וזהו, לדיבריהם, מחדל חמור.

ד״ר שיבולת, מן המחלקה הפנימית של בית־החולים איכילוב, שהיתה אחראית לטיפול באוחיון, מיהר גם הוא לפרסם הכחשה: „לא היו שום אי־בהירויות ביחס לרעל שממנו טעם הנפטר. מבית־הספר קיבלנו תוך זמן קצר שקית מקורית עם הרעל המקורי, ועל סמך זאת קבענו את דרכי הטיפול המתאים. אך מצבו היה כבר חמור מדי.”

רפואה

הקרן השניה של קופ״ח

רשימות המבריאים מטעם קופת־חולים נסגרות עוד לפני פתיחתן

בשבועות האחרונים עלתה לכותרות קרן סודיות של קופת־חולים (העולם הזה 2045). אולם מסתבר שאין זו הקרן הסודית היחידה והראשונה במוסד ההסתדרותי הגדול במדינה. עובדה זו לא היתה ידועה לשוטרים, שפרצו ביום השני בשבוע שעבר לתוך בניין קופת־חולים שבמרכז העיר רחובות.

מחכים מחמש בבוקר. השוטרים הוזעקו לבניין קופת־חולים אחרי שנתקבלה קריאה־לעזרה טלפונית: „אנשים כאן משתוללים והורסים!” הודיעה אחת הפקידות בקופת־חולים.

„מחמש בבוקר אנחנו כבר יושבים ליד בניין הקופה,” סיפרה דבורה לב. „התור הגדול היה של אנשים, שרצו להירשם כדי שיוכלו בשנה הבאה לצאת למשך שבוע באחד מבתי־ההבראה של קופת־חולים.”

מסתבר כי קופת־חולים, המחזיקה בבתי־הבראה אחדים ברחבי הארץ, מעניקה את שירותיה לחבריה בלבד, ובמחיר מוזל. אולם הכוונה היא, כנראה, רק לחברים אישיים מאד. שכן, „בשמונה בבוקר הגיעה הפקידה האחראית על רשימת המבריאים. יום שני, היום שבו היה התור הארוך, נועד להיות, על פי פירסומי קופת־חולים, היום הראשון להרשמה לבתי־ההבראה,” סיפרה דבורה, אשה נשואה, שהצהירה כי במשך עשר שנות חברותה בקופת־חולים עדיין לא השתמשה מעולם בשירותי בתי־ההבראה שמעמידה הקופה לרשות חבריה.

„זה לא מפני שלא רציתי,” מודה דבורה, „אבל תמיד הגעתי מאוחר. עד שהתברר לי, באמצעות ידידים, דבר מעניין. מי שזוכה במקומות המוגבלים שמוקצבים לבתי־ההבראה ההסתדרותיים, הם שני סוגים של אנשים: החשובים והמקורבים יותר לאנשים המתאימים, אשר רישומם נעשה דרך הטלפון, עוד לפני שהרשימות הוצאו בכלל לקהל הרחב, והאנשים הקטנים שאינם מקורבים לאף אחד ואין לה פרוטקציה.

„אנשים אלה, כך נאמר לי במפורש,

(המשך בעמוד 37)

הענק

ק הל רב צעד, אבל ומתייפח, אחר ארונו של הרב הראר, רבה הראשי של העיר בוסקירה אשר בדרום מארוקו. בבית־הקברות היהודי שבפרברי העיר, הוכנה חלקת־קבר מכובדת לרב הנערץ. אולם בעוד הארון מורד לקבר על־ידי הקברנים, והרב דויד עראמה, תלמידו ו־יורשו של הרב הראר עומד לשאת הספד ארוך, פרץ מבין הקהל, שהקיף את הקבר, ילד צעיר וצנום מיהר לרדת אל הקבר, לפתוח את הארון ולחבק את הגווייה שב־תוכו.

לקהל היה מוכר הילד בן ה־7 כיוסף ג׳ורג׳, בנו של הרב, ובעוד הקברנים מנ־סים למשוך אותו מעל הגווייה, החל פת־אום מתרחש לעיניהם נס, שעליו עוד דובר ימים רבים בעיר בוסקירה, שמרבית תושביה היו יהודים.

הגווייה, גופתו של הרב, החלה מגלה סימני־חיים. תחילה נעו הידיים אנה־והנה. אחר־כך, בעזרת יוסף ג׳ורג׳ הקטן, קם הרב ויצא מקיברו. הרב הראר הוסיף לח־יות עשרים שנים נוספות, לאחר המישתה שנערך בעיר כל אותו הלילה.

„פרופסור" יוסף הררי, שטען כי היה יועץ מלכי מרוקו הציג את מועמדותו ברשימה עדתית לכנסת השביעית

כך, לפחות על־פי דבריו־שלו, נתגלה כוחו הנבואי של יוסף ג׳ורג׳ הררי או, כפי שהוא מוכר יותר כיום, פרופסור הררי. האם סיפור זה הוא שקר? אין ספק כי תשובה מוחלטת על כך לא תתקבל לעולם. אולם אין גם ספק כי פרופסור הררי יס־פר את סיפורו זה, בפעם המי־יודע־כמה, בפני בית המישפט המחוזי בתל־אביב בסוף חודש זה.

שכן, פרופסור הררי, מתיר תאסורים, הנביא ובעל הכוחות העליונים, מואשם בשמונה מיקרים לפחות של מעשי־מירמה ומעשים מגונים בגברים ונשים שבאו לק־בל ממנו טיפול מסוג אחר לגמרי ב„מכון סוד ההצלחה לשיפור המצב הכלכלי, חיסול תסביכים וגילוי העתיד דרך אסטרולוגיה," השם הארוך שהעניק למכון שפתח ברחוב אילת במרכז חולון לפני כחמש־עשרה שנים.

שהפך

גמד

✶ הדוגמנית גנבה רבע מיליון

מ שך שנים רבות, מאז עלה ארצה ממארוקו, נהג הררי להציג עצמו כנ־ביא־החצר לשעבר של מלכי מארוקו, מוח־מד החמישי וחסן השני. הגבר השמן, קטן־הקומה והממרשקף, טוען כי הוא ניחן ב־כוח־הרגשה מגנטי, אשר קולט מחשבות אדם וידיעות מן החלל.

רבים, כך הסתבר, האמינו לסיפוריו. כרטיסי־הביקור שלו הגיעו גם לחוגים, שלא האמינו מעולם בכוחות מסוג הכוחות שהתיימר הפרופסור הררי להציג. על־גבי אותם כרטיסי־ביקור ציין הררי רק אח־דים מתאריו: חבר אגודת הרפואה החופ־שית בצרפת, חבר אירגון הסופרים של צרפת, נגיד ונציג של המיסדר הבינלאומי של המערך האנושי, מדופלם מטעם הא־קדמיה־למדעים, מדעי־הרוח ואמנויות מ־קליפורניה, חבר־כבוד של המוסד האוני־ברסיטאי האקדמי הרוחני האיטלקי, קונסול בישראל של אורדינים, קארדוי, רומא, אי־טליה, חבר אגודת האסטרולוגיה בפאריס ועוד תארים ואותות כבוד, שאיש לא טרח לתהות על קנקנם או לבדוק את תוכנם האמיתי.

לא בדיוק איש. לפני כתישעה חודשים החליטה עיתונאית צעירה, סמדר שיר, לב־דוק את דרך טיפוליו של פרופסור הררי על גופה־שלה. סמדר שיר, שהיתה באותה תקופה כתבת בעיתון־נשים, התחזתה כ־אשה נשואה והלכה אל מירפאתו של פרופסור הררי. „עליתי לשם לרגל," נז־כרת סמדר, „כי האווירה במקום היתה כמו של בית־מיקדש."

כעבור שעה ארוכה של המתנה נת־קבלה סמדר אצל הפרופסור, והיא מספרת: „ליד שולחן גדול במרכז חדרו ישבתי, והתחלתי לענות על שאלות שהמטיר עלי הררי. סיפרתו לו שבעלי ואני לא מסתד־רים ביחד, ושיש לי מישהו אחר שרוצה לקחת אותי לאשה, אבל בעלי מסרב לתת לי גט.

„בעיקר הוא התעניין בחיי־המין שלי ושל בעלי, איזו תנוחה אהובה עלי, האם אני מגיעה לסיפוק מיני וממש חדר בשא־לותיו לעומק מיטתי.

„אחר־כך, תוך שהוא ממלמל מישפטים לא־ברורים, בערבית או בארמית, הושיב אותי על דרגש קטן באחת מפינות הח־דר. הוא־עצמו התיישב מולי על דרגש גבוה יותר, שם את שתי ידיו על ראשי וכופף אותו בין שתי רגליו, שהיו מפו־שקות. אחר־כך הוא עיסה קלות את ראשי והמשיך למלמל כל מיני דברים. אחרי דקות אחות הפסיק, ואמר שנמשיך ב־טיפול הבא. הוא קבע לי תור, ואז גם החלטנו שאשלם לו בסוף כל הטיפולים."

בפעם השנייה הגיעה סמדר אל פרו־פסור הררי בלוויית צלם, והציגה עצמה כעיתונאית. „הרגשתי שאם נמשיך להיפ־גש הוא עלול להרחיק לכת עוד יותר," סיפרה סמדר המשמשת כיום כסופרת מע־ריב. ואכן, היה לה על מה להתבסס. סמ־דר הגיעה אל הפרופסור בעיקבות שיחתה עם צעירה נאה, דוגמנית־לשעבר בשם יוספה הראל, שהיתה אז פקידה בחברת מכנו דין. יוספה היתה גם זו שגרמה בעקיפין למישפטו של הררי.

עתה הוא עומד לדין באשמת מעשי־מירמה, גניבת מיליונים ואונס לקוחות שהאמינו כי טמון בו כוח מאגי

יוספה הראל הגיעה אל הפרופסור הררי, כמרבית לקוחותיו, ברגע של ייאוש בחייה, וביקשה את עזרתו כדי להתגרש מבעלה שסירב לתת לה גט. אולם לאחר הטיפול שקיבלה במכונו של הררי, החלה סובלת מלחץ של כאבי־ראש בלתי־פוסקים. היא פנתה לפסיכיאטר בבית־החולים על־שם שיבא בתל־השומר, וזה קבע אבחנה של פגיעה בתאי־המוח, שאינה ניתנת לריפוי.

בלית־ברירה, המשיכה לבקר אצל הררי, אולם סיפורה הגיעה לאוזניה של סמדר. „אחרי שבדקתי את העניין וכתבתי כי פרופסור הררי ואנשים מסוגו אינם מסו־גלים, לדעתי, ולדעת מומחים, לעזור ב־פתרון שום בעייה, הוא החל מפרסם ב־עיתונים מודעות־השמצה עלי, כאילו מט־רת כתיבתי עליו היא לשם נקמה. הוא אף איים בהגשת תביעת דיבה והוצאת שם רע, אבל באופן מעשי, חוץ מהמודעות הענ־קיות בעיתונים, לא עשה כלום."

בין השאר כתב פרופסור הררי במודעות שפירסם: „כשהגעתי לארץ על־פי הדי־בור, והוכחתי נאמנותי והתנהגותי הטובה בארץ, במשך 13 שנות שהוית בה. כתבתי 50 יצירות, עזרתי לכל מדוכא או קשה־יום. הסתפקתי במועט, וקיבלתי מחיר זול ביותר עבור טירחתי. לא חיללתי שבת. הכוח ההורס — סמדר שיר ובת־בריתה — יתנקם בי היות ולא נעניתי לבקשתן הז־דונית, לעזור להן להתגרש מבעליהן כבי־כול, ותהפוכנה אותי בכתבה מענק — לגמד, מנביא עמים למכשף, ובקיצור — ממיגדל מרומם לבאר עמוקה...

„מלך ידיד חיזר אחרי לחזור למארוקו, בהציעו לי מישרה מכובדת. סירבתי... שלא אשמש דוגמה שאחריה ייגררו אחרים אשר העליתי עימי לארץ... אבקש מכל ידידי, בני עדתי ולקוחותי הרבים אשר עזרתי להם בכל רחבי הארץ... להביע כעסם ו־חרון אפם על העוול שנגרם לי, ועל השקרים שטפלו עלי." הכותרת היתה ה־מישפט: „אני קורא חמס על שקר משווע."

אך מסתבר שאין זה מדוייק. פרו־פסור הררי כן עשה, וכן המשיך בטי־פוליו, שכללו בין השאר היפנוט הלקו־חות ומגע מיני עם לקוחות — נשים ואף גברים. אולם איש לא התלונן. אצל מר־בית הלקוחות נוצרה, כך מסתבר מכתב־

האישום, תלות נפשית בפרופסור, שאין ספק כי הפעיל עליהם כוחות מסויימים חוץ־טיבעיים.

מלקוחותיו גבה הררי סכומי־כסף גבוהים ומדהימים. לקוח אחד סיפר כי נתן לו כעשרים אלף לירות במשך כחצי־שנה. אולם לשיא הגיעה דרישתו מלקוחתו הוותיקה, יוספה הראל.

לפני כחודש נעצרה יוספה, בת ה־27, בחשד כי גנבה מן המישרד שבו עבדה סכום של יותר מרבע־מיליון לירות. במהלך חקירתה הודתה יוספה בזיוף מיסמכים ובלקיחת הכסף, אך סירבה בעקשנות לספר לאן העבירה את הסכום הגדול, שנלקח כולו במזומנים. „הוא יהרוג אותי,” מילמלה לפני חוקריה, שהבינו כי הצעירה הנאה נתונה במשבר נפשי קשה.

בסופו של דבר הוחלט לשחרר את יוספה. המעקב שהוצב אחריה, גילה כי היא נוסעת באוטובוס היישר אל מכון־ההצלחה של הררי. תחילה לא הובן הקשר בינה לבין הרופא המחפנט המפורסם, אולם חיפוש קצר במכונו של הררי גילה לחוקרים מיכרה־זהב, פשוטו־כמשמעו. בדירתו נמצאו עשרות־אלפי לירות במזומנים. המחאות בנקאיות בסכומים דומים נתגלו במקומות־סתר שונים במכונו ובדירתו. חשבון־הבנק שלו עצמו היה ממוצע ולא גדול במיוחד, אולם חשבון־הבנק של בנו בן העשר הכיל מאות אלפי לירות.

לאחר חקירה קצרה הסתבר, כי טיפול כפול (שני ביקורים) אצל הפרופסור הררי עלה כשמונת אלפים לירות. תלוי, כמובן, בסוג הבעייה ובטיב הטיפול. הדוגמנית, כך התברר, העבירה את הכסף שגנבה להררי.

הטיפול המייוחד שהעניק לנשים צעירות מבין לקוחותיו כלל מגע מיני, כבר בפגישה השנייה או השלישית, בתואנה כי „על־ידי העברת ניצוץ חשמלי מגופי לגופך ניתן לבצע את הטיפול ביותר יעילות.” הנשים, שהיו בדרך־כלל מהופנטות, לא סירבו, וגם אם סירבו לא זכרו לאחר שהתעוררו מן ההיפנוזה כי שכבו עם הפרופסור המכובד על ערימת המצעים שהיתה מונחת דרך־קבע בפינת חדר־הטיפולים שלו.

הררי לא הסתפק רק באינוס נשים. צעיר, שבא אליו לטיפול נגד אוננות ותסביכים נפשיים, סיפר כי גם הוא הופנט ונאנס על־ידי הררי.

„ידוע בעולם,” סיפר פרופסור הררי בראיון שהעניק לפני כשנה, „שיש אנשים שהאנרגיה שלהם חלשה ומפוזרת. בדיקות רפואיות הוכיחו שהאנרגיה שלי מרוכזת, ולכן אני יכול לעזור לאנשים שהאנרגיה שלהם מפוזרת. בדרך של טלפתיה והיפנוזה אני מעביר לחולה חלק מן האנרגיה שלי, וכשאני נוגע בו בידי מתרחש תהליך של הזדווגות, כשם שקורה לזכר ונקבה. האנרגיה שאני מעביר אליו עוזרת לו להתגבר על בעיותיו.”

מי הרג את בן־ברקה?

אי־אפשר לקבוע, אם הפרופסור הררי אכן נוחן בתכונות על־טיבעיות הדומות לתכונות שהציג בזמנו אורי גלר. אולם נראה שהוא ניצל את כוחותיו, אם הם אכן קיימים, בצורה פלילית, ועל כך יישפט בבית־המישפט־המחוזי. בינתיים הוא עצור, ולדבריו אין זו הפעם הראשונה. „מהדי בן־ברקה וגנראל אופקיר, שהיו מקורבים למלך מארוקו, קינאו בהצלחתי כנביא־החצר של המלך, והאשימו אותי בקבלת שוחד ובהוצאת דרכונים במירמה,” סיפר פעם הררי, שב־1965 הגיש גם את מועמדותו לכנסת ברשימה עדתית, אך נכשל. „רק אחרי שהייתי כלוא שנה תמימה במרתפי־העינויים, והפעלתי את כוחי העל־טיבעי נגד שני האנשים החזקים ביותר במארוקו, שוחררתי מהמעצר. קיללתי גרמה לרציחתם של שני המעלֹלים.”

פרשת פרופסור יוסף ג'ורג' הררי, שבינתיים נטען כי כלל אינו פרופסור, תגיע לסיומה בבית־המישפט. אולם בינתיים, כך מספרים שכנים ברחוב אילת, שם היה גם ביתו של הררי, מוסיפים הלקוחות לפקוד את המכון, ומתאכזבים קשות לשמע הידיעות על מעצרו.

הררי ושיר העיתונאית סמדר שיר מקבלת טיפול מידיו של פרופסור הררי, לפני כשנה, בזמן הכנת כתבה על מתיר־האסורים. בתמונה נראה הררי כשהוא מניח ידיו על ראשה של העיתונאית. „מאוחר יותר קירב את ראשי אל בין רגליו המפושקות,” סיפרה סמדר. הטיפול נערך במכון־ההצלחה בחולון.

(המשך מעמוד 12)

עליו. מילבד פרקליטו, ואולי אשתו, לא יידע איש מה אירע לו. ואילו אנשים רבים אחרים, שלא נעצרו אלא נעדרים מסיבה אחרת, ימצאו את עצמם לפתע במרכז חרושת זדונית של שמועות.

סכנה 5: חבלה בחקירה

יש לעניין זה עוד צד, הנשכח לעיתים קרובות.

התיקשורת ההמונית ממלאה תפקידים רבים, מהם אוטומטיים, שאף היא עצמה אינה מודעת להם.

הנה מפרסם עיתון שפלוני נעצר כחשוד ברצח נערה בכביש באר־שבע, בשעה זו וזו. אחד ממאות אלפי הקוראים נזכר לפתע: האם לא ראיתי אותו באותה שעה באוטובוס לחיפה?

והמיקרה ההפוך: מישהו רואה את התמונה ואומר „רגע הרי את האיש הזה ראיתי ליד מקום־הפשע!”

הפירסום מביא לא פעם למישטרה — וגם למערכות העיתונים — מבול של מידע, גם נכון וגם דימיוני. בכל חקירה יכול שיתוף־הפעולה של הציבור, הנובע מן הפירסום בכלי־התיקשורת, למלא תפקיד חשוב, ולרוב מיקרי ובלתי־ייזום לגמרי.

כל זה ייעלם כאשר ייגנזו השמות, והכל ייעטף במעטה עבה של אלמוניות.

סכנה 6: השתקת פרשות

כאן אנחנו מגיעים למישור אחר לגמרי. לדעתי זהו המישור האמיתי המעניין את הגורמים המסתתרים מאחרי היוזמה התמימה לחוקק חוק של איסור פירסום. עומד להיווצר כאן מצב שהוא גם אבסורדי, וגם מנוגד מעיקרו לטובת הציבור.

נניח שמחר עומד העולם הזה לפתוח בחקירה מקיפה נגד אישיות בכירה במדינה, החשודה במעשי־שחיתות בהיקף של מאות מיליוני לירות.

העיתון יחקור, ויתחיל לפרסם. באותו רגע יהיה בידי השילטון אמצעי פשוט ביותר לשים קץ לחקירה: הוא יעצור את האיש.

אם יתקיים החוק, לא יידע איש על דבר המעצר. החקירה העיתונאית תיחנק באיבה. האיש יישב זמן־מה בשקט (מישהו ידאג שלא יסבול יותר מדי), ושלום על ישראל ועל המימסד.

התירוץ לכך יהיה: בסדר, חקרתם, אבל ברגע שנפתחה חקירת המישטרה, נסתיים תפקידכם.

אין טעות גדולה מזו. חקירת העולם הזה בפרשת אשר ידלין לא נפסקה ברגע שהתחילה חקירת המישטרה. להיפך: בשלב זה הוסיף זרם המידע להגיע לעיתון, ואף גבר. העיתון הוסיף לגלות, והגילויים עזרו למישטרה ודירבנו אותה. ניצב־מישנה בנימין זיגל הכריז בבית־המישפט: „בכל מקום שהמישטרה מגיעה, מסתבר כי העולם הזה היה שם לפניה.”

תפקיד העיתון הוא רצוף, והוא מלווה את תפקיד המישטרה, התביעה והמישפט לכל אורך הדרך, עד לפסק־הדין הסופי — ואין הוא מסתיים גם שם.

התוצאה העיקרית של הצעת־החוק, אם תתקבל, תהיה לחבל בתפקיד זה, לעצור את גלגלי החקירה העיתונאית ולאפשר את החזרת אותה אווירה של השתקה, קנונייה והעלמה, שהיתה קיימת בעבר, תוך שיתוף־פעול הדוק בין המימסד המיפלגתי, עיתונאים מרכזיים ומוסדות המישטרה והתביעה.

צירוף של נסיבות — ובכללן פעולת עיתון זה — חיסלו אווירה זו, לפחות חלקית, וכך נתאפשרה התחלה של תהליך טיהור והבראה. אם תתקבל הצעת־חוק זו, יתחיל התהליך ההפוך: הורדת מסך־הברזל מחדש, להגנת המימסד ובני־תפנוקיו.

ייווצר מצב שהוא אבסורדי מעיקרו: עיתון ינהל חקירה נגד פלוני, וזו תכה גלים בכל רחבי המדינה. לפתע ישתתק הפירסום. מרגע מעצרו ועד להגשת כתב־האישום נגדו, תשרור שתיקה רועמת. אחרי הגשת כתב־האישום, יתחיל כל העניין מחדש.

זהו אבסורד על גבי אבסורד. מותר לפרסם את הכל — כל זמן ש א י ן ראיות מספיקות כדי לעצור את האיש. דווקא ברגע שתימצאנה ראיות כאלה, יידרש העיתון להפסיק את פירסום גילוייו.

נחזור לפרשת ידלין. העולם הזה פירסם מה שפירסם. גילוייו מכים גלים במדינה. הציבור כולו מרותק, ועוקב בדריכות אחרי הגילויים. לפתע, בעיקבות תלונה שהגיש כתב העולם הזה למישטרה (אם תתקבל הצעת־החוק, איזה עיתונאי יגיש בעתיד תלונה כזאת, שתגזור עליו אלם?) נכנסת המישטרה לפעולה ועוצרת את האיש. שקט. דממה. ידלין יוק.

סכנה 7: חרושת השמועות

אך במציאות, ידלין לא יהיה בבחינת „יוק”. הטבע אינו סובל חלל ריק.

אני מנבא כאן שאם תתקבל הצעת־החוק ותהפוך חוק המדינה, לא יחזיק חוק זה מעמד במציאות אפילו יום אחד.

העיתונים לא יפרו את החוק. הם פשוט יעקפו אותו.

עד יום מסויים ידברו העיתונים, באותיות של קידוש־לבנה על מעלליו של אשר ידלין, ועל מהלך החקירה נגדו. למחרת היום ייעלם שמו של ידלין. אבל הכותרות של קידוש־הלבנה יישארו, ואף יגדלו. ייאמר כי „מנכ”ל מסויים חשוד בגביית שוחד”. „האיש הקטן מסרב לשתף פעולה עם חוקריו”. „אחותו של העסקן הבכיר חשודה בגניבת תמונות”.

ייתכן כי העיתונים אף ירוויחו ממצב זה. הם ימלאו שמות־צופן מגרים, שילהיבו את דמיון הציבור.

מאחר שלא ייזכרו האנשים בשמם, יותר הרסן של האחריות העיתונאית. כתבים ירשו לעצמם לקשט את האמת ולהוסיף פרטים פיקאנטיים בלתי־בדוקים. מורא הוק־לשון־הרע, המפחיד כיום את העיתונאים, ייעלם. מה שלא ניתן להיאמר על אשר ידלין בשמו המפורש, ייאמר על „המנכ”ל המסויים”, „העסקן הבכיר”, עלומי־השם.

כבר היו דברים מעולם. במילחמת ששת־הימים מלאה הארץ לפתע שמועות זדוניות, כאילו נעצר השר המנוח ישראל ברזילי בעוון ריגול. הדברים הגיעו לכך שרבבות ומאות־אלפים דיברו על כך בגלוי. היה צורך לתת לברזילי לדבר ברדיו, כדי להפריך את השמועה, שאיש אינו יודע עד היום היכן צמחה ומדוע.

לפני כן נפוצה פעם שמועה כי כלתו של דויד בן־גוריון — אשה נחמדה וטובה לכל הדיעות — נעצרה בעוון ריגול. עד שהעולם הזה חשף שמועות אלה והפריך אותן, לא פסקו הרינונים. במיקרה אחר הפריך העולם הזה, באותה צורה, מסע־שמועות שהציף את כל הארץ באופן מיסתורי, כאילו נתפס טדי קולק במעילה.

כל זה יהיה כאין וכאפס לעומת מה שיתרחש אם תתקבל הצעת־חוק זו. תיפתח אורגיה של שמועות, שתימשך שנים רבות. לא לחינם אמר ד”ר יהושע רוטנשטרייך על הצעת־חוק זו: „חרושת שמועות תמצא קרקע פוריה לסיפורי־זוועה שלא היו. יהיה זה אבסורד שאין דוגמתו — הרכילות תחוג את יומה.”

גם מבחינה זו תשיג הצעת־החוק את היפך הגמור מן המטרה המוצהרת של בעליה.

בכתבה הבאה בסדרה זו ינתח אורי אבנרי את הדרכים לתיקון המצב הקיים מבלי לפגוע בחופש העיתונות.

(המשך מעמוד 34)

כדאי להם להגיע ביום פתיחת הרשימה לקופה ואז אולי יישאר להם מקום, וגם אז לא בחודשים הטובים."

„שיתפוצצו!". אולם באותו בוקר נתבשרו הממתינים הרבים כי הרשימה סגורה. „היא נפתחה בשעה שמונה, ונסגרה עוד באותה שעה," הודיעה הפקידה למטלפנים, שניסו בתמימותם להשיג מקום בעזרת האמצעי היעיל ביותר לתיקשורת — הטלפון.

אחדים מהממתינים פנו לדרכם, אולם אחרים נשארו והחלו באים בדין־ודברים עם הפקידה, שטענה בפניהם כל העת: „אני לא יודעת כלום, אני רק מבצעת הוראות."

אחר־כך, לדיברי עדת־ראייה, החלה הפקידה פשוט מספרת כי למעלה ממאה המקומות, שהיו מוקצבים לחברי הסניף חרחובותי, כבר הוזמנו מראש. „לאנשים האלה כאב הלב במייוחד כשיצא מנהל־הסניף ממישרדו הסמוך, וכשהתברר לו במה מדובר אמר: ,שיתפוצצו!' ונעלם בחדרו," סיפרה דבורה.

האנשים, גברים ונשים, איבדו את השליטה על עצמם ואז התחוללה ההתפרצות הבלתי־נמנעת.

אסיר דניאל בנימין
„חיי בסכנה!"

גם במקומות אחרים. בירור קצר העלה, כי לפחות בעוד שני סניפים של קופת־חולים, בראשון־לציון ובבאר־שבע, נסגרו רשימות המבריאים לבתי־ההבראה של קופת־חולים, עוד באותו יום שבו היו אמורות להיפתח בפני החברים.

בתי־כלא

לחץ בתא־בידוד

חמישה אסירים בכלא שאטה מוחזקים בתאי ה„איקסים" במטרה לשבור אותם ולאלצם להעיד

לאסיר דניאל בנימין, שישב בתא ה־,איקסים' בכלא שאטה, ציפתה הפתעה. דלת התא נפתחה, והסוהר הודיע לו: „אחיך, אברהם, בא לבקר אצלך." כעבור 14 ימים רצופים בתא־הבידוד הגיע סוף־סוף הביקור המיוחל.

ב־24 באוקטובר היה דניאל בנימין צריך לקבל חופשה מבית־הכלא, כדי לבקר בביתו, אך החופשה שהובטחה לו בוטלה. לאחיו, אברהם, שהתעניין בגורלו, נודע כי שילטונות בית־הכלא מפעילים על דניאל לחצים חזקים, „בלתי־אנושיים", לדיברי מקורות הסיפור, כדי לאלצו להעיד בפרשת רצח האסיר יפת נגר, שאירע בין כותלי כלא זה לפני חודשים אחדים, על רקע חיסול־חשבונות בעולם־התחתון.

הבידוד בתא ה,איקסים' היה רק חלק מן הלחץ שהופעל על דניאל. בין השאר הוא ביקש לקבל טיפול רפואי, בגלל מחלת קוצר־הנשימה שלו, אך הסוהרים לא שעו לבקשותיו. הם המשיכו להחזיקו בבידוד מוחלט וסירבו לשנות את תנאי־מאסרו.

הוא הגיש בקשה לעבור מכלא זה לכל בית־סוהר אחר במדינה, והביע חשש שעומדים לחסלו, לאחר שהופצה שמועה כי הוא, ועוד אסירים אחדים, היו עדים לרציחתו של נגר. כך מצא עצמו במצב שבו מצד אחד מופעל עליו לחץ מצד הסוהרים להביאו להעיד, ומצד שני מאיימים עליו האסירים שיחוסל אם ידבר.

האחריות על השר. דניאל בנימין הגיע לכלא שאטה לפי כשנה. הוא הועבר לשם מכלא רמלה, שבו נכלא לפני כשנתיים ושמונה חודשים. בנימין בן ה־30, יליד מרסיי שבצרפת, נשוי ואב לילדה בת שש, נידון על־ידי בית־המישפט־המחוזי בבאר־שבע לחמש שנות מאסר. בשנת 1973 הוא נשפט על כך שזייף תעודות־מישלוח בנמל־אשדוד, במטרה להוציא ממחסני הנמל סחורה בשווי של כמיליון לירות.

אחרי רצח יפת נגר הועברו אחד־עשר אסירים מכלא שאטה לבתי־סוהר אחרים ברחבי המדינה. היו אלה לטענת המישטרה ונציבות בתי־הסוהר, האנשים שראו כיצד בוצע הרצח.

בכלא שאטה נותרו, מחבורה זו, חמישה אסירים, והם מוחזקים לפי־שעה בתנאי־בידוד, בתאי ה,איקסים'. דניאל בנימין הוא אחד מהם.

השבוע שלחו אחיו של דניאל בנימין מיכתב לשר־המישטרה, שלמה הילל, ובו הם מזהירים אותו כי אם יחוסל גם אחיהם בין כותלי הכלא, תרבץ האחריות למותו על כתפי השר. הם מבקשים לדעת רק דבר אחד: מדוע אין מעבירים אותו לבית־כלא אחר, שעה שבשאטה מרחפת סכנה על חייו?

מנציבות שירות בתי־הסוהר אי־אפשר היה לקבל תגובה, מכיוון שהמוסד עוכר לבניין חדש. התגובה הובטחה לשבוע הבא.

מיפלגות

כל אנשי הנשיא החדש

היועץ של ג'ימי קארטר שהתמחה במפא"י ובסיגנון שליטתה

מאז נבחר הנשיא פראנקלין ד. רוזוולט, ב־1932, ונעזר ב„טראסט מוחות" של מומחים בתחומים שונים, נוהגים נשיאי ארצות־הברית לפתח להם תלות ביועצים שונים. כך נהגו גם קנדי וג'ונסון.

לפני שבועות אחדים, במהלך מערכת הבחירות בארצות־הברית, ביקר בישראל בשליחותו של ג'ימי קארטר הפרופסור סמואל פ. הנטינגטון, אחד מעשרת יועציו הקרובים. הוא רואיין בהרחבה בטלוויזיה הישראלית ובשאר כלי־התקשורת.

הנטינגטון הוא מחשובי הפרופסורים של אוניברסיטת הרווארד במדע־המדינה, והתמחותו העיקרית היא בתחום מערכות־השילטון בארצות המתפתחות. הוא שולט ברזי הפוליטיקה הפנימית בישראל, במידה שיש בכוחה לעורר את קינאתם של פרופסורים ישראליים רבים.

תחליף למנהיג. בשנת 1968 פירסם הנטינגטון ספר תחת הכותרת הסדר הפוליטי בחברות משתנות. הספר דן במוקדי־הכוח הפוליטיים בארצות המתפתחות. פרופ' הנטינגטון רומז בסיפרו על הדמוקראטיה הישראלית ועל תפקידה של מפא"י בה. כעל דמוקראטיה הניתנת להשוואה עם זו שבהודו או בתוניסיה. הוא מסווג, למשל, את מפא"י, מיפלגה שלטת, בצד מיפלגת־הקונגרס בהודו*, תוך שהוא מדגיש כי שתי המיפלגות שואבות את מירב כוחן מעצם הנצחת שילטונן. במקום אחר בסיפרו מדגיש פרופ' הנטינגטון, כי כוחה של מפא"י כמיפלגה עולה על כוחם של מנהיגיה. ובליגלוג־מה הוא מציין, כי אחרי פרישת בן־גוריון מהנהגת מפא"י והיותו לאופוזיציונר, שמרה המיפלגה על כוחה בשילטון. הוא משווה את פרישתו הקולנית של בן־גוריון לפרישתו השקטה של מונוז, מארין, מנהיג הפ.פ.ד. בפוארטו־ריקו, שסיבת פרישתו היתה להוכיח לבני־עמו כי לכל מנהיג יש תחליף.

(המשך בעמוד 43)

* הנשלטת כיום על־ידי הגב' אידירה גאנדי, בתו של ג'ווהרלל נהרו.

נעלי אליס
alice
להשיג בחנויות המובחרות

הנסיעה ברכבת־תענוג

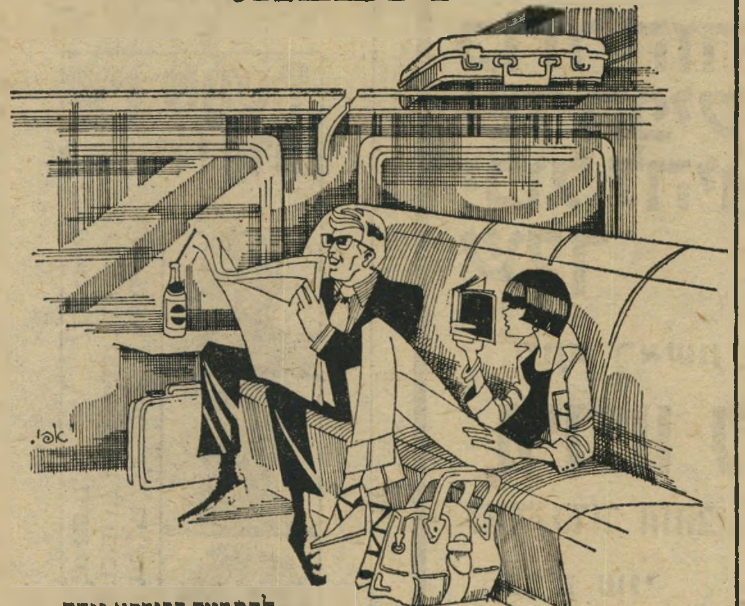

להתרווח בכורסא נוחה,
ולעלעל בעיתון - או, אם תרצו, לקרוא ספר מענין,
וגם לשתות משקה קל. אפשר רק - בנסיעה ברכבת

מדוע להתמודד עם בעיות התנועה בכבישים, בנסיעה ברכב הפרטי, כאשר אפשר ברכבת לנסוע, בבטחון בשלוה וגם בחסכון.

נצלו את היתרונות שהרכבת מעניקה לכם והתענגו.

רכבת ישראל

לשכת הפרסום הממשלתית

בואו עם טיולי הגליל

ל־4 ימי נופש ותיור

באילת שארם-א-שייך וסנטה קטרינה *

ב־799 ל"י בלבד

המחיר כולל:
לינה 3 לילות במלון בקעת הירח באילת עם ארוחת בוקר וארוחת ערב.
טיולים מודרכים באוטובוסים ממוזגים לשארם א שייך, דרך הפיורד, די-זהב, נביעות, ראס נצרני.
ביקור מודרך בעיר אילת ובמצפה התת-ימי.

*** בתוספת של 419 ל"י בלבד!!!**
יוכלו המעוניינים לצאת לטיול מדברי בן יומיים ברכב מדברי ממוזג כולל עליה לפסגת הר משה וביקור באתריו ההסטוריים של מנזר סנטה קטרינה.
שימו לב!!! בתוספת של 100 ל"י בלבד יוכלו המטיילים לשהות במלון קיסר **** באילת.
יציאה מת"א ביום ה' ב־9.00 בבוקר. חזרה לת"א ביום א' לפנות ערב.
המחירים אינם כוללים מ.ע.מ.

פרטים והרשמה: **טיולי הגליל תל־אביב.**
תל־אביב, רחוב ירקון 142 טלפונים: 220819, 225817, 230651

מבצע החודש
(עד 30.11.76)

o.b.
או־בה
חינם

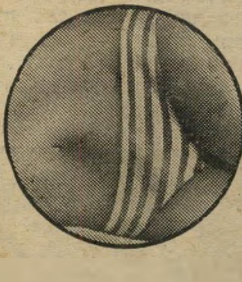

מבצע 1+6

כל הקונה 6
אריזות או־בה של
10 טמפונים כ"א
או 3 אריזות של
20 טמפונים כ"א
מקבלת אריזה של
10 טמפונים

חינם!!

o.b.
בעל כושר ספיגה
הטוב בעולם, ב־3 גדלים:
מיני: לנערות, לבתולות
ולנשים עם דימום מועט.
נורמל: למרבית הנשים
אקסטרא: לנשים
עם דימום רב.

o.b.

להשיג בבתי מרקחת,
בחנויות הכל־בו, בשקם
בפרפומריות
ובסופרמרקטים.

o.b.
הטמפון הקטן שכבש
את העולם.

או־בה · מח ההסברה.
ת.ד. 5 ווג, חיפה

פרסום מלניק

כדור הזהב של הפיס יכול להיות שלך

פרם ראשון

מיליון ל"י

כולל כדור הזהב

פרם שני

200.000 ל"י

מפעל הפיס

אין מנוס?
אל אורי גרוס

המכון הוותיק ביותר לכל הקשור בשיער
גבעתיים, רחוב כצנלסון 70 (ליד ר. גן)
טל: 722926
חיפה טל: 89060.

תן טרמפ לחייל

חנ"ה מסתירה דו"ח בוש

חברת „חנ"ה" (חיפושי נפט והשקעות), שהיא כיום הזרוע המבצעת העיקרית של הממשלה בתחום חיפושי הנפט, הזמינה אצל מומחה אמריקאי ידוע בשם **בוש** דין־וחשבון, על הנעשה בתחום חיפושי הנפט בישראל. המומחה הגיש את הדין־וחשבון לפני כמה שבועות, ומייד גנזו אותו. הסיבה: בוש מותח ביקורת קטלנית על חיפושי הנפט בארץ, ועל הדרך בה מפזרים את כספי הממשלה על קידוחים שונים.

בעיקר מותח בוש ביקורת על החיפושים התת־ימיים, טוען כי זול יותר וכדאי יותר לקדוח ביבשה מאשר בים.

למרות הביקורת של בוש מפעילה „חנ"ה" כיום ספינת־קידוחים העולה 50 אלף דולר ליום. „חנ"ה" מקדישה את עיקר מאמציה לחיפושים בים, בעוד המומחה שהזמינה ממליץ על ההיפך.

עופר לא נושיב

לבן־מאיר

שר־שיכון **אברהם עופר** לא משיב על מיכתבי מזכיר מועצת פועלי תל־אביב, **דב בן־מאיר**, בעניין פיטורי צוות־התיכנון של מישרד־השיכון. בן־מאיר שיגר מיכתב, בו הוא מתנגד לפיטורים ומבקש פגישה עם השר, ולא זכה בתשובה.

עופר החליט לפני חודשים אחדים לפטר את צוות התיכנון הקבוע של מישרדו, ולהעביר עבודות־תיכנון לאדריכלים פרטיים. הצוות הקבוע עבד לפי חוזה מייוחד, בשכר חודשי. הארכיטקטים מקבלים 8% מהיקף העבודות. ההחלטה תגרום למישרד־השיכון להוצאה של 60 מיליון לשנה על תיכנון, במקום כמה מאות אלפים ששולמו לצוות המייוחד, שהוקם לפני עשר שנים, זכה בפרס התיכנון על שם **רכטר** ופיזורו כיום ללא סיבה מעורר חשדות.

מזכ"ל בן־מאיר
אין תשובות

מי מטיל אימה

על עדים?

ביום 3.11.76 הצהיר ניצב־מישנה **בנימין זיגל**, בהרצאה באוניברסיטת בר־אילן: „עדים פוחדים כיום להעיד גם במישפטים של עברייני הצווארון הלבן. הם פוחדים להיות עדי־מדינה, לאו־דווקא משום שהם חוששים לאבד את מקור פרנסתם, אלא משום שהם פוחדים מבעלי־ההשפעה ומשליחיהם אנשי־האגרוף, העלולים לחסלם."

עוד אמר זיגל, כי קיימת תופעה של התערבות אנשים בעלי מעמד למען חשודים בעבירות הצווארון הלבן.

ח"כ **ידידיה בארי** הגיש, בעיקבות דברים אלה, שאילתה לשר־המישטרה **שלמה הילל**, בה הוא מבקש לדעת מי הם האנשים בעלי המעמד ובעלי־ההשפעה שהתערבו למען חשודים בעבירות צווארון־לבן, מי הם בעלי־ההשפעה ששלחו בעלי־אגרוף להטיל אימה על עדים, כדי למונעם להעיד נגד חשודים בעבירות צווארון־לבן, אלה צעדים ננקטו נגד בעלי־המעמד ובעלי־ההשפעה, וכיצד מגיבה המישטרה על נסיונות־התערבות כאלה.

הבורסה

שים עין על

„אלגר" ו„שיכון"

אחרי שעשית כסף תודות לעצותינו, במניות „כלל תעשיות", „אתא" ו„פריון", הרשה לי להמליץ על שתי מניות. האחת, של חברת „אלגר". חברה זו צברה יותר משני מיליון לירות רווחים סמויים, שתיאלץ להכניסם השנה לחשבון רווח והפסד ולחלק דיווידנד מוגדל. שער מניה זו נע סביב 195 נקודות.

המנייה השניה היא של „משכנתאות לשיכון", שגם שערה נע סביב 195. זוהי מנייה מצויינת, המחלקת מדי־שנה דיווידנד גדול, ומשום־מה לא עלתה כיתר מניות הבנקים־למשכנתאות.

אני מזהיר אותך שוב מפני מניית „עסיס", ובעיקר אינני ממליץ להצטרף לפסטיבל של מניות „אלקו". מקור מוסמך אמר לי, כי חלק נכבד מההכנסות המופיעות בהכנסות השוטפות, הן הכנסות המהוות מיקדמות על חשבון עבודות בעתיד. ודי לחכימא ברמיזא.

תיבדק אחריות עו"ד

קוסובסקי - שחור

שופטת בית־המישפט־המחוזי בתל־אביב, **הדסה בן־עיתו**, הורתה בפסק־דינה בעניין **אפרים אברון** וחברת „פאן־אמריקן", כי היועץ־המישפטי־לממשלה יבדוק את אחריותו האישית של עורך־הדין **חיים קוסובסקי־שחור** לגבי נושאי התיק.

פסק־הדין ניתן בגיע תביעה על שאברון והחברה „פאן־אמריקן" הציעו לתושבי־חוץ מניות בחברת המלון, ומכרו מניות ל־160 משקיעים. אברון הורשע על הפרת הסעיף האוסר על הצעת ניירות־ערך לציבור אלא על־פי תשקיף שרשות־ניירות־הערך התירה אותו. בית־המישפט לא קיבל את טענת התביעה כי אברון לא היה קשור לתרמית שעשתה החברה במכירת ניירות־הערך וסמך ידו על עורך־הדין של החברה ופקידיה.

אשר לעורך־הדין, הוא היה שותף לאברון בהתייעצות כיצד לגייס את ההון מבלי לפרסם תשקיף, ועל כך באה ההמלצה ליועץ־המישפטי־לממשלה שיבחן את חלקו בפרשה.

60 מיליארד לירות אבודות

הכלכלן **יצחק טאוב**, שהוא גם מנהל רשות־ניירות־הערך באוצר, טוען כי מדיניות ההקפאה של שר־האוצר **יהושע רבינוביץ** בשלוש השנים האחרונות גרמה לכך שהמשק לא ייצר 60 מיליארד לירות תוצר שהיה יכול לייצר לולא מדיניות ההקפאה. התוצר שלא נוצר, הסחורות שלא נוצרו, והשרותים שלא סופקו, זהו המחיר הכבד ביותר של הקיפאון הרבינוביצי.

ערב תחילת ההקפאה, מארס־יוני 1974, היה התוצר הלאומי הריאלי של ישראל גבוה ב־90% מן התוצר של ארבע שנים קודם־לכן. אם בוחנים את גידול התוצר בתקופה רב־שנתית שקדמה להקפאה, מוצאים כי רק בשנתיים האחרונות הפסיד המשק תוצר ב־25 מיליארד לירות. ההפסד בשלוש שנות ההקפאה, במחירים ריאליים, הוא 60 מיליארד לירות.

אם לוקחים את הפסד התוצר של השנתיים האחרונות, 25 מיליארד לירות, ומחלקים אותו בחיסכון שהושג במטבע־חוץ תודות להקפאה בשיעור של 400 מיליון דולר, מקבלים כי כל דולר נחסך עלה למשק 40 לירות. מחיר יקר ומופרז לכל הדיעות.

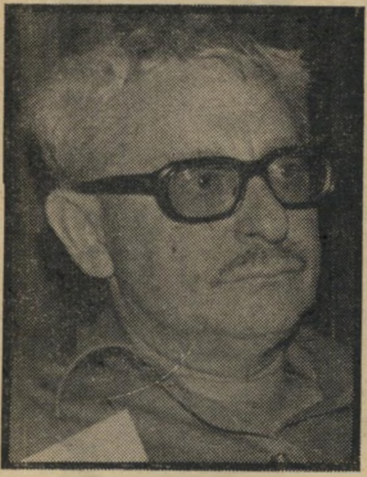

יצחק טאוב
אין גידול

מילחמת הג'ינסים

שעה שיצרני הג'ינסים הישראליים תוקפים את שוקי האופנה של אירופה, מחזירה להם תעשיית הג'ינסים האירופית מיתקפה מן האגף, בסיוע של שמות אמריקאים.

יצרני הג'ינס הישראליים הצליחו לעשות לעצמם שם בשוקי אירופה, בעיקר בזכות העיצוב המקורי והרענן של דגמיהם. כתוצאה מכך התפתחה תעשיית זו בישראל בקצב ענק, ומי שהיו בעלי מתפרות קטנות עוד לפני חמש שנים, הפכו ליצרני אופנה גדולים המעסיקים עשרות פועלים.

אולם בשוקי הארץ קשה ליצרנים המקומיים להתחרות בשמות האמריקאיים של הג'ינסים, כמו „לי", „לוויס" ועתה גם „ראנגלר".

כמו אופנת הג'ינס מדגמי „לי", כובשת עתה את ישראל אופנת הג'ינס מדגמי „ראנגלר". „לי" ו„ראנגלר" הן שתיים משלוש החברות המובילות בעולם בתחום הג'ינס. השלישית היא „ליוויס". בארץ שלטה עד כה תוצרת „לי", כיוון ש„ראנגלר" החרימו את ישראל בגלל השוק הערבי. אולם באחרונה נעשו סידורים שיאפשרו ייבוא של תוצרת זו.

את ה„לי" וה„לוויס" מייצרים בארץ, על פי זכיונות אמריקאים. מפעלי „פולגת", שייצרו עד כה מכנסיים וז'אקטים של „לי", החלו לאחרונה לייצר ולמכור גם חולצות של מפעל זה. בעלת הזיכיון לייצור דגמי „לוויס" היא חברת „אתא".

„ראנגלר" לא הקימה מיפעל בישראל, ואף לא מסרה כל זיכיון למיפעל הלבשה ישראלי. מוצריה, המיוצרים בסניף הבלגי שלה, מיובאים על־ידי יזמים פרטיים.

באירופה מעדיפים הקונים את „ראנגלר" על „לי". עתה מתפשטים גם בישראל בוטיקים ל„ראנגלר", והאחרון נפתח השבוע בכפר־שמריהו, כסניף של בוטיק ה„ראנגלר" בכיכר־המדינה בתל־אביב. מחיר חליפת מיכנסיים ומיקטורן של „ראנגלר" הוא כ־600 לירות.

נראה כי למרות המשבר הכלכלי, קיימת עדיין שיכבה גדולה היכולה להרשות לעצמה הוצאת רבבות לירות בשנה על מלתחה.

הבוטיק החדש
אין קיפאון

„דיילין" יצאה

מפשיטת הרגל

חברת־הענק האמריקאית „דיילין", שכאשר נשלטה על־ידי **אמנון ברנס** נכנסה לקשיים והוכרזה כפושטת־רגל לפי סעיף 11 בחוק פשיטת־הרגל האמריקאי, קיבלה אישור בית־מישפט על הוצאתה ממצב זה. החברה מנוהלת מזה שנה על־ידי **סנפורד סיגולוף** וג'רי **סודרסקי**, שהדיחו את ברנס ואת הנהלתו וחילצו את החברה ממצבה הקשה במשך שנה. עתה היא חוזרת להיות חברה נורמלית.

ההפסד ב„עסיס"

22 מיליון לירות

ההפסד המצטבר במיפעל „עסיס" לסוף 1976 הוא 22 מיליון לירות. החברה הפסידה 8 מיליון לירות בשנת 1975, ו־15 מיליון לירות השנה. ההפסד הוקטן על־ידי מכירת נכסים.

המיפעל היה מתמוטט, אילולא נחלצה ממשלת ישראל לעזרתו. חברת „פרדס" הסכימה לקנות את מיפעל־המיצים של „עסיס" ב־8 מיליון לירות לערך, וממשלת ישראל הלוותה ל„פרדס" 5 מיליון לירות לפי חוק עידוד מיזוג מיפעלים.

ראשי „החברה לישראל ב"" סבורים, כי כדי להבריא את „עסיס" צריך להחליף את כל ההנהלה הקודמת, להשקיע 20 מיליון לירות נוספות במיפעל, לסגור את המיפעל שברמת־גן ולמוכרו.

ישראל

הביתה

עם סרט ביד

רפאל רביבו אינו מוכר לקהל הישראלי כבמאי־קולנוע ישראלי, אבל הוא בכל זאת כזה. יליד שנת 1942 במארוקו, יצא לז׳נבה, שעה שמישפחתו עלתה לישראל ו־התיישבה בארץ. הוא רצה לעשות קול־נוע, אבל כמו ילד יהודי טוב עם ראש על הכתפיים ידע שצריך קודם־כל מיק־צוע, כדי שיוכל להרשות לעצמו לחלום על האמנות היקרה ביותר. בז׳נבה היו לו חברים שעזרו לו, אבל בכל־זאת החליט „לבוא הביתה״, וב־1965 בא לישראל, שירת כמו ילד טוב בצבא ואחר־כך למד קולנוע בירושלים, במכון־להסרטה דאז, שהפך אחר־כך לבית־הספר לקולנוע ול־אמנות־הבמה (בית־צבי).

אחרי שכבר הגיע בעצמו למסקנה של־עשות קולנוע מיקצועי בישראל הקטנה, כשאתה עצמך מתחיל, זה כמעט בלתי־אפשרי, החליט לחזור לז׳נבה ולחפש שם עבודה. הוא פתח ספר־טלפונים והחל מצלצל לכל מי שעוסק בקולנוע ובטל־וויזיה, ונעצר בחברה שעשתה סדרות ל־טלוויזיה.

מילחמה על הרעיון. המשך הלימו־דים המעשיים של רביבו הביא אותו לע־בוד כמפיק של סרט בשם הצעקה השלי־שית, שהתסריטאי שלו הוא ישראלי שאי־נו עובד בישראל, ושמו יגאל נידם.

לא היתה זו, אומנם, הצלחה מיסחרית, אבל בכל זאת היה בכך משום צעד קטן נוסף עבור רביבו, כי בעיקבותיו פנה אליו הבמאי הצרפתי לואי גרופייה, והציע לו לעשות את עבודת ההפקה בסירטו הגרושים, סיפור על זוג שיש לו בן מפגר ועל הטרגדיה שמפרידה לבסוף בין ה־הורים. אזי, החליט רביבו, הגיע הזמן להילחם עבור רעיון עצמאי משלו. הוא בא לירושלים וכתב תסריט.

אלא שמי שחושב שלכתוב תסריט הוא בעייה, טועה. זו רק ההתחלה של הבעיות הרציניות: כי סיפורו של רביבו לא היה בדיוק סיפור ציוני שיכול היה למכור אותו לאחד ממיפעלי־ההסברה, וגם לא היה סיפור־הווי עדתי שניתן היה למוכרו לאחד מסוחרי הבורקאס. היה זה סיפור על סופר צעיר שביום בהיר אחד נעצר על לא עוול בכפו ומבלי שיידע מה אש־מתו, כשבבית נשארת אשתו־לעתיד, מופ־תעת ונבוכה.

רביבו חזר לשווייץ והחל במה שהוא מכנה „החלק הכי קשה והכי אומלל — למצוא כסף.״ ואז הגיע המזל, בדמות סרז׳ רדקוף, יהודי, שהוא יד־ימינו של הארי ווינסטון, אחד מגדולי היהלומנים בעולם.

הנקודה היהודית. לפני שנה וחצי החלו גלגלי ההפקה מסתובבים, והיום מבקר רביבו בישראל עם סירטו הראשון הזה שיצא לפועל, ושמו הבועה; כוונתו של רביבו לאותו מישגה קטן, אך פאטא־לי, שיכול לסבך את האדם בצרות גדו־לות. „אנשים הרואים אותו בפאריס״, מס־פר רביבו, שעד כה הקרין, את סירטו ב־פסטיבל האחרון בברצלונה ולפני חברים ואנשי־קולנוע בהקרנות פרטיות בפאריס, „חושבים שהבחור יהודי. הם מוצאים באופי הבעייה שלו את הנקודה היהודית, אבל לדעתי, זה לא חייב להיות כך, זה יכול לקרות לכל אחד בכל מדינה.״

ואומנם, לגיבור הסרט אין כל סממנים של דת ולאום וזו גם הנקודה היכולה לדבר אל לב כל אחד ואחד.

כך או כך, אם ירצו הישראלים לראות את סירטו של רפאל רביבו יצטרכו להת־פלל שיימצא מפיץ שימצא עניין בסיפור־אהבה בעל גוון פוליטי זה, שיש בו אגב, כמה כוחות מנוסים מאד בעולם הבד, כמו המוסיקאי פול מיסרקי, הצלם מוריס (יו־מנה של חדרנית) פלוז, העורך פייר ז׳ילט ושני שחקנים בעלי אישיות קולנועית חביבה כברנרד לה־קוק וקתרין לאשנס.

סרטים

להיות מאושרים

מבלי להתבייש

האמריקאים אינם אוהבים סרטים שאינם מדברים אנגלית. משום כך, כל הצלחה אי־רופית שם היא הצלחת־יוקרה, לכל היותר, ורק במיקרים בודדים, כמו למשל בחיים המתוקים של פליני, זה מתבטא גם במצל־צלין. אלא שלסרט של פליני הוכן פס־קול אנגלי, כדי לחסוך מן האמריקאי ה־ממוצע את הטירחה של קריאת התרגום בגוף הסרט.

כשהם מצויידים בידע בסיסי זה, נז־

במאי רפאל רביבו
— מישראל לז׳נווה

זה קוק לישאנס וניקוד ב„הבועה״
— מז׳נווה לישראל

אנו מוכרים
יעילות.

מבחר מזכירות אלקטרוניות
עם מכשיר הפעלה מרחוק,
פועלות 24 שעות ביממה!

חוגת לחיצים אלקטרונית
בעלת זכרון, מאושרת ע״י משרד התקשורת

מבחר חייגנים אוטומטיים
חיוג חוזר של המספר הנדרש עד להשגתו

מ.ג.ע. אינטרנשיונל בע״מ
יבואנים ומפיצים בלעדיים
של חברת PHONEMATE
החברה מס׳ 1 בארה״ב
לציוד עזר לטלפון.

תל אביב: רח׳ ה׳ באייר 2,
ככר המדינה, טל. 266847, 268623

חיפה: כל-שרד, טל. 04-514391
ירושלים: מנון-סובר, טל. 02-234994
אזור הדרום: י. וקס, טל. 03-958330

ספר הברית החדשה
בשפות שונות
להשכלה כללית
ולהכרת הדתות בעולם
יישלח לכל הדורש
ת.ד. 7089 ירושלים

למרות הכל!
מחיר הפירסום של עמוד
ב״ העולם הזה
הוא רק 2880 ל״י

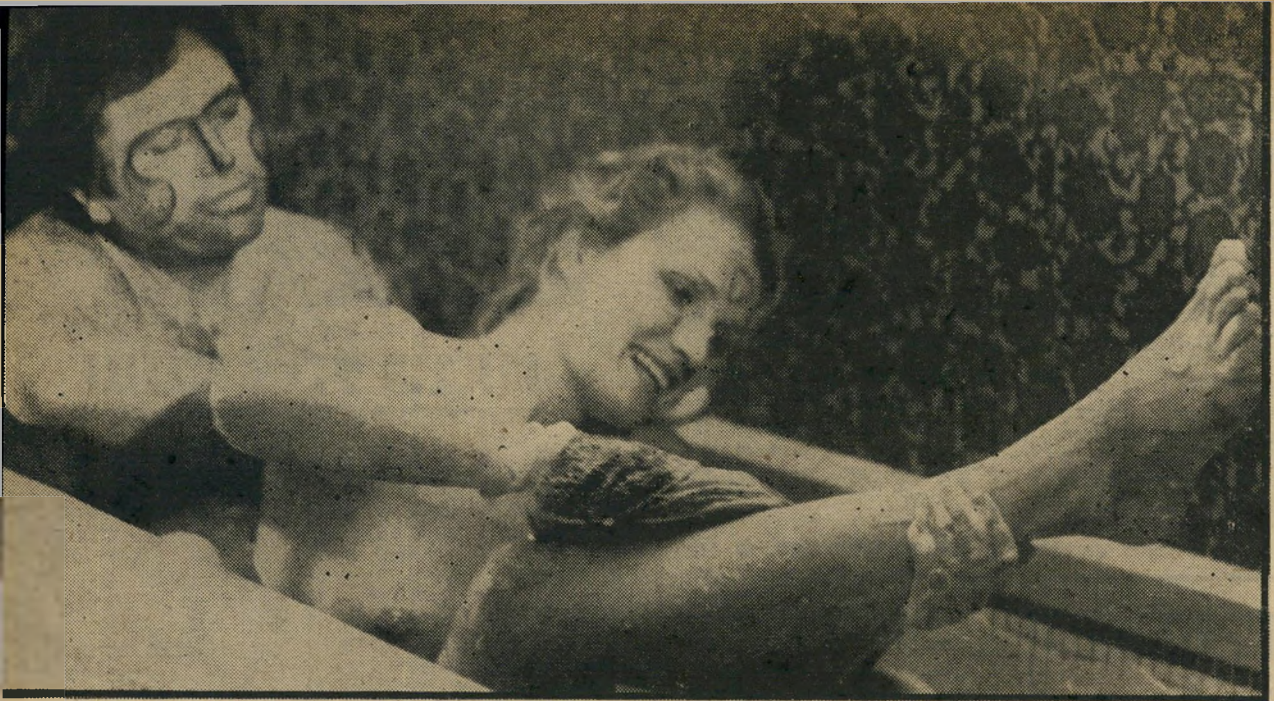

דודן (ויקטור לאנו) ודודנית (מארי כריסטין בארו) באמבטיה
עקרת־בית מדופרסת? גבר מתוסכל?

הרים מפיצי הסרטים מלשלם סכומים נכבדים מדי עבור מוצרים שמעבר לים, אפילו הם מצטיינים, כי כשיגיעו ליבשת כל האפשרויות, האפשרות היחידה שתהיה פתוחה לפניהם תהיה בתי־הקולנוע הקטנים לאינטלקטואלים בניו־יורק, סן־פרנציסקו ולוס־אנג'לס. וזה עדיין לא עסק.

אבל כידוע, לכל כלל יש גם יוצא מן הכלל. והיוצא מן הכלל האחרון הוא סרט בשם דודן, דודנית (שייקרא בארץ, כאשר יוצג בקרוב זוגות נשואים). סרט נעדר כוכבים, של במאי בלתי־מוכר, המטפל במציאות צרפתית ביותר, סרט שהוצא לשוק האמריקאי בדחילו־וברחימו, וראו זה פלא, השיג את כל מתחריו הנכבדים המוצגים במקביל לו בניו־יורק ובחוף המערבי. למרות שהוא עדיין מוצג בבתי־הקולנוע ספורים, עלתה הכנסתו על מיליון דולר, שהוא סכום אגדי ממש לסרט מיובא.

ההצלחה הימה את המפיצים עד־כדי־כך שהחליטו לחרוג מחוק הברזל, ולהפיץ את הסרט גם בערים אחרות של אמריקה, עם תרגום בגוף הסרט, מתוך אמונה שלשפה הצרפתית יש חלק גדול בהצלחה. ובינתיים כבר מסתבר שהסרט מועמד לפרס

שחקנית מארי־כריסטין בארו
בעיקבות הדוד הדגול

האוסקר לסרט הזר הטוב של השנה, ומבקרי־הקולנוע יכולים להתגאות: אם יש מישהו שהציל את הסרט מאלמוניות, והוסיף בשבחיו פירסומת רבה שהתקציב הזעום של המפיצים לא יכול להשיג, הרי זו רק הביקורת שהתלהבה, כמעט פה־אחד, מחוף אל חוף.

עולם דימיוני. הסיבה לכל השימחה הזאת פשוטה מאד. זוגות נשואים הוא אחד הסרטים הנדירים מאד של התקופה, הממלא פונקציה שהיתה פעם נר לרגלי כל מי שעסק בקולנוע: יצירת עולם דימיוני שבו מתגשמים מאווייו של הצופה.

זה נשמע אולי כמעין דו־שיח בחדר המיטות משולב בפוליאנה, אולם הרבה יותר מתוחכם, הרבה יותר מעודן, והרבה יותר מהנה.

קודם־כל, הסיפור. אשה בתחילת שנות ה־30 לחייה, מארתה (מרי־כריסטין בארו) וגבר בסוף שנות ה־30 לחייו, לודביק (ויקטור לאנו) הופכים דודנים, כאשר אמה של הראשונה, נישאת לדודו של השני. השניים נפגשים לראשונה בטכס־הכלולות, וכאשר בעלה של מארתה מפלרטט עם אשתו של לודביק, מתוודעים שני הגיבורים זה לזה ולומדים להעריך זה את זה.

דמעות עצב, דמעות שמחה. המשך הסרט נשזר סביב אירועים משפחתיים הבאים בזה אחר זה ומעניקים לסיפור את האווירה החמה והידידותית של היכרויות נרקמות ונפרמות, של ילדים מתרוצצים בין הרגליים, של דמעות־צער בהלווייה ודמעות־שימחה בלידה, ודמעות־גיל לקראת חג־המולד; הדודות סופרות את מלאי הקרובים שנותר, בודקות את התוספות החדשות למישפחה ומספידות את אלה שהלכו לעולמם, הכל סביב שולחנות עמוסים בקבוקי־יין, לחם וגבינה. הזעיר־בורגנות הצרפתית תוארה רק לעיתים רחוקות מאד באור אוהב, אנושי ורגיש יותר.

על רקע חיי־המישפחה הולכים היחסים בין מארתה ולודביק ומתהדקים. היא פקידה בחברת־ביטוח ובעלה, איש־מכירות, מתגאה בפינקס עמוס־הכתובות שלו. לודביק הוא מורה לריקודים, עיסוק זמני מאחר שהוא דוגל בעיקרון שיש להחליף מיקצוע כל שלוש שנים, כדי לחוות מכסימום של חוויות בחיים. רעייתו היא אדריכלית־גנים עם התקפות־דיכאון ומשברים נפשיים שבאופנה, הנוהגת מדי־פעם להסתגר במרפאה ולעבור טיפול בשינה, כדי להרגיע את עצביה.

לאנו ובארו ב„זוגות נשואים"
אוטופי? לא־מעשי?

מארתה ולודביק, שני העוגנים השלווים בשתי המישפחות, נפגשים תחילה באקראי, מטיילים על האופנוע שלו בחיק הטבע, נפגשים אחר־כך בהפסקות־הצהריים כדי לבלות שעה קלה יחדיו, יוצאים לטבול יחד בבריכת־שחייה, צועדים לאורך השדרות, ומה שקורה ביניהם הוא הצטברות של הבנה הדדית, של ריגעי־אושר המתבטאים פשוט בכך שהם נמצאים בצוותא, של תחושת השלמה הדדית, שבה אין כל צורך ביחסים מיניים. קשר של ספק־רעות וספק־אהבה קושר את השניים, שאינם מסתירים כלל את מעשיהם מבני־זוגם, ואינם משתדלים אפילו להסוות את האושר הנסוך על פניהם, אושר שבמציאת בן־זוג אמיתי.

אל המיטה. בעלה של מארתה ואשתו של לודביק אינם מבינים בדיוק מה קורה. כל מה שמובן להם הוא שהם עומדים להיעזב לאנחות, וכל אחד מהם, על־פי דרכו, מנסה להיאחז במה שיש לו. אלא שהלחצים, הרמזים, הלחישות והטרוניות שלהם ושל שאר בני־המישפחה, המושמעים מדי אירוע, דוחפים את מארתה ואת לודביק להשלמת מערכת־היחסים שלהם — אל המיטה. וכל מי שהתרגל לראות בסצינות־אהבה גופות עירומים מתגוששים ומזיעים, שעה שפס־הקול משמיע גניחות וחירחורים של פילים מזדווגים, יגלה כאן לפתע אהבה הקשורה בחדווה ובעליצות, בהנאה מחייכת ובסיפוק עמוק, מעין הכתרה מושלמת של כל מה שהיה בין בני־הזוג קודם.

כל זה יכול בהחלט להיראות אוטופי, לא מעשי, לא מהפכני וללא תודעה פוליטית. גם זה נכון, בלי כל ספק. אולם עצם העובדה שמדובר כאן באנשים פשוטים, שאינם רוצים מאומה פרט לאושר האישי שלהם, ומשום שהם מסתפקים בכך והם עיקביים בדרישותיהם, הם משיגים את מבוקשם, על אפם וחמתם של כל הסובבים אותם, זה כבר מעניק לעקרת־הבית המדופרסת ולגבר המתוסכל, אשר חשו עצמם קבורים סופית אחרי גיל 30, קרן של תיקווה. אולי לא הכל אבוד. והאווירה המישפחתית, השיחות, ההבעות, התחושה, הם אמיתיים ונכונים כל־כך, עד שאי־אפשר שלא לחוש מעט מן האושר שעל המסך, גם בתוך אולם הקולנוע.

להתחיל בן 50. האיש האחראי ליצירת חווייה זו הוא אדם כימעט־אלמוני בשטח בימוי הקולנוע. שמו ז'אן־שארל טאקלה, והוא היה במשך שנים אחד המבקרים הפעילים בעיתונות הצרפתית, תפך מאוחר יותר לתסריטאי וכתב בין השאר את הגיבורים עייפים, חפשע אינו משתלם, והצעדה הארוכה. 15 שנים כתב עבור אחרים, עד שהחל לעשות סרטים קצרים בעצמו. ועתה, למרות שהוא נחשב כבמאי מתחיל (זוגות נשואים הוא סירטו השני בסך־הכל), הוא עבר כבר את גיל ה־50.

ואולי בשלות זו, היא שמעניקה לסרט את ממדיו, את איפוקו ואת צניעותו הכובשת. „כל מה שמעניין אותי בקולנוע", הוא טוען, „הוא הצגת אותם צדדים של החיים המרתקים אותי במיוחד: המגוחך, השברירי והאבסורדי שבהם." וכאשר נשאל על־ידי עיתונאים, שהצביעו על העובדה שהסרט כולו מסופר בגוף שלישי מבלי שדעתו של הבמאי תבוא לידי ביטוי ברור, מה הוא חושב על גיבוריו, משיב טאקלה: „אני מנסה להתבונן בכל מה שקורה להם מנקודת־המבט של מי שאינו מתייחס ברצינות למאומה — ועם זאת רציני בכל."

הפירות האסורים. בנקודה אחת היה טאקלה רציני מאד — בבחירת השחקנים. ואכן, זוהי בחירה למופת. אין כאן כוכבים, כי אסור שלדמויות המופיעות בסרט יהיה דימוי קודם בעיני הקהל. עם זאת, הרביעייה הראשית היא יוצאת־מן־הכלל, דווקא משום שהיא מסוגלת להעביר את תחושותיה אל הקהל בלי מאמץ, בעצם אישיותם הניצבת מול המצלמה. מארי־כריסטין בארו, אחייניתו של גדול שחקני הבמה הצרפתית, ז'אן־לואי בארו, ניחנה במבט זוהר המפיץ סביבו אור וחום תמימים; ויקטור לאנו, שחקן־מחזאי שקרנו עולה באחרונה במהירות, משלים לצידה את הזוג הרומנטי שאינו מתבייש באושרו, ואילו מארי־פראנס פיז'יה והזמר ג'י מארשן, בתור שני הספיחים הנעזבים, מצליחים לשלב את התשוקת של מי שרוצה לטעום מכל הפירות האסורים וחושש להחמיץ ולו אחד, עם חוסר־הבטחון של מי שזקוק תמיד לכתף כדי להישען עליה.

החיים אינם כאלה? ייתכן מאד. בעיות מסויימות מחליקות הצידה בקלות גדולה מדי, כמו למשל בעיית הילדים? אמת ויציב. יחד עם זאת, זהו הסרט הראשון מזה זמן רב מאד שמביע את אמונתו במין האנושי, שמתאר את צאצאי אדם וחווה באהדה ובאהבה, למרות כל חסרונותיהם (ואין אצל טאקלה אנשים מושלמים), שמשכית מן הצופה את הבושה שבעצם היותו בן־אדם. ושטיפת־נשמה שכזאת היא ברכה, בימים טרופים אלה.

מיכתבים לציפי

שובר הלבבות

רק לעיתים רחוקות וכשיש תירוצים טובים, אני מכניסה מישהו מחוץ לתור, ובמיוחד אם מדובר בכזה שכבר הופיע אצלי פעם ונהנה מחסדי. אבל ל(2/46) יש פרוטקציה: הוא אחד הבודדים שדיווח לי מה קרה לו אחרי שמיכתבו הראשון התפרסם במדור. זה היה לפני כמה חודשים.

„קיבלתי קצת יותר מ־10 מכתבים," הוא כותב. „הצרה היתה שהמיכתב שלי היה כנראה רומנטי מדי, משהו על חוסר־יכולת לאהוב, דעיכה איטית וכו'. זה כנראה מה שהביא לכך שרוב הכותבות אלי היו תיכוניסטיות. להן אפילו לא עניתי (חוץ מתודה מנומסת על ההיענות). למרות שאני קיבוצניק ומקורב לחקלאות, לא התחשק לי לגדל ילדות קטנות (אחרי פרק ארוך של אהבה עמוקה ובוגרת, זה נראה לי כמעט בלתי־אפשרי להתחיל שוב הכל מאפס).

„כך שאחרי הסינון הראשוני נשארו רק ארבע, שגם הן לא היו התגשמות כל חלומותי. בכל אופן עם אחת, שהיתה מבוגרת ממני בכמה שנים, באמת התחילו להתפתח יחסים רציניים ולאורך זמן. אבל גם זה הסתיים.

„מאז ,השתוללתי' די הרבה. אבל אף פעם זה לא היה בשבילי יותר מסכס (מהצד השני דווקא נשברו פה־ושם כמה לבבות). כיום אני עומד בעצם באותו מקום שהייתי לפני שנה, והצורך באהבה אמיתית וסוחפת אפילו חזק יותר משהיה אז. אני מתאר לעצמי שהקוראות לא יפשפשו בגיליונות הישנים של העולם הזה כדי למצוא את סימני־הזיהוי שלי, אז אני חוזר עליהם: קיבוצניק גבוה (182 ס"מ), בעל צורה לגמרי לא רעה, בן 23, אינטליגנטי מאד ועוד כמה תכונות טובות שלא אפרט, כדי שציפי לא תגיד עלי שאני שחצן."

ואתן עדות שלא אמרתי זאת.

צנחנית בלי חופה

בת 21 מינוס, גבוהה, עגלגלה, עם פרצוף נאה ובנפי־צנחנית המעידים כי (1/46) היא צנחנית לשעבר, מבהירה כי אין לה שום כוונות לפרוש לך מלכודות. כאותיות של קידוש־לבנה היא מרגישה במיכתבה כי היא לא מעוניינת בנישואין. אפילו לא כחבר צמוד. אם בכל־זאת היא מבקשת תשומת לפניתה זו, הרי זה רק מפני שהיא מעוניינת „לקבל הרבה מיכתבים, כדי להכיר עוד חברים מכל הארץ (ומחוצה לה)," שיהפכו לה „לידידים(ות) שיהיו נחמדים(ות) ומשוגעים (ות)." כמוה.

היא לומדת עכשיו חינוך מיוחד, שנה א'. נתונה למצבי־רוח קיצוניים, שמחה עד כדי טירוף או עצובה בדרך אל הדיכאון. משוגעת למוסיקה ולסרטים טובים. אם יש איזה משוגע (כהגדרתה) שמוכן ליצור עימה קשר בלתי־מחייב, הדרך פתוחה לפניו.

בלדה לחיילת

מיכתב מ(3/46). אורגינאל:

„שימי־לב שרוב הכותבים למדורך, מחפשים קשרים בלתי־מחייבים. אינני נביאה, אך מניסיון אני יכולה לומר, שהם לא יודעים לקראת מה הם הולכים. אף פעם אי־אפשר לדעת מה יקרה. זה נשמע שיא האידיליה, ובהתחלה גם עצם החידוש מושך. אבל אחרי שיצאתי עם בחור במשך תישעה חודשים בצורה כזאת, אני יכולה להעיד שמחפשים משהו מוחשי יותר.

„אני משרתת בבסיס במרכז הארץ, אבל בגלל המרחק הביתה, אני יוצאת רק בסופי־השבוע. סך־הכל, די עצוב להיות כאן לבד. הלב נצבט מקנאה כשאני רואה זוגות חבוקים מסתובבים בערבי סתיו אלה בעיר. מתחשק לי גם כן לטעום מאותה שלווה, ולחוש בביטחון שיש לי מישהו קרוב, שאליו אפשר לפנות כשרע.

„אין לי דרישות מיוחדות. הוא פשוט צריך להיות מספיק מבוגר כדי שארצה מדי־פעם להתעלות ולהגיע אליו. וגם כזה שיוכל לחזור לפעמים להרגיש כבן 18, ולהתאים את עצמו אלי."

מיכתב פרס

רגישה עם המלצות

שבוע קשה היה לה, ל(4/46). תארו לעצמכם, הפועל תל־אביב הפסידה להפועל רמת־גן בליגה. של הכדורסל, כמובן. וזה לפני המישחק הראשון שלה במיסגרת גביע קוראץ'. אז אם גם אתם אוהדי כדורסל, ומשוגעים על הפועל תל־אביב, אתם יכולים להבין מדוע היא זקוקה לניחומים דחופים. בארי לייבוביץ' זה כבר לא מה שהיה פעם.

הספורט, כמובן, זה לא כל מה שיש לה בחיים. היא כבר בת 25 ויש לה מקום־עבודה מסודר, וזוג הורים שהיא מתגוררת יחד עימם, ועיניים ירוקות, עם שיער שטני גולש והמון טמפרמנט המחפש את האפיקים המתאימים.

בנקודה זו אתם ודאי שואלים, איפה פה המכתב שלה? אין.

אז למה היא מקבלת את הפרס על מיכתב השבוע? מה יש, כבר אסור לעשות פרוטקציה לחברות? מכאן אתם למדים שאני מכירה אותה. וזה כבר יתרון, לקבל המלצה על מישהי מאחת שאתם מכירים. ומה שאני יכולה להגיד עליה זה רק שאם הייתי גבר, עד גיל 27, עם דירה וטלפון והמון רגישות, רוך וחום, כמו שהיא מבקשת, אני כבר הייתי מסודרת בחיים.

בלי להזדקק לשירותי מדור זה, הצליח יוסף אלכסנדר, 40, ליצור קשרים „אמיתיים, כנים ורציניים" עם לא פחות מתריסר נשים. נכון שהוא נאלץ לשאת את כולן, בייחוד אחרי שארבע מהן ילדו לו בנים (הנראים עם הנשים בתמונה). אבל תמורת זאת הוא זכה בתואר „הפוליגמיסט מספר אחד של ארצות־הברית".

ילד זקן

„ילד זקן בן עשרים ושמונה רוצה אשה. לא איכפת לי בת כמה את, כל עוד אינך תחליף דהוי ליוקסטה, גם לא התממשות הזיותיו של הומברט הומברט. איכפת לי שתיראי טוב, תחשבי טוב, תצחקי טוב, תצחיקי טוב, תרגישי טוב, תרגשי טוב, תשתגעי טוב ותשגעי טוב. ותכילי את השמיים ואת הארץ וכל צבאם, ואראה כי טוב." וואו!

כמובן, אם את מתכוננת באמת להצהיר באוזני (7/46) שאת עונה על כל הדרישות האלה, אנא, אל תטרחי להשיב לו. „למרות תמימותי, רגשנותי ורומנטיותי," הוא מסביר, „אני יודע שהחיים אינם גן של חלומות אשר בשביליו המתפצלים יסתובבו תמיד, יד ביד, אני ואת."

מקווה שנוכחת כבר שיש לך עניין עם גבר חכם, חזק, נאה ורגיש, המדגיש כי „תתקבלנה רק הצעות מגונות בהחלט." יש לך כוח לדברים כאלה?

קיבוצניק מחפש גיוון

אם עקבתם אחר הסידרה חלומות של וזהר בטלוויזיה, בלילות־השבת האחרונים, אתם מכירים את הסיפור וגם את הבעייה. בן־אדם מאושר. נשוי מאד. אוהב מאד. אפילו אבא מאושר לתינוק בן שנה. ובכל־זאת משהו מטריד אותו. משהו חסר לו. אלא שהפעם זה אינו סיפור יהודי גלותי ומצליח באנגליה, אלא קיבוצניק בן 25, מאחד הקיבוצים שבדרום.

נראה שעל (5/46) נמאסו העיזים, הפרות והכבשים שבקיבוצו, והוא רוצה קצת גיוון. זה יכול להופיע בדמות „בחורה נחמדה ומעניינת, רצוי מאד עם רכב ושמקום־מגוריה יהיה בין קבוצתה לבאר־שבע." הוא מצהיר מראש שהוא מעוניין בשמירה על חיי־משפחתו התקינים, כך שלא תבואי אליו אחר־כך בטענות. לעומת זאת, גם לו אין הרבה תביעות, אפילו לא בקשר לצורה החיצונית. את יכולה להיות „שמנה מאד או רזה מאד, או פשוט בינונית," העיקר שתהיי מעניינת.

האם את?

חגיגה בירושלים

ירושלמית שעוד מעט תחגוג את יום הולדתה ה־24, רוצה לאסוף חברים שיחגגו אותו ביחד איתה. הם צריכים להיות „בחורים נחמדים, מעל גיל 26 ומעל 177 ס"מ גובה" ותהרגו אותי אם אני מבינה מה ישנה לה סנטימטר אחד או שניים פחות.

חצי הסבר נמצא בכך שהיא מציינת שהיא אוהבת לטייל, גם ברגל. זה לא־כל־כך נעים, אולי, לטייל בחוצות ירושלים עם אחד שקטן עלייך בשני מיספרים. אבל את תמיד יכולה ללכת על הכביש, כשהוא על המידרכה, ואז לא ירגישו כל־כך בפער.

כמעט ששכחתי, מיספרתי אותה כ(6/46).

אף אחד לא מכיר את פניך כמוך
חוץ מאתנו- adas
תכשירי יופי לזוכים במדור

במדינה

את ההסבר לכוחה של מפא"י מציג יועצו של ג'ימי קארטר, על־ידי העמדתה בצד מיפלגת הניאו־דאסטור השלטת בתוניסיה. בהמשך דברי הסברו קובע פרופ' הנטינגטון, כי בשתי ארצות אלה התמסדה השליטה הפוליטית על־ידי המיפלגה שתפסה את השילטון עם מתן־העצמאות*, וכי זו הסיבה שמפא"י מנועה, לדבריו, מן היכולת לערוך בירור אידיאולוגי מעמיק. משום כך, במערכות־בחירות מצמצמת מפא"י את האסטרטגיה שלה לפתרון בעיות מידיות, ואינה מרחיקה מעבר להן.

ביקורו של הנטינגטון בישראל, והבטחותיו של ג'ימי קארטר לבוחריו כי מומחיו יבדקו לפני־ולפנים כל בקשת־סיוע שתגיש מדינה כלשהי לוושינגטון, ובקיאותו של פרופ' הנטינגטון במיבנה־השילטון בארץ אינם מבשרים סיוע עיוור לממשלת־ישראל שנהנתה, מאז 1968, ממענקים ביד־רחבה מארצות־הברית.

דרכי אדם

יהורם ואבי והפרס הראשון

ה„אוסקר" של הסרט הקצר בארה"ב הוענק השנה לשני ישראלים צעירים ובלתי־ידועים

בשקט־בשקט, כימעט מבלי להרגיש, זכו בשבוע שעבר שני יוצרי־סרטים צעירים בפסל־הזהב, הפרס הראשון של מבקרי־הסרטים בארצות־הברית, המשתווה מבחינת חשיבותו ויוקרתו לפרס האוסקר.

יהורם פירוצקי, הצלם הראשי של אולפני ברקי פטה המפרים ואבי ליפשיץ, המשמש היום כעורך־סרטים בחברת־הטלוויזיה הקנדית סי־בי־סי קמו יום אחד, והחליטו לעשות סרט קצר. לא היה להם כסף, אבל היו להם המון רעיונות, וטונות של רצון ומרץ. הם החליטו שהיעדר הכסף לא יהווה מיכשול, ויצאו לדרך.

את הפילם הנחוץ להם לצילומים אספו משאריות של סרטים אחרים, השחקנים הופיעו בהתנדבות, והם עבדו בזמנם הפנוי ובשבתות. את אביזרי־הצילום אילתרו מכל הבא ליד, כשהם משתמשים בעגלות־ההגשה של חדר־האוכל בקיבוץ שבו

צלם פירוצקי
עם עזרה מהידידים

צילמו את סירטם, ובקטפת־התפוזים כדי לצלם מגובה.

הישראלים עשו היסטוריה. צילומי הסרט שלהם, טרנטלה שמו, נסתיימו לבסוף — למרות הציוד החובבני ובזכות העזרה שקיבלו מידידיהם, והם שלחוהו לוועדה לעידוד לסרט הישראלי במישרד־המיסחר־והתעשייה. הוועדה, לאחר צפייה בסרט ודיונים, פסקה כי זהו „סרט יומרני ולא־מעניין."

אבל השניים לא נואשו. הם שלחו את הסרט על דעת עצמם, ללא פירסומת וללא המלצות, לפסטיבל הסרטים הקצרים שהתקיים בשיקאגו. שם, להפתעת הכל — ויותר מכל להפתעתם־שלהם — עשו יהורם ואבי היסטוריה. שני הבחורים הבלתי־ידועים מישראל זכו בפרס הראשון.

השבוע אמור יהורם, מפיק הסרט, לנסוע לשיקאגו כדי לקבל את הפרס בטכס החגיגי שייערך שם — אבל הוא ייסע. אין לו כסף.

---

* בתוניסיה בראשות חביב בורגיבה, המנהיג אותה עד עצם היום הזה.

תשבץ העולם הזה 2046

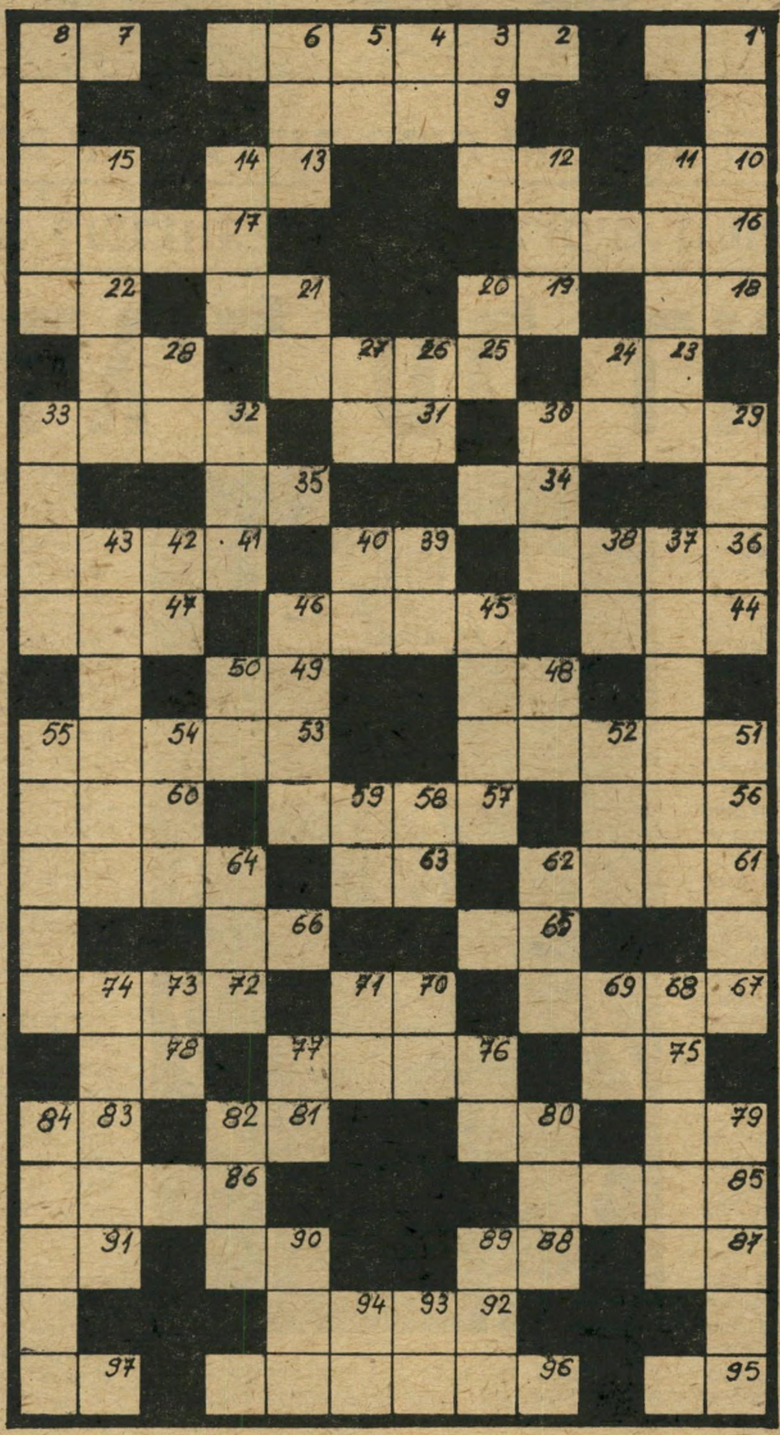

מאוזן:

1. עצם בפה; 2. ממתק עשוי מעיסת־שקדים; 7. אפס כוחו; 9. בוסתן עצי־הדר; 10. וגוד, בתוספת; 12. כלי־קיבול לנוזלים; 13. ידית. 15. כיוון ש־; 16. מלחין גרמני אנטישמי (ש"מ); 17. מעורטף; 18. איתה כבש יהושע; 19. ככה; 21. רומס בעקבו; 22. בתוכה; 23. מכשף; 25. קיבוץ בנגב; 28. עליך לדעת!; 29. זריז; 31. בוסתן קטן; 32. רוך, נעימות; 34. כהן־צדק (ר"ת); 35. בגימטריה: עשרים־וארבע; 36. הצד השני בתחרות; 39. מספיק!; 41. שר־צבאו של דויד; 44. מישור גבוה; 45. קיבוץ בגליל העליון; 47. זכה וברה; 48. הב!; 49. ישפריץ; 51. אמצעי, מרכזי; 53. שקר; 56. מימטר; 57. ריקוד ישראלי מקורי; 60. משמש לחיבור הארג ולחיזוקו; 61. תפילה נוצרית; 63. מיקווה־מים ענקי; 64. מין כלי־נשק אוטומטי; 65. רשף; 66. תנועת־מים בים; 67. מין שרץ; 70. שן־המפתח; 72. מן המזלות; 75. קיים; 76. שכנו של 45 מאוזן; 78. מיניסטר; 79. כעס גדול; 80. פרוסה; 81. מסולם־הצלילים; 83. בירת הנגב (ר"ת); 85. מן הכלים המשמשים לעיבוד התבואה; 86. רטיבות קלה; 87. מילת־חיוב; 88. מש; 90. לא־קהה; 91. תל־חורבות; 92. כסף רב; 95. יחידת התפר; 96. פתלתול; 97. מסולם־הצלילים.

מאונך:

1. הוצאה מן הדעת; 3. עוסק בריפוד רהיטים; 4. אוייב; 5. מצבת־זיכרון; 6. קביעה, החלטה; 8. ממצעי־המיטה; 11. אסתר ורות הן כאלו; 12. עיר גדולה; 14. לאלתר; 15. עושה־כובעים; 20. בת־קול; 21. מרנן; 24. אות בא"ב האנגלי; 26. פרוסה; 27. מטבע יפאני; 28. מגופה; 29. ניתן־למכירה; 30. פרש; 32. תכשיט; 33. כמות גדולה; 37. יישוב בדרך לטיבעון; 38. מכינויי האלוהות; 39. גוזל ה־חיים; 40. מכינויי האלוהות; 42. קוץ בלי ראש; 43 אבוי לעצה שכזו; 45. ענן קל; 46. קונפיטורה; 48. אות בא"ב ה־עיברי; 50. בן־בליעל; 51. היפרעות על מעשה; 52. טמן, הסתיר; 54. ניסיון בעבודה; 55. השפעה בנדיבות; 58. קריאת־יגון; 59. נישא; 62. הברה; 64. לא ריק; 68. סופה עזה; 69. ניר; 70. מבני נוח; 71. סימן־הכפל; 73. אביון; 74. עכבר־שדה קטן; 76. אחוריים; 77. בוא מלמעלה למטה!; 79. מטריצות; 80. פצצה; 82. תינוק בן־יומו; 84. דומיה, אלם; 89. ואדי; 90. חומר־נפץ מרסק (ר"ת); 93. ממלא־מקום (ר"ת); 94. קרס.

קשקשת 2046

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב. ההגדרות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע דרייב־אין בתל־אביב, קולנוע־המכוניות היחיד בישראל.

קשקשת 2044

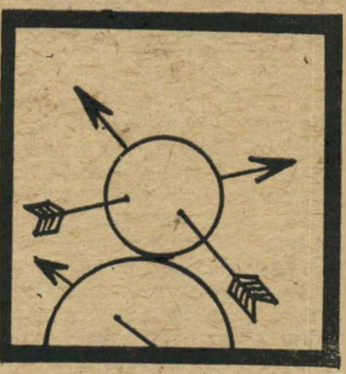

- „וילהלם, אתה עוד תהרוג לנו את הילד עם האימונים שלך!"
מאיר מירוני, ת.ד. 36034, תל־אביב

- אז מה אם בא לו לעמוד על הראש?
שרה ספיר, מושב נווה־ירק, דואר פתח־תיקווה

- שתי מדוזות מטלגרפות זו לזו.
שירי בן־עמי, רח' יהודה הנשיא 36, נווה־אביבים, תל־אביב

- מצפן לניווט בחלל.
י. גרוס, ת.ד. 3152, בת־ים

- התפוח לא נופל רחוק מהחץ.
דב טיבי, מישכנות 228, רכסים

השבוע בדרייב־אין
בשעה 5.30
וולט דיסני
„שירת הדרום"
בשעות 7.30—9.30
המערבון הקלסי
„הבריחה הגורלית"

אנו מחפשים בתים חמים
עבור חתלתולינו החמודים
אגודת צער בעלי חיים

רחוב פלמח 30, יפו,
טל. 827621.

נמר של נייר

בצעדים איטיים הם יורדים מעל במות ההיסטוריה, עייפים, מלוכלכים

מדם ועפר, רעבים לשלווה, סרוחים, שרופים, נושאים צלקות בנשמה

מחזה רגיל על דור אבוד

א. „דור שלם בעל פוטנציאל רוחני עצום שהלך לאיבוד"

במחצית הראשונה של חודש יוני 1975, בכפר־דייגים פורטוגאלי, נמצא מוטל מת משבץ ליד האמבטיה, הסופר והמחזאי הישראלי יורם מטמור. שלושה ימים היתה גופתו מוטלת בבית הבודד מבלי שאיש יתעניין בגורלו. מותו של מטמור היה אופייני לחייו. הוא היה סופר ומחזאי של סיפור אחד — סיפור הדור האבוד של תש"ח.

מטמור נולד ברומניה. במילחמת־העולם שירת בצי־הבריטי, ובמילחמת־תש"ח לחם בקרב על ירושלים. הוא היה האנטי־טיפוס של גיבור מילחמת־השיחרור, כפי שזה הוצג משך 25 שנה, על־ידי שיכבת הסופרים המכונה סופרי־דור־הפלמ"ח. ביצירתו הסיפרותית לא חיפש מטמור דמויות חלולות וקרטוניות, בעלות בלוריות בצבע הדגן ועיני תכלת. דמות הלוחם של תש"ח לא הצטיירה בעיני מטמור כתערובת של פנימור קופר וגארי קופר, השרה שירים רוסיים ורוקדת דבקות. הוא חיפש עומק, התעניין במיכאניזם הנפשי, הריגשי, של בן דור־תש"ח.

השבוע לפני 20 שנה הועלה על קרשי התיאטרון הקאמרי מחזהו מחזה רגיל, שבמרחק השנים מעמיד בצל עמוק את כל הדראמה־החלולה של סופרי־דור־הפלמ"ח, כפי שזו התבטאה במחזות בערבות הנגב ליגאל מוסינזון, הוא הלך בשדות למשה שמיר, והם יגיעו מחר לנתן שחם.

סיפור דרכו של מחזה רגיל עד לקרשי הקאמרי הוא סיפור ניתוקו של המחזה־המקורי־האידיאי מן התיאטרון הישראלי. בתום מילחמת תש"ח, יצר יורם מטמור דמות בשם „דני קרש", והעלה אותה על בימת להקת הכרמל (להקה שהקבילה ל„להקת פיקוד צפון" הנוכחית). מאז הוא כתב את דמותו של דני קרש „לפחות 14 פעם" לדבריו, תוך כדי נסיונות בלתי־נלאים להציע את מחזהו לתיאטרונים השונים. אנשי הבימה קבעו, אחרי קריאת המחזה: „אם זו האמת, מוטב שנציג שקר."

מיהו דני קרש?

בנו של השכן, הילד ששיחק ג'ולים בשכונה, הדביק כרוזים בשביל ההגנה (או אצ"ל, או לח"י), הצטיין במילחמת־תש"ח, עבר את הקרב רווי־הדמים על „המישלט האחרון", שממנו ביצע את הנסיגה לתוך עולם ריק מתוכן וחיים חסרי־תכלית. בן דור אבוד שלאחר תום המילחמה, החסר מטרה בחיים. פוחד מפני השיגרה.

דני קרש ובני־דורו עשו את המוטל עליהם. הם נוצלו לצורכי מילחמה ונזרקו אל החיים. מחזה רגיל הוא סיפור התחושות והתולדות של דור שעבר את נתיב־היסורים ממגש הכסף ועד לשקיעתה של החברה הישראלית בקרתנות, קארייריזם, זעיר־בורגנות, נוסטאלגיה־מתקתקת וניוון מוחלט. הדמויות הנוטלות חלק במחזה הן מרירות, ואינן קושרות כתרים של תהילת־עולם לראשיהם של דור־המייסדים, כנהוג בין סופרי־דור־הפלמ"ח. התחושה הרווחת בין גיבורי מחזה רגיל היא אחת: לא זו המדינה שעבורה הקריבו את עצמם, ומשום כך הם מסרבים למות בכל יום קצת, במדינה שאינה זקוקה להם עוד. ואומר מטמור במחזהו על חבריו: „...סיפורו של דור שלם בעל פוטנציאל רוחני עצום שהלך לאיבוד". דור מילחמת תש"ח, ששרידיו יצרו פער וחלל תרבותי, שעד היום חשה התרבות הישראלית בחסרונו.

יורם מטמור היה מן הבודדים משרידי דור זה, שניסו לגשר על־פני אותה תהום. ושעה שסופרי־דור־הפלמ"ח מכרו את מילחמת תש"ח באריזות נוסטאלגיות מתקתקות של הווי מרוקן מתוכן, ושלטו שילטון ללא־מיצרים על המערכת התרבותית של שנות ה־50', ליורם מטמור היה הסיפור האחד, ולא היה מי שישמע את סיפורו.

בראשית שנות ה־60' הוא יצא ללונדון לכתוב שם את סיפורו האחד, סיפור הדור האבוד של תש"ח. למרבית האירוניה הוא כתב את סיפרו באנגלית וזה הודפס באנגליה תחת הכותרת המכשיר, ובארצות־הברית בשם מי אני?, וזכה בהערכה שלה היה ראוי. שבוע קודם מותו ראה סיפורו האחד של מטמור אור בגרמניה.

עד היום לא מצא אף מו"ל ישראלי לנכון לפרסם את סיפורו של יורם מטמור בעיברית. שום הוצאה ציבורית, גם לא המועצה־לתרבות־ולאמנות. נראה שסיפור תחושת הדור האבוד של תש"ח, כפי שהוא הצטייר בעיניו הבלתי־משוחדות של יורם מטמור, אינו מעניין איש.

אלא שסיפורו האחד של מטמור הוא בעיברית. הוא קיים בינות לדיאלוגים של מחזה רגיל. בינות לדמויות המציגות דור זה על הבמה, מצוייה דמות הסופר (ולא המחזאי) המתארת את סיפורו האחד של יורם מטמור, ומן הראוי ללקט את דברי ה„סופר" ולהביאם ביחד, כאחת מיצירות־הסיפרות הבודדות המתארות את תחושות דור תש"ח ללא כחל ושרק.

ב. חייו ומותו של דני קרש

לפני עשרים וכמה שנים, נולד ילד, קראו לו דני. השנים עוברות. הילד צומח, מתחיל ללכת, לדבר, צוחק, בוכה, הוא טוב, הוא רע. אוכל קוואקר, אוכל בננה, שותה חלב. הולך לגן, ניפצע בברך, חוגג יום הולדת, לבוש יפה, חג חנוכה, הוא נר שלישי, שואל שאלות, שוכב ניפצע בברך, מצייר, משקר, יש לו חום, שעלת, הוא חיוור, שנה עוברת, ועוד שנה. בית הספר, הילקוט, המורה, השיעור הראשון. קוראים בקושי, סופרים בקושי, משתוללים בהפסקות. שירים וסיפורים על צמחים וסיפורי המיקרא, ועוד שנה עוברת, יש לו חברים. ילדי השכונה. הם משחקים ביחד. בימי החורף כשהשמש זורחת.

בבית הספר על הקיר מתנוססות שתי תמונות של בעלי זקנים, אחד מהם הוא הרב המנוח שיסד את בית־הספר והשני הוא ד"ר בנימין הרצל, מייסד הציונות המדינית. בין התמונות מתנוססת כתובת: „שמור על השקט ושמור על הניקיון". שלושת המוצגים גם יחד מהווים את המגמה החינוכית של בית־הספר. חשוב לדעת שהילדים האלה היו ערים, פיקחים ושהמיבצרים שבנו בחול, ניבנו לפי דוגמה מציאותית. כי בזמן הזה שוטרים וגנבים השתוללו ברחובות, והגורל היה משחק אסוציאציה אכזרית של חיי אנוש. דומני שמעולם לא שיחקו ילדים ברצינות כזאת. ובבית־הספר אנגלית־למתחילים.

מה קבוע בעולמנו? מה המוסדות, מי האנשים שאפשר לבטוח בהם? כל יום רעידת־אדמה קטנה. כל יום מתמוטט משהו. אין פנאי לחיות את חיינו בשלווה. אין פנאי לחנך את ילדינו שיהיו טובים והגונים. שונאים אותנו. האויבים שלנו מתכוננים. ובעוד מספר שנים, ביום בהיר אחד יעמדו בינינו לבין ההשמדה שורה של צעירים. מתי מספר, בודדים לעומת ים. לכן לא חשוב אם מבינים בציור ובנימוסי־שולחן ובגיאוגרפיה. חשוב רק דבר אחד בלבד: שיהיו חברים נאמנים. ואכן השלב הזה קרב ובא. הם מדביקים כרוזים הקוראים לעם להתנדב ולהיות ממושמע, להיות נכון, ולהילחם.

כן, אבל כאן בא פרק על אהבה, בית־הספר נסתיים, יוצאים לכפר לעבודה, לאימונים. בטיול לילה אחד, כשהולכים בשדות מתחת לכוכבים, המון כוכבים, ויש ריח חריף של צמחים ירוקים, וצרצרים, וצחוק של צעירים, הוא והיא (דני ורינה) מפגרים קצת, וכשהם לבדם הוא תופס את ידה. ואחרי כמה צעדים היא לוחץ את ידה והיא את ידו, והם נעצרים. מקשיבים ללילה, מסתכלים זה בזה, והוא מושך אותה אליו ומנשק לה.

מה בא אחרי האהבה? המלחמה? זהו הסדר הטבעי. חשוב מאוד. יש להצביע בגאווה על ההישגים הנאים. תמונות מרהיבות־עין, רוח התנדבות של הנוער, קרבות־דמים, זוועות, סבל, רעות — ולבסוף — הניצחון. כן ולא, כשמסתכלים מקרוב — משתנים גם המושגים. רוח־הקרבות ורוח־ההתנדבות למשל הופכים לזחילה בשדה־קוצים, לזינוק. להטסת הרימון. לריצה תחת אש צולבת לתחבושת־אישית והזוועות הן מקשים, משוריינים, זבובים, והיומיומיות של המוות. ככה רואים הלוחמים את המלחמה, הזוהר, התיפארת והתהילה מודבקים לה עם בוא השלום.

נחזור למלחמה; היא עדיין נימשכת. אירע הפלא שהיה הכרחי: מנצחים, אומנם עייפים יותר מיום ליום, אומנם מיספרם הולך וקטן מיום ליום, אבל מנצחים איך שהוא. בית אחר בית, גבעה אחר גבעה ושדה אחר שדה, החשבון הולך ומסתכם והנה ערים שחרור, רכסים ניכבשו. והגיע יום והם יגעים מאוד ורצוצים, ומעטים מאוד והנה באו עד סוף ההרים אל ראשית מישור דשן. עמדו מסונוורים, הביטו סביב וראו שבא האביב, והריחו ריח אדמה, אז באו אליהם והצביעו על ההר, הר גבוה מאוד, שמדרונות תלולים ושחורים לו, ואמרו להם: אתם רואים את ההר הזה, הוא האחרון, לכו לכבוש אותו, וכשמישלט זה יהיה בידינו, יבוא הקץ למלחמה, הם נטלו בשקט את חרוביהם ויצאו לכבוש את ההר האחרון. אל תשאלו מה קרה בצלעות אותו הר, בין הסלעים החדים. בערוצים ליד גדר האבן. ישנם מעשי ניסים כאלה שמוטב לעבור עליהם בשתיקה, ומה שכדאי לזכור הוא שכבר הגיעו למעלה, והמישלט האחרון היה בידינו.

ואז קמים ועוזבים את ההר. מיד. יש נסיגה מהמישלט הזה. תהיה הפוגה... שביתת־נשק. לפי ההסכם עלינו לפנות את ההר. בצעדים איטיים הם יורדים מעל במות ההיסטוריה, עייפים, מלוכלכים מדם ועפר, רעבים לשלווה, סרוחים, שרופים, נושאים מומים בגוף וצלקות בנשמה, גניחת חבר פצוע מצלצלת באוזן, והפחד השחור עודו דבוק בעצמות. לא יפים ולא טובים, ולא חזקים. פשוט נאמנים.

הורידו אותם מהמישלטים. אחדים חזרו ללימודים או לעבודה, אבל רובם חזרו וירדו מההר לתוך עולם זר. רובם ירדו מהמישלטים ולא היה להם לאן ללכת.

אביו חושב שהוא משתייך לדור משונה. אינו מבין אותם. אולי משום שהם פשוטים מדי. דור חאקי. אי־אפשר להחליף אותו שני מישפטים ברצינות. דני לוקח כסף מאביו והולך לקולנוע.

הבחור הגבוה, רזה, בעל עיניים בהירות שהיה מיועד לשחק את תפקיד הגיבור. והלך לקיבוץ נהרג ביד מסתננים.

דני מת. אני יודע ממה מתים אנשים. אולי דרסה אותו מכונית? אולי קיבל דלקת־ריאות. אולי לא יכול היה להמשיך לחיות חיים כאלה. באמת שאינני יודע. הוא מת — וזה הכל. דני קרש מת. סוף פסוק. כל חייו דוהר אדם לקראת המיפגש עם התולעת והרימה במירכבה של אשליות. האשליה של דני וחבריו היתה שהמלחמה נסתיימה. היא נימשכת תמיד. אין מישלט אחרון, כשם שאין ניסים ונפלאות. ואנחנו הנס האחרון ואנחנו הניצחון הגדול. דבר לא קיים שאינו קיים בזכותנו. אנחנו הבאנו את היפה לעולם, ואת הטוב ואת הרע ואת המכוער,

אינך יכול לתרום לחיים תרומה חד־פעמית משום שהחיים אינם קופסה של הקרן הקיימת. אחרת מתים כמו דני. מה אתם יודעים עליו... מה אתם יודעים. מי מכם יודע מה אנחנו מפסידים לאמיתו של דבר. כשאני רואה את דני מונח פה, אני רואה שורה ארוכה, ארוכה מאוד של מפקדים ורגמים וסיירים וחובשים שהלכו לפניו.

הספד האב: כאלה הם הצעירים, אולי צודקים הם בזה שלא הבינונו אותם די הצורך. את כל חייו חי לו בעולם זר ובלתי מוכר לנו, אינני מאשים איש, חס וחלילה. רבותי, אהבתי את בני, לא צריכים להבין על־מנת להרגיש כאב. הייתי סבור שכל מה שנדרש ממני, הוא להשקיע בו כסף ומאמצים, ויתכן שלא השקעתי בו מספיק. יתכן שהוא לא הרגיש נוח בבית, אך לא הרגיש נוח בשום מקום אחר.

הספד האם: הוא צעיר... הוא כה צעיר. חייב היה להזדקן בני... במקום להיות תשובתי לחיים, היית הד שהלך ונחנק בעמק צר, הכישלון נעוץ כנראה בחיים.

רינה: אינני מצטערת שמת. הוא נגמל מיסורים רבים. אינו מחוייב עוד לשאת את עצמו, לטעום טעמו בכל נשיקה, למצוא רק את עצמו בכל אהבה. למה לו להשתעמם כמונו.

יצחק: המיסכן לא ידע להסתדר.

סופר: זה סוף המחזה...

ג.י. „אצלנו מוכנים ללחום אותה מילחמה ובאותו להט גם מחר..."

הרעיונות, התהיות והמבוכה של דור תש"ח כפי שהועלו במחזה רגיל של יורם מטמור, זכו בקיתונות־משטמה מטעם קבלני־התרבות של הפלמ"ח. משה שמיר, ממטפחי דמות „האדם־העליון־הארצישראלי" בסיפרות העברית, שכתב בתוכנייה להצגה הראשונה של מחזהו הוא הלך בשדות: ... ברור, שמעצם הניסיון הזה לשגב לרמה מיתולוגית את הנוער הלוחם של תש"ח, מתחייבת סכנה של אליון ושל הגזמה... שמיר פירסם בעל המישמר (23.11.56) מאמר בגנות מחזהו של מטמור, שם כתב בין השאר: ...מה מידה של אמת, מה מידה של רצינות, ישנה בתיזה הראשית של המחזה, הטוענת, כי דור לוחמי מלחמת־השיחרור חלה בו ירידה והתמוטטות רוחנית לאחר המלחמה... האם היום כל־כך רע? האין היום יצירה וחלוציות והקרבה עצמית וטוהר מידות ונאמנות?

יורם מטמור

הנה, למרבה הקוריוז, ובלי לשאול את פי ה„קאמרי", בלי לשאול פי איש מאתנו, פרצה־לה פתאום, באמצע יום־סתיו נאה, מלחמת סיני — ופתאום שוב נתמלאה העיתונות ב„נוער הנפלא שלנו", ופתאום יודע אני, הרגישו מציגי „מחזה רגיל" שלא־כנות. לעשרה ימים, או לשבועיים, חדל המחזה להיות אמיתי, חדלה הטענה בדבר רקבונו של הדור הצעיר להישמע צודקת...

זוהי היתה ביקורתה של לאה פורת, באותם ימים קומי־סארית קול־ישראל ומבקרת־התיאטרון של בטאון המימסד התרבותי של הפלמ"ח משא, שכתבה, ביום 23.11.56, בין השאר: ...אכן מיעוט קולני ומתבלט, אך בכל זאת מיעוט שבמיעוט... במטותא ממך (יורם מטמור), תמונה של הדור כולו... ייתכן שזו אמת לגבי יוצאי צבאות אחרים. אלה המפליטים ,הכל הבלים' בבתי־הקפה של ,הגדה־השמאלית', או ב„גריניץ'־וילג'" אך לא לגבי יוצאי הצבא שלנו. האכזבה שלהם, במידה שהיא קיימת, אינה אדישה, אינה ניהיליסטית, זו אכזבה כואבת, הזועקת ומפעילה לתיקונים... אצלנו יודעים גם היום לשם מה לחמו אתמול. כל אחד, בלי יוצא מן הכלל. ומוכנים ללחום אותה מלחמה עצמה ובאותו להט גם מחר...

מפוכח ואינטליגנטי יותר ממשה שמיר ולאה פורת היה המשורר אברהם שלונסקי, שהגדיר את נושאו של מחזה רגיל במסיבה שנערכה לאחר הצגת־הבכורה: השאלה המרכזית כאן היא — איך להפוך דור המילחמה לדור של שלום...

מבקר־תיאטרון אחר של אותה תקופה, אורי קיסרי, קבע: (זהו) סיפורם של נערים שהיו טובים כדי למות אבל מיותרים כדי לחיות... (הארץ 30.11.56). מבקר נוסף, מ. ז. טל, כתב בעל המישמר (28.12.56): ...השאלות המטרידות והקשות שהלכו בעיקבות לוחמים במלחמת השיחרור עודן מלוות את חיילינו, את חברינו ואת בנינו ומבקשות לעצמן מענה... מבקר נוסף היה המשורר עזרא זוסמן, שכתב: ...היסוד האקטואלי־לוקאלי הטמון בשתיקתו של הקרש. זוהי שתיקתו של דני — שתיקה עמוקה של דור שלם נוכח מציאותו החדשה („דבר" 23.11.56)...

בספר הדראמה הישראלית מאת ד"ר גדעון עפרת (1975) הוא מסיים את הפרק הדן במחזה רגיל: ...מבחינה לוקאלית, חושף מטמור את אשלייתם של דני ושל חבריו ומבחינה אקזיסטנציאלית הוא חושף אנשים, המסרבים לחיות באשליה, אך אינם מסוגלים גם לחיות במציאות. זוהי חשיפת הטראגדיה האנושית של חוסר המוצא — חוסר היכולת להשלים הן עם השקר שבחיים והן עם אמיתיתם... (עמ' 91).

מאז מת יורם מטמור. גם מחזה רגיל מת. דור תש"ח אבוד, בעוד דיוקנו מצטייר בעיני הדורות החדשים מבעד למעטי האיפור הנוסטאלגי והזיוף שהעטו עליו סופריו הרישמיים. התיאטרון הישראלי והמחזאות העיברית, שטרם נולדו, ממשיכים בגסיסה הארוכה והמונוטונית שלהם, מתעלמים מן הדראמה המקורית שנגנזה, ומשמשים כספקי השעשועים של צרכן־התרבות־הישראלי, הם מעניקים לו רק את כובע־הקש האיטלקי, אקווס ומי מפחד מווירג'יניה וולף, עם רפרפת ריאליסטית־סוציאליסטית של תיאטרון־חיפה, שמטרתה לסמא את תחושות־התיסכול של צרכן־התרבות הישראלי.

„העקשנות היהודית הזאת"

ספרים

2000 שנות מוסיקה, מאת פ.ע. גרדנוויץ

הוצאת „מסדה", 337 עמודים

היעדר סיפרות־מיקצועית וחומר־רקע בסיסי, בשפה העיברית, בנושאי התרבות השונים, מעמיק מדי־שנה את החלל־התרבותי של ילידי־הארץ — ובעיקר את צרכני־התרבות־בכוח שביניהם — ממורשת התרבות המערבית. המוסיקה היא אחד משיטחי־ההפקר הבולטים ביותר. פ.ע. גרדנוויץ, בשיתוף עם אבנר בהט, הצליחו במידה רבה לגשר על פער תרבותי זה בספר מרתק, הנפתח בתיאור ההתפתחות המוסיקלית בעולם העתיק, וכלה במלחינים חדשניים, מהפכניים, המביאים את המוסיקה לסולמות חדשים, ולחשיפת צלילים בתדרים שלא נודעו עד כה.

הספר „2000 שנות מוסיקה" הוא צירוף מוצלח של תיאורים היסטוריים, קפדניים ומנופים היטב, וטכסטים בפרוזה שנכתבו בידי מלחינים שונים, המפרטים ומפענחים את יצירתם וסביבתם. טכסטים המוסיפים ממד נוסף למוסיקה, כמו חליפת־המיכתבים בין הסופר ממוצא יהודי, סטפן צווייג, שגורש מגרמניה, לבין המלחין ריכארד שטראוס, האסור להשמעה בישראל. צווייג חיבר את התמליל להאשה השתקנית של שטראוס, אופרה שהצגת־הבכורה שלה התקיימה ב־24.6.1935, בהסכמתו של היטלר. אך לאחר ההצגה השנייה אסרו הנאצים את הצגת האופרה ברחבי גרמניה.

כך כתב ריכרד שטראוס לסטפן צווייג* ב־17 ביוני 1935:

אדון צווייג היקר!

מיכתבך מיום 15 ממלא ליבי ייאוש! העקשנות היהודית הזאת! אפשר ליהפך אנטישמי! גאוות הגזע, רגש הסולידאריות — אפילו אני מרגיש כאן הבדל! האם הנך מאמין, שאי־פעם השפיעה עלי במעשי המחשבה שאני גרמני (אולי, מי יודע)? האם הנך מאמין שמוצארט חיבר מוסיקה בתודעה „ארית"? לגבי קיימים שני סוגי בני־אדם: בעלי־כישרון, וחסרי־כישרון, והעם קיים לגבי רק למן אותו רגע שהוא נעשה קהל. אם הוא מורכב מסינים, באווארים, ניו־זילאנדים או ברלינאים, לי זה היינו־הך, העיקר שאנשים שילמו את מחיר כרטיסיהם במלואו. הקומדיה ששלחת היא נחמדה מאד וברור לי, שהיא אך־ורק פרי רוחך. לא אקבל אותה תחת שם בדוי. אני חוזר, איפוא, על בקשתי הדחופה לעבד את המחזות ולהגיש לי את תנאיך! אל תדאג לאשר אעשה אני, ובלבד שאתה תשמור על הסוד! מי אמר לך שגיליתי פעילות פוליטית? האם משום שניצחתי על קונצרט במקום ברונו ואלטר? זאת עשיתי לטובת התזמורת. האם משום שתפסתי את מקומו של „לא־ארי" אחר, טוסקאניני? — זאת עשיתי לטובת באירויט. אין לזה קשר עם פוליטיקה. מה שאומרת על כך עיתונות הטנפנים אינו מעניין אותי, וגם עליך לא לדאוג לזאת. שאני משחק בתפקיד נשיא הלישכה הממלכתית למוסיקה?* זאת אני עושה כדי לעשות טובות ולמנוע רעה יתירה. ממש מכיוון שאני מרגיש חובה לעשות כך! תחת כל ממשלה אחרת הייתי מסכים לקבל מישרת־כבוד זו, אולם לא הקיסר וילהלם ולא ארון ראתנאו הציעו לי זאת. ובכן, היה־נא נבון, ושכח למשך כמה שבועות את האדונים משה ושאר השליחים ועבוד רק על תמליליך...

סטפן צווייג

עקשנות יהודית

מיכתב זה מעולם לא הגיע לידי צווייג. המישטרה החשאית תפסה את המיכתב, ושטראוס נאלץ להתפטר ממישרותיו הפומביות. צווייג איבד עצמו לדעת בשהותו כפליט בבראזיל.

* צווייג התגורר אותה עת בווינה, ממנה נמלט עם נפילתה לידי הנאצים.

ט. ס. אליוט הישראלי?

בחטף

ניסוי תמוה ב„פרשנות־שירה" ערך המשורר **חיים גורי** (יליד 1923) במאמרו אנתולוגיות קטנות, שאותו פירסם בדבר השבוע. בין השאר כותב גורי: „...בינתיים נפתחה תקופה חדשה. יום אחד בשנת חמישים ושתיים, חמישים ושלוש, קראתי שיר של **יהודה עמיחי** (יליד 1924) שבו נאמר: ,אני רואה אותך מוציאה דבר מן המקרר / מוארת מתוכו באור שמעולם אחר...' ידעתי כי רגלי עומדות על סיפו של זמן אחר..." בהמשך דבריו מפתח גורי את „שיטת המקרר ההפוך", ומספר כיצד בראשית דצמבר 1973, יחד עם „**חנוך ברטוב ופישקה**** חברי היקרים" הם עוברים ב„ארץ־גושן" בחושך מצריים, ומגיעים לקרון־הפיקוד של פ. ה. „...ולא האמנו לו, כי אכן הגענו עד אשר שמענו את קולו של האיש: ,פיתחו את הדלת והיכנסו.' פתחנו את הדלת ומצאנו חושך כבד ושחור מוחלט. אך קולו של המפקד נשמע מתוך החושך: ,היכנסו, היכנסו.' כאשר נכנסנו ונעלנו את הדלת מאחורינו, כבקשתו, נדלק האור. ,זו שיטת המקרר ההפוך,' הסביר לנו, האור כבה בהיפתח הדלת, ונדלק עם היסגרה..." ● את סידרת־המאמרים „הבשורה על־פי לייבוביץ" שפירסם בהארץ המבקר **מרדכי שלו**, בגנות השקפותיו של פרופסור **ישעיהו לייבוביץ** על היהדות, הוא סיים: „...מחיי־בוקי־הדוב של לייבוביץ יוצא **הרמב"ם** בדרך־כלל בריסוק־עצמות" ● ברשימה שפירסם עסקן־הסיפרות **ראובן בן־יוסף** (מקודם **רוברט וייס**) על ספר־שירים חדש של **ש.(פירא) שלום** („שיר לפקיד מדינת ישראל") במעריב (5.11), הוא כתב בין השאר: „...שירו הגדול של **ט.ס. אליוט** ארץ־הישימון (שראה אור בתרגום עיברי מעשה ידי המשורר **נוח שטרן**), הופיע בתחילת העלייה השלישית אצלנו, בתקופה שהיתה אמורה להפוך את ארץ־השממה הממשית שלנו למדינה פוריה. והנה, למשקיף מן הסיפרות העיברית נדמה, שתשובת שירתנו לשירת אליוט ניתנה על־ידי ש.(פירא) שלום..." ועל־מנת שעם־ישראל יידע כיצד להתנחם ממצוקתו בימים טרופים אלה, מסיים בר־יוסף את רשימתו בנימה האופטימית: „...ועכשיו אותה ,שימחה' של ש.(פירא) שלום, שהיא מעין חיוך בחירוק־שיניים, היא הבשורה שהתנחם בה ישראל בימינו הקשים." אגב, בר־יוסף מופקד מטעם מישרד־החינוך־והתרבות והמועצה־לתרבות־ולאמנות על „המכון לתרגומים" של סיפרות עיברית ללועזית (בתקציב שנתי בסך 250 אלף לירות ישראליות) ● סיפרו של הסופר **יצחק אורפז** עור בעד עור, שהוא ספר־מחאה מראשית שנות ה־60', וזכה בשעתו בפרס **אשר ברש**, עומד לראות בקרוב אור במהדורה חדשה.

* שטראוס מילא את תפקיד נשיא הלישכה הממלכתית למוסיקה, מכוח מינויו מטעם היטלר, שהעריץ את יצירותיו.

** הכתב הכלכלי יצחק טישלר.

התחביב: צילום „העבודה שלי היא קודם־כל גם התחביב שלי," אר־מר בן־אזאראף. משום כך הוא לא רק מפיק את סרטיו בעצמו ומביים אותם, אלא הוא גם מצלם אותם בעצמו. „רק כך ההנאה שלי היא מושלמת," הוא טוען. „על־ידי זה שאני מצלם בעצמי, אני יכול להשיג תוצאות שלא יכולתי להעביר לשחקנים בבימוי."

מלך הפורנו עולה לישראל

ז'וזף בן־אזאראף, יליד מרוקו, הפך בפאריס למיליונר בזכות סירטי פורנו - ועתה הוא רוצה שבנותיו יתחנכו בישראל

„כשהגעתי לפאריס, בגיל 22, הייתי מאהב של אשה נשואה ש־אהבה לקיים אתי יחסי־מין לצלילי ה־סימפוניה החמישית של בטהובן," נזכר ז'ו־זף (ג'ו) בן־אזאראף, מי שנחשב כיום כ־מלך הפורנו של פאריס, בתחילת דרכו ב־עיר־האורות.

וכשיושבים איתו לארוחת־צהריים ב־מסעדה פאריסאית מפוארת, ורואים יהודי נחמד, בעל שיער מכסיף מידלדל, בעל לבוש מהודר ופנים מאירות, קשה שלא לשאול אותו מייד: „האם אתה מלך הפורנו של פאריס?" התשובה אף היא מיידית: „אני מלך הכל בפאריס." וזה אינו רחוק מהאמת.

ז'וזף בן־אזאראף הוא אחד מאנשי השו־ביזנס העסוקים ביותר בצרפת. לבד מ־היותו מפיק סירטי־מין ובעל אולפנים ה־מעסיקים כ־75 אנשי צוותים טכניים, הוא גם בעל סוכנות־הדוגמניות הגדולה ביותר

סרט על לסביות סירטי־המין של ז'וזף בן־אזאראף הביאו לקהל הצרפתי השמרני את כל תנוחות־האהבה שרק הזא הצליח להעלות בדמיונו, בשילובים הפרועים. מימין: הבמאי בתנוחה אופיינית.

באירופה, מודל אינטרנשיונל, המנוהלת על־ידי אשתו מזה 15 שנים, סימון.

„אני אומנם נשוי לאותה אישה מזה 15 שנים," אומר ג'ו, „אבל לא צריך להבין מזה בטעות שאני גם נאמן לה. מעולם לא הייתי נאמן, לשום אשה. אני נאמן לאשה רק כשהיא מושכת אותי מ־בחינה מינית. מאז שאני זוכר את עצמי, אני בוגד בלי סוף, מסיבה פשוטה: אני עושה רק מה שאני רוצה, ומה שמתחשק לי. לפעמים אני מפסיד כסף, לפעמים מרוויח, אבל כל הזמן משתדל לחיות חופשי, בלי לחץ משום צד. זוהי גם תורת־החיים שלי.

„אני גם לא אוהב שנדחפים אלי. פשוט, נכון? ואת זה אשתי מבינה היטב."

חלוקת העבודה במישפחת בן־אזאראף ברורה. סימון מנהלת את סוכנות־הדוגמ־ניות מתוך משרד ענק השוכן מול שער־הניצחון בשדירות שאנז־אליזה, ומתוך ה־מישרד הסמוך מנהל ג'ו את עיסקי־המין שלו, ועוסק בהפצת סרטיו.

„הסרטים שלי הם גם התחביב הגדול שלי," הוא מצהיר בגאווה. „אני גם מפיק, גם מביים, גם מצלם וגם כותב את ה־תסריט." ואם בכל זה לא די, ג'ו שמח להוסיף ולספר שהוא גם אינו מהסס ל־הכניס כל אחת מהכוכבות החדשות שלו לתפקיד במו־ידיו. „האמת היא שהן רוצות לנסות אותי יותר מאשר אני רוצה לנסות אותן," הוא מתוודה בחיוך. „הן פשוט משתוקקות להיווכח אם אני באמת כל־כך טוב כמו שכולן מספרות."

את הכרזותיו הצנועות הוא היה מוכן לשאת בקול, גם בתוכנית־הראיונות הפו־פולארית של הטלוויזיה הצרפתית, לעיני ובאוזני מיליוני צופים. ויש לזכור כי צרפת עוברת כיום מהפכה מינית. מאז כניסתו של הנשיא ז'יסקאר ד'סטאן ל־תפקידו יצאו סירטי־המין מן המחתרת והפכו עניין חוקי, כך שסרטים שמקומם עד היום היה רק בפיגאל, הגיעו אל בתי־הקולנוע המפוארים שבמרכז העיר, ומוש־כים אליהם המוני צופים נלהבים.

אך בניגוד לסירטי־המין מן הסוג הזול המציפים את פאריס, סרטיו של בן־אזאראף נחשבים כסרטים אינטלקטואליים ובעלי רמה אמנותית גבוהה. בכתבה ש־פורסמה בשבועון ניוזוויק לפני זמן קצר, על מהפכת המין העוברת על פאריס, הוק־דש מקום נרחב לסרטיו של בן־אזאראף ולרמתם הגבוהה.

★ האהבה הגדולה: שתי הבנות

סיפור־החיים שלו נפתח במרוקו, שם הוא נולד לפני 47 שנים ל־מישפחה יהודית אמידה. בגיל 22 החליט לעזוב את הבית, ויצא לפאריס בכיסים ריקים. „כשהגעתי לפאריס לא הכרתי אף אחד או, מה שיותר חשוב, אף אחת," הוא מספר בהנאה גלוייה, „עד שהתחלתי להיות מאהב של אשה בלגית נשואה, יפה־פייה בלונדית. אני בכלל אוהב בלונדיות. ככה נמשך הרומן איתה, עד שיום אחד שאלתי אותה מה עושה בעלה. הסתבר שהוא בעיסקי טכסטיל. ביקשתי ממנה ל־הכיר לי אותו, וככה התחלתי לעשות עס־קים עם הבעל ולהיות המאהב של אשתו, בלי שהוא יידע מזה.

„אבל מה שהיה הכי חשוב זה שגם הת־חלתי לעשות הרבה כסף מייצוא מוצרי־טכסטיל מצרפת למרוקו. בגיל 25 כבר היה לי הון רב, אלא שתוך שלוש שנים איבדתי את כל הכסף. לא בגלל נשים. על נשים מעולם לא הפסדתי כסף.

„בקיצור, החלטתי לנסות את מזלי ב־אמריקה. נסעתי לשם בלי פרוטה, וב־מטוס פגשתי בחורה יפהפייה וטיפשה מ־גרמניה, שסיפרה לי שהיא נוסעת לאמריקה לעבוד שם כדוגמנית. עליתי על הסוס הזה, והמזל החל לשחק לי כמו בעבר, עד שבגיל 37 החלטתי לחזור לפאריס ו־להתחיל לעסוק בסרטים.

„היום אני מנהל פה רמת־חיים של־אנשים פשוטים נראית זוהרת מאד. יש לי בית ברובע נווי בפאריס, במקום היקר ביותר, יש לי בית בהרים, בית בדרום פאריס ובית בקזבלנקה. יש לי שלוש מכוניות חדישות, וכל הסממנים של חיים נוצצים. אבל זה הכל כלפי חוץ. מבפנים, לא הכל כל־כך ורוד.

את הרומן הגדול של החיים שלי אני מנהל עם שתי בנותי. הן אולי הסיבה היחידה לכך שעד היום לא התגרשתי. אני פשוט לא יכול להעלות בדימיוני אפילו רגע אחד שהילדות האלה לא יהיו אצלי ותחת השגחתי. היום, כשהן כבר מת־בגרות, האחת בת 13 והשני בת 15, אני מקדיש יותר ויותר מחשבה לרעיון לשלוח אותן לישראל."

בן־אזאראף ביקר בישראל כבר תשע פע־מים. הוא מוכן להתוודות שלא פעם חשב כבר לעזוב הכל ולעלות ארצה, אלא שכיום הוא מקדיש לרעיון זה מחשבה רבה עוד יותר.

„מה שחשוב לי בפאריס," הוא אומר, „זה החופש. אני חופשי לעשות כל מה שאני רוצה. עשיתי עד היום כ־40 סרטים באורך מלא. אלה הם סרטים המופצים בכל העולם, חוץ מישראל. לא פעם אני שואל את חברות־ההפצה שלי מדוע הן לא מוכ־רות את הסרטים לישראל, והתשובה היא שהישראלים אינם מוכנים לשלם עבור סרטים סכומים גבוהים. הם רוצים לקנות סרט בגרושים ולהרוויח עליו מיליון.

זוהי אולי גם הבעייה של הסרטים ה־ישראליים. עד היום לא שמעתי על אף סרט ישראלי שהצליח להיות בינלאומי, שהפך מוצר מבוקש בעולם. הסרטים שלכם מאד מקומיים. אלה סרטים שהדיאלוג חשוב בהם מאד ומשום כך אני יכול לומר שאף סרט ישראלי עוד לא יצא ממש החוצה, לעולם הגדול.

„הצילומים אצלי נמשכים בין שבוע ל־14 יום, ולעולם אינני משתמש באותם ה־שחקנים פעמיים, אחרת זה יהיה משעמם. הקהל שלי רוצה לראות בכל פעם פנים חדשות וגופות חדשים. לכן אני גם לא נקשר לשחקנים ולא בונה אותם, זה רק גוזל ממני זמן וסבלנות.

„היום אני מרגיש באיזה־שהוא מקום שאני כבר שבע. לא, רק שלא יבינו אותי לא נכון. אני אוהב את הסרטים שלי, ואני גם לא אומר שאינני אוהב לעשות סרטים פורנוגרפיים. אני רק יכול כבר לומר שעשיתי מספיק. צילומי הסרט האחרון שלי הסתיימו בחודש יולי, ובינתיים אין לי רעיון חדש לסרט. בכלל, כל הסרטים שלי מבוססים רק על רעיונות שלי."

וכשואלים אותו אם הוא גם ניסה בעצמו את כל התנוחות שהוא מראה על הבד, הוא משיב במילה אחת: „יותר." שמקבלת משמעות רחבה בהרבה אחרי שרואים אפילו אחד מבין 40 הסרטים ש־הפיק עד היום.

★ המין — ענף מכניס במשק

„באחרונה אני מקדיש יותר זמן לסוכנות הדוגמניות שלי," הוא מספר. „אני מייצג היום כמאה דוגמניות בלבד, אך הן עוברות אצלי סלקציה קפ־דנית מאד. הן חייבות להיות מאד־מאד יפות, מיוחדות וסופיסטיקייטד. הן מופיעות על שערי כל שבועוני־האופנה החשובים, בתצוגות־האופנה היוקרתיות ביותר ובסר־טים, ומרוויחות כסף רב. אבל החוזה שאני עושה איתן הוא לחצי־שנה בלבד. אם מישהי מצליחה אני מאריך לה את ה־חוזה, ובדרך־כלל הסכומים שהן מרוויחות גורמים להן להשתדל, כדי להאריך את החוזה."

בן־אזאראף מתכוון לבקר בקרוב ב־ישראל, על־מנת לבדוק באופן אישי מהי מידת נועזותם של הסרטים הנעשים בארץ, ועד כמה יוכל הוא להרחיק לכת ולהציע את סרטיו לשוק המקומי. וכן לבדוק אפ־שרות של הפקת סרט בישראל.

וכמו בכל מקום בעולם שהוא מגיע אליו, הוא מתכוון לפקוח עיניים גם בישראל, ולקלוט כל פנים יפות וגוף חטוב. „הייתי מעוניין לקחת כמה דוגמניות ישראליות למישרד שלי בפאריס, כדי שיראו שגם בישראל יש בחורות יפהפיות. אם אמצא כאן דוגמניות שעונות על הדרישות, אשמח בהחלט לעזור להן," הוא מכריז.

ואם גם יסתבר לו שישראל מציעה לו תנאים נוחים להפקת סרטים מן הסוג ה־אהוב עליו, הוא עשוי להפוך את סירטי־המין אחד הענפים המכניסים ביותר במשק.

גבר ואשה סירטי־הפורנו אינם חייבים להיות גועל־נפש, זוהי דעתו של בן־אזאראף. יש גם סרטים נועזים ביותר שיכולים להיות יפים ורגישים, ואפילו רומנטיים, כמצטייר מתמונה זו, שנלקחה מאחד מסרטיו אלה.

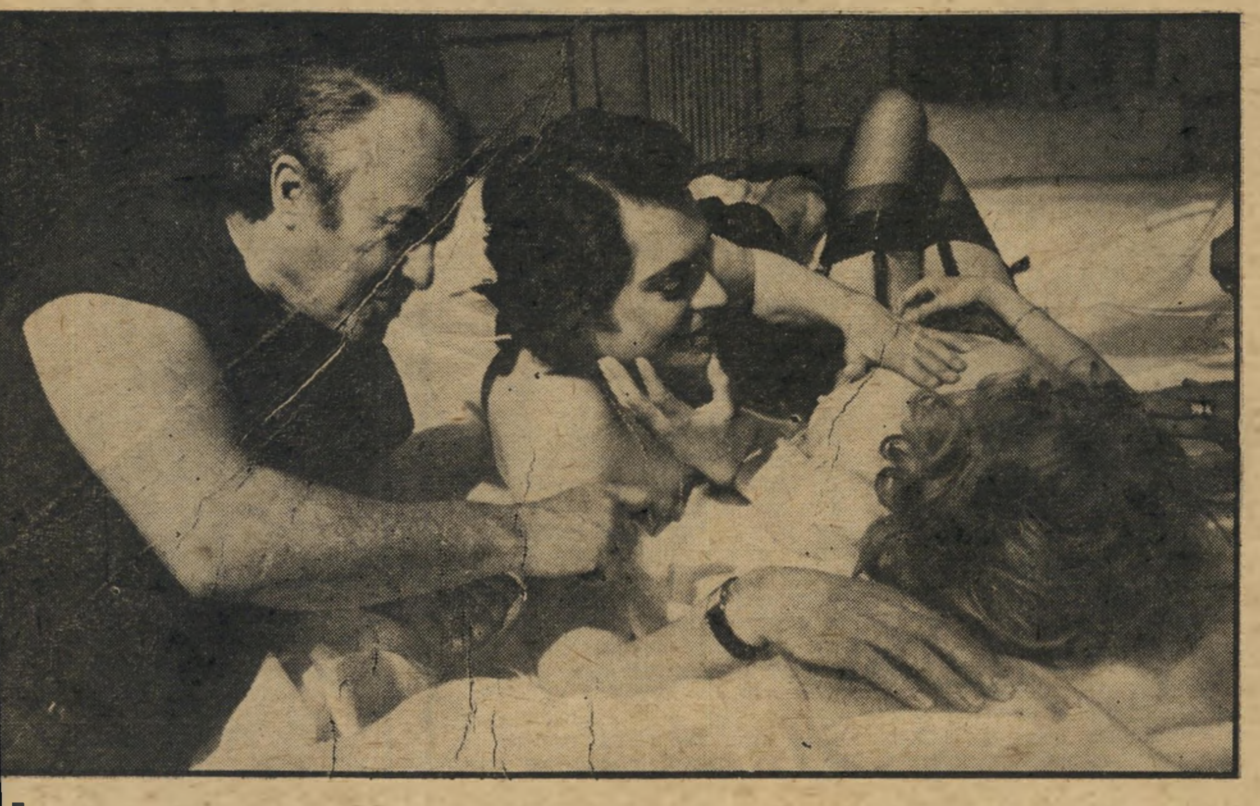

המיקצוע: בימוי את מרבית הסצינות שמר־אה בן־אזאראף בסרטיו, הוא חווה על בשרו. גם את הנועזות שבהן הוא מראה בסרטיו, ומשום כך אומרים בפאריס שהדימוי שלו כה ריאלי ומציאותי. עתה החליט בן־אזאראף, אחרי שעשה כ־40 סרטים, לנוח ולב־דוק אפשרות הפקת־סרטים בישראל ובקרוב הוא יבוא לביקור.

רחל מרחלת על כל העולם

אהבת ההרדוף

כדי להוכיח לעצמכם שאפילו מים רבים לא יכבו את האהבה, רק תסתכלו על מלכת־היופי לשעבר **חווה לוי** היפהפייה, ועל החבר שלה **דני הרדוף**, שבא ארצה היישר אליה, בטיסה ישירה מארצות־הברית.

העניין הזה בין השניים נמשך כבר זמן די ממושך בטיסות טראנס־אטלנטיות, ו־בחיי כל הכבוד לחווה, שהטיסות התכופות האלה לא קילקלו אותה ולא הפכו אותה מתוסכלת ושחצנית.

השבוע, למשל, פגשתי אותה ואת דני שלה, והשניים נראים דווקא נחמד מאד, שניהם ביחד וכל אחד לחוד.

לפני דני, כזכור, היה לחווהל׳ה רומן ממושך עם יצרן־האופנה האיטלקי **רוֹ־ברטו קאוואלי**, שהוא איטלקי ממש כמו בסרטים, כלומר מצד אחד אהב אותה מאד, אבל מהצד השני היה גם קנאי מאד. אומנם הוא שם בינלאומי באופנת ה־אוונגארד, אבל חווה החליטה שהחיים זה דבר הרבה יותר ריאלי, לא רק אוונגארד, ואחרי שלוש שנים שהרומן ההוא נמשך לסירוגין, ואחרי שהיא ניהלה לו את ה־בוטיק בפאריס, בגדה השמאלית של ה־סיינה, הרומן נגמר.

דני הרדוף לעומתו, שהוא יליד חיפה, גרוש ואב לבן בגיל בר־מיצווה, מבין ל־ליבה של חווה הרבה יותר. אני לא יודעת מה הולך לצאת מזה ואם היא תגיע הפעם אל מתחת לחופה, כפי שהמישפחה שלה היתה כבר רוצה לראות אותה, אבל האמינו לי שאין כל צורך לדאוג לה. תראו שהיא עוד תסתדר יותר טוב מכפי ש־מישהו בכלל חושב.

חווה לוי
לאמריקה וחזרה

שמירה אישית לוחצת

כמעט שעוד לא הספקתי לספר לכם ששחקן־הרכש האמריקאי של מכבי תל־אביב, **אולס פרי**, מסתובב חופשי בעיר, כי על המיגרש יש עליו שמירה אישית, וכבר נוכחתי לדעת שהלבישו עליו שמירה אישית גם כשהוא לא משחק.

כי בתור אחד שמתגבר את מכבי ומחמם לנו את הלב על כל השני־מטר ואחד־עשר הסנטימטרים שלו, שמחתי לראות שהבחור לא נשאר מיותר. אחרי הכל כשמצליחים על המגרש זה עוד לא הכל. צריך גם מישהי שתחמם את הלב.

אם עוד לא שמעתם, אז דעו לכם ש־למכבי תל־אביב יש, באופן כללי, מדיניות הדוגלת בסיסמה „מעולה לעולה — כוחנו עולה.” הם פשוט משתדלים לחתן את ה־כוכבים הזרים שלהם עם כלות תוצרת כחול־לבן, כמו למשל **לו סילבר** שנשא לו לאשה בחורה תימניה נחמדה. או **אריק מנקין** שהתחתן עם **פנינה**, או העולה הוותיק **טל ברודי**, שנשא לאשה את **רונית**. או **בוב גריפין** שנשא גם הוא תימניה לאשה, ואפילו **ג׳ים בוטרייט**, שהגיע כבר נשוי, לא יצא מכאן בידיים ריקות. אנשי מכבי תל־אביב לא התייאשו והצליחו לגייר אותו, כדי שגם ממנו ייצא להם משהו.

ועכשיו, כאמור, הגיע תורו של פרי. זמן רב הסתובב הנ״ל במצב של זאב בודד, ואוהדיו כבר החלו לדאוג לו, עד שהשבוע ראיתי אותו קולע בול לסל של הדוגמנית **אירים דווידסקו**. כך, מכל מקום, התרשמתי כשראיתי אותו השבוע אצל שמיל, ברובע הלילי בפינה הצפונית־מערבית של תל־אביב. השניים כידררו צמוד בין ה־שולחנות, כשזה שומר על זה שמירה אישית לוחצת.

השאלה היא רק אם תהיה זו איריס שתצליח לשכנע אותו להישאר אצלנו, או אם פרי יחליט בסוף העונה לנקוט צעדים ולשוב לארצות־הברית מכורתו.

אבל עד אז, אם הבחור מצליח להעלות לכם את המוראל בבית, תדעו שזה לא מעט בזכות איריס, שדואגת להרמת המו־ראל הפרטי שלו.

אולסי פרי
כחול־לבן

צניחה למרחקים ארוכים

ברובע התתיכות החדש של תל־אביב, מצאתי למענכם את **רותי גביזון**, ש־צנחה אלינו ישר מהרמה. כלומר רמת הגולן, שם היא שירתה כצנחנית בקרב כוחותינו. באוריגינל האזרחי שלה רותי היא מחיפה, שם היא התגוררה עד לפני זמן קצר עם אמה **אביבה**, כיוון שאביה הוא איש־עסקים המתגורר בלאגוס שב־ניגריה.

עכשיו יושבת רותי על תקן של יוצאת־צבא טרייה. את המיצנח שלה היא קיפלה לה בצהלה, שם היא מתגוררת כעת בדירה שכורה, ואת כנפי־הצניחה החליפה בסיפרי־לימוד, כי היא התחילה ללמוד עבודה סוציאלית באוניברסיטה.

לפרנסתה עובדת הנערה בבית־תה יפו־אי, וכצעד ראשון היא מכרה את הבוגי ועומדת להחליף אותו במכונית רגילה המותאמת לכביש החוף, שתעזור לה להשתלב בתנועה.

כדי לשמור על כושר עוסקת רותי גם בצלילה למעמקים, בצניחות קלות, ולמרות היותה מאוהבת כרגע בעיתונאי צעיר ומבטיח. היא עדיין לא משוכנעת שהוא רציני ומוצאת לה פנאי גם להיפתח ל־הצעות חדשות. ואחת כמוה, שמסתובבת חופשית, היא פשוט אתגר לכל הציידים.

רותי גביזון
גישה סוציאלית

עירום בחוג המישפחה

מי מכם, קוראי היקרים לי, לא עקב בחרדה מהולה בעצב אחר מופע־העירום הנועז, שעמד להיות ראש־וראשון בנוע־זותו, הו היא הוא — אוי, שבאירופה כבר מזמן הספיקו לשכוח משכמותו.

המופע, שהרטיט לבבות וניגן על תשו־קות כמוסות אומנם ירד, אבל הכוכבת, **כריסטיאן גודהיים**, הידועה לחלק מן הציבור בשמה **שושנה אבן־זהב**, פת־חה בקאריירה חדשה, והפעם במיסגרת הפקה פרטית. המדובר הוא בנישואין, ולא עם שותפה לתוכנית, לא עם המפיק **ששון שבתאי** ואפילו לא עם הבמאי **דוב סגל**. אלא דווקא עם בחור כלבבה ממוצא נור־ווגי הדומה לה כשתי טיפות־מים.

השניים הכירו זה את זה במסיבה, כמו בכל התחלה, והתחילו לצאת כדרך כל היציאות — ביציאה. שושי הזמינה את הבחור, **רולף הוזה** שמו, לחזות בהו־פעה, שמאד־מאד מצאה חן בעיניו. כי בתור אחד שבא מהארצות הצפוניות אין לו שום מעצורים פרובנציאליים, והמחזה לא העלה סומק בלחייו הוורודות.

בשלב הבא, אחרי שהוא נוכח ששושי יודעת גם לשחק אותה יפה על הבמה, השניים עברו להתגורר יחד בדירתה ה־תל־אביבית של שושי, והם מנהלים שם את חייהם המשותפים באנגלית שוטפת.

מי שזוכר את סיפור־חייה הנוגע־ללב וסוחט־הדמעות של כריסטיאן, אשר זכתה אפילו להיות נערת־שער בהעולם הזה, יודע שהיא אינה נמנית דווקא עם חסידות הנישואין, ומשום כך היא נחפזת להסביר לי שהנישואין אצלה יהיו מוסד חופשי לחלוטין. בעלה לא יהיה קשור אליה ב־כבלים והיא לא תהיה קשורה אליו בשו־טים. היא יודעת לספר שאם הוא ירצה מדי פעם לבצע קפיצות־צד, הוא יהיה חופשי לעשות זאת.

ומה יקרה אם גם היא תרצה לשאוף קצת אוויר חופשי? נו באמת, לה זה לא יקרה. היא תמיד תאהב אותו, כי היא הרי מתחתנת מתוך אהבה.

את טכס־הנישואין הם ערכו בינתיים באזרחי, בקונסוליה הסקנדינבית, ובחודש ינואר יארזו את אהבתם כולל כל ה־Press Books שקיבלה כריסטיאן על הו־פעתה הדרמאתית, ויסעו לנורווגיה, שם משמש הבעל הטרי כדוגמן וכמעצב־אופנה. האשה הישראלית האוהבת תהיה לו דוג־מנית־בית, ושם הם מתכוונים להינשא ב־טכס־נישואין דתי, כי הם נמנים עם כת

רולף הוזה
מתירנות צפונית —

פרוטסטנטית שכמותה עדיין אין לנו בקרב המיעוטים שלנו בארץ.

כשחיוך של אושר שפוך על פניה, רואה שושי את חיי־הנישואין שלה מלאי־עניין מראש: „כי שנינו טיפוסים נורא טמ־פרמנטים,” היא מסבירה, בחיוך החושף שיניים שאפילו ג׳ימי קרטר לא היה מת־בייש בהן. „רולף הוא בדיוק כמוני. הוא לא נגד הופעות־מין נועזות במרכאות, ואולי אפילו כשנגמור לעשות חזרות נו־פיע במופע פרטי, שיהיה על טהרת ה־מישפחה מאושרת.”

אבל את הסנסציה המישפחתית הזאת, צר לי לבשר לכם, ייבצר מכם לראות. את זה אתם מפסידים כבר מעכשיו, כי „כאן הרי האנשים לא מבינים, ורואים בזה מופע זול.” למרות שלכריסטיאן הוא עלה 1500 לירות טבין־ותקילין, שאותן הפקידה בקופת בית־המישפט, קנס שהטיל עליה השופט על קיום יחסי־מין בפומבי.

כריסטיאן עונדת היום בגאווה את עגיי־הזהב שלה, הנעוץ באוזנה ומשמש, ל־דבריה, שלא כמו טבעת־הנישואין הקונ־וונציונלית, כסימן מובהק לקשר בין ה־הבשרים. „טבעת אפשר לענוד בכל מיני מקומות,” היא אומרת, „וחוץ מזה זה סתם דבר שמתלבש. אבל עגיל אפשר לתקוע רק באוזן.”

אז בבקשה — עוד אחת שהתחתנה ו־הולכת לעשות מזה קאריירה. בהצלחה ש־יהיה לה.

כריסטיאן גודהיים
— אהבה ומתירנות

"משכורת" צו בכל חודש

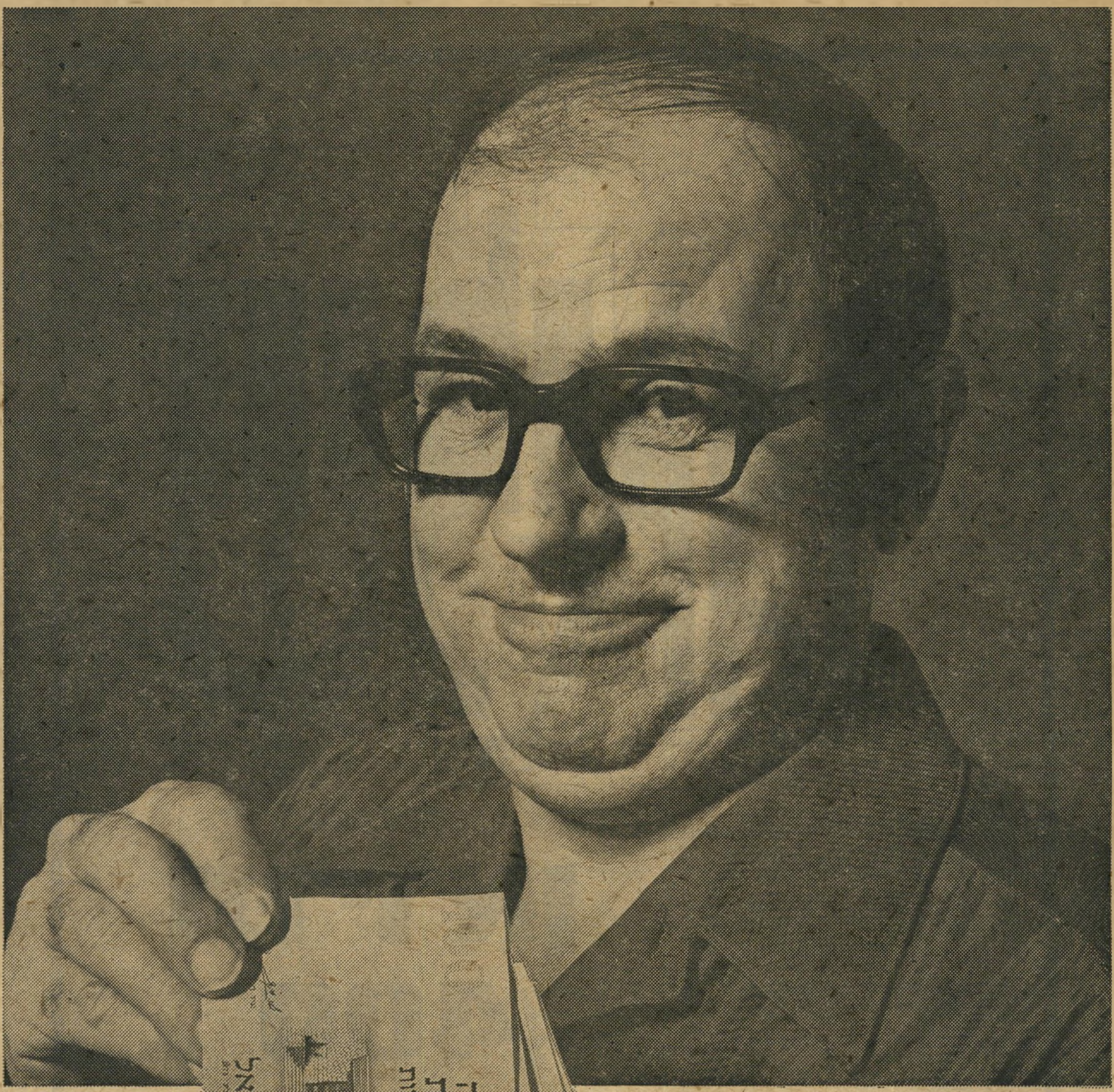

עם "שקד" יש לך הכנסה חודשית נוספת וקבועה – פטורה ממס.
"שקד" – קרן נאמנות של בנק דיסקונט.
מומחי הבנק משקיעים עבורך באגרות חוב שונות, ואתה נהנה מפירות ההשקעה מידי חודש.
"שקד" מתכוונת לשלם – מתוך רווחיה – לפחות 1% לחודש, כהכנסה שוטפת.
כדאי לך להשקיע בקרן נאמנות "שקד" וליהנות מהכנסה חודשית קבועה נוספת, פטורה ממס.

לכבוד
בנק דיסקונט לישראל בע"מ
תל־אביב
נא לשלוח לי עלון הסברה על "שקד"
קרן נאמנות להכנסה שוטפת.
שם ....
כתובת ....

שקד
SHAKED

הדיסקונטאים
בתנופה יוצרת

שלאגר

תדיראן 400 מקרר הצלחה

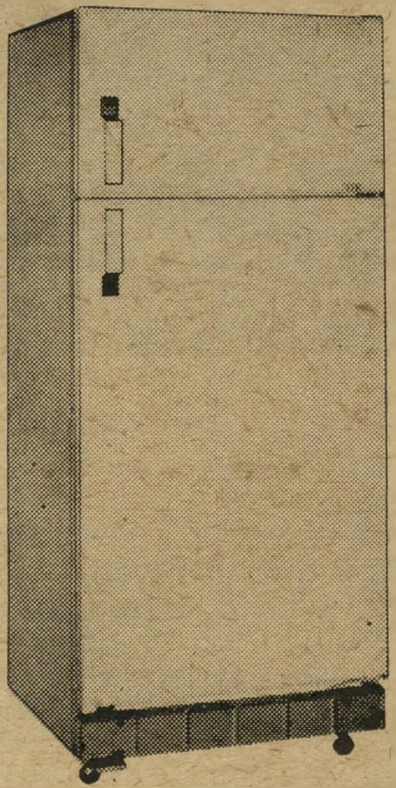

המקרר המיוצר מחומרים בלתי מחלידים, בעל נפח וקבול אופטימליים תודות לשיטת הבידוד החדשה, במיגוון צבעים מודרניים-ועוד ועוד סיבות שעשו את מקרר 400 של תדיראן לשלאגר !!

מה שטוב לצרכן: מקור תדיראן

סניפי תדיראן:
תל-אביב: קרליבך 27, טל. 285151 ירושלים: שמאי 9 טל. 234867
חיפה: ככר מאירהוף 5, טל. 3-511232 באר-שבע: החלוץ 128, טל. 36565
נתניה: רח' שער הגיא 1, טל. 38428

רחל מרחלת על כל העולם

השמירה של שומרון

רק שלא תחשבו, חלילה, שהבחור מת־בטל. השבוע חזר תת־אלוף **דן שומרון** מסיבוב־הופעות מוצלח עבור הבונדס ב־אירופה, וגם זה לא קל, בהתחשב בימים טרופים אלה של אינפלציה בינלאומית. הוא נחת היישר לתרגיל גיוס־המילואים הגדול של צה״ל, ובין מקבלי־פניו בנמל־התעופה, בשבת האחרונה, היו כמובן גם שתי נשים הקטנות שלו, גרושתו החמודה **מירי** ובתם בת החמש **ענת**.

אך בעוד השמחה פורצת מליבם, בחר לו פורץ אלמוני דווקא בשעה זו כדי לחדור לדירתה של מירי, שברחוב ויתקין פינת ז׳בוטינסקי. וכך, כששבה מירי לדירה עם מישפחה כימעט־מלוכדת נדמה היה לה שהבית קצת הפוך, כי היא הרי סידרה אותו יפה־יפה לכבוד דני.

מה אגיד לכם? האינטואיציה הנשית של מירי התחילה לעבוד. היא נכנסה

מירי, ענת ודן שומרון
לוח־תורנויות למחזרים

לחדר של הקטנה, והנה חזיז־ורעם! החדר מבולגן, המגירות תלושות והארון שפוך על הריצפה. נו, זה באמת לא נעים, אבל מצד שני היא דווקא שמחה שהנה, בכל אופן פעם אחת גם היא צודקת במשהו.

אז אחרי שהם כבר היו בטוחים במה שקרה שיחזרו להם מירי ודן את כל סירטי קולומבו וקוג׳אק ושות׳, והחלו מחפשים עיקבות בבית, עד שגילו שחצי מהפיג׳מה של ענת נעלם, מהם שהעלה במוחה של מירי רעיון חדש, שיש לה פה עסק לא עם סתם פורץ אלא עם סכס־מאניאק רחמנא־ליצלן.

מירי־קולומבו הנרגשת צילצלה בדחיפות למישטרת תל־אביב, אך שומר־שמיים — המישטרה בוששה לבוא. עד שפקעה סב־לנותו של דן, הוא הרים את השפופרת, טילפן למישטרה וראה זה פלא — תוך שתי דקות היו במקום ניידות ושוטרים מצויידים באזיקים, פנסים, אקדחים וכל הפיצ׳יפקעס, כמו בסרטים.

מהון להון, את הפורץ הם כמובן לא תפסו, אך השעה כבר היתה שלוש ורבע לפנות־בוקר. ומה מתאים כעת יותר מאשר לערוך מסיבת־פריצה קטנה? העירו כמה חברים ובייחוד את השכנה של מירי, מה־דירה שממול. כי לשכנה הזאת יש בבית שני כלבי־אימים סטייל בני־בסקרוויל, ו־היא תמיד הרגיעה את מירי שאין לה מה לחשוש מפורצים. איזה פורץ יעז לחדור לבית שבו מסתובבות שתי חיות־טרף ש־כאלה? הכלבים הרי ירעישו עולמות.

וכך באמת היה, אך כשהפורץ היה ב־עבודה הם דווקא נחו ואילו כשהגיעו כוחות־המישטרה הם פתחו בנביחות כאלה, שכל השכנים התעוררו.

בקיצור, אם אתם חושבים שמירי וענת נרגעו אחרי שכולם הלכו, טעות בידכם. דן נשאר לשמור עליהן וכך, במקום לחזור ארצה ולהירגע בחיק המישפחה, הוא לא עצם עין כל אותו הלילה ורק חשב על קבלת־הפנים המקורית שהכינו עבורו.

מה שהפורץ־הנוצץ שלנו לא יודע, זה שהוא הכניס את מירי הדאגנית לדילמה קשה. כי אם היא רוצה את דן בתור שומר צמוד, היא הרי תצטרך בסופו של דבר להתחתן איתו בשנית, ואת זה שניהם לא מעוניינים כל־כך לעשות כרגע, כי בתור גרושים הם חברים נפלאים. מצד שני, שאר המחזרים של מירי, גם הם לא ירצו לשמור בחינם.

אז מה שהכי בטוח זה לפרסם ברבים, לידיעת כל גנבי העיר, שבשעת הפריצה היה בבית ממון בסך כולל של לירה ישראלית אחת ועשרים אגורות, וכתוספת קופסת־התכשיטים של ענתי הקטנה, ש־כולה על טהרת עדיי הפלסטיק והזכוכית. ואם זה מה שפיתה אותם להתפרץ לבית ולהשאיר שם נשים מבוהלות, אז הם יכו־לים להתבייש להם.

ספן השלום וה־13 שלו

לא יודעת מה אומר לכם המיספר 13, אבל הגיע הזמן שתדעו שאצל **אייבי נתן** זהו התאריך הקבוע לעריכת המסיבה ה־חודשית. וזו שנערכה במוצאי השבת ה־אחרונה, היתה חגיגית במיוחד.

בחצות הלילה בצאת הכוכבים הגיע לבית **ג׳יבלי** הקטן־אבל־גדול, כשהוא מצוייד באקורדיוניסט **איציק**. הוא הושיב את כולם על השטיח, לקח סירים מהמיטבח והוכיח מייד את כישרונו התיפופי. אייבי מזג לכולם קפה שחור עם הל מהפינג׳אן, הגרונות פצחו בשירי ציון והבית לבש אווירה של קומזיץ על שטיח מקיר־אל־קיר.

אבל מסיבה כזאת אי־אפשר לסיים סתם כמו קומזיץ. וכך, בשלוש לפנות־בוקר, אחרי שכולם כבר עשו סיבוב שלישי עם קנקן־הוויסקי, שעבר מפה־לפה, הגיע ל־דירה מפיק־הסרטים הגרמני **אריק בראומן**, כשהוא מצוייד בחמש חתיכות בינלאומיות.

את התרומה לתרבות הביאה איתה נס־פחת־התרבות של השגרירות האוסטרית, **ברברה טאופר**, שהופיעה עם חתיכה אוסטרית יפהפייה בת 19, בשם **אנה־מריה**, בתו של שגריר אוסטריה ברומא. ובעוד כולם שרים בציבור, זימר אחריה בחיזור מיודענו איש יחסי־הציבור **מייק סטולובצקי** אשר, כידוע, מתרווק ל־חלוטין זה כמה חודשים.

אייבי נתן
מעדנים לאורחים

למייק, בכלל, יש ניסיון בתחום היחסים עם אוסטריות. עוד מהימים שבהם היה ידידה הקרוב של ברברה טאופר, לפני שנים אחדות. וכך ישב מייק עם אנה־מריה והסביר לה אפילו את תוכן השירים, מרוב שהיא היתה יפה. אבל כשהוא החליט סוף־סוף להזמין אותה לרקוד, כמעט שבלע את הפייפ שלו מרוב הפתעה, כשגילה שה־אוסטרית היפה מתנשאת לגובה של יותר ממטר־שמונים, והוא באדיבות דיפלומטית התקפל מייד חזרה לגובהו הטיבעי.

מי שלעומתו דווקא כן היה מבסוט, היה ספן־השלום בכבודו־ובעצמו, שהיה צמוד לחתיכה בגובה סטאנדרטי, מלכת־המים־הדוגמנית **אורלי חידה**, שסיפרה לי ב־אושר על התוכן המשותף שמצאה עם אייבי. לבריאות שיהיה להם.

יומולדת בקצב הסילון

בין חוזרי הטיול המפורסם לרודוס יש אחת, לפחות, שעדיין לא התאוששה מ־ניחוחות אי־השושנים. זוהי הבוטיקאית ה־חיפאית **ציפי רום**, גרושתו של **דניאל** („שמילו") **רום**, מי שהיה שחקן נבחרת הכדורגל וכיום מדריך־טניס.

רק שלא תחשבו שציפי היא אחת כזאת שמתלהבת בקלות מכל שטות. כי פשוט, מה שעבר עליה לא עובר על כל אחת, אז איך אתם מצפים ממנה להתאוששות מהי־רה, אחרי שברודוס היא הסתבכה בחיזוריו הנמרצים של טייס יווני לוהט?

הם נפגשו ברודוס, כשהטייס היווני היה אורחו של המיסעדן **אבי אברמוביץ**. נו, מובן שכולן השתגעו עליו, אבל הוא השתגע רק על ציפי. מה לעשות? ציפורה הרי ידועה בתור אחת שיודעת לעשות שמח, ושם היא עוד השתדלה לשחק אותה כמה שיותר. היא אפילו נתנה לחברה מופע חינם של ריקודי־בטן, מלווה פעלולים ל־מיניהם, כדי שכולם יראו שהיא עדיין בפורמה.

אבל זה לא היה הסוף. אחרי יומיים

ציפי רום
מסלול־נחיתה לטייס

אינטנסיביים הבטיח לה היווני העליז, ש־הוא יבוא אליה לחיפה ב־24 בחודש זה, עם מתנת יומולדת, כי בתאריך הזה בדיוק נופל יומולדתה של המאדם. הוא נשבע לה שהוא יגיע, אפילו אם יצטרך לשם כך לבצע נחיתת־אונס. היא, מצידה, מוכנה להכין לו מסלול־המראה, רק שיבוא.

אבל מי שמחכה באמת שהיווני לא יגיע הוא הסוחר הצעיר **יחיאל פרנס**, אשר היזר במרץ אחרי ציפי, שהבטיחה לו את הלילה האחרון ברודוס. הבחור חיכה ו־חיכה ללילה האחרון, התכונן, התגלח, שם טון אפטר־שייבים, נח, הלך לישון, וכש־התעורר מצא את עצמו בתל־אביב בלי ציפי ובלי בטית. שנאמר, החיים זה לא פיקניק.

מה שבטוח זה שבמסיבה המובטחת ה־אורחים יקבלו לארוחת־בוקר סטריפטיז, חילוץ־עצמות, הרפייה ומסז׳ים, כי ציפי החליטה שכל היפים שיגיעו במייוחד ב־שבילה מהצפון ומהשפלה, לא יתאכזבו. ואם אתם רוצים לדעת עוד משהו על ציפי, אני יכולה לספר לכם, בסוד־בסוד, שהבחורה החליטה גם למכור את הבוטיק המצליח שלה שבחיפה, ולעבור לתל־אביב. „רק אצלכם יש עוד מה לעשות במדינה," היא התוודתה באוזני בעצב. כי היא יודעת שברגע שהיא תעזוב את חיפה, יכבה שם מאור־הגולה האחרון והיחידי.

רק חסר לנו שהחיפאים עוד יתנקמו בנו בגללה. ומה שתעשה בתל־אביב, לילות יגידו.

תוכניות אצל הפיקים

בעוד מישפחת פיק מלוכדת ומתחממת לה בנחת באידיליה מישפחתית, אחרי שנה של בלי נסיעות, וכבר פירודים נוספים בפתח. לא משבר בנישואין, חלילה, אלא שוב נסיעות.

מי לא זוכר איך ישבה **מירית שם־אור**, רעייתו העיתונאית הנאמנה של **צביקה**, בזמן שהבעל שלה ניסה לדרוך את כוכבו בניו־יורק? ישבה בודדה, כתבה את הספר שלה, ציפתה למיכתבים וטילפנה שלוש פעמים בשבוע לאלוף־נעוריה סטייל טרנסאטלנטי.

כשהוא חזר אליה לבסוף, עמוס מתנות, הם עשו מסיבה ענקית, ומאז הם שוב ביחד כל הזמן וטוב להם נורא, חוץ מה־ימים שלא טוב להם כמו שקורה אצל כל זוג משוחרר ומתקדם שמכבד את עצמו.

והנה, הפעם עומדת מירית לפני נסיעה לפאריס וללונדון, כדי להיפגש עם מפיקים. בקשר להפקת סרט לפי תסריט שכתבה, ואילו צביקה יישאר לבדו בארץ, לשם שינוי.

הוא סיים את סיבוב־ההופעות המשותף שלו עם **יפה ירקוני**, ומתכונן כעת במרץ לקראת תוכנית בת שעה בטלוויזיה, שבה יארח אמנים וישיר משיריו.

התוכנית המקורית של הפיקים היא, שאם ירצה השם ותרצה גם הוועדה הציבורית, וצביקה ייבחר לייצג את ישראל באירוויזיון הבא עלינו לטובה, אזי יוכלו השניים להיפגש בלונדון, שם תיערך התחרות ה־שנה. אך אם לא ירצה השם ולא תרצה הוועדה, תקצר האשה את סיורה בחו״ל ותשוב לצביקה שלה בארץ.

שנה 41 כ"ד חשוון תשל"ז, 17.11.76
המחיר: 8.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2046

סיפורה האישי של ידידת האנס שנתפס

הייתי אהובתו של חליווה